

Wärtsilä Oyj Abp
Vuosikertomus 2016

Sisältö

Tämä on Wärtsilä	03
Kestävä kehitys	55
Hallinnointi	110
Sijoittajat	151
Tilinpäätös	164

Tämä on Wärtsilä

Konsernijohtajan katsaus	04	Marine Solutions	34
Wärtsilä lyhyesti	06	Liiketoimintaympäristö	37
Konsernin strategia	06	Strategia	40
Taloudelliset tavoitteet	08	Marine Solutions ja kestävä kehitys	41
Kestävän kehityksen tavoitteet	12	Services	43
Kestävän kehityksen innovaatiot	15	Liiketoimintaympäristö	45
Kestävän kehityksen kohokohtia	17	Strategia	46
Energy Solutions	27	Services ja kestävä kehitys	47
Liiketoimintaympäristö	28	Tutkimus ja kehitys	48
Strategia	32	Tuotanto	50
Energy Solutions ja kestävä kehitys	32	Miksi sijoittaa Wärtsilään	51

Konsernijohtajan katsaus

Vuosi 2016 oli yhä haasteellisten loppumarkkinoidemme valossa tyydyttävä. Neljäs vuosineljännes oli onnistuneiden toimitusten, Services-liiketoiminnan liikevaihdon kasvun ja edullisemmän projektijakauman ansiosta vahva, joten saavutimme vuodelle asetetut tarkistetut liikevaihto- ja kannattavuustavoitteet.

Services-liiketoimintamme, jonka osuus liikevaihdosta vuonna 2016 oli 46%, luo hyvän perustan pitkän aikavälin tavoitteenamme olevalle kannattavalle kasvulle. Services-liiketoiminta teki edelleen vahvaa tulosta, vaikka koimme offshore-segmentissä vastatuulta asiakkaiden lykätessä laitteidensa huoltoja heikon markkinatilanteen vuoksi. Keskinopeiden moottorien ja propulsiolaitteiden kasvava laitekanta sekä siirtyminen kaasuteknologiaan tukevat pitkän aikavälin tavoitteenamme. Jatkamme tarjontamme kehittämistä elinkaaripalveluissa tuottaaksemme asiakkaillemme lisäarvoa ja selvittääksemme oman laitekantamme ulkopuolisia mahdollisuuksia laajentamalla liiketoimintamalliamme uusille markkina-alueille ja eri brändeihin.

Voimantuotannon markkinat vilkastuivat vuonna 2016. Tämä johtui pääasiassa siitä, että kehittyvien markkinoiden talouskasvu ja energia-infrastruktuurin kehittäminen loivat kysyntää Wärtsilän voimalaitosratkaisuille. Myös poliittiset uudistukset ja lisääntyneet investoinnit uusiutuviin energialähteisiin lisäsivät voimalainvestointeja eri puolilla maailmaa. Näiden Wärtsilän joustavia, puhtaita ja tehokkaita voimalaratkaisuja suosivien trendien odotetaan tukevan markkinoiden positiivista kehitystä myös alkaneena vuonna. Vuoden aikana Wärtsilä laajensi toimintansa aurinkoenergiaan tuomalla markkinoille aurinkopaneeleista ja polttomoottoreista koostuvat hybridiratkaisut. Päätös poikii uusia liiketoimintamahdollisuuksia, sillä se synnyttää uusia tapoja tarjota asiakkaillemme heidän kaipaamiaan vähemmän hiili-intensiivisiä energijärjestelmiä.

Merenkulkumarkkinoiden tilaukset vähenivät poikkeuksellisen matalalle tasolle. Volyymit laskivat ennen muuta rahtialuksissa, mikä heijastaa alan ylikapasiteettia ja kannattavuushaasteita. Öljyn matala hinta ja alan yritysten supistuneet investoinnit vähensivät kysyntää myös offshore-teollisuudessa. Wärtsilässä on viime vuosina panostettu tarjonnan laajentamiseen ja toiminnan ulottamiseen laajalti eri markkinoille. Tästä oli meille hyötyä vuonna 2016, sillä pystyimme tarttumaan esimerkiksi risteilyalus- ja lauttasegmenttien tarjoamiin mahdollisuuksiin. Näihin erikoissegmentteihin yleisen markkinatilanteen heikkous ei vaikuttanut. Tilaukseriä kohdistui kaikista huolimatta sen verran paineita, että meidän täytyi reagoida ensimmäisiin markkinoiden heikentymisestä kertoviin merkkeihin ilmoittamalla huhtikuussa ylimääräisistä tehostamistoimenpiteistä. Vaikka toimenpiteet ovatkin valitettavia, ne ovat välttämättömiä kilpailukykyämme säilyttämiseksi. Pyrimme jatkossa edelleen parantamaan toimintatapojemme tehokkuutta ja joustavuutta.

Merenkulkualan ympäristömääräysten osalta otettiin askel eteenpäin vuonna 2016, kun painolastiveden käsittelyä koskeva yleissopimus ratifioitiin syyskuussa. Pian sen jälkeen päätettiin, että laivapolttoaineiden rikkipitoisuus rajoitetaan 0,5%:iin kaikkialla maailmassa vuonna 2020. Ympäristöratkaisuvälikoimamme kehittämiseen tekemiemme investointien turvin pystymme auttamaan asiakkaita täyttämään tulevat määräykset.

Säilyttääksemme asemamme vastuullisuusnovaatioiden edelläkävijänä meidän on jatkuvasti etsittävä uusia tapoja kehittää liiketoimintaamme. Wärtsilän digitalisaatio on tässä yhteydessä tärkeä tekijä, sillä se paitsi luo asiakkaillemme lisäarvoa uusien, data-analytiikkaan perustuvien ratkaisujen muodossa, se myös mahdollistaa sisäisten prosessien kehittämisen esimerkiksi lisäämällä robottien hyödyntämistä valmistus- ja testausprosesseissa. Chief Digital Officerin nimitys tulee varmasti vauhdittamaan muutosta vastikään määritellyn digitalisaatiostراتيجiamme ja siihen liittyvän organisaation pohjalta. Organisaation kehittämisen näkökulmasta myös Operational Excellence -hankkeemme on tärkeä. Sen tavoitteena on vakiinnuttaa jatkuvan parantamisen asenne sekä luoda edellytykset parhaiden käytäntöjen jakamiseen eri liiketoiminta-alueillamme. Vuonna 2016 otimme käyttöön Wärtsilän Operational Excellence Academyn, oppimisympäristön, jossa työntekijämme voivat kehittää uusia ja tehokkaampia työtapoja.

Tavoitteenamme on suorituksen jatkuva parantaminen, samalla kun pyrimme edistämään osallistavaa yrityskulttuuria kunnioittamalla monimuotoisuutta ja painottamalla korkeita eettisiä normeja. Olemme sitoutuneet tukemaan YK:n Global Compact -aloitteen ihmisoikeuksia, työvoimaa, ympäristöä ja korruption torjuntaa koskevia peruseriaatteita. Yhtä tärkeää on turvallisen työympäristön tarjoaminen henkilöstöllemme. Voin ilokseni todeta, että olemme tasaisen varmasti lähestyneet tavoitettamme – nolla poissaoloon johtavaa tapaturmaa.

Arvioimme toimintaympäristömme pysyvän jokseenkin ennallaan vuonna 2017. Meillä on edelleen hyvät mahdollisuudet hyötyä nykytrendeistä, joissa korostuvat muuttuvat energiatarpeet ja tehokkuusvaatimukset. Tämä yhdessä edellä mainittujen sisäisten toimintojen optimointiin tähtäävien toimenpiteiden kanssa tukee pitkän aikavälin tavoitteenamme olevaa kannattavaa kasvua.

Haluan tässä yhteydessä kiittää osakkeenomistajiamme uskosta Wärtsilän tulevaa kehitystä kohtaan, asiakkaitamme luottamuksesta ratkaisuihimme ja palveluihimme sekä Wärtsilän koko henkilökuntaa omistautuneesta työstä yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Jaakko Eskola
Konsernijohtaja

Avainluvut

MEUR	2016	10-12/2016	7-9/2016	4-6/2016	1-3/2016	2015	2014
Liikevaihto	4 801	1 559	1 079	1 196	967	5 029	4 779
Energy Solutions	943	414	177	220	132	1 126	1 138
Marine Solutions	1 667	509	390	433	335	1 720	1 702
Services	2 190	636	512	542	500	2 184	1 939
Poistot ja arvonalentumiset	-138	-34	-31	-42	-31	-124	-115
Vertailukelpoinen liiketulos ¹	583	253	123	122	84	612	569
Vertailukelpoinen liiketulos ¹ , %	12,1	16,3	11,4	10,2	8,7	12,2	11,9
Tulos ennen veroja	479	226	115	58	80	553	494
Tulos/osake, EUR	1,79	0,87	0,43	0,19	0,30	2,25	1,76
Tilaukertymä	4 927	1 324	1 139	1 194	1 271	4 932	5 084

MEUR	2016	31.12.2016	30.9.2016	30.6.2016	31.3.2016	2015	2014
Taseen loppusumma	5 391	5 391	5 326	5 444	5 657	5 589	5 280
Korolliset velat, brutto	629	629	735	881	1 088	724	666
Rahavarat	472	472	345	357	428	334	571
ROI, jatkuvat toiminnot, %	17,1	17,1	16,6	17,5	20,5	21,0	20,3
Nettovelkaantumisaste	0,07	0,07	0,18	0,25	0,32	0,17	0,05
Tilaukanta kauden lopussa	4 696	4 696	5 024	5 083	5 103	4 882	4 530
Osakekannan markkina-arvo tilikauden lopussa	8 418	-	-	-	-	8 314	7 315
Henkilöstö, lukumäärä kauden lopussa	18 011	18 011	18 337	18 428	18 427	18 856	17 717

¹ Luvut on esitetty ennen vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä.

Wärtsilä lyhyesti

Wärtsilä on kansainvälisesti johtava edistyksellisen teknologian ja kokonaislinkaariratkaisujen toimittaja merenkulku- ja energiamaarkkinoilla. Wärtsilä maksimoi asiakkaiden alusten ja voimalaitosten ympäristötehokkuuden ja taloudellisuuden keskittymällä kestäviin innovaatioihin ja kokonaishyötysuhteeseen.

Vuonna 2016 Wärtsilän liikevaihto oli 4,8 miljardia euroa ja henkilöstömäärä noin 18.000. Yrityksellä on yli 200 toimipistettä yli 70 maassa eri puolilla maailmaa. Wärtsilän osakkeet on listattu Nasdaq Helsingissä.

Energy Solutions

Wärtsilä Energy Solutions on johtava kansainvälinen järjestelmäintegraattori, jonka tarjonta käsittää laajan valikoiman ympäristömyötäisiä ratkaisuja. Wärtsilä toimittaa erittäin joustavia polttomoottorikäyttöisiä voimalaitoksia ja suuria aurinkovoimaloita sekä nesteytetyn maakaasun (LNG) terminaali- ja jakelujärjestelmiä. Wärtsilän joustavat ja tehokkaat ratkaisut tarjoavat asiakkaille ylivoimaista lisäarvoa ja luovat edellytyksiä siirtyä kohti kestävämpää ja modernimpaa energiajärjestelmää. Vuoden 2016 lopussa Wärtsilän maailmanlaajuisesti 176:een eri maahan toimittamien voimalaitosten asennettu kapasiteetti on 63 GW.

Marine Solutions

Wärtsilä Marine Solutions tukee asiakkaidensa liiketoimintaa tarjoamalla meriteollisuudessa sekä öljy- ja kaasuteollisuudessa toimiville asiakkailleen turvallisia, ympäristömyötäisiä, tehokkaita, joustavia ja taloudellisia ratkaisuja. Teknologijahtajuus ja kokenut, osaava ja omistautunut henkilöstö luovat meille edellytykset räätälöidä ratkaisuja, jotka tarjoavat eri puolilla maailmaa toimiville asiakkaillemme optimaaliset edut.

Services

Wärtsilä Services tukee asiakkaitaan toimitetun järjestelmän koko elinkaaren ajan optimoimalla laitteiston hyötysuhdetta ja suorituskykyä. Noin 11.000 ammattilaista 160 paikkakunnalla eri puolilla maailmaa käsittävä palveluverkosto on toimialan laajin ja palvelee vuosittain yli 12.000 asiakasta. Varaosahuollosta kattaviin käyttö-, hallinnointi- ja optimointipalveluihin ulottuvaa palveluvalikoimaamme kehitetään jatkuvasti. Tavoitteena on asiakkaiden laitosten käytettävyyden parantamisen ohella myös heidän liiketoimintansa kasvun tukeminen. Wärtsilä on sitoutunut aina ja kaikkialla korkeaan laatuun, asiantuntevaan tukeen, palveluiden varmaan saatavuuteen sekä mahdollisimman ympäristöystävälliseen toimintaan.

Konsernin strategia

Wärtsilä tähtää kannattavaan kasvuun tarjoamalla edistyksellistä teknologiaa ja elinkaariratkaisuja merenkulku- ja energia-alan asiakkaille.

Ympäristötietoisuuden lisääntyminen ja muuttuvat energiatarpeet vaikuttavat asiakkaidemme tapaan toimia. Integroitujen palvelujemme ja tuotteidemme ansiosta pystymme vastaamaan erinomaisesti nykypäivän energiatehokkaiden, innovatiivisten ja joustavien ratkaisujen kysyntään. Monipolttoinen tuotteemme ja nesteytettyyn maakaasuun perustuvat ratkaisumme ovat alan johtavia, ja vastaavat kaasupohjaisten teknologioiden kasvavaan kysyntään. Luomme kasvua hyödyntämällä projektinhallintaamme ja teknistä osaamistamme, joiden ansiosta voimme tarjota asiakkaillemme uusia, innovatiivisia ratkaisuja. Digitaalinen muutoksemme tarjoaa asiakkaillemme lisäarvoa ja optimoi suorituskykyämme. Kasvutavoitteitamme tukee ylivertainen globaali huoltoverkostomme.

Tuotannossa ja toimitusketjun hallinnassa etsimme jatkuvasti uusia keinoja pitää yllä laatua ja kustannustehokkuutta – usein yhdessä tärkeimmillä kasvumarkkinoillamme toimivien alan johtavien yhteistyökumppanien kanssa. Panostamme digitalisaatioon ja tutkimukseen ja tuotekehitykseen markkinoiden tarpeiden mukaisesti. Luomme siten vahvan perustan, joka turvaa asemamme johtavana markkinainnovaatioiden kehittäjänä ja vahvistaa sitä entisestään. Tällainen innovaatiokulttuuri sekä turvallisuuden, monimuotoisuuden ja korkeiden eettisten periaatteiden korostaminen vetävät puoleensa ammattitaitoisia ja sitoutuneita työntekijöitä ja tekevät organisaatiostamme erittäin suorituskykyisen. Yrittäjähenkemme, asiakaskeskeisyytemme ja intohimomme tehdä asiat oikein luovat uusia mahdollisuuksia ja ympäristömyötäisiä ratkaisuja sekä arvoa kaikille sidosryhmillemme.

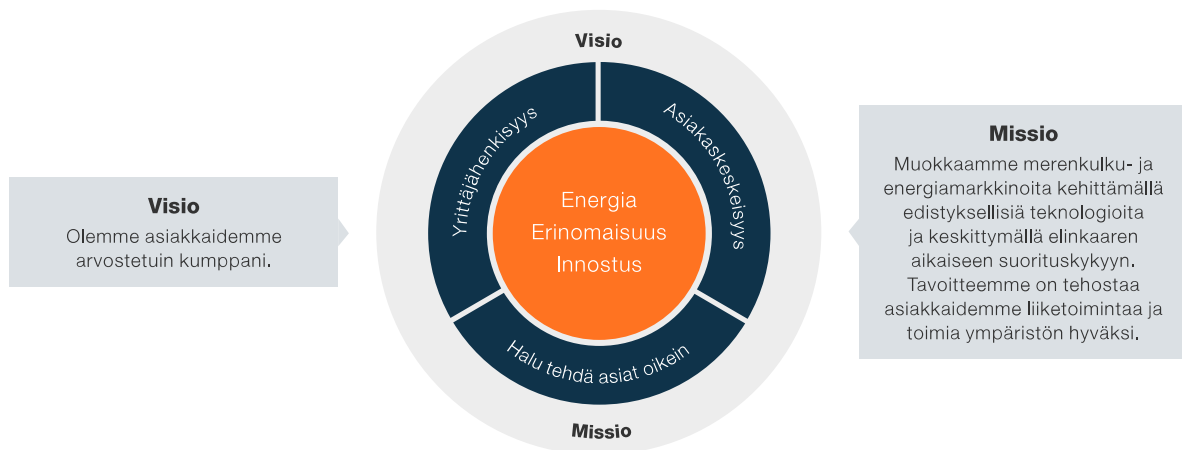
Kestävä kehitys

Wärtsilän tavoitteena on täyttää osakkeenomistajien odotukset ja edistää yhteiskunnan hyvinvointia. Tämä edellyttää, että yhtiön toiminta on tehokasta, kannattavaa ja kilpailukykyistä. Hyvä taloudellinen tulos luo perustan muille kestävän kehityksen osa-alueille – sosiaaliselle vastuulle ja ympäristövastuulle.

Wärtsilän päätavoite on toimittaa teknologioita ja palveluita, joiden hyötysuhde on korkea ja ympäristökuormitus vähäinen. Pyrimme jatkuvasti parantamaan tuotteidemme ja palvelujemme ympäristösuorituskykyä ottamalla huomioon elinkaarinäkökulman sekä säilyttämään teknologiajohtajuutemme T&K:n avulla ja hyödyntämällä uutta teknologiaa sekä tekemällä yhteistyötä asiakkaiden ja muiden sidosryhmien kanssa. Näin autamme osaltamme asiakkaitamme ja koko yhteiskuntaa saavuttamaan tiukentuvat kansainväliset ympäristövaatimukset ja -suositukset.

Wärtsilä toimii hyvänä yrityskansalaisena kaikkialla missä yhtiö toimii. Liiketoimintamme ja sidosryhmäsuhteemme perustuvat toimintaperiaatteisiimme. Wärtsilä on vastuullinen työnantaja ja pyrkii tarjoamaan henkilöstölle mielenkiintoisen ja innostavan työpaikan, jossa vallitsevat avoimuus, toisten kunnioitus, luottamus, tasa-arvo sekä mahdollisuudet henkilökohtaiseen kehittymiseen. Tavoitteena on myös tarjota työolosuhteiltaan turvallinen työpaikka työntekijöille ja sopimuskumppaneille sekä minimoida Wärtsilän tuotteiden ja palvelujen käyttöön liittyvät terveys- ja turvallisuusriskit. Toimitusketjun hallinta ja kehittäminen ovat olennainen osa toimintaamme.

Visio, missio ja arvot

Taloudelliset tavoitteet

LIKEVAIHTO

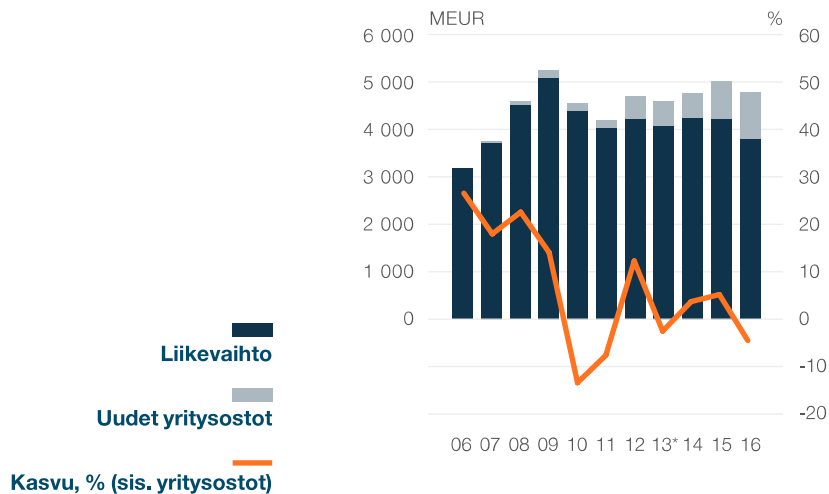
TAVOITE

Tavoitteemme on kasvaa nopeammin kuin maailman BKT.

KEHITYS

Vuonna 2016 Wärtsilän liikevaihto laski 5% 4.801 milj. euroon. Wärtsilän keskimääräinen vuotuinen kasvu-% (CAGR) 2006–2016 oli 4,2%.

Kasvu yli suhdannesyklin

Maailman nimellinen BKT:n kasvu 2006–2016 kesk. 3,8% Yhdysvaltain dollareissa (lähde: IMF).
* Oikaistu, luvut sisältävät jatkuvat toiminnot.

LIIKEVOITTO

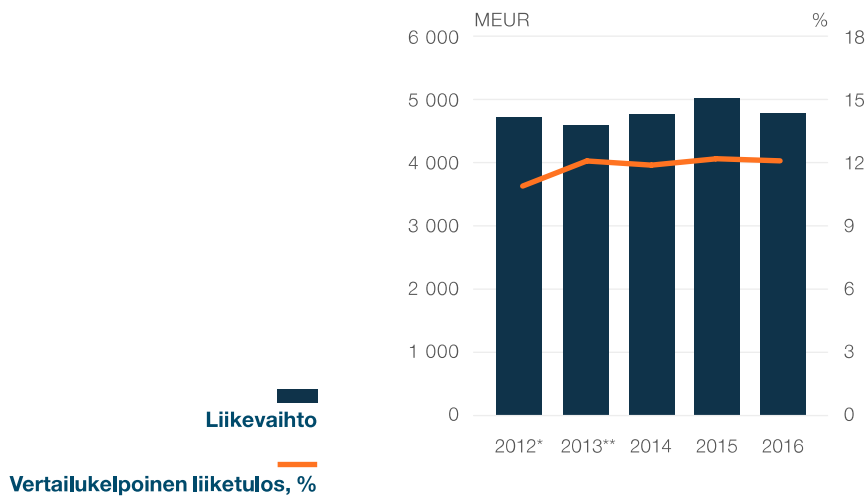
TAVOITE

Liikevoittotavoitteemme (EBIT%) on 14% suhdannesyklin huipulla. Syklin pohjalla tavoitteemme on säilyttää yli 10%:n liikevoitto.

KEHITYS

Vuonna 2016 vertailukelpoinen liikevoittomme oli 583 milj. euroa, eli 12,1% liikevaihdosta.

Kannattavuus

* Oikaistu uudistetun IAS 19-standardin mukaiseksi.

** Oikaistu, luvut sisältävät jatkuvat toiminnot.

PÄÄOMARAKENNE

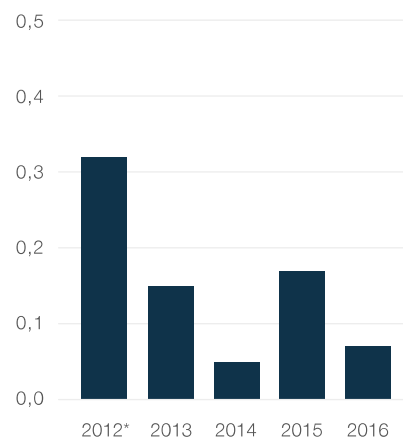
TAVOITE

Tavoittemme on, että nettovelkaantumisasteemme on alle 0,50.

KEHITYS

Vuonna 2016 nettovelkaantumisasteemme oli 0,07.

Nettovelkaantumisaste

* Oikaistu uudistetun IAS 19-standardin mukaiseksi.

OSINKO

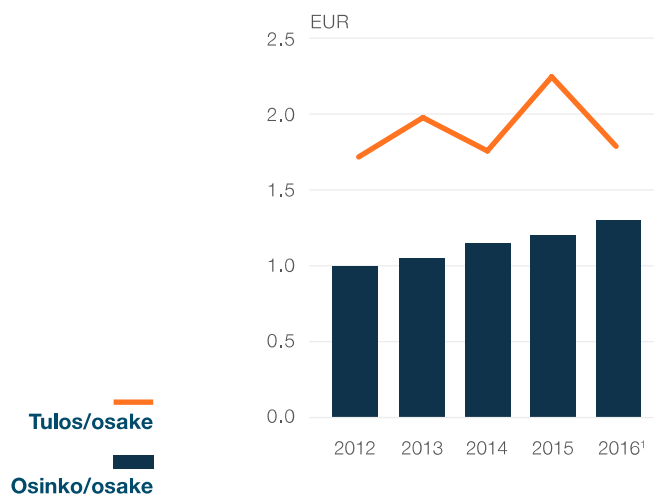
TAVOITE

Tavoittemme on jakaa vähintään 50% osakekohtaisesta tuloksesta osinkona yli suhdannesyklin.

KEHITYS

Hallitus esittää, että 31.12.2016 päättyneeltä tilikaudelta jaetaan osinkona 1,30 euroa osakkeelta, mikä vastaa 73% osakekohtaisesta tuloksesta.

Tulos/osake, osinko/osake

¹ Hallituksen ehdotus 2016.

Kestävän kehityksen tavoitteet

Tavoite	Aikataulu	Tilanne
<p>TEHOKKUUSSITOUMUS: Absoluuttisen energiankulutuksen (GWh) vähentäminen vähintään 10% vuoden 2005 keskikulutuksesta vuoteen 2016 mennessä.</p>	2016	Vuoden 2016 lopussa energiasäästöjä oli kertynyt 43 GWh eli 92% lopullisesta tavoitteesta.
<p>ENERGIANSÄÄSTÖ: Absoluuttisen energiankulutuksen (GWh) vähentäminen vähintään 7% vuoden 2015 keskikulutuksesta vuoteen 2025 mennessä.</p>	2025	Uusi tavoite
<p>TOIMINNAN EETTISYYS: Koko organisaation sitouttaminen toimintaperiaatteisiin (toimintaperiaatekoulutuksen kattavuus 100%).</p>	2020	Uudistetun Code of Conduct -koulutuksen oli suorittanut vuoden 2016 lopussa 14.182 työntekijää eli 79% koko henkilöstöstä.
<p>TYÖTURVALLISUUS: Pitkällä aikavälillä nolla poissaoloon johtanutta tapaturmaa.</p>	2020	Myönteinen suuntaus turvallisuuskulttuurin parantamisessa, lujittamisessa ja levittämisessä jatkui vuonna 2016. Vuoden 2016 tavoite poissaoloon johtavien tapaturmien taajuusindeksille oli 2,50; saavutettu tulos 2,59 oli hieman sen yläpuolella. Indeksiparanti kuitenkin edellisvuodesta (2,85) 9%. Ilahduttavaa on, että vaara- ja läheltä piti -tilanteiden raportointi lisääntyi 46% vuonna 2016 vuodesta 2015.

<p>ILMASTONMUUTOS: Toteutetaan analyysi Pariisin ilmastopimuksen vaikutuksista Wärtsilään.</p>	2018	Vuonna 2016 projektille laadittiin projektisuunnitelma ja perustettiin ohjausryhmä. Lisäksi laadittiin päivitys Pariisin ilmastopimuksista ja analysoitiin keskeisten valtioiden päästötavoitteita.
<p>KESTÄVÄT VOIMANTUOTANTOJÄRJESTELMÄT: Wärtsilä myötävaikuttaa maailmanlaajuisesti kohtuuhintaisten, luotettavien, modernien ja kestävien energijärjestelmien kehittämiseen.</p>	2020	Uusi tavoite
<p>PIENET JA KESKISUURET LNG-RATKAISUT: Wärtsilä on globaali toimija LNG-arvoketjussa, kehittää mahdollisuuksia, luo ratkaisuja ja rakentaa infrastruktuuria nestemäisten polttoaineiden korvaamiseksi puhtaasti palavalla LNG:llä.</p>	2020	Uusi tavoite
<p>AURINKO- JA HYBRIDIRATKAISUT: Aurinko- ja aurinko-hybridivoimaloilla puhtaampaa energiaa ja polttoainesäätöjä. Asennettu aurinkovoimalateho 200 MW vuoden 2018 loppuun mennessä.</p>	2018	Uusi tavoite
<p>ILMASTONMUUTOS: Kaasumootoreiden kasvihuonepäästöihin 15%:n vähennys vuoden 2015 tasosta vuoteen 2020 mennessä.</p>	2020	Uusi tavoite
<p>VÄHÄHIILISEMMÄT KULJETUKSET: Wärtsilä osallistuu kestävämmän liikenteen kehittämiseen kaasupohjaisilla ratkaisulla ja muilla teknologioilla.</p>	2020	Uusi tavoite

ILMASTONMUUTOS: Yli 300.000 tonnin vuotuinen vähennys alusten CO ₂ -päästöihin Eniram-ratkaisuilla.	2020	Uusi tavoite
TYÖHYVINVOINTI – URAKEHITYS: Ulkoisen ja sisäisen rekrytoinnin tasapaino. Yli 50% avoimista työpaikoista täytetään sisäisellä haulla, mukaan lukien ylennykset ja siirrot.	2020	58% avoimista työpaikoista täytettiin vuonna 2016 sisäisellä haulla (vähintään vaatimustaso 3) ja 42% ulkoisella haulla.
HENKILÖKOHTAINEN KEHITYS: Kehityskeskustelujen kattavuus 100%.	2020	Kehityskeskusteluiden piirissä oli vuoden 2016 loppuun mennessä 96% henkilöstöstä.
HENKILÖSTÖN MONIMUOTOISUUS: Naisten osuus henkilöstöstä 20%.	2020	Uusi tavoite
TOIMITTAJIEN ELINKAARENHALLINTA: Riskilähtöinen toimittajien arviointi- ja hallintaprosessi käytössä vuoteen 2018 mennessä <ul style="list-style-type: none"> Vaihe I: uudet toimittajat 2017 mennessä Vaihe II: vanhat toimittajat 2018 mennessä 	2018	Vuonna 2016 määriteltiin kokonaisvaltainen prosessi uusien toimittajien arviointiin ja toimittajien elinkaarihallintaan. Laadittiin itsearviointilomake ja selvitettiin sen teknisiä vaatimuksia.
TOIMITTAJIEN SEURANTA: Tavaroiden ja palveluiden toimittajien pisteytyksen kattavuus: <ul style="list-style-type: none"> 96% suorista hankinnoista pisteytetty 70% epäsuorista hankinnoista pisteytetty 75% paikallisista hankinnoista pisteytetty 	2020	Vuonna 2016 saavutettiin tavoite, jonka mukaan 96% suorista hankinnoista on pisteytetty. Epäsuorien hankintojen osalta pisteytyksen kattavuus oli 62% ja paikallisten hankintojen osalta 71%.

Kestävän kehityksen innovaatiot

Wärtsilällä on keskeinen rooli kansainvälisesti johtavana merenkulun ja energia-alan kokonaisvaltaisten elinkaariratkaisujen toimittajana: ympäristömyötäisten ratkaisujemme ja palveluidemme avulla asiakkaat voivat kehittää liiketoimintaansa kestävästi. Tämä lähestymistapa on kestävä kehityksen toimintamme perusta, ja sitä tukee vahva sitoumuksemme liiketoiminnan vastuullisuuteen.

Energian kysynnän maailmanlaajuinen kasvu, jatkuvasti kiristyvät ympäristövaatimukset ja luonnonvarojen ehtyminen tekevät merenkulku- ja energia-alan toimintaympäristöstä haastavan.

Pysyäksemme johtavana kestävyysinnovoijana investoimme jatkuvasti uuden teknologian kehittämiseen. Keskitymme tuotteidemme energiatehokkuuden parantamiseen ja pyrimme samalla vähentämään niiden aiheuttamia päästöjä. Yksi osa kestäväan kehitykseen tähtäävää innovointia on ratkaisujemme etujen arviointi esimerkiksi voimantuotantojärjestelmien kannalta.

Asiakkaiden nykytarpeiden täyttäminen, tuleviin vaatimuksiin vastaaminen ja kehityksen kärjessä pysyminen edellyttää innovatiivista tuotekehitystä ja halua soveltaa uutta teknologiaa. Pyrimme kehittämään ympäristömyötäisiä tuotteita ja ratkaisuja monin eri tavoin, mm. parantamalla hyötysuhdetta, vähentämällä kaasumaisia ja nestemäisiä päästöjä ja jätteiden määrää, torjumalla melua sekä panostamalla jäte- ja painolastivesien puhdistukseen. Wärtsilä varautuu tuleviin vaatimuksiin kehittämällä niin primääristä kuin sekundääristä puhdistustekniikkaa sekä laajentamalla polttoainevalikoimaa. Wärtsilän sitoutuminen tutkimus- ja tuotekehitysinvestointeihin hyödyttää sekä asiakkaitamme että ympäristöä niin lyhyellä kuin pitkälläkin aikavälillä.

Wärtsilän ympäristömyötäisten ratkaisujen keskeisimpiä ominaisuuksia:

- luotettavuus, turvallisuus ja pitkä käyttöikä
- päästöjä vähentävät ratkaisut
- raskaalle polttoöljylle vaihtoehtoiset polttoaineet
- mahdollisuus käyttää joustavasti eri polttoaineita
- maksimaalisen hyötysuhteen ja alhaisimmat elinkaarikustannukset tarjoavat ratkaisut
- vedenkulutuksen minimoivat ratkaisut
- alusten suunnittelun ja käytön optimointi.

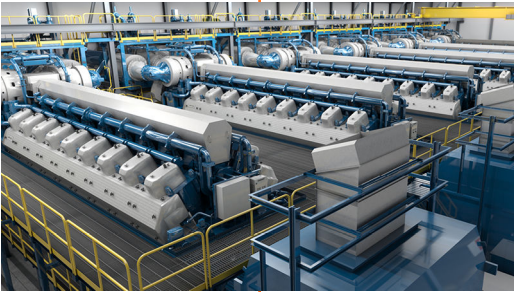
Tarjontamme keskeisten ominaisuuksien ja järjestelmätason etujen kokonaisuymmärrys antaa hyvät edellytykset kestävä kehityksen mukaisten laiva- ja voimalajärjestelmien kehittämiseksi.

Kestävän kehityksen innovaatiot 2016

Kestävät voimantuotantojärjestelmät	<ul style="list-style-type: none"> • Wärtsilältä tilataan Smart Power Generation -propanavoimalaitos Hondurasiin • Wärtsilä mukaan aurinkoenergialiiketoimintaan – ensimmäinen aurinkoenergiaprojekti Jordaniaan • Wärtsilältä tilataan Dentonin kaupunkiin Texasiin 225 MW:n Smart Power Generation -voimalaitos, jonka ansiosta uusiutuvan energian käyttöönotto helpottuu • Wärtsilältä tilataan 101 MW:n Smart Power Generation -voimalaitos Argentiinaan • Wärtsilä toimittaa 100 MW:n joustavan lämpö- ja sähkövoimalaitoksen Saksaan
Parempaa suorituskykyä ympäristöratkaisujen avulla	<ul style="list-style-type: none"> • Wärtsilä esittelee uuden akkukäyttöisen lauttakonseptin, jonka paikalliset päästöt ovat vähäisiä • Wärtsilän painolastiveden käsittelyjärjestelmä valitaan ensi kertaa asennettavaksi uuteen nosturialukseen • Wärtsilä saa tilauksen ympäristöystävällisestä tiivistejärjestelmästä Nebraskassa sijaitsevaan vesivoimalaan • Wärtsilän hybridipesureilla varusteltu maailman suurin risteilyalus Harmony of the Seas toimitettiin telakalta • Wärtsilä lanseeraa alusten luotettavuuden lisäämiseksi uuden vesivoideollun tiivistein, joka ei saastuta meriympäristöä • Wärtsilä lanseeraa energiaa säästävän Wärtsilä EnergoProFin -potkurikannen, joka lisää kääntösiipi- ja kiintopotkurin tehokkuutta
Polttoaineiden joustava käyttö	<ul style="list-style-type: none"> • Wärtsilä toimittaa Pohjoismaiden suurimman biokaasulaitoksen tuottamaan polttoainetta linja-autoille • Wärtsilältä tilataan moottorit Iso-Britannian ensimmäisiin uudisrakennettuihin monipolttoainealuksiin • Wärtsilältä tilataan 135 MW:n kombivoimalaitos Indonesian Lombokiin
Ratkaisu LNG-arvoketjuun	<ul style="list-style-type: none"> • Wärtsilältä tilataan kokonainen kaasuratkaisu kahteen kanadalaiseen RoPax-lauttaan, jotka muutetaan LNG-käyttöisiksi • Wärtsilältä tilataan LNG-satelliittiterminaali Raaheen • Wärtsilältä tilataan LNG-ratkaisu Välimeren ensimmäiseen LNG-käyttöiseen matkustajalauttaan, josta pyritään tekemään ekotehokas lautta • Saksalainen energiayhtiö tilaa Wärtsilältä biohybridilaitoksen, joka tuottaa sekä nesteytettyä biokaasua että LNG:tä

Kestävän kehityksen kohokohtia

Q 1

12.1.

Wärtsilä saa tilauksen meksikolaisen Flexicycle-voimalaitoksen suorituskyvyn ja tehokkuuden parantamisesta.

12.1.

Wärtsilä ja Crisis Management Initiative (CMI) jakavat Suomen Urheilugaalassa Wilson Kipketerille Urheilun hyväntekijä -erikoispalkinnon.

13.1.

Wärtsilä esittelee uuden akkukäyttöisen lauttakonseptin, jonka paikalliset päästöt ovat vähäisiä.

15.1.

Wärtsilän suunnittelema alus valitaan ympäristölle kestävän krillikalastuksen perustaksi Etelämantereen vesillä.

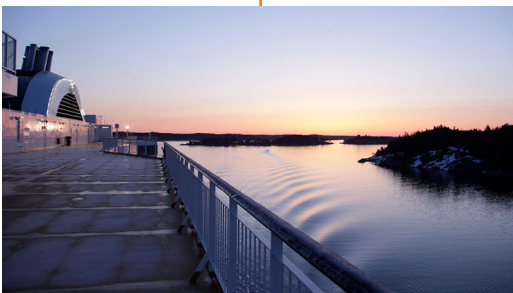
19.1.

Asiakkaille on toimitettu sata Wärtsilä 20DF -monipolttainemootoria.

25.1.

Wärtsilä ja Cavotec aloittavat yhteistyön kehittääkseen ensimmäisinä maailmassa alusturvallisuutta parantavan yhdistetyn langattoman lataus- ja kiinnitysmiskonseptin.

9.2.

Wärtsilän vastuullisuusraportti 2015 julkaistaan osana vuosikertomusta.

9.2.

Wärtsilän painolastivesien käsittelyjärjestelmä valitaan ensi kertaa asennettavaksi uuteen nosturialukseen.

10.2.

Wärtsilän monipolttainemootoreita tilataan 16 japanilaiseen kaasunkuljetusalukseen.

3.3.

Wärtsilä esittelee elinkaariratkaisunsa: innovatiivinen kokonaisvaltainen ratkaisuvaihtoehto optimoi sekä merillä että maissa toimivien laitojen tehokkuutta ja suorituskykyä.

10.3.

Wärtsilä järjestää maailmanlaajuisen turvallisuuspäivän teemalla Safe by Choice – turvallisuus on valinta.

15.3.

Wärtsilältä tilataan Smart Power Generation -propanivoimalaitos Hondurasiin.

17.3.

Wärtsilä toimittaa Pohjoismaiden suurimman biokaasulaitoksen tuottamaan polttoainetta linja-autoille.

Q 2

11.4.

Wärtsilältä tilataan kokonainen kaasuratkaisu kahteen kanadalaiseen RoPax-lauttaan, jotka muutetaan LNG-käyttöisiksi.

14.4.

Wärtsilä 31 -moottori voittaa European Marine Engineering -konferenssin merimoottoripalkinnon.

21.4.

Wärtsilä käynnistää aurinkoenergialiiketoiminnan tarjoamalla suuria, Wärtsilän päämoottoreita ja aurinkopaneeleita yhdistäviä voimaloita.

9.5.

Wärtsilältä tilataan moottorit Ison-Britannian ensimmäisiin uudisrakennettuihin monipolttoainealuksiin.

10.5.

Wärtsilä lähtee mukaan merenkulkualan projektiin, jonka tavoitteena on kehittää LNG-käyttöinen kuivalastialuskonsepti.

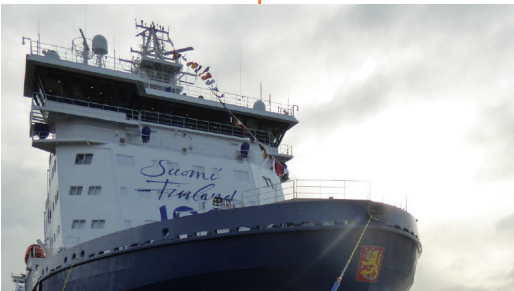
12.5.

Wärtsilän hybridipesureilla varusteltu, maailman suurin risteilyalus Harmony of the Seas toimitetaan telakalta.

27.5.

Wärtsilä lahjoittaa 8-sylinterisen Wärtsilä 20 -moottorin Texas A&M -yliopiston teknologian laitokselle Galvestoniin.

6.6.

Maailman ensimmäisen LNG-käyttöisen jäänmurtajan Polarixen laivasuunnittelu ja tekniset tiedot esitellään kansainvälisessä alus- ja voimalaitoskongressissa CIMACissa.

10.6.

Wärtsilä saa tilauksen Yhdysvaltain Nebraskassa sijaitsevan vesivoimalan elinkaarikustannusten alentamisesta ympäristöystävällisen tiivistejärjestelmän avulla.

Q 3

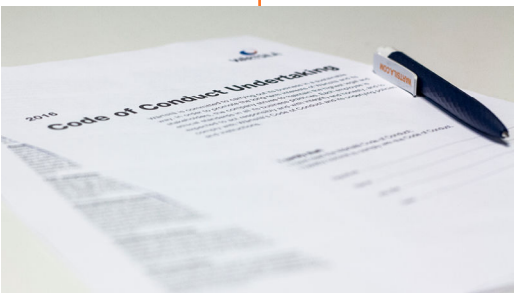
1.7.

Wärtsilä laajentaa digitaalista tarjontaansa ostamalla suomalaislähtöisen teknologiayrityksen Eniramin, joka tarjoaa merenkulkualalle energianhallinta- ja analytiikkaratkaisuja.

13.7.

Wärtsilä perustaa yhdessä muiden johtavien merenkulkualan toimijoiden kanssa SEA/LNG-koalition, joka pyrkii edistämään LNG:n käyttöä laivapolttoaineena.

22.7.

Wärtsilä uusii koko henkilöstölle suunnatun Wärtsilän toimintaperiaatteita koskevan verkkokoulutuksen.

25.7.

Great Place to Work® -instituutti valitsee Wärtsilä Brasilian yhdeksi Rio de Janeiron parhaista työnantajista.

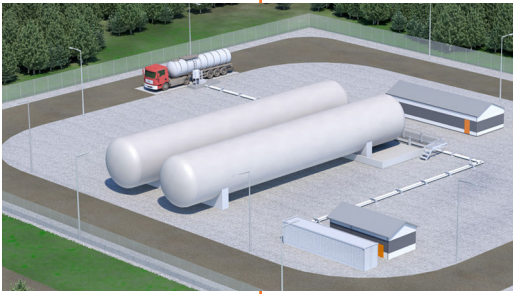
26.8.

Omanissa sijaitseva Musandamin voimalaitos saavuttaa 2 miljoonaa työtuntia ilman poissaoloihin johtaneita tapaturmia.

29.8.

Wärtsilä ja Gasum solmivat yhteistyösopimuksen, jonka tavoitteena on kehittää LNG-markkinoita.

1.9.

Wärtsilältä tilataan LNG-satelliittiterminaali Raaheen.

5.9.

Wärtsilä lahjoittaa suomalaisille korkeakouluille 1,3 miljoonaa euroa.

9.9.

Wärtsilä valitaan mukaan Dow Jonesin kestävän kehityksen indekseihin.

21.9.

Wärtsilältä tilataan 225 MW:n Smart Power Generation -voimalaitos Dentonin kaupunkiin Texasiin ja auttaa siten kaupunkia uusiutuvan energian käyttöönotossa energiantuotannossa.

28.9.

Wärtsilän monipolttoainemoottoreilla varustettu maailman ensimmäinen LNG-käyttöinen Polaris-jäänmurtaja toimitetaan asiakkaalle.

29.9.

Wärtsilä lahjoittaa Kirkon ulkomaanavun kautta sadeveden keruujärjestelmän eteläsudanilaiselle koululle.

Q 4**14.10.**

Wärtsilältä tilataan LNG-ratkaisu Välimeren ensimmäiseen LNG-käyttöiseen matkustajalauttaan, josta pyritään tekemään ekotehokas lautta.

20.10.

Wärtsilä allekirjoittaa IMO:n aloitteen merenkulun päästöjen vähentämiseksi.

21.10.

Wärtsilä valitaan mukaan eettisen sijoittamisen Ethibel PIONEER -rekisteriin.

25.10.

Seals & Bearings Sweden saavuttaa 1000 päivää ilman poissaoloon johtaneita tapaturmia.

31.10.

Veden alla huollettavissa olevalle Wärtsilä Sternguard -tiivisteelle myönnetään Seatrade Maritime and Ship Efficiency Award -palkinto.

3.11.

Wärtsilä ja IDRO allekirjoittavat yhteistyösopimuksen Iranin energiajärjestelmän kehittämiseksi.

21.11.

Wärtsilältä tilataan 101 MW:n Smart Power Generation -voimalaitos Argentiinaan.

1.12.

Wärtsilä täydentää ympäristöratkaisujensa valikoimaa risteilyalusten kuivajätteiden käsittelyratkaisuilla.

9.12.

Wärtsilä hyväksytään mukaan Euronext Vigeo Eurozone 120 -indeksiin.

20.12.

Wärtsilältä tilataan Saksaan urauurtava biohybridilaitos, joka tuottaa sekä nesteytettyä biokaasua että LNG:tä.

Energy Solutions

Wärtsilä Energy Solutions on johtava kansainvälinen järjestelmäintegraattori, jonka tarjonta sisältää erittäin monipuolisia polttomoottorikäyttöisiä voimalaitoksia ja laitosmittakaavan aurinkovoimaloita (PV) sekä nesteytetyn maakaasun (LNG) terminaali- ja jakelujärjestelmiä. Wärtsilän joustavat, tehokkaat ja ympäristövaikutuksiltaan edistykselliset ratkaisut tarjoavat asiakkaille ylivoimaista lisäarvoa ja luovat edellytyksiä siirtyä kohti kestävämpää ja modernimpaa energiajärjestelmää.

Wärtsilä palvelee kolmea keskeistä asiakassegmenttiä

Wärtsilän kolme tärkeintä asiakassegmenttiä ovat sähkölaitokset, itsenäiset voimantuottajat ja teollisuusasiakkaat.

Sähkölaitokset toimittavat sähköä ja kaasua asumisen, liiketoiminnan ja teollisuuden tarpeisiin. Ne investoivat kaasuinfrastruktuuriin ja erityyppisiin voimalaitoksiin varmistakseen riittävän voimantuotannon eri kuormitusilanteissa sekä tarjotakse asiakkailleen kustannustehokkaita ja luotettavia tuotteita ja palveluja.

Itsenäiset voimantuottajat sijoittavat kaasuinfrastruktuuriin, voimalaitoksiin ja myyvät tuotetun energian sähkölaitoksille. Niiden investoinnit ovat tuottohakuisia, ja tekniset vaatimukset riippuvat kulloisestakin sovelluksesta, samaan tapaan kuin sähkölaitoksilla.

Teollisuusasiakkaat ovat etupäässä yksityisiä teollisuusyrityksiä, joilla on energiaintensiivistä tuotantoa, esimerkiksi sementtitehtaita tai kaivoksia. Investoimalla omaan voimantuotantoon ne alentavat energiakustannuksiaan ja parantavat huoltovarmuutta vähentämällä riippuvuuttaan kantaverkon mahdollisista luotettavuusongelmista. Wärtsilä palvelee tämän asiakasryhmän ylintä segmenttiä, eli isoja teollisuusyrityksiä, joiden sähköntarve on suhteellisen suuri.

Painopiste joustavuudessa

Wärtsilän moottorikäyttöiset voimalaitokset soveltuvat hyvin monenlaisiin tarkoituksiin, esimerkiksi perusvoimantuotantoon, kantaverkon vakautta varmistavaan tuotantoon, kuormitushuippujen tasaamiseen, kuormaa seuraavaan tuotantoon sekä varavoimaksi kytkettäessä tuuli- ja aurinkovoimaa verkkoon.

Wärtsilän voimalaratkaisut räätälöidään aina modulaarisia tuotteita ja palveluja hyödyntäen kunkin asiakkaan yksilöllisiin tarpeisiin. Toimitusten laajuus vaihtelee yksittäisistä laiteoimituksista kokonaisratkaisuihin rakennettuihin voimalaitoksiin. Kaikkien toimitusten tukena ovat Wärtsilän korkealuokkaiset projektihallintavalmiudet. Wärtsilä tarjoaa rahoituspalveluja auttaakseen asiakkaita järjestämään rahoitusta ja hoitamaan monitahoisia projekteja. Laajalla palveluvalikoimalla tuetaan asiakkaiden laitoja koko niiden elinkaaren ajan.

Wärtsilän ratkaisujen polttoainejoustavuus antaa mahdollisuuden hyödyntää kulloinkin edullisimpia polttoaineita, mukaan lukien maakaasu ja monet muut kaasut sekä useimmat polttoöljyt. Asiakas voi halutessaan käyttää myös useita polttoaineita yhtä aikaa.

Uusiutuvien energianlähteiden jatkuvasti yleistyvä käyttö vaatii energiajärjestelmiltä entistä parempia joustomahdollisuuksia. Kaasukäyttöiset voimalaitokset ovat joustavin ja ympäristöystävällisin vaihtoehto uusiutuvien energianlähteiden vaihteluiden tasaamiseen. Parhaiten sähköjärjestelmien vakautta tukevat Smart Power Generation -voimalaitokset, sillä ne tarjoavat eniten joustavuutta, tuovat merkittäviä kustannussäästöjä ja antavat mahdollisuuden reagoida optimaalisesti vaihtelevan voimantuotannon nopeisiin muutoksiin.

Kasvaa LNG:n, aurinkovoiman ja järjestelmäintegroitien avulla

Hiili-intensiivisten energianlähteiden korvaaminen vähähiilillä polttoainevaihtoehtoilla, esimerkiksi maakaasulla ja uusiutuvilla energiaratkaisuilla, tarjoaa Wärtsilälle runsaasti kasvumahdollisuuksia.

Wärtsilä on kaasu- ja monipolttoainemoottoreiden, polttoainejärjestelmien sekä alan teknologian ja palveluiden edelläkävijä. LNG-infrastrukturiprojektien kautta yhtiö on maailmanlaajuisesti mukana siirtämässä energijärjestelmien painopistettä kaasuun. Kattava projekti- ja elinkaari palveluiden tarjonta ulottuu pienistä ja keskisuurista LNG-nesteytyslaitoksista ja -terminaaleista aina kokonaisuin EPC-toimituksiin (Equipment, Procurement and Construction) kaikkialla maailmassa. Wärtsilä kykenee yhteistyössä asiakkaidensa kanssa rakentamaan koko LNG-arvoketjun alusta loppuun. Vaikka kaasua ei olisi alueella ennestään saatavissa, sitä voidaan hyödyntää rakentamalla kokonaisratkaisu samaan laitokseen integroidusta LNG-terminaalista ja kaasukäyttöisestä Smart Power Generation -voimalasta.

Wärtsilä vastasi asiakkaiden kiinnostukseen lisätä uusiutuvan energian tuotantoa vuoden 2016 alkupuolella ottamalla ensimmäisenä yrityksenä maailmassa mukaan tarjontaansa hybridivoimalat, joissa yhdistetään iso polttomoottorikäyttöinen laitos suureen PV-aurinkovoimalaan (photo-voltaic). Wärtsilä toimittaa hybridiratkaisut EPC-periaatteella ja hankkii aurinkopaneelit alan johtavilta toimittajilta. Hybridiaurinkovoimalat säästävät ennen kaikkea polttoainetta ja alentavat siten laitoksen elinkaarikustannuksia sekä tarjoavat ympäristöetuja. Laitos optimoidaan siten, että se hyödyntää automaattisesti mahdollisimman paljon aurinkoenergiaa. Moottorit toimivat varavoimana. Hybridiaurinkovoimala voidaan toteuttaa joko kokonaan uutena laitoksena tai jälkiasennusprojektina. Uudisrakennuksissa Smart Power Generation -voimala ja sen läheisyydessä olevat aurinkopaneelit integroidaan ja optimoidaan sekä investointi- että elinkaarikustannukset huomioon ottaen. Asiakasarvo on isompi kuin kahdessa erillisessä voimalassa. Jälkiasennusprojekteissa aurinkopaneelit yhdistetään olemassa olevaan Wärtsilän voimalaan.

Yhteistyö johtavien energianvarastointiohjelmistojen ja integrointipalveluiden toimittajien kanssa vahvistaa entisestään Wärtsilän mahdollisuuksia energijärjestelmien integroinneissa. Wärtsilän Smart Power Generation -voimala, PV-aurinkopaneelit ja energiavarasto sekä integrointiosaaminen, vuosikymmenten kokemus monimutkaisten moottorivoimaloiden kokonaistoimituksista sekä laaja palveluvalikoima tarjoavat kokonaisuutena kestävä, luotettava ja edullista energiaa – varsinkin alueilla ja maissa, joissa kantaverkon kattavuus tai suorituskyky on puutteellinen.

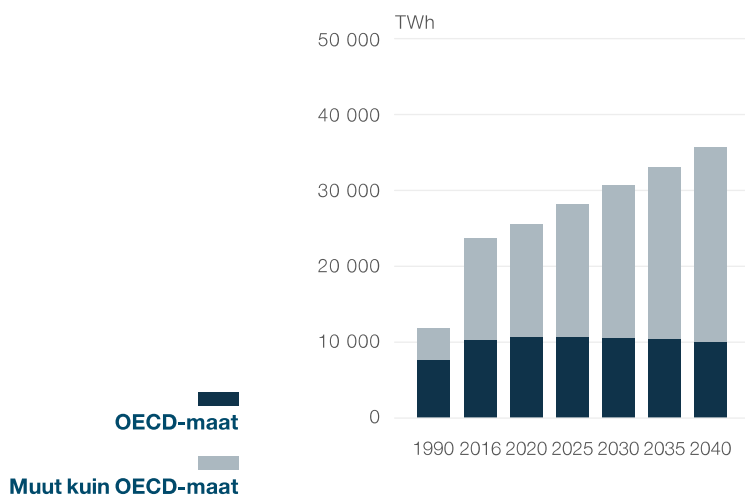
Energy Solutions -liiketoimintaympäristö

Wärtsilän Energy Solutions -liiketoiminnan tärkeimmät kysyntätekijät ovat:

- talouskasvu, sähköistyminen ja kohoava elintaso
- kestävä energiantuotannon kasvu, hiilipäästöjen vähentäminen
- vaihtelevan uusiutuvan energiantuotannon nopea kasvu ja jyrkkenevät kysyntävaihtelut
- muiden fossiilisten polttoaineiden korvaaminen maakaasulla
- ikääntyvän asennetun voimalakapasiteetin edellyttämät investoinnit uuteen teknologiaan.

Talouskasvu ja elintason kohoaminen sekä niitä seuraava sähköistyminen lisäävät sähkön kulutusta OECD:n ulkopuolisissa maissa. Joustavaan perusvoimantuotantoon käytettävien voimaloiden sekä teollisuusvoimaloiden kysyntätekijöitä ovat kantaverkosta ostetun sähkön hinta sekä polttoaineiden hintakehitys. Kaasu- ja monipolttoainevoimalaitosten kysyntä kasvaa kehittyvillä markkinoilla kaasuverkostojen rakentamisen myötä, ja Wärtsilä on näiden markkinoiden johtava toimija.

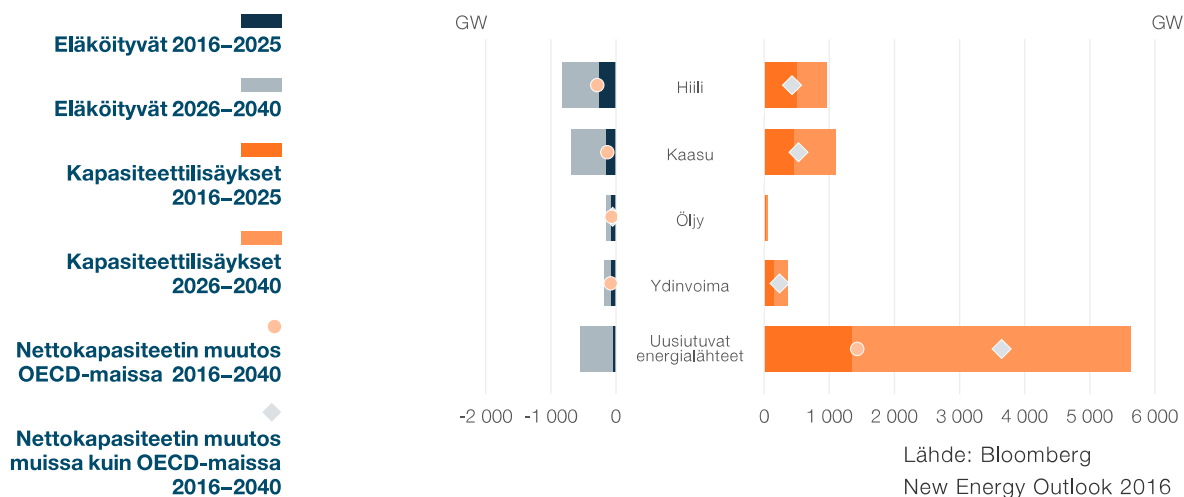
Sähköntuotanto alueittain

Lähde: Bloomberg
New Energy Outlook 2016

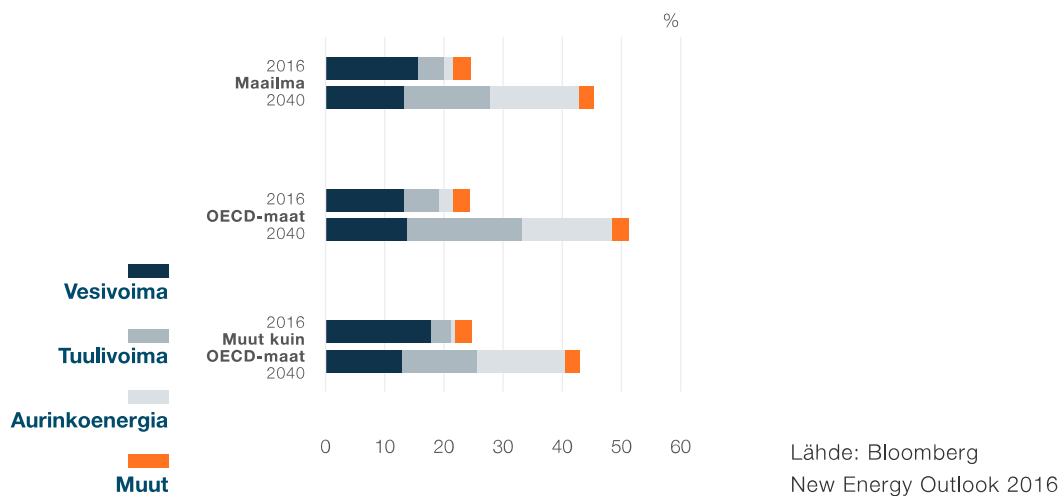
OECD-maissa kiristyvät päästömääräykset pakottavat sulkemaan ikääntyvää kapasiteettia, mikä puolestaan lisää uusien investointien tarvetta. Toinen kysyntätekijä on poliittinen paine lisätä vähähiilistä voimalkapasiteettia, mikä on johtanut uusiutuvan energiantuotannon nopeaan kasvuun. Tämä vaatii jo nyt voimantuotantojärjestelmiltä huomattavasti suurempaa joustavuutta. Wärtsilän Smart Power Generation -voimalaitokset ovat tehokkain ratkaisu vaihtelevan uusiutuvan energiantuotannon varavoimaksi. Ne mahdollistavat siirtymisen kestävään, luotettavaan ja edulliseen vähähiiliseen voimantuotantojärjestelmään.

Globaali voimantuotannon kapasiteetti, eläköityvät ja kapasiteettilisäykset

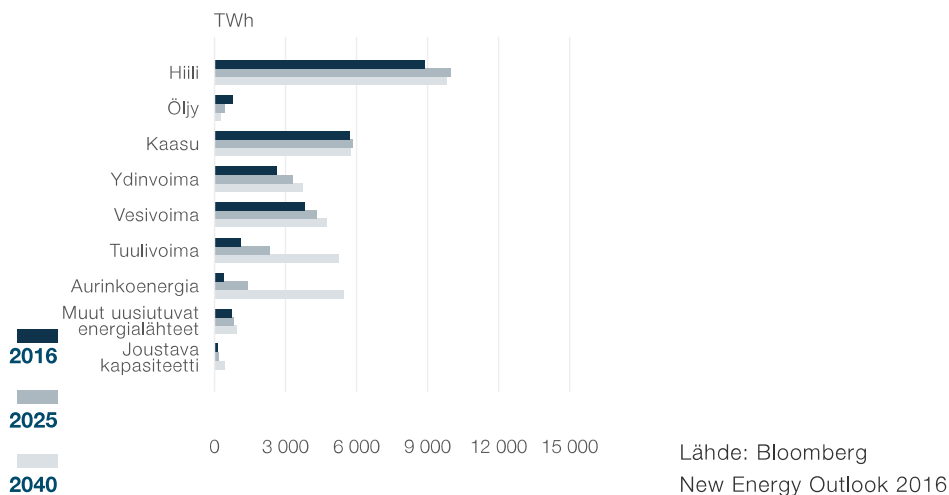

Lähde: Bloomberg
New Energy Outlook 2016

Uusiutuvien voimalähteiden osuus sähköntuotannosta alueittain

Maailman sähköntuotanto lajeittain

Energy Solutions -liiketoiminnan kilpailijat

Suurissa kaasun perustuvissa projekteissa Wärtsilän kilpailijoita ovat yhä useammin kaasuturbiinivalmistajat, esimerkiksi GE ja Siemens. Pienemmissä kaasuvoimalaprojekteissa ja raskasöljyvoimaloiden markkinoilla Wärtsilän pääkilpailijoita ovat muut moottorivalmistajat, kuten MAN Diesel & Turbo, GE Jenbacher, Caterpillar (MAK) ja Rolls-Royce.

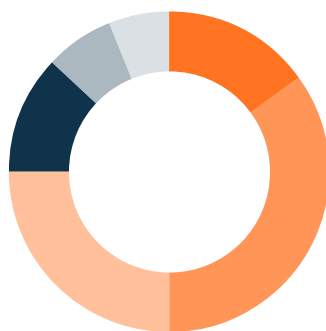
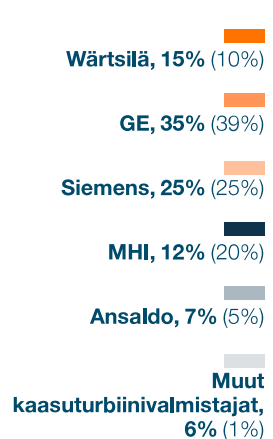
Kilpailussa kaasuturbiineja vastaan Wärtsilän keskeisiä vahvuuksia ovat kilpailukykyinen teho, parempi polttoainejoustavuus ja ylivoimainen käytön joustavuus, jotka yhdessä tarjoavat moniin projekteihin yliveraisen arvolutauksen ja kaupallisesti vankat toteutusperusteet. Wärtsilä kehittää systemaattisesti markkinoita ja muovaa siten osaltaan energiasektorin kehitystä arvo- ja markkinalähtöisesti tarjoamalla Smart Power Generation -konseptillaan selvässä rahassa mitattavia etuja.

Wärtsilän kehittynyt kaasua- ja monipolttoainemoottoriteknologia, optimoidut modulaariset voimalaitokset, ylivoimaiset projektinhallintavalmiudet ja laitosten koko elinkaaren aikainen maailmanlaajuinen huoltotuki ovat tehneet Wärtsilästä kaasua ja nestemäisiä polttoaineita käyttävien moottorivoimaloiden markkinoiden johtavan toimijan.

Laitosmittakaavan PV-aurinkovoimaloissa pääkilpailijoita ovat itsenäiset, alueelliset ja paikalliset EPC-palveluiden tarjoajat. LNG-infraprojekteissa keskeisimpiä kilpailijoita ovat urakoitsijat.

Wärtsilällä on hyvä asema kaasua ja nestemäisiä polttoaineita käyttävien voimalaitosten markkinoilla

1-9/2016 markkinat <500MW 17,4 GW (17,0)

Markkinadata sisältää kaikki Wärtsilän voimalaitokset ja muiden valmistajien yli 5 MW:n kokoiset kaasulla ja nestemäisillä polttoaineilla käyvät turbiiniteknoologiaan perustuvat voimakoneet sekä höyryturbiinien kombikiertojen arvioidun tehon. Data on kerätty McCoy Power -raportista. Muut moottorivalmistajat eivät sisälly lukuihin, moottoritekologiassa Wärtsilällä on johtava asema.

Wärtsilä on markkinajohtaja moottorikäyttöisissä voimalaitoksissa

3,084 MW vuonna 2015

Energy Solutions -liiketoiminnan strategia

Wärtsilä Energy Solutions -liiketoiminnan missiona on luoda asiakkaille yliverstaista arvoa hajautetuilla, joustavilla, tehokkailla ja ympäristömyötäisillä energiaratkaisuilla, jotka luovat maailmanlaajuisesti edellytyksiä siirtyä kestävämpään ja modernimpaan energiainfrastruktuuriin. Wärtsilän päämäärä on olla asiakkaidensa silmissä maailman paras energiaratkaisujen toimittaja.

Wärtsilä keskittyy hyödyntämään kasvumahdollisuuksia tarjoamalla maailmanlaajuisesti kykyä järjestelmäintegrointeihin sekä ratkaisuja seuraaville segmenteille:

- Moottorivoimalaitokset – voimantuotantoratkaisuja, joissa energiatehokkuus, polttoainejoustavuus ja käyttöjousto yhdistyvät ainutlaatuisesti.
- LNG-ratkaisut – pienet ja keskisuuret LNG-terminaalit ja nesteytysratkaisut EPC-toimituksina
- Aurinkovoimalat – PV-aurinkopaneelit, energian varastointi ja hybridiratkaisut

Wärtsilä pyrkii moottorivoimalaitossegmentissä maailmanlaajuisesti tunnustetuksi nestemäisiä ja kaasumaisia polttoaineita käyttävien laitosten markkinajohtajaksi tarjoamalla Smart Power Generation -ratkaisuja sähkölaitoksille, itsenäisille sähköntuottajille ja teollisuudelle. Arvolupauksia kehitetään edelleen uusilla energiatehokkuutta, polttoainejoustavuutta ja operoinnin joustavuutta parantavilla ratkaisuilla.

Wärtsilä tähtää LNG-ratkaisujen segmentissä kasvuun pienten ja keskisuurten LNG-terminaalien ja nesteytyslaitosten markkinoilla esittelemällä uusia arvolupauksia valikoiduille markkinoille. Tulemalla mukaan aurinkovoimalasegmenttiin Wärtsilä tarjoaa asiakkaille PV-ratkaisuja kokonaistoimituksina. Wärtsilän hybridilaitokset tarjoavat integroidun ratkaisun aurinkovoiman tuotannon vaihteluiden tasaamiseen.

Wärtsilän arvolupausten perustana ovat räätälöidyt, suorituskyvyltään taatut ratkaisut, saman katon alta saatava kattava projektipalvelutarjonta sekä sitoumus laitteiden koko elinkaaren kattavaan asiakastukeen pitkäaikaisten käyttö- ja kunnossapitosopimusten kautta. Keskeisiä tekijöitä ratkaisujen kustannuskilpailukyvyyn varmistamiseksi ovat modulaarisuus ja toistettavuus.

Energy Solutions ja kestävä kehitys

Kestävämmän energiainfrastruktuurin kehityksen taustalla vaikuttavat ilmastopolitiikka, energian saatavuus ja taloudelliset tekijät. Hiili-intensiivisiä energianlähteitä korvataan vähähiilillä polttoaineilla, esimerkiksi maakaasulla, sekä uusiutuvilla energiaratkaisuilla. Energiansäästöön ja energiatehokkuuden parantamiseen tähtäviä toimenpiteitä tuetaan kaikilla tasoilla ja jopa lakisääteisesti edellytetään. Suuntaus on maailmanlaajuinen, vaikka lyhyen aikavälin toimenpiteet saattavat vaihdella alueittain.

Wärtsilä on sitoutunut kestäväan kehitykseen ja vastuulliseen liiketoimintaan ja on siksi omaksunut aktiivisen roolin markkinoiden ja ratkaisujen kehittämisessä. Wärtsilä konsultoi kansallisia päättäjiä energiamarkkinoiden muutoksia sekä teknisiä ja kaupallisia standardeja koskevissa asioissa ja edistää näin siirtymistä kestävämpiin voimantuotantojärjestelmiin. Wärtsilä pyrkii tulevaisuudessakin ymmärtämään syvällisesti markkinoiden vaatimuksia ja kysyntätekijöitä ja kehittämään ratkaisujaan siten, että ne osaltaan tehostavat voimantuotantojärjestelmien suorituskykyä eri puolilla maailmaa.

Wärtsilän energiaratkaisuissa yhdistyvät ainutlaatuisella tavalla joustavuus, korkea hyötysuhde ja pienet päästöt. Mahdollisuus käyttää tehokkaasti monia eri polttoaineita, myös biopolttoaineita, auttaa vähentämään kasvihuonekaasujen päästöjä. Wärtsilän Smart Power Generation -teknologia antaa mahdollisuuden kehittää

luotettavaa ja kestäväen kehityksen ratkaisuiltaan hyvin tunnettua energiainfrastruktuuria. Lisäksi joustavan varavoimakapasiteetin yleistyvä integrointi tuuli- ja aurinkovoimaloihin voi merkittävästi vähentää hiilipäästöjä.

Kohti kestäviä voimantuotantojärjestelmiä

Ilmastonmuutoksen vaikutukset edellyttävät hiileen perustuvan voimantuotannon merkittävää vähentämistä ja vähähiilisen voimantuotannon, kuten tuuli- ja aurinkoenergian sekä maakaasuvoimaloiden, tuntuva lisäämistä. Uudenaikaisissa voimantuotantojärjestelmissä suurin osa sähköstä tuotetaan vastaisuudessa tuuli- ja aurinkovoimalla, kun taas lämpövoimalaitoksia käytetään yhä useammin vain järjestelmän tasapainottamiseen ja varavoimana. Uusiutuvalle energiantuotannolle ominaisen vaihtelevuuden vuoksi varavoima- ja tasapainotuskapasiteetin on oltava joustavaa ja dynaamista. Tämä muuttaa merkittävästi energiajärjestelmien suunnitteluperusteita. Tarvittavan joustavan kapasiteetin varmistamiseksi järjestelmään on lisättävä uusia voimaloita, joiden joustavuus perustuu kolmeen ominaisuuteen: käytön joustavuuteen, energiatehokkuuteen ja polttoainejoustavuuteen.

Käytön joustavuutta tarvitaan, jotta voidaan reagoida tuuli- ja aurinkovoiman tuotannon nopeisiin muutoksiin sekä voimantuotantojärjestelmän äkillisiin häiriöihin. Voimaloilla on oltava muun muassa seuraavat ominaisuudet:

- mahdollisuus nopeaan ja usein toistuvaan käynnistykseen ja pysäytykseen kuluttamatta laitteita liiallisesti
- syklinen käyttö nopeine kapasiteetin nostoineen ja laskuineen
- korkea hyötysuhde sekä täydellä että osakuormalla
- laaja kuorma-alue
- pienet CO₂-päästöt.

Energiatehokkuuden ansiosta sähköntuotantoon tarvitaan entistä vähemmän polttoainetta. Lämmön- ja sähkön yhteistuotannossa energiatehokkuutta voidaan merkittävästi parantaa. Alhaisempi polttoaineen kulutus vähentää energiantuotannon CO₂-päästöjä.

Polttoainejoustavuus mahdollistaa siirtymisen kestävämpiin polttoaineisiin sitä mukaa, kun niitä tulee saataville. Tämä on yhä tärkeämpää investoitaessa uuteen voimantuotantokapasiteettiin, jotta voimalaitos ei ole sidottu käyttämään jotakin tiettyä polttoainetta enää silloin, kun saatavissa on muita ekologisesti kestävämpiä polttoaineita.

Smart Power Generation -teknologia rakentuu näiden kolmen tukipilarin varaan. Se mahdollistaa arvokkaiden uusiutuvien energialähteiden maksimaalisen käytön ja joustamattomien perusvoimantuotantoon tarkoitettujen lämpövoimalaitosten sujuvan toiminnan. Lisäksi se vähentää tulevaisuuden sähköntuotantojärjestelmistä tehtyjen mallinnusten mukaan merkittävästi kokonaisjärjestelmän CO₂-päästöjä.

- Wärtsilän Smart Power Generation -voimalaitokset antavat mahdollisuuden koko energiantuotantojärjestelmän kustannustehokkaaseen, luotettavaan ja kestäväen optimointiin. Niiden etuja ovat
 - kokonaisjärjestelmän hiilipäästöjen minimointi
 - tuuli- ja aurinkovoiman maksimaalinen hyödyntäminen horjuttamatta tuotannon ja kulutuksen tasapainoa
 - perusvoiman tuotanto isolla kuormalla ja hyvällä hyötysuhteella ja siten pienemmällä CO₂-päästöillä
 - minimaaliset tuulivoiman tuotantorajoitukset ja negatiivisten hintavaikutusten välttäminen
 - vähäisempi varatehon tarve
 - biokaasun ja nestemäisten biopolttoaineiden tehokas käyttö.
- Antavat mahdollisuuden koko järjestelmän mahdollisimman kustannustehokkaaseen toimintaan
 - eliminoimalla kuluttavan syklisen kuormituksen laitoksissa, joita ei ole tähän suunniteltu, ja mahdollistamalla niiden kustannustehokkaan käytön
 - maksimoimalla hyötysuhde laajalla kuormitusalueella saadaan edellytykset joustavien voimaloiden mahdollisimman kustannustehokkaaseen käyttöön.
- Varmistavat järjestelmän luotettavuuden äärimmäisissäkin olosuhteissa, kuten tuulen voimakkuuden vaihteluissa ja poikkeustilanteissa.
- Mahdollistavat keskikuorma- ja huippukuormakapasiteetin hajauttamisen, jolloin
 - voimalaitosten koko ja laajennusmahdollisuudet voidaan joustavasti suunnitella paikallisten tarpeiden mukaan

- tuotantokapasiteetin rakentaminen kuormituskeskuksiin vähentää verkkohäviöitä ja suurjänniteverkon laajennusinvestointien tarvetta
- ripeät toimitukset takaavat nopean avun paikalliseen kapasiteettipulaan.

Marine Solutions

Wärtsilä Marine Solutionsilla on vahva asema meri- sekä öljy- ja kaasuteollisuudessa, joiden liiketoimintaa tuetaan tarjoamalla optimoituja, ympäristömyötäisiä ja taloudellisesti järkeviä ratkaisuja. Wärtsilä tunnetaan asiakkaiden liiketoiminnan perusteellisesta ymmärtämyksestä, suunnitteluosaamisesta, laajasta tuotevalikoimasta sekä teknologiajohtajuudesta. Organisaatio rakentuu itsenäisistä liiketoimintalinjoista, joilla on täysi vastuu myynnistä, tutkimus- ja kehitystyöstä, suunnittelusta, hankintatoimesta ja valmistuksesta. Tämä antaa edellytykset joustavaan toimintaan, nopeisiin päätöksiin ja resurssien optimaaliseen hyödyntämiseen erinomaisen asiakaspalvelun varmistamiseksi.

Palveluita sekä telakoille että varustamoille

Wärtsilän merenkulkuasiakkaita ovat sekä telakat että varustamot. Asiakasryhmien tarpeet ja vaatimukset eroavat toisistaan huomattavasti. Telakoiden päätöksissä keskeisiä kriteerejä ovat yleensä tuotteiden hinta, toimitusaika ja toimitusvarmuus, projektinhallintaosaaminen, asennuksen helppous sekä toimittajan kyky hallita laajoja toimituskokonaisuuksia. Varustamot taas edellyttävät turvallista ja tehokasta toimintaa, luotettavuutta ja tukea sekä huoltotarjontaa. Muita varustamoiden päätöksiin vaikuttavia tekijöitä ovat rahtihinnat, korkotaso ja alusten pääoma- ja käyttökustannukset. Kumpikin asiakasryhmä joutuu kiinnittämään päätöksissään lisäksi yhä enemmän huomiota mm. ympäristömääräysten täyttymiseen ja polttoainejoustavuuteen.

Wärtsilä on sitoutunut vastaamaan kummankin asiakasryhmän tarpeisiin. Tämä onnistuu perehtymällä systemaattisesti asiakkaiden liiketoimintaan, toimintamalleihin ja vaatimuksiin. Tukenamme ovat mittava verkosto, laaja tuotevalikoima sekä valmius osallistua projekteihin jo alusten suunnitteluvaiheessa. Näin yhtiö pystyy tukemaan asiakkaitaan laitteiden koko elinkaaren ajan tarjoamalla heille heidän liiketoimintatavoitteitaan parhaiten edistäviä tuotteita ja ratkaisuja.

Toimialan laajin tarjonta

Wärtsilä Marine Solutions tarjoaa laajaa tuote-, palvelu- ja ratkaisupalikoimaa kaikkiin merkittäviin alustyyppeihin. Ymmärrämme kunkin segmentin tarpeet ja vaatimukset – aina suunnittelusta päivittäiseen käyttöön asti aluksen koko elinkaaren ajan. Wärtsilän tuotevalikoima sisältää myös kaasujärjestelmät maalla toimiviin laitoksiin, esimerkiksi kaasuterminaaleihin. Wärtsilän tarjonnan perustan muodostavat tehokkaasti ja laadukkaasti toimitettavat innovatiiviset ja kilpailukykyiset tuotteet:

- Keskinopeat diesel- ja monipolttoainemoottorit
- Propulsiojärjestelmät ja vaihteistot
- Tiivisteet ja laakerit
- Navigointi- ja automaatiojärjestelmät
- Viihdejärjestelmät
- Viestintä- ja ohjausjärjestelmät
- Sähkönjakelu- ja -hallintajärjestelmät
- Alusten vaativa sähkösuunnittelu
- Energianhallintajärjestelmät ja hybridiratkaisut
- Ympäristöratkaisut, esim. pakokaasujen puhdistusjärjestelmät ja painolastivesien käsittelyjärjestelmät
- Pumput ja venttiilit
- Kaasujärjestelmät, esim. LNG:n ja LPG:n käsittely, suojakaasujärjestelmät, kompressorit, nesteytys, uudelleenkaasutus sekä pienten ja keskisuurten maalla toimivien kaasuteollisuuslaitosten laitteet
- Laivasuunnittelu

Kyky yhdistää tarjotut tuotteet laajoiksi järjestelmiksi ja ratkaisuiksi tukee Wärtsilän strategiaa olla asiakkaidensa tärkein ratkaisutoimittaja. Strategia luo lisäarvoa sekä telakka- että varustamoasiakkaillemme. Telakka-asiakkaat hyötyvät yhteensopivuusongelmien vähenemisestä ja voivat keskittyä omaan dinosaamiseen. Varustamoasiakkaat taas hyötyvät käyttöön ja huoltoon liittyvistä eduista.

Segmentti	Alustyyppi	Päätuotteet
Kauppalaivat	Kaasunkuljetusalukset	4-tahtiset monipolttoainemoottorit, apumoottorit, säätölapapotkurit, vaihteistot, keulaohjauspotkurit, ympäristöratkaisut
	Säiliöalukset, konttialukset, irtolastialukset	Apumoottorit, kiinteälapaiset potkurit, keulaohjauspotkurit, pienten alusten 4-tahtimoottorit, navigointi- ja automaatiojärjestelmät, sähkönjakelujärjestelmät, ympäristöratkaisut
	Muut: rahti-, ro-ro-alukset, autonkuljetusalukset	Kaikki edellä mainitut
Offshore	Kelluvat öljynetsintäalukset: porausalukset, porauslautat jne.	4-tahtimoottorit, ohjauspotkurit, keulaohjauspotkurit, alusten automaatiojärjestelmät, sähkönjakelujärjestelmät, vaihteistot, ympäristöratkaisut
	Kelluvat tuotantolaitokset: FPSO-, FSO-, LNG-laitokset jne.	4-tahtimoottorit, ohjauspotkurit, keulaohjauspotkurit, säätölapapotkurit, alusautomaatio, sähkönjakelu, vaihteistot, ympäristöratkaisut
	Huolto- ja tukialukset: OSV-, PSV-, AHTS-, AHS-alukset	4-tahtimoottorit, ohjauspotkurit, keulaohjauspotkurit, säätölapapotkurit, sähköiset propulsiojärjestelmät, laivasuunnittelu, automaatiojärjestelmät, vaihteistot, ympäristöratkaisut
	Muut: nosturialukset, putkien asennusalukset, asuntoalukset	Kaikki edellä mainitut
Matkustajalaivat	Risteilyalukset	4-tahtimoottorit, kiinteälapaiset potkurit, keulaohjauspotkurit, navigointi-, viihde- ja automaatiojärjestelmät, sähköiset propulsiojärjestelmät ja sähkönjakelujärjestelmät, ympäristöratkaisut
	Matkustajalautat	4-tahtimoottorit, säätölapapotkurit, kiinteälapaiset potkurit, ohjauspotkurit, keulaohjauspotkurit, navigointi-, viihde- ja automaatiojärjestelmät, sähköiset propulsiojärjestelmät ja sähkönjakelujärjestelmät, ympäristöratkaisut
	Muut: ro-pax-alukset, jahdit	Kaikki edellä mainitut

Erikoisalukset	Hinaajat	4-tahtimoottorit, kiinteälapaiset potkurit, ohjauspotkurit, keulaohjauspotkurit, alusten automaatiojärjestelmät, laivasuunnittelu, ympäristöratkaisut
	Ruoppaajat	4-tahtimoottorit, säätölapapotkurit, kiinteälapaiset potkurit, ohjauspotkurit, keulaohjauspotkurit, alusten automaatiojärjestelmät, ympäristöratkaisut
	Muut: kalastusalukset, jäänmurtaajat, tutkimusalukset, työveneet, sisävesiliikenteen alukset	Kaikki edellä mainitut
Merivoimat	Fregatit, korvetit, partioalukset, lentotukialukset, hävittäjäalukset, sukellusveneet, tukialukset	Vesisuihkulaitteet, tiivisteet ja laakerit, keulaohjauspotkurit, 4-tahtimoottorit, navigointi- ja automaatiojärjestelmät, sähköiset propulsiojärjestelmät ja sähkönjakelujärjestelmät, vedenalainen viestintäteknologia, kaikuluotainjärjestelmät, ympäristöratkaisut

Kasvun pohjana kaasu- ja ympäristöratkaisut sekä tehokkaat alukset

Wärtsilä Marine Solutionsilla on erinomaiset edellytykset kasvuun. Keskeisiä edellytyksiä sille ovat kaasun yhä parempi saatavuus ja kasvava käyttö alusten polttoaineena, uudet ympäristömääräykset sekä tehokkaampien alusten kasvava kysyntä.

Tiukkenevat ympäristömääräykset lisäävät mielenkiintoa maakaasun käyttöön merenkulun polttoaineena. Sama pätee päästöjä vähentäviin teknologioihin, kuten pakokaasujen puhdistusjärjestelmiin ja painolastivesien käsittelyjärjestelmiin. Marine Solutions tarjoaa asiakkailleen ratkaisuvaihtoehtoja, joilla vaatimukset voidaan täyttää asiakkaiden liiketoimintojen ja liiketoimintamallien tarpeita parhaiten vastaavalla tavalla niin uusien alusten rakennusprojekteissa kuin jo käytössä olevien alusten jälkiasennuksissa.

Pakokaasujen puhdistusjärjestelmissä Wärtsilällä on vahva asema ja markkinoiden kattavimmat referenssit. Tarjoamme alan laajimman valikoiman rikkipesurijärjestelmiä: makeavesikäyttöiset suljetun kierron järjestelmät, merivesikäyttöiset avoimen kierron järjestelmät sekä kumpaakin teknologiaa hyödyntävät hybridijärjestelmät. Wärtsilän puhdistuslaitteistot saivat ensimmäisenä IMO:n vaatiman sertifiointilaitoksilta Det Norske Veritas, Germanischer Lloyd ja Bureau Veritas. Wärtsilän pakokaasujen puhdistusjärjestelmille saatiin vuonna 2016 hyväksyntä myös Singaporen viranomaisilta. Kyseessä on ensimmäinen aasian lippuvaltion antama hyväksyntä pakokaasujen puhdistusjärjestelmälle. NO_x-päästöjen pienentämiseen ja IMO Tier III -vaatimusten täyttämiseen Wärtsilä tarjoaa SCR-tekniikkaan (Selective Catalytic Reduction) perustuvia tuotteita. Painolastivesien käsittelyssä asiakkaille on tarjolla alan kaksi yleisintä teknologiaa: ultravioletivalokäsittely ja sähköklooraus. Kummallakin teknologialla on Kansainvälisen merenkulkujärjestön IMO:n tyyppihyväksyntä ja kumpaakin on saatavissa sekä turvalliseksi että vaaralliseksi luokiteltuihin tiloihin soveltuvana asennuksena. Molemmilla järjestelmillä on myös Yhdysvaltain rannikkovartioston (USCG) AMS-hyväksyntä. Täydellinen USCG-tyyppihyväksyntä saadaan vuonna 2017, mikä yhdessä Wärtsilän maailmanlaajuisen teknisen tuen verkoston kanssa tekee Wärtsilästä houkuttelevan yhteistyökumppanin kaikille toimijoille, joilla on painolastivesien käsittelyyn liittyviä tarpeita.

Wärtsilä toi ensimmäisenä markkinoille laivakäyttöön soveltuvia monipolttoainemoottoreita, joiden ansiosta nesteytettyä maakaasua (LNG) voidaan käyttää merenkulun polttoaineena. LNG:n käyttö on kasvussa, koska se ei sisällä rikkiä ja tarjoaa siten järkevän tavan noudattaa rikkipäästörajoja.

Aluksen hyötysuhde on varustamoille ja laivayhtiöille äärimmäisen tärkeä tekijä. Wärtsilän syvälinen asiantuntemus ja järjestelmäosaaminen auttavat optimoimaan alusten hyötysuhteen ja antavat asiakkaille mahdollisuuden saavuttaa alusten käyttöprofiilia vastaavat suorituskykyä, kustannuksia ja ympäristömääräysten täyttymistä koskevat parametrit.

Marine Solutions -liiketoimintaympäristö

Wärtsilä Marine Solutions toimii meri- sekä öljy- ja kaasuteollisuudessa. Merenkulkualan pääsegmentit ovat kauppalaivat, kaasutankkerit, matkustajalaivat sekä merivoimat ja erikoisalukset. Öljy- ja kaasuteollisuudessa Wärtsilä keskittyy offshore-laitoksiin ja -aluksiin sekä maalla toimiviin kaasuteollisuuden laitoksiin.

Laivanrakennus- ja merenkulkumarkkinoiden yleiset kysyntätekijät

Uusien alusten kysyntään vaikuttavat pääasiassa maailmantalouden kehitys ja sen vaikutus kauppaan ja kuljetuskapasiteetin tarpeeseen. Maailmantalous vaikuttaa myös polttoaineiden hintoihin, joilla puolestaan on sekä suora että epäsuora vaikutus merenkulkualan sekä öljy- ja kaasuteollisuuteen. Polttoaineiden hinnat, saatavuus ja kysyntä määräävät öljy- ja kaasuteollisuuden kehitystä, ja merenkulkualalla polttoainekustannukset kasvattavat tehokkaiden alusten kysyntää. Muita toimialaan vaikuttavia tekijöitä ovat telakoiden kapasiteetti, uusien alusten hinnat, vanhojen alusten käytöstä poistaminen ja romuttaminen, korkotaso ja rahtihinnat. Tärkeä kysyntää lisäävä tekijä on myös ympäristömääräysten kehitys ja niiden vaikutus alusten tehokkuuteen, ympäristöratkaisujen kysyntään ja kaasun käyttöön merenkulun polttoaineena.

Wärtsilän Marine Solutions -liiketoiminnan tärkeimmät kysyntätekijät

- Maailmanlaajuinen talouskehitys
- Maailmankaupan kehitys ja kuljetuskapasiteetin tarve
- Maailmanlaajuinen energian kysynnän kasvu
- Öljyn ja kaasun hintakehitys
- Öljy- ja kaasukenttien ja alan infrastruktuurin kehitys
- Ympäristömääräykset
- Teknologinen kehitys ja innovaatiot

Kilpailijat ja markkina-asema

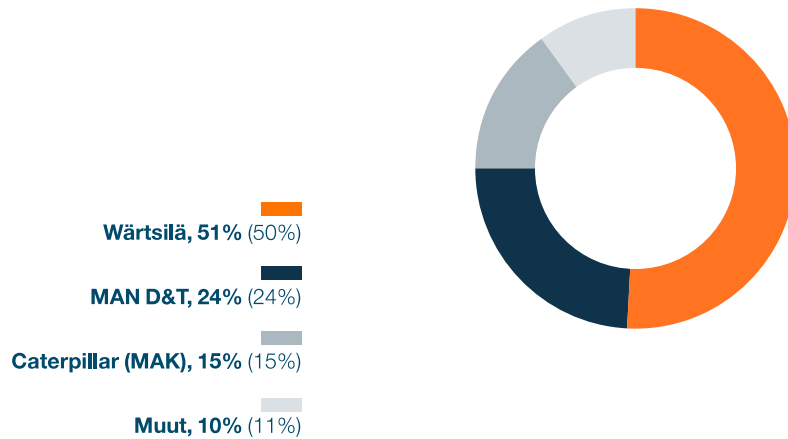
Wärtsilä Marine Solutions on jatkuvasti laajentanut tarjontaansa, joka kattaa nykyisellään moottorit ja propulsiolaitteet, sähkölaitteet, automaation, laivasuunnittelun, ympäristöratkaisut, kaasujärjestelmät sekä pumpput ja venttiilit. Tarjonnan laajentamista tukee kykymme tarjota ympäristömyötäisiä ratkaisuja sekä ylivertaista huoltopalvelua läpi koko tuotteen elinkaaren. Wärtsilän kilpailuetu perustuu toimialan laajimpaan valikoimaan johtavia, innovatiivisia merenkulkualan tuotteita sekä täydellisiin integroituihin järjestelmiin ja suunnittelupalveluun. Tarjontaa tukee ainutlaatuinen asiakkaita maailmanlaajuisesti palveleva myynti- ja huoltoverkosto.

Kilpailijakenttämme on laaja. Moottoreissa kilpailijoitamme ovat mm. MAN D&T ja Caterpillar, potkureissa esim. Schottel ja Thrustmaster sekä ympäristötekniikassa ja apulaitteissa Alfa Laval. Sähkö- ja automaatiojärjestelmissä kilpailijoitamme ovat Siemens, GE, ABB ja Kongsberg ja pumpuissa ja kaasujärjestelmissä TGE Marine ja Framo. Kilpailijoihin lukeutuu myös laaja-alaisesti erilaisia ratkaisuja tarjoavia yrityksiä, kuten Rolls-Royce. Wärtsilä tunnetaan merenkulku- sekä öljy- ja kaasumarkkinoilla luotettavana toimittajana, joka tarjoaa innovatiivista ja kestävä teknologiaa.

Wärtsilän tarjonta	Pääkäyttökohde	Pääkilpailijat	Wärtsilän markkina-asema
4-tahtipäämoottorit	Pienet kauppalaivat, offshore, erikoisalukset	MAN D&T, MAK (CAT)	Wärtsilän markkinaosuus on noin 51% (mitattuna teholla, kW).
4-tahtiapumoottorit	Kaikki alustyypit	Markkinat ovat erittäin pirstoutuneet, hintasensitiiviset ja tiukasti kilpaillut. Pääkilpailijoita ovat MAN D&T ja sen paikalliset lisenssivalmistajat sekä Yanmar ja HiMSEN. Apumoottorimarkkinoista kilpailevat myös nopeakäyntisten moottoreiden valmistajat.	Wärtsilän markkinaosuus on 18%.
Propulsiojärjestelmät <ul style="list-style-type: none"> • Säätläpapotkurit • Kiinteäläpaiset potkurit • Ohjauspotkurit • Keulaohjauspotkurit 	Kaikki alustyypit	Rolls-Royce, Schottel, Voith, Mecklenburger Metallguss, Thrustmaster, Brunvoll, Kawasaki, Caterpillar (Berg Propulsion)	Säätö- ja kiinteäläpäisten potkurien markkinat ovat pirstoutuneet; Wärtsilä on yksi vahvimpia toimijoita. Ohjauspotkurien markkinoilla Wärtsilä on yksi vahvimpia toimijoita. Keulaohjauspotkurien markkinat ovat erittäin pirstoutuneet, ja Wärtsilä on niillä haastaja.
Sähkö ja automaatio <ul style="list-style-type: none"> • Alusten automaatiojärjestelmät • Navigointi- ja sähköjärjestelmät • Dynaaminen positiointiteknologia • Integroidut komentosiltaratkaisut • Viihdejärjestelmät • Sähköiset propulsiojärjestelmät • Sähköjakelu • Kaikuluotainjärjestelmät 	Risteily- ja rahtialukset, offshore, erikoisalukset, merivoimat	ABB, Siemens, Kongsberg, Rolls-Royce, GE	Navigointi- ja automaatiojärjestelmien markkinajohtaja risteilyalusten ja isojen rahtilaivojen segmenteissä, vakiintunut asema offshore-markkinoilla.

<ul style="list-style-type: none"> Vedenalainen viestintäteknologia 			
Laivasuunnittelu	OSV-alukset, kauppalaivat, erikoisalukset, kalastusalukset	Skipsteknisk, Marinteknikk, MMC, Rolls-Royce, Ulstein, Vard	Wärtsilä on johtavia itsenäisiä laivasuunnitteluyrityksiä.
Öljy- ja kaasujärjestelmät <ul style="list-style-type: none"> Mobiili LNG-tarjonta (proomut) Uudelleenkaasutusjärjestelmät Kaasun uudelleennesteytysjärjestelmät Kaasun nesteytysjärjestelmät onshore-sovelluksiin Kaasun talteenottojärjestelmät Öljynerotusjärjestelmät Polttoainekaasujärjestelmät 	Offshore-kaasunkäsittely- ja varastointialukset, LNG-/LEG-/LPG-kuljetusalukset, FPSO-alukset, teolliset sovellukset, polttoainekaasujärjestelmät kaikkiin alustyypeihin	TGE Marine, Linde, Babcock LGE, Daewoo Shipbuilding & Marine Engineering, Samsung Heavy Industries, Cryonorm, John Zink, Air Liquide	Wärtsilä on yksi vahvimpia toimijoita.
Pumput ja venttiilit <ul style="list-style-type: none"> Syväkairauslastipumput Pumppuhuonejärjestelmät Konehuonepumput Palontorjuntajärjestelmät Venttiilit 	Kaikki alustyytit, öljyn- ja kaasunkäsittelylaitokset (on- ja offshore)	Marflex, Framo, Hyundai Heavy Industries, Shinko, Allweiler, Desmi, Ellehammer	Wärtsilä on yksi vahvimpia toimijoita.
Ympäristöratkaisut <ul style="list-style-type: none"> Pakokaasujen puhdistusjärjestelmät Painolastivesien käsittelyjärjestelmät Suojakaasujärjestelmät Vedentuotantojärjestelmät Vedenpuhdistusjärjestelmät 	Kaikki alustyytit	Alfa Laval, Yara, Techcross, Panasia, Evac, GEA Westfalia, Hug Engineering	Wärtsilä on yksi vahvimpia toimijoita.

Keskinopeiden päämoottoreiden markkina-asema

Wärtsilän markkinaosuus lasketaan rullaavasti 12 viimeiseltä kuukaudelta, suluissa edellisen neljänneksen päättävät luvut. Laskelma perustuu Wärtsilän omaan tietokantaan.

Marine Solutions -liiketoiminnan strategia

Wärtsilä Marine Solutions -liiketoiminnan strateginen tavoite on olla johtava innovatiivisten tuotteiden ja integroitujen ratkaisujen toimittaja meri- sekä öljy- ja kaasuteollisuudelle. Tavoitteen saavuttamiseksi hyödynnäme syvällistä asiakkaiden tarpeiden tuntemusta ja

- vakiinnutamme Wärtsilän johtoaseman kaasukäyttöisiin aluksiin, ympäristömääräysten noudattamiseen ja hyötysuhteen optimointiin liittyvissä ratkaisuissa
- kehitämme edelleen Wärtsilän johtoasemaa laivanrakennusteollisuuden järjestelmäintegraattorina
- tarjoamme kilpailukykyisiä tuotteita meri- sekä öljy- ja kaasuteollisuuden kasvaviin tarpeisiin ja
- haemme lisäkasvua hyödyntämällä kykyämme tarjota asiakkaille alan tehokkaimmat elinkaariratkaisut.

Wärtsilällä on ainutlaatuinen asema alan ainoana toimijana, jonka tarjonta kattaa merenkulun kaikki tarpeet. Laajaa tuotevalikoimaamme tukevat maailmanluokan laivasuunnittelun, teknisen osaamisen ja projektitoimitusten resurssit. Niiden avulla pystymme luomaan ratkaisuja, jotka optimoivat asiakkaiden laitteiden arvon koko elinkaaren ajan. Ratkaisutoimittajana Wärtsilä pystyy toimittamaan kaiken yksittäisistä tuotteista laivojen monitahoiseihin voimajärjestelmiin sekä koko elinkaaren kattavaan tukeen, konseptikehityksestä aina aluksen operointiin saakka.

Kaasukäyttöisiin aluksiin, ympäristömääräysten noudattamiseen ja hyötysuhteen optimointiin liittyvissä ratkaisuissa on nähtävissä merkittäviä keskipitkän aikavälin kasvumahdollisuuksia. Wärtsilällä on vahva asema näillä alueilla, sillä yhtiöllä on alan vahvin kokemus kaasumoottoritoimituksista, ainutlaatuinen päästöjen hallintaan ja pienentämiseen liittyvä tuotevalikoima ja teknisten palveluiden ja laivasuunnitteluresurssien ansiosta kokonaisvaltainen malli laivan hyötysuhteen optimointiin.

Wärtsilä Marine Solutions hakee orgaanista kasvua, jota tukevat kohdennetut yritysostot ja kumppanuudet. Innovatiivisten ja kilpailukykyisten tuotteiden tarjontaa ja toimituksia kehitetään asiakassegmenttien tarpeiden ja alusten käyttöprofiilien pohjalta. Wärtsilä Marine Solutions tarjoaa yhdessä Services-liiketoiminnan kanssa varustamoille ja laivayhtiöille luotettavuuden ja käytettävyyden takaavia integroitua elinkaariratkaisuja. Wärtsilä säilyttää johtavan asemansa laivanrakennusteollisuuden järjestelmäintegraattorina ja vahvistaa edelleen jo nyt

vahvaa asemaansa öljy- ja kaasuteollisuudessa. Yhtiö jatkaa myös panostuksia läsnäolon vahvistamiseen ja toimitusketjun sekä suunnittelu- ja myyntiprosessien tehokkuuden maksimointiin etenkin tärkeimmillä laivanrakennusmarkkinoilla, kuten Kiinassa ja Etelä-Koreassa.

Marine Solutions -liiketoiminnan vahvuudet

- Merenkulku- sekä offshore-alan laajin valikoima luotettavia ja suorituskykyisiä tuotteita ja ratkaisuja, joiden tukena on alan vahvin maailmanlaajuinen huoltoverkosto
- Ylivoimaiset toimitusreferenssit monipolttoaineteknologioihin sekä kaasujärjestelmiin perustuvista kaasukäyttöisistä aluksista
- Kattavin valikoima vaihtoehtoja asiakkaiden polttoainejoustavuutta, suorituskykyä ja ympäristövaatimuksia koskeviin tarpeisiin
- Vahva asema ja asiakkaiden syvälinen ymmärrys risteilyalusten ja isojen rahtialusten navigointi- ja automaatiojärjestelmissä
- Ainutlaatuinen synergia laivasuunnittelun ja teknisen osaamisen välillä takaa parhaan suorituskyvyn läpi aluksen koko elinkaaren
- Vahva läsnäolo kaikilla tärkeimmillä merenkulun sekä öljyn ja kaasun offshore-tuotannon segmenteillä pienentää laivanrakennusalan suhdannevaihteluiden vaikutuksia.

Marine Solutions ja kestävä kehitys

Merenkulkuala sekä öljy- ja kaasuteollisuus ovat samansuuntaisten megatrendien keskiössä. Kehitys vie kohti monipuolisempia ja puhtaampia energialähteitä, vähähiilisyyttä, läpinäkyvämpää ja vastuullisempaa ympäristösuorituskykyä sekä tarvetta parantaa taloudellista kilpailukykyä huolimatta maailmantalouteen liittyvistä epävarmuustekijöistä. Wärtsilän näkemyksen mukaan on selvää, että entistä paremmin kestävä kehityksen tarpeisiin vastaava toiminta on keskeisessä asemassa kaikissa näissä trendeissä.

Wärtsilä on sitoutunut olemaan kaikkien asiakkaitensa arvostetuin kumppani, mikä tarkoittaa, että kestävä kehityksen on oltava Marine Solutionsin tuote- ja ratkaisukehitystyön kovaa ydintä. Yhtiön T&K-työ ja liiketoiminnan kehitystyö perustuu mainittujen megatrendien asiakasvaikutusten syvälliseen ymmärtämiseen. Wärtsilä on vuosien varrella pyrkinyt vastaamaan asiakkaidensa tarpeisiin laajentamalla ja kehittämällä tarjontaansa merenkulkualalle sekä öljy- ja kaasuteollisuudelle. Kaasu, ympäristömääräysten noudattaminen ja hyötysuhde ovat Marine Solutionsin tarjonnan kolme tukijalkaa.

Maakaasun käyttö yleistyy

Energian käyttö siirtyy maailmanlaajuisesti kohti monipuolisempia ja kestävämpiä energialähteitä, ja maakaasulla – fossiilisista polttoaineista puhtaimmalla – on tässä suuntauksessa merkittävä rooli. Maakaasun kysyntä on viime vuosina lisääntyneen tarjonnan myötä kasvanut tuntuvasti öljy- ja kaasuteollisuudessa. Muutos tuntuu myös merenkulkualalla, missä kiinnostus kaasua kohtaan merenkulun polttoaineena lisääntyy nopeasti.

Wärtsilä kehittää tuotteita ja palveluita, joilla luodaan edellytyksiä maakaasun turvalliselle käytölle, käsittelylle ja jakelulle merenkulkualalla sekä öljy- ja kaasuteollisuudessa. Wärtsilä on merenkulkualan kiistaton johtaja kaasukäyttöisissä propulsiojärjestelmissä. Tähän mennessä yhtiön keskinopeita monipolttoainemoottoreita on asennettu yli 300 alukseen, ja niille on kertynyt yli 19.000.000 käyttötuntia eri sovelluksissa sekä maalla että merellä. Yksikään toinen moottorivalmistaja ei ole yltänyt samaan. Maakaasun turvallisesta käytöstä LNG-kuljetusaluksissa on vahvat näytöt, mikä on lisännyt alan kiinnostusta laajentaa LNG:n käyttöä muihin alustyyppeihin.

Wärtsilän hyväksi todetuilla matalapaineteknologiaan perustuvilla monipolttoaineratkaisuilla on useita etuja:

- pienemmät päästöt (kun polttoaineena käytetään kaasua): NO_x-päästöt vähenevät 85%, SO_x-päästöt vähenevät 99%, hiukkaspäästöt pienenevät jopa 99%, CO₂-päästöt vähenevät 20–30% ja savunmuodostus eliminoituu kokonaan
- polttoainejoustavuus lisää toimintavarmuutta ja kilpailukykyä – mahdollisuus käyttää raskasta polttoöljyä, meridieselä, biopolttoaineita ja raakaöljyä
- 15–20 % pienemmät investoinnit, koska matalapaineisen teknologian käyttö mahdollistaa yksinkertaisemmat (edullisemmat) kaasunkäsittelyjärjestelmät ja savukaasujen puhdistukseen ei tarvita lisäjärjestelmiä
- jätemäärät pienenevät (nestemäinen jäte)
- ei tarvita toissijaisia puhdistusjärjestelmiä (eikä niissä käytettäviä reagensseja)
- varmennus ja turvallisuus
- moottorin vakaa toiminta kaasukäytöllä koko tehoalueella, ei tarvetta siirtyä dieselpolttoaineen käyttöön alhaisella teholla
- alhainen pilottipolttoaineen kulutus (vain 1% polttoaineen kokonaismäärästä).

Wärtsilälle kaasun käytön mahdollistaminen laivojen polttoaineena merkitsee muutakin kuin hyväksi todetun kaasumoottoriteknologian toimittamista. Se myös lujittaa yhtiön johtoasemaa kaasukäyttöisten alusten suunnittelijana sekä luotettavien ja kilpailukykyisten kaasun säilytys- ja käsittelyjärjestelmien tarjoajana. Wärtsilä tukee myös laajemmin kaasun arvoketjun kehitystä öljy- ja kaasuteollisuudessa esimerkiksi nesteytys- ja uudelleenkaasutusratkaisuillaan.

Ympäristömääräysten noudattaminen

Merenkulkuala toteuttaa nykyisten ympäristömääräysten edellyttämiä muutoksia ja arvioi samanaikaisesti vaihtoehtoja tulevien määräysten täyttämiseksi. Selvityksen alla ovat päästöt sekä ilmaan – CO₂, NO_x, SO_x, hiukkaspäästöt, haihtuvat orgaaniset yhdisteet (VOC) ym. – että veteen. Vastaavasti etenkin öljy- ja kaasuteollisuuden turvallisuus- ja päästömääräykset kiristyvät.

Wärtsilä tarjoaa useita ympäristömääräysten täyttämiseen liittyviä ratkaisuja, jotka sisältävät hyväksi todettua teknologiaa, nopean asennuksen sekä yhtiömme maailmanlaajuisen verkoston tuen. Wärtsilä on sitoutunut tarjoamaan asiakkailleen ja koko yhteiskunnalle luotettavia ja turvallisia teknologioita, jotka täyttävät myös tulevat ympäristömääräykset. Yhtiö voi myös auttaa asiakkaitaan arvioimaan, mikä on heidän operatiivisten tarpeidensa kannalta paras ratkaisu ympäristömääräysten täyttämiseksi.

Wärtsilän tarjonta merenkulkualan ympäristömääräysten täyttämiseksi:

- SO_x- ja NO_x-määräykset: kaasujärjestelmät, kaasukonversiot, NO_x-päästöjä alentavat ratkaisut, rikkipesurit ja jälkiasennuspalvelut
- Painolastivesimääräykset: UV-käsittelyyn ja sähköklooraukseen perustuvat tuotteet ja jälkiasennuspalvelut
- EEDI (Energy Efficient Design Index) -määräykset: yksittäisten tuotteiden parempi hyötysuhde, laivasuunnittelu
- Veteen joutuvia päästöjä koskevat määräykset: jäte-, pilssi- ja pesurivesien käsittelyjärjestelmät ja tiivistejärjestelmät

Näiden lisäksi Wärtsilä tarjoaa öljy- ja kaasuteollisuudelle mm. seuraavia turvallisuus- ja päästöratkaisuja:

- VOC-päästöjen talteenotto
- Soihdutuskaasun talteenotto
- Suojakaasu- ja typpijärjestelmät
- Öljynerotus
- Jätevesijärjestelmät
- Öljyisen veden ja päästöveden puhdistus
- Makean veden tuotanto
- Korkeapainekompressorit

Painopiste hyötysuhteessa

Maailmantalouden laskusuhdanne on lisännyt valtavasti merenkulun kustannusrakenteeseen kohdistuvia paineita. Lisäksi öljyn matala hinta vaikuttaa merkittävästi öljy- ja kaasuteollisuuteen. Polttoainekustannukset ovat merenkulkualalla keskeinen kannustin laitteiden modernisointiin, toimintamallien uudistamiseen sekä

laivateknisten innovaatioiden käyttöönottoon. Energiatehokkuuden parantamiseen suunnatut investoinnit tuovat sekä taloudellisia että ekologisista hyötyjä.

Wärtsilän tavoitteena on optimoida laitteiden elinkaarikustannukset. Näin toimitaan, koska se on asiakkaille taloudellisesti järkevää ja koska ymmärrämme paineet alentaa kustannuksia. Siksi Wärtsilä on sitoutunut investoimaan asiakkaille merkittäviä säästöjä tuovien tuotteiden ja ratkaisujen kehittämiseen. Hyötysuhteen parantaminen parantaa samalla myös ympäristösuorituskykyä.

Services

Wärtsilä Services tukee asiakkaitaan toimialan kattavimmalla huoltovalikoimalla tavoitteenaan asiakkaiden liiketoiminnan ja laitosten koko elinkaaren aikaisen suorituskyvyn optimointi. Tarjoamme asiantuntevat ja ympäristöstävälliset palvelut nopeasti ja lähellä kaikkia asiakkaitamme. Wärtsilän huoltotarjonta hyödyntää vahvasti digitalisaation, ennen muuta tosiaikaisen tiedonkeruun ja analytiikan luomia etuja. Asiakkaat näkevät Wärtsilän kilpailukyisenä ja luotettavana huoltokumppanina, jonka kanssa on helppo asioida.

Elinkaaren aikaisen hyötysuhteen parantaminen

Huoltotarjontamme

Wärtsilän Services -liiketoiminta pyrkii läheisiin asiakassuhteisiin ja siten syvälliseen asiakkaiden tarpeiden ymmärtämiseen, jolloin huoltotarjonta pystytään sovittamaan tarpeisiin saumattomasti. Services tarjoaa täyden tuen merenkulkuasiakkaille ja energia- sekä öljy- ja kaasuteollisuuden asiakkaille. Palveluvalikoimaa täydentää vesivoima- ja teollisuuslaitoksille maailmanlaajuisesti tarjottava kattava kokonaisuus tiivisteiden, laakereiden ja näiden oheislaitteiden huoltoratkaisuja. Vaikka Wärtsilä huoltaa pääasiassa itse suunnittelemaansa ja myymiään laitteita, myös muiden valmistajien kaluston jälkiasennus- ja huoltopalveluille on täydet edellytykset. Wärtsilä tarjoaa siten asiakkailleen kattavimman tuen.

Kyky tarjota eritasoista tukea perustuu asiakkaiden liiketoiminnan ja sen haasteiden laajaan tuntemukseen sekä tekniseen asiantuntemukseen:

- laitteiden varaosat, painopisteenä erinomaiset toimituspalvelut sekä laajan osavaliikoiman hyvä saatavuus
- kattava kunnossapidon ja suorituskyvyn seuranta, mukaan lukien varaosat ja huollot (kenttähuolto, kuntoon perustuva huolto, dynaaminen kunnossapidon suunnittelu)
- asiakkaan liiketoiminnan optimointi analytiikan, ennakoivien suosittelujen, tehostamistoimenpiteiden (esim. polttoainekustannusten säästö) ja laitteiden käytön ja hallinnoinnin yhteisten suorituskykytavoitteiden avulla
- asiakkaille myönnettävät laitteistojen luotettavuus-, suorituskyky- ja käytettävyyshuollot.

Asiantuntemuksemme osa-alueita:

Moottorihuolto

Täysimittaiset huoltopalvelut keskinopeille ja hidaskäyntisille diesel-, kaasu- ja monipolttoainemoottoreille ja näiden oheislaitteille. Laaja tarjonta kattaa niin perushuollot kuin iäkkäiden moottorien suorituskyvyn parantamiseen tähtäävät jälkiasennukset.

Propulsiohuolto

Täysi huoltovalikoima propulsiojärjestelmille laitteiston koko elinkaaren ajan. Propulsiojärjestelmien suorituskyky ja tehokas toiminta taataan varaosahuollon, korjausten sekä modernisointien ja tehokkuuden parannusten avulla.

Tiiviste- ja laakerihuolto

Laaja valikoima tiiviste-, laakeri- ja vannasputkiratkaisuja integroituina järjestelminä, paketteina ja yksittäisinä tuotteina. Palvelut tehostavat sekä merenkulku- että teollisuusasiakkaiden toimintaa, alentavat käyttökustannuksia ja pidentävät laitteiden käyttöikä.

Vesivoima- ja teollisuushuolto

Tarjonta käsittää vesivoimaloiden ja teollisuuslaitosten (esim. kaivokset, paperi, öljy ja kaasu) tiivisteet, laakerit ja näiden oheislaitteet, mukaan lukien perinteisten vesivoimalaitosten ohella myös vuorovesivoimalat ja offshore-tuulivoimalat. Tuotevalikoimaa täydentää kattava palvelutarjonta, mm. rakennus- ja korjaustyöt, vedenalainen huolto, jälkiasennukset sekä komponenttien kunnostukset.

Ympäristöpalvelut

Laaja valikoima palveluja, jotka parantavat sekä maalla toimivien voimalaitosten että merenkulun laitteistojen hyötysuhdetta ja vähentävät päästöjä. Tarjonta sisältää polttoainekonversiot, NO_x-päästöjä alentavat ratkaisut sekä propulsiotehoa parantavat huoltopalvelut. Lisäksi Wärtsilän kenttähuolto-organisaatio tukee merenkulun jälkiasennusmarkkinoita ympäristöratkaisujen asennuksissa ja käyttöönotoissa.

Elinkaariratkaisut

Wärtsilä Services -liiketoiminnan elinkaariratkaisut tarjoavat mitattavia ja taattuja etuja turvallisesti, luotettavasti ja ympäristöystävällisesti. Ratkaisujen etuja ovat käytettävyyden- ja suorituskykyparannukset, tuottavuusparannukset, kustannussäästöt sekä maksimaalinen käyttöikä.

Wärtsilä räätälöi elinkaariratkaisut tarpeen mukaan – sopivan tasoinen kumppanuussopimus on täysin asiakkaan valittavissa. *Huollon optimointiratkaisut* sisältävät säännölliset tarkastukset, kuukausiraportit ja osavaihdot. *Käytön optimointiratkaisut* keskittyvät energiatehokkuuteen, tosiaikaiseen valvontaan ja neuvontapalveluihin, käytettävyyden maksimointiin ja suorituskyvyn parantamiseen tähtääviin suunnitelmiin. *Taattuun suorituskykytasoon sidottuihin ratkaisuihin* voidaan koota paketti kaikille laitoksen käyttöön, hallintoihin ja huoltoon liittyvät palvelut sekä takuut asennusten toimivuudesta.

Huoltoprojektit

Wärtsilän projektinhallintaosaaminen takaa asiakkaiden laitosten tehokkaat suorituskykypäivitykset, modernisoinnit, polttoainekonversiot ja turvallisuusratkaisut.

Koulutuspalvelut

Koulutuspalvelut kattavat kaikki laitosten hallintoihin, käyttöön, kunnossapitoon ja turvallisuuteen liittyvät näkökohdat. Kurssit voidaan toteuttaa niin käytännönläheisesti paikan päällä kuin moderneina etä- ja verkkokoulutuksina.

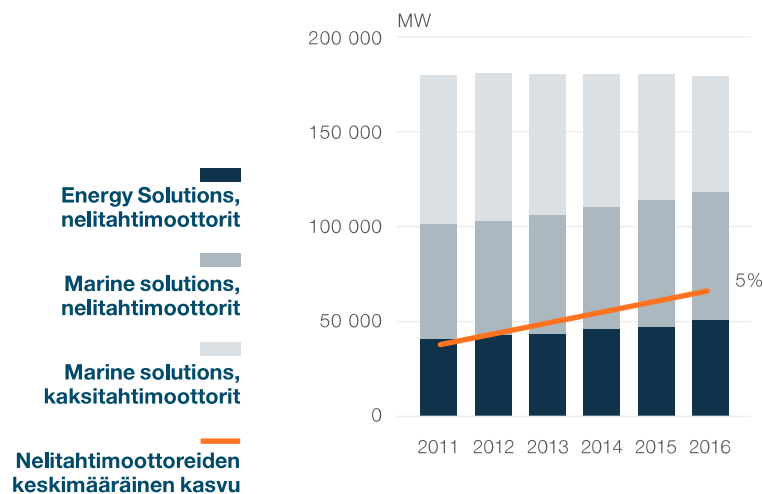
Services-liiketoimintaympäristö

Wärtsilä Services palvelee merenkulku-, energia-, öljy- ja kaasuteollisuutta sekä vesivoima- ja teollisuusasiakkaita. Vahvistaakseen asemaansa vesivoima- ja teollisuushuollossa Wärtsilä osti vuonna 2016 American Hydron, joka on johtava laajojen laitemodernisointien ja palvelujen toimittaja ja asentaja vesivoima- ja vedenjakelujärjestelmälalla. Yhtiö on erikoistunut vesivoimaturbiineihin ja -pumppuihin liittyvään konsultointiin, suunnitteluun ja tarkkuutta vaativien laitteiden suorituskyvyn parantamiseen.

Merenkulkiasiakkaat ovat yleensä kauppamerenkulun ja risteily- ja lauttaliikenteen varustamoja ja laivayhtiöitä tai merivoimien tai muiden erikoisalussegmenttien toimijoita. Öljy- ja kaasuteollisuusasiakkaat ovat tyypillisesti joko offshore-segmentin alusten operoijia tai maissa toimivia öljy- tai kaasulaitoksia. Vesivoima- ja teollisuusasiakkaat ovat vesi-, meri- tai offshore-tuulivoimaloita sekä teollisuuslaitoksia operoivia yrityksiä.

Services-liiketoiminnan tärkein kysyntätekijä on Wärtsilän asennetun laitekannan suuruus ja kehitys. Tarjontaa ja osaamista kuitenkin kehitetään jatkuvasti niin, että Wärtsilällä on mahdollisuudet tarjota huoltopalveluja myös muiden valmistajien laitteille.

Laitekanta liiketoiminnoittain

Wärtsilän loppuasiakkaiden markkinatilanne vaikuttaa suoraan kaluston ja laitosten käyttöasteeseen ja sanelee samalla myös kunnossapito-, telakointi- ja käyttöönottotarpeet. Laitteiston eri elinkaarivaiheisiin liittyy erilaisia huoltovaatimuksia sekä mahdollisia modernisointi- tai elinkaarenpidennystarpeita. Wärtsilän asiakkaila saattaa myös olla tarvetta jälkiasennuksiin ja tasokorotuksiin johtuen toimintaympäristön rakennemuutoksista. Syynä voivat olla esimerkiksi polttoaineiden hintojen tai saatavuuden muutokset, uudet määräykset tai tiukentuneet turvallisuusvaatimukset. Voimalaitoksen operoinnin ja hallinnan ulkoistaminen luotettavalle yhteistyökumppanille on energiateollisuudessa tavanomainen käytäntö. Kumppanuussopimukseksi tuotteistetut elinkaariratkaisut herättävät kasvavaa mielenkiintoa myös merenkulun ja öljy- ja kaasuteollisuuden huoltomarkkinoilla. Tämä johtuu siitä, että kumppanuussopimukset edistävät sekä laitteistojen huollon että suorituskyvyn optimointia ja sitä kautta parantavat toiminnallista tehokkuutta, alentavat kustannuksia ja ruokkivat liiketoiminnan kasvua.

Kilpailijat ja markkina-asema

Wärtsilällä on vahva asema myymiensä ja suunnittelemiensa laitteiden huollossa. Keskeisiä kilpailijoista erottavia tekijöitä ovat maailmanlaajuinen läsnäolo sekä kyky laitteiston koko elinkaaren läpäisevään käyttäjätukeen. Vain harva toimija pystyy tarjoamaan maailmanlaajuisesti yhtä laajan huoltovalikoiman. Kilpailijat ovat pääsääntöisesti OEM-valmistajia, jotka keskittyvät pääosin omien tuotteidensa huoltoon, sekä huoltoyrityksiä, joiden toiminta saattaa olla maailmanlaajuisista, mutta yleisemmin kuitenkin paikallista.

Suurin osa kilpailijoista on siis paikallisia toimijoita: varaosakauppiaita, korjaustelakoita, paikallisia huoltoverstaaita ja varaosatoimittajia (ei-OEM) sekä kenttähuoltoyrityksiä. Paikallisten toimijoiden määrä on suuri, joten kilpailu on varsin pirstoutunutta. Kilpailijat panostavat yleensä varsin rajalliseen valikoimaan. Wärtsilä kehittää jatkuvasti maailmanlaajuisista läsnäoloaan ja paikallista toimintaansa pystyäkseen palvelemaan asiakkaita ylivoimaisen laadukkaasti ja samalla vastaamaan yhä tärkeämmäksi nousevaan nopeiden vasteaikojen vaatimukseen.

Voimalaitosten elinkaariratkaisuista kilpailevat muutamat alueelliset toimijat, joilla on kyky tarjota laitosten käyttöpalveluja. Merenkulkumarkkinoilla kilpailu elinkaariratkaisuista on vieläkin pirstoutuneempaa, sillä niistä voivat kilpailla myös laivayhtiöt. Wärtsilä Services tarjoaa laajan valikoiman erilaisia vaihtoehtoja, jotta voidaan varmistaa loppukäyttäjän kannalta paras ratkaisu.

Services-liiketoiminnan strategia

Wärtsilä Services pyrkii olemaan kilpailukykyinen ja luotettava huoltokumppani, jonka kanssa on helppo asioida. Wärtsilä on asettanut huoltotoiminnalleen seuraavat kasvutavoitteet:

- kehitetään kumppanuuksia nykyisten asiakkaiden kanssa tarjoamalla ylivertaista asiakaspalvelua
- hankitaan uusia kilpailuetuja tarjonnan kehittämisen ja digitalisaation kautta
- kartoitetaan nykyosaamisen pohjalta mahdollisuuksia uusilla asiakassegmenteillä
- kasvumarkkinoilla toimintaa laajennetaan yrityskaupoilla.

Services-liiketoiminta pyrkii jatkuvasti vastaamaan asiakkaiden odotuksiin ja ylittämään ne kasvattamalla maailmanlaajuisista läsnäoloaan ja toimintaansa. Tähän perustuu myös nykyisten asiakkuuksien kasvu. Kasvua haetaan myös laajentamalla palvelutarjontaa vastauksena elinkaariratkaisujen herättämään lisääntyvään kiinnostukseen. Näin asiakkaamme pystyvät sekä alentamaan kustannuksiaan että tehostamaan toimintaansa.

Tärkeä kasvualue on lisäksi nykytarjonnan digitalisaatio ja uuden digitaalisen tarjonnan kehittäminen – tämä kasvattaa niin liikevaihtopotentiaalia, toiminnan avoimuutta, saatavuutta kuin tehokkuuttakin. Services-toiminnan digitalisaatiokehitystä jatkoi vuonna 2015 uusi Wärtsilä Genius -palvelu, joka tarjoaa mahdollisuuksia asiakkaiden laitosten käytön reaaliaikaiseen optimointiin, toiminnan parempaan ennakkointiin ja digitaaliseen ongelmanratkaisuun. Muita esimerkkejä digi-innovaatioiden mahdollistamasta avoimuuden ja käytettävyyden lisääntymisestä ovat Wärtsilä Online Services eli palvelualusta, jonka kautta voi tilata ja seurata varaosia ja teknisiä tukipalveluita, sekä uudet etäpalvelukonseptit kuten Virtual Service Engineer. Vuonna 2016 Wärtsilä laajensi digitaalista tarjontaansa ostamalla suomalaisen teknologiayritys Eniramin, joka tarjoaa meriteollisuudelle energianhallinta- ja analytiikkaratkaisuja. Yritysosto tukee Wärtsilän kasvua, vahvistaa sen omaa osaamista ja laajentaa tarjontaa laitteiden suorituskyvyn optimoinnista käytön optimointiin.

Wärtsilän nykyinen osaaminen ja palvelukyky esim. koneistuksessa, kunnostuksessa ja kenttähuollossa ovat ainutlaatuisia. Niiden pohjalta on mahdollista palvella myös uusia asiakassegmenttejä, kuten vesivoima- ja teollisuusasiakkaita, sekä tarjota entistä laajempaa, merkkiriippumatonta palvelua monenlaisia laitteita käyttäville asiakkaille.

Services-liiketoiminnan vahvuudet

- Pitkäaikaiset asiakassuhteet ja asiakkaiden toiminnan ja tarpeiden syvälinen ymmärtäminen
- Laitteiden koko elinkaaren kattava tarjonta
- Alan laajin huoltotarjonta
- Ainutlaatuinen maailmanlaajuinen huoltoverkosto
- Kyky optimoida laitteiden käyttöä ja suorituskykyä kokonaisvaltaisen liiketoiminnan ymmärtämisen ja laajan asiakaskunnan pohjalta
- Modernit digitaaliset ratkaisut, joilla asiakkaat pystyvät tehostamaan liiketoimintaansa optimoimalla laitteiden toimintaa ja ennakoimalla ja ratkaisemalla ongelmia reaaliaikaisen datan ja analytiikan avulla.

Services ja kestävä kehitys

Asiakkaidemme tärkeimpiä kannustimia yritys vastuunsa kehittämisessä ovat ympäristölainsäädäntö, tarve parantaa energiatehokkuutta ja turvallisuusvaatimukset.

Wärtsilä Services pyrkii olemaan edelläkävijä ja tukemaan asiakkaidensa pyrkimyksiä täyttää ja ylittää nykyiset ja tulevat liiketoiminnalle ja kestäväälle kehitykselle asetettavat vaatimukset. Tämä on Wärtsilä Services -liiketoiminnan keskeisin rooli kestävä kehityksen kannalta: kehitämme jatkuvasti toimintaamme, jotta pystymme tarjoamaan asiakkaille näiden liiketoimintaa tehostavia ja kasvua mahdollisimman kestävästi luovia ratkaisuja.

Myös Wärtsilän oma toiminta hoidetaan vastuullisesti, mukaan lukien palveluiden tuotanto lähellä asiakasta, mikä puolestaan antaa edellytykset paikallisille investoinneille ja työmahdollisuuksille.

Energiatehokkuus ja päästöt

Vaihtoehtoisten nestemäisten polttoaineiden ja kaasun yhä parempi saatavuus sekä tiukentuneet ympäristö- ja turvallisuusmääräykset luovat Services-liiketoiminnalle mahdollisuuksia tehostaa asiakkaiden laitteistojen toimintaa sekä pienentää samalla niiden ympäristövaikutuksia. Wärtsilä kehittää ja tarjoaa päivitys-, kunnostus-, polttoainekonservio- ja jälkiasennuspalveluja, jotka parantavat sekä polttoainetehtävää että ympäristösuorituskykyä. Näin voidaan täyttää tiukimmatkin ympäristövaatimukset sekä jatkaa laitosten tehokasta käyttöä.

Käytössä olevien laitosten ja laitteistojen ensisijaisia päivitysratkaisuja ovat esimerkiksi seuraavat:

- Moottorien, propulsiolaitteistojen sekä sähkö- ja automaatiojärjestelmien tehokkuuden päivityspaketit, jotka vähentävät polttoaineen ja/tai voiteluöljyn kulutusta ja siten sekä päästöjä että kustannuksia.
- NO_x-päästöjä vähentävät ratkaisut, joissa yhdistellään erilaisia moottoreihin tehtäviä muutoksia tavoitteena ihanteellinen puristusasteen sekä ruiskutuksen ajoituksen ja määrän yhdistelmä. Konseptin tavoitteena on NO_x-päästöjen vähennyksen ja polttoaineen säästön mahdollisimman hyvä tasapaino.
- Potkurinakselin tiivistejärjestelmien konversio päästöjä rajoittaviksi, jolloin veden saostumisen vaara eliminoidaan.
- Konversiot dieselistä kaasun, jotka vähentävät olennaisesti laitoksen tai laitteiston päästöjä. Raskasta polttoöljyä tai meridieselöljyä käyttävän laitoksen tai laitteiston konversio maakaasukäyttöiseksi tuo merkittävät edut.

Sekä uusien että käytössä olevien laitosten ja laitteiden päästöjä voidaan vähentää myös toissijaisilla menetelmillä eli käytännössä asentamalla järjestelmään lisälaite. Wärtsilä Services tarjoaa lyömättömät ympäristöratkaisut sekä osaavat ammattilaiset näiden asennukseen ja käyttöönottoon.

Asiakkaan toiminnan kestävyden optimointi

Wärtsilän tarjonta ei lopu jälkiasennuksiin, päivityksiin, polttoainekonservioihin ja kenttähuoltoon. Elinkaariajattelua tukevien ratkaisujen kautta Wärtsilä pystyy takaamaan alhaisemman polttoaineen kulutuksen

ja siten suoria päästövähennyksiä. Wärtsilä Genius- ja Eniram -optimointipalvelut parantavat entisestään päivittäisen toiminnan kilpailukykyä ja tehokkuutta tehostamalla reaaliaikaisesti hyötysuhdetta ja vähentämällä päästöjä. Muutamia konkreettisia esimerkkejä:

- *Moottorin hyötysuhteen seuranta:* Komentosillalla tai käyttöpaneelissa oleva monitori näyttää polttoaineen ominaiskulutuksen ja miehistö voi tehdä kulutusta optimoivia säätöjä, mikä lisää tietoisuutta polttoaineen kulutuksesta. Polttoaineen kulutuksen online-mittaus, visualisointi ja vertailu muuhun aikasuhteutettuun suorituskykydataan on ensimmäinen askel kohti aluksen energiatehokkuuden hallintasuunnitelmaa.
- *Trimmin optimointi:* Aluksen optimaalisen trimmin näyttö komentosillalla/käyttöpaneelissa. Optimoimalla aluksen trimmiä reaaliaikaisesti voidaan vähentää tuntuvasti polttoaineenkulutusta ja samalla myös päästöjä.
- *Rungon ja potkureiden puhdistusvälin optimointi:* Lasketaan optimaaliset puhdistusajankohdat rungolle ja potkureille. Tämän tuloksena vältetään pintojen likaantumisesta johtuva huomattava polttoaineenkulutuksen kasvu ja saavutetaan optimaalinen päästötaso.
- *Aluskannan optimointi:* Yhdistämällä Wärtsilän datankeruu- ja analytiikkaosaaminen miehistöjen merenkulkukokemukseen pystytään optimoimaan koko varustamon aluskannan energiatehokkuus ja suorituskykytaso.

Tutkimus ja kehitys

Wärtsilä on sitoutunut vahvasti tutkimukseen ja tuotekehitykseen. T&K-toiminnan tarkoituksena on lujittaa jatkuvasti yhtiön teknologista johtoasemaa ja vahvistaa entisestään kilpailukykyä maailmanlaajuisilla merenkulku- ja energiamaarkkinoilla. Tavoitteeseen pyritään kehittämällä asiakkaiden tarpeita vastaavia tuotteita ja palveluja, joiden perustana on luotettava, tehokas ja kustannuksiltaan kilpailukykyinen teknologia.

Wärtsilän T&K-toiminnan fokus on digitaalisuudessa, uusissa tuotteissa ja ratkaisuisissa, jotka ovat koko elinkaarensa ajan joustavia, tehokkaita, luotettavia, turvallisia, kustannustehokkaita käyttää ja ympäristökuormitukseltaan vähäisiä. Merkittävä osa tuotekehitysinvestoinneista tähtää ympäristömääräysten luotettavaan täyttymiseen, mikä hyödyttää asiakkaita sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä.

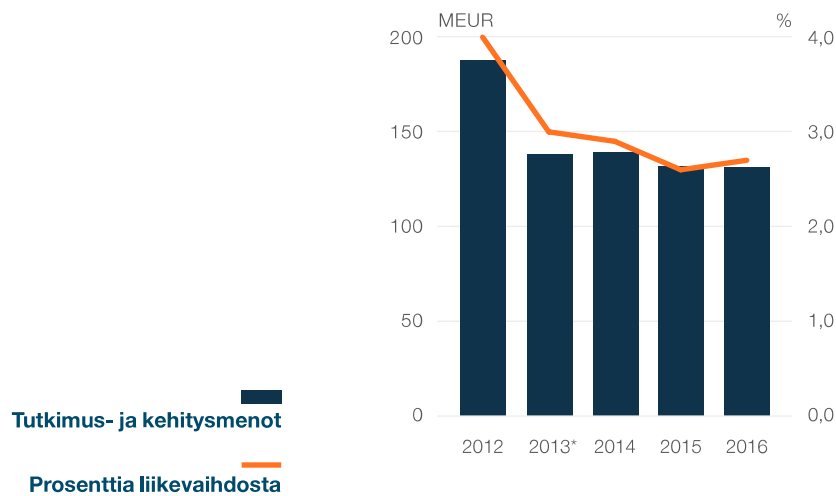
Wärtsilä pystyy nopeuttamaan uusien ratkaisujen kehityssykliä sekä varmistamaan niiden laadun, luotettavuuden ja turvallisuuden käyttämällä alkuvaiheen kehittämisprosessia sekä modularisointia, simulointitekniikkaa ja virtuaalitestauksia ja -validointia.

Validointitestaus toiminnassa olevissa laitoksissa yhteistyössä asiakkaiden kanssa on oleellinen keino nykyisten ratkaisujen suorituskyvyn parantamisessa. Näin kertyy sekä pitkäaikaista kokemusta todellisissa kenttäolosuhteissa että edellytyksiä uusille ja paremmille ratkaisuille. Myös kenttäasennukset ovat arvokkaita tilaisuuksia saada lisää kokemusta ja laajempaa näkemystä uudesta teknologiasta ja ratkaisuisista.

Tuote tuodaan markkinoille vasta, kun se on läpäissyt koko validointiprosessin kaikki laboratorio- ja kenttävaiheet ja sen suorituskyky täyttää Wärtsilän tiukat vaatimukset.

Wärtsilä suojelee innovaatioitaan ja kilpailukykyään kiinnittämällä erityistä huomiota aineettoman omaisuuden hallintaan ja yhtiön sisäisen avainosaamisen jatkuvaan kehittämiseen. Kehitämme verkostoja ja klustereita, joiden avulla laajennamme tietojamme ja taitojamme solmimalla pitkäaikaisia suhteita tavarantoimittajiin, insinööritoimistoihin, yliopistoihin sekä lisenssivalmistajiin ja muihin OEM-valmistajiin (Original Equipment Manufacturer).

Tutkimus- ja kehitysmenot

Ympäristöjalanjäljen minimointi T&K-toiminnan kautta

Hyötysuhteen parantaminen	Ilmaan joutuvien päästöjen vähentäminen	Veteen joutuvien päästöjen vähentäminen
<p>ALUSTEN KOKONAISHYÖTYSUHDE: Alukselle saadaan kokonaisuutena korkea hyötysuhde ja vähäiset päästöt yhdistämällä optimoitua laivasuunnittelua Wärtsilän automaatio-, konetekniikka-, propulsio- ja ohjausjärjestelmätietämystä. Wärtsilä on kehittänyt useita hyötysuhdetta parantavia konsepteja, kuten Low Loss (LLC) ja Low Loss Hybrid (LLH).</p> <p>MOOTTORIEN HYÖTYSUHTTEEN PARANTAMINEN: Wärtsilän moottorit lukeutuvat pitkäjänteisen tuotekehityksen tuloksena hyötysuhteeltaan markkinoiden tehokkaimpiin voimakoneisiin. Keskeinen edellytys tälle ovat integroidut tekniset ratkaisut, joiden avulla moottoreille saadaan pienet päästöt ja korkea hyötysuhde. Uusi Wärtsilä 31 -moottori on polttoainekulutukseltaan maailman energiatehokkain nelitahtidieselmoottori.</p> <p>POTKURIEN HYÖTYSUHTTEEN NOSTAMINEN: Propulsiotuotteet ovat osaltaan myös ympäristötekniisiä ratkaisuja, joilla on kriittinen merkitys aluksen kokonaisvaikutusten kannalta. Wärtsilän uuden sukupolven propulsioyksiköt parantavat oleellisesti alusten polttoainehyötysuhdetta (5–12%) ja vähentävät siten myös päästöjä.</p>	<p>KASVIHUONEKAASUT (GHG): Wärtsilä on erikoistunut kehittämään teknologiaa, joka vähentää kasvihuonekaasujen päästöjä ja parantaa moottoreiden hyötysuhdetta.</p> <p>SO_x PÄÄSTÖT: Wärtsilän kehittämän teknologian ansiosta aluksissa voidaan käyttää rikkipitoisuudeltaan erilaisia polttoaineita ja/tai laivojen savukaasuista voidaan poistaa rikkiä tai käyttää vaihtoehtoisia polttoaineita, kuten maakaasua. Wärtsilän pesurijärjestelmät pienentävät SO_x-päästöjen lisäksi myös hiukkas- ja nokipäästöjä.</p> <p>NO_x PÄÄSTÖT: Kaikki Wärtsilän moottoriportfolion tuotteet täyttävät IMO NO_x Tier II vaatimukset. Wärtsilän IMO NO_x TIER III vaatimukset täyttävät ratkaisut ovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Selektiivinen katalyyttinen pelkistys (SCR) • Kaasumoottori (monipolttoainemoottori kaasukäyttöisenä) 	<p>PAINOLASTIVEDEN-KÄSITTELYJÄRJESTELMÄT: Wärtsilän Aquarius®-sarjan painolastiveden käsittelyjärjestelmät (BWMS) ehkäisevät vieraslajien leviämistä painolastiveden mukana vesiekosysteemien välillä.</p> <p>JÄTEVESIEN PUHDISTUS: Wärtsilän ratkaisulla voidaan hallita ja puhdistaa sekä harmaita että mustia jätevesiä sekä seurata päästöjä mereen.</p> <p>ÖLJYISEN VEDEN EROTTIMET: Wärtsilän öljyisen veden erotin (OWS) erottelee pilssiveden sisältämän öljyn myös vaikeasti käsiteltävistä emulsioista.</p>

HERCULES-ohjelma ja kestävä innovaatiot yhteistyössä

EU:n kuudenteen ja seitsemänteen puiteohjelmaan kuuluva pitkäaikainen tutkimus- ja kehitysohjelma HERCULES käynnistettiin vuonna 2002. Johtavat hidaskäyntisten ja keskinopeiden moottoreiden valmistajat Wärtsilä, Winterthur Gas&Diesel ja MAN Diesel & Turbo ovat tehneet yhteisen visionsa mukaisesti yhteistyötä yliopistojen, tutkimuslaitosten ja muiden kumppaneiden kanssa uuden merimoottoritekniikan ja tähän liittyvien järjestelmien kehittämiseksi. Ohjelman neljäs vaihe, HERCULES-2, käynnistyi vuonna 2015. Sen

tavoitteena on kehittää isoja polttoainejoustavia merimoottoreita, jotka mukautuvat parhaalla mahdollisella tavalla toimintaympäristönsä.

HERCULES-2-projekti sisältää neljä tutkimuksen ja tuotekehityksen osa-aluetta:

- I: Polttoainejoustava moottori
- II: Uudet materiaalit (moottorisovellukset)
- III: Mukautuva, suorituskykyensä koko käyttöajan säilyttävä voimakone
- IV: Lähes päästötön moottori

HERCULES-2-konsortiossa on mukana 32 kumppania, joista 30% on teollisuusyrityksiä ja 70% yliopistoja tai tutkimuslaitoksia. Kolmivuotiseksi (2015–2018) suunnitellun HERCULES-2-projektin budjetti on 25 miljoonaa euroa. Projektin rahoitusperustan muodostaa 20 miljoonan euron määräraha Euroopan komission innovoinnin Horizon 2020 -ohjelmalta sekä Sveitsin valtion rahoitus.

Tulevaisuuden joustaviin energiajärjestelmiin tähtäävä FLEXe-ohjelma (Future Flexible Energy Systems) käynnistyi 1.5.2015 ja saatiin päätökseen vuonna 2016. FLEXe on suomalainen 27 organisaatiosta koostuva konsortio, joka kattaa energiajärjestelmien koko arvoverkoston. FLEXe-ohjelmassa yhdistyvät äly, joustavuus, ympäristömyötäisyys ja taloudellinen kannattavuus sekä asiakkaiden hyväksyntä ja sitoutuneisuus.

Wärtsilä laati vuonna 2016 yhteisiä tutkimussuunnitelmia useiden johtavien suomalaisten ja ulkomaisten korkeakoulujen kanssa. Suunnitelmiin kirjattiin yhteiset visiot hankkeista, joita kyseisissä korkeakouluissa tullaan toteuttamaan Wärtsilän vaihtelevan tasoisella tuella. Tarkoituksena on edelleen kasvattaa keskeisten yhteistyökorkeakoulujen määrää ja edetä yhteistyössä pitkäjänteisesti nyt laadittujen suunnitelmien pohjalta.

Tuotantokatsaus

Wärtsilän valmistustoiminta keskittyy pääasiassa tuotteiden ja strategisten komponenttien kokoonpanoon, testaukseen ja viimeistelyyn. Yhtiön toimintamallin perustana on laaja toimittajaverkosto, joka takaa kapasiteetin joustavuuden. Keskeistä on toiminta lähellä asiakasta, laatulähtöisyys sekä teknologiajohtajuuden jatkuva painottaminen T&K-toiminnassa.

Wärtsilän tuotteissa ja järjestelmissä yhdistyvät luotettavuus, kustannustehokkuus, ympäristömyötäisyys ja johtavat teknologiat. Ne voidaan integroida kokonaisratkaisuksi tai toimittaa erillisinä laitteina.

Tuotannon laajuus

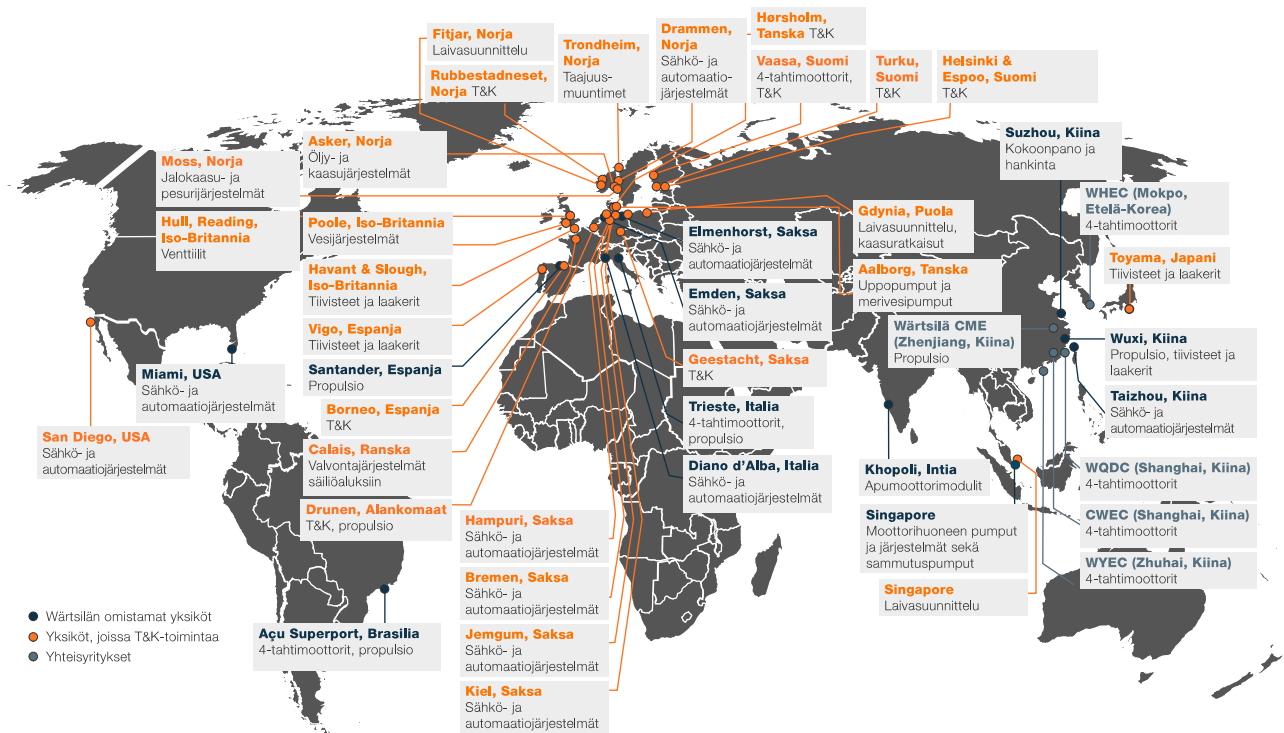
Wärtsilällä on tuotantoa eri puolilla maailmaa, ja toimintaa optimoidaan jatkuvasti työvoiman osaamisen ja saatavuuden, asiakkaiden toiminnan ja tehokkuusnäkökohtien perusteella. Koska loppumarkkinat ovat edelleen jatkuvassa rakennemuutoksessa, yhtiö keskittyy läsnäolon vahvistamisessa avainmarkkinoihin, esimerkiksi Kiinaan. Tämä parantaa mahdollisuuksia palvella asiakkaita paikallisesti ja säästää sekä tuotanto- että kuljetuskustannuksia.

Wärtsilällä on tällä hetkellä viisi yhteisyritystä eri puolilla maailmaa. Koreassa valmistetaan monipolttoainemoottoreita LNG-säiliöaluksiin yhteistyössä Hyundai Heavy Industries Co:n kanssa. Kiinassa valmistetaan moottoreita paikallisille markkinoille kolmessa yhteisyrityksessä. Wärtsilä Qiyao Diesel Company Ltd valmistaa keskinopeita apumoottoreita ja Wärtsilä Yuchai Engine Co., Ltd keskinopeita apu- ja päämoottoreita. CSSC Wärtsilä Engine Company Ltd valmistaa keski- ja suurikokoisia keskinopeita diesel- ja monipolttoainemoottoreita. Yhtiö aloitti toimintansa joulukuussa 2016. Niin ikään Kiinassa toimiva Wärtsilä CME Zhenjiang Propeller Co. Ltd. tuottaa kiinteälappaisia potkureita ja säätölappapotkureita.

Wärtsilän maailmanlaajuinen toimittajaverkosto tuo valmistukseen joustavuutta

Hyvä yhteistyö, erinomaiset suhteet ja tiedon jakaminen toimittajiemme kanssa takaavat varmat komponenttitoimitukset ja markkinoiden odotuksia vastaavat toimitusajat. Wärtsilällä on maailmanlaajuisesti noin 1.100 toimittajaa. Wärtsilän hankintastrategiana on keskittää yhteistyö huolellisesti valituille toimittajille, joiden pääasiallisia valintakriteerejä ovat suorituskyky, innovatiivisuus sekä sijainti lähellä yhtiön valmistusyksiköitä ja yhteisyrityksiä. Yhtiö pyrkii jatkuvasti kehittämään ja vahvistamaan maailmanlaajuisia toimitusketjujaan ja painottaa toiminnassaan voimakkaasti laatua sekä kustannuskilpailukykyä.

Wärtsilän tuotanto ja T&K maailmanlaajuisesti

Miksi sijoittaa Wärtsilään

Vahvuksiamme ovat teknologinen johtajuus, integroitu palvelu- ja ratkaisutarjonta, tiiviit ja pitkäaikaiset asiakassuhteet sekä yliveraisen kattava maailmanlaajuinen huoltoverkosto.

Tuemme asiakkaitamme elinkaariratkaisuilla

Services-liiketoiminta, jonka osuus Wärtsilän liikevaihdosta on lähes 50%, tasoittaa loppukäyttäjämekanismiemme suhdannevaihteluita ja auttaa saavuttamaan markkinoita nopeamman kannattavan kasvun tavoitteemme pitkällä aikavälillä.

Asennetun laitekantamme kasvu ja lisääntyvä tekninen kompleksisuus tukevat huoltomme kysyntää, kun taas digitalisaatio puolestaan antaa meille lisää mahdollisuuksia kehittää lisäarvoa tuottavaa tarjontaamme ja lisätä asiakasuskollisuutta. Haemme kasvua myös oman asennetun laitekantamme ulkopuolelta laajentamalla liiketoimintamalliamme uusille markkina-alueille ja useampiin brändeihin.

Johtava edistyneen teknologian toimittaja merenkulku- ja energiamarkkinoille

Palvelujemme ja ratkaisujemme kysyntää tukevat megatrendit, kuten maailmanlaajuiset kuljetustarpeet, energian kasvava kysyntä ja lisääntyvä ympäristötietoisuus. Alamme edelläkävijänä meillä on hyvät edellytykset vastata innovatiivisten, energiatehokkaiden ja ympäristöteknologiaaltaan edistyneiden ratkaisujen tarpeeseen. Maailmanlaajuinen toimintamme kahdella eri loppumarkkinalla sekä laaja tuote- ja ratkaisuvaihtoehtojemme tasoittavat suhdannevaihteluilta ja vähentävät markkinariskiä. Jatkuvat investoinnit tutkimus- ja kehitystoimintaan ovat välttämättömiä, jotta voimme varmistaa tuotteidemme kilpailukyvyyn sekä asemamme johtavana kestävyysinnoijana.

Toiminnan tehostamista korostava, pääomarakenteeltaan kevyt liiketoimintamalli

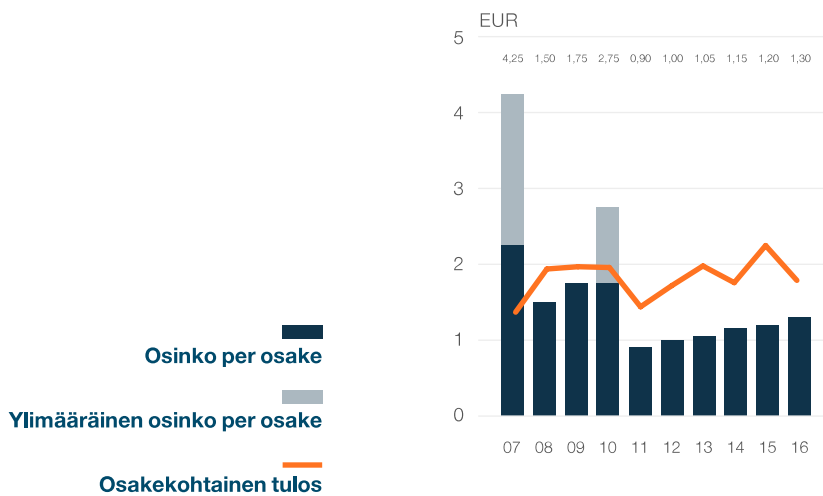
Liiketoimintamallimme keskiössä ovat huipputeknisten laitteiden elinkaari- ja palvelut. Wärtsilän tehtailla on pääomarakenteeltaan kevyet kokoonpanolinjat sekä yhteiset tuotanto- ja T&K-resurssit. Siksi pystymme sopeuttamaan toimintamme joustavasti kulloiseenkin markkinatilanteeseen ja hyödyntämään synergiaetuja innovaatioprosesseissamme. Tämä tukee tuloksenteokkykymme yli suhdannesyklin ja parantaa tulevaisuuden kilpailukykyämme.

Operational Excellence, joka perustuu prosessien jatkuvaan parantamiseen kautta koko organisaation, sekä liiketoimintalinjoihin perustuva organisaatio, jossa tulosvastuu on hajautettu, ovat perusedellytyksiä pitkän aikavälin tavoitteidemme saavuttamiselle.

Painopisteenä teknologiajohtajuus ja hyvä tuotto osakkeenomistajien sijoitukselle

Taloudellinen asemamme antaa edellytykset liiketoiminnan kehittämiseen laajentamalla huolto- ja ratkaisutarjontaa tutkimus- ja tuotekehitystyön ja yritysostojen kautta. Se antaa meille myös mahdollisuuden jakaa hyviä osinkoja osakkeenomistajille.

Osinko

KYSYMYKSIÄ JA VASTAUKSIA

Millaiset ovat mielestäsi Wärtsilän loppukäyttäjämarkkinoiden näkymät vuonna 2017?

Huollon kysynnän odotetaan olevan vankkaa, ja näemme edelleen kasvumahdollisuuksia tietyillä alueilla ja tietyissä segmenteissä. Laaja asennettu laitekantamme ja mahdollisuutemme uusilla markkina-alueilla sekä asiakkaidemme pitkäaikaisia huoltosopimuksia kohtaan osoittama mielenkiinto tukevat Services-liiketoiminnan pitkän aikavälin tavoitteita.

Energiamarkkinoilla ennakoidaan vankkaa kysyntää. Järjestelmällinen työmme energiamarkkinoiden kehittämiseksi on parantanut markkina-asemaamme. Siksi meillä on nähdäksemme hyvät edellytykset tarttua mahdollisuuksiin, joita tuovat sähkön kysynnän kasvu kehittyvillä markkinoilla, maailmanlaajuinen muutos kohti uusiutuvia energialähteitä sekä hajautettujen, joustavien voimantuotantojärjestelmien tarve.

Arvioimme kysynnän merenkulun markkinoilla olevan vaimeaa. Vaikka matkustajalaivasegmentin näkymät ovatkin myönteiset, kauppalaiva-, kaasusäiliöalus- ja offshore-segmentit kärsivät yhä ylikapasiteetista, kaupankäynnin hitaasta kasvusta ja asiakkaiden taloudellisista rajoitteista. Koska toimimme kaikissa merenkulun pääsegmenteissä ja tarjontamme on erittäin kattava, olemme edelleen verrattain hyvissä asemissa haastavilla markkinoilla.

Miksi digitalisaatio on tärkeää Wärtsilälle?

Meillä on selkeänä pyrkimyksenä kehittyä digitalisaation alueella. Paitsi että se luo asiakkaillemme lisäarvoa uusien, data-analytiikkaan perustuvien ratkaisujen muodossa, se myös mahdollistaa sisäisten prosessien kehittämisen esimerkiksi lisäämällä robottien hyödyntämistä valmistuksessa ja matemaattisen mallinnuksen käyttöä testausprosesseissa. Vuoden aikana vahvistimme digitalisaatiokehitystämme nimitämällä johtokuntaan Chief Digital Officerin ja hankkimalla teknologiayritys Eniramin. Wärtsilän digitaalista muutosta vauhdittava uusi organisaatio on myös pian valmis.

Missä vaiheessa Operational Excellence -ohjelma on?

Vähittäin tapahtuvaan, jatkuvaan parantamiseen tähtäävä Operational Excellence on yksi niistä elementeistä, joiden avulla saavutamme 14%:n kannattavuustavoitteemme. Vaikka ohjelma ei olekaan vielä täysimääräisesti

käytössä, tiettyjä etuja on jo nyt nähtävissä esimerkiksi varastojen hallinnassa ja tuotantovirtojen optimoinnissa.

Ovatko yrityskaupat mahdollisia jatkossa?

Vuoden 2016 lopussa nettovelkamme olivat 150 milj. euroa ja nettovelkaantumisasteemme oli 7%. Tavoitteemme on löytää omistajillemme hyviä sijoituskohteita, ja meillä on harkinnassa useita potentiaalisia yrityskauppoja. Etsimme yrityksiä, joilla on kevyt pääomarakenne ja vahvat tekniset valmiudet ja joiden toiminnassa huollolla on suuri osuus.

Kestävä kehitys

Wärtsilä ja kestävä kehitys	56	Tuotesuunnittelun periaatteet	76
Sidosryhmäsuhteet	57	Toimitusketjun hallinta	77
Kestävän kehityksen johtaminen	61	Kestävän kehityksen lukuja	78
Ohjaavat periaatteet	61	Taloudellinen vastuu	78
Toimintaperiaatteet	63	Ympäristö	80
Laatu-, ympäristö- ja työterveys- ja turvallisuuspolitiikka	65	Sosiaaliset tiedot	85
Henkilöstökäytännöt	66	Määräystenmukaisuus	90
Johtamistapa	68	Raportointiprofiili	91
Henkilöstöjohtaminen	70	Olenaisuusarviointi	93
Ympäristöjohtaminen	72	Raportointiperiaatteet	98
Työterveys ja -turvallisuus	74	Riippumaton varmennusraportti	100
Vastuullinen liiketoiminta	75	GRI- ja UNGC-indeksit	102

Wärtsilän lähestymistapa kestävään kehitykseen

Sitoumuksemme kestävään kehitykseen ja vastuulliseen liiketoimintaan perustuu missioomme, visioomme ja strategiaamme, jotka luovat perustan yhtiön toimintojen ja tuotteiden kehittämiseksi yhdessä kestävä kehityksen tavoitteidemme kanssa. Wärtsilän strategia rakentuu kolmelle keskeiselle kasvualueelle: energiatehokkaat ratkaisut, kaasupohjaiset teknologiat ja innovatiiviset ratkaisut, mitkä kaikki osaltaan tukevat entistä kestävämpää tulevaisuutta energia- ja merenkulkualoilla.

Vahvuutemme on teknologisessa johtajuudessa, ja teknologia on keskeisessä asemassa myös kestävä kehityksen toiminnassamme. Wärtsilä Energy Solutions- ja Marine Solutions -liiketoiminnot keskittyvät kestävien ratkaisujen kehittämiseen ja tarjoamiseen omille toimialoilleen, kun taas Wärtsilä Servicesin keskeinen tehtävä on tarjota tukea ratkaisuillemme sekä uusinta teknologiaa käytössä oleviin laitoihin päivitys- ja modernisointikokonaisuuksien kautta.

Wärtsilä määrittelee ja arvioi kestävän kehityksen riskinsä vuosittain. Nykyisen arvion mukaan riskit ovat kohtalaiset. Yleisesti ottaen kestävä kehitys nähdään Wärtsilässä mahdollisuutena.

Wärtsilän lähestymistapa kestävään kehitykseen

Wärtsilän kestävä kehityksen mukaiseen toimintaan kuuluu kolme toisiinsa läheisesti liittyvää elementtiä: talous, ympäristö ja sosiaalinen vastuu. Kestävä kehityksen osalta Wärtsilän pääpainopisteet ovat seuraavat:

- Talous: kannattavuus
- Ympäristö: ympäristömyönteiset tuotteet ja palvelut
- Sosiaalinen vastuu: vastuullinen liiketoiminta

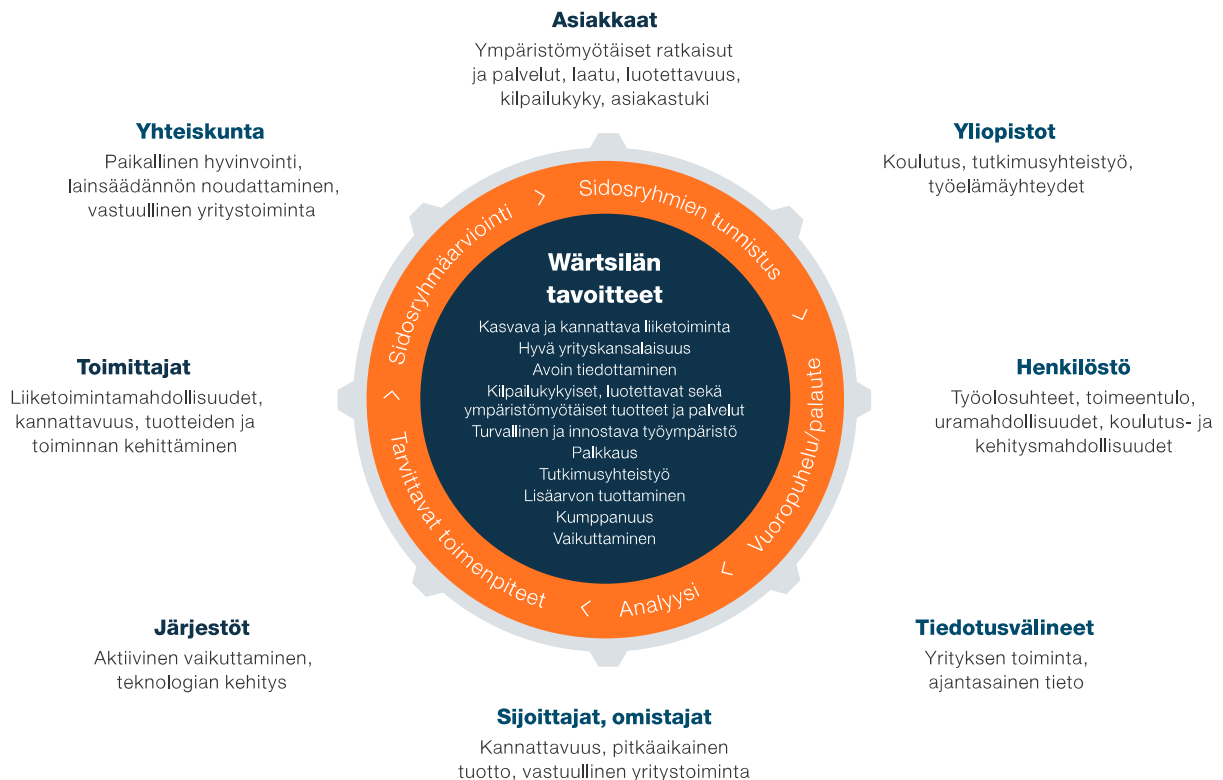
Seuraavat näkökohdat on tunnistettu Wärtsilässä keskeisiksi kestävä kehityksen raportoinnin kannalta: Wärtsilän tuotteiden ja palvelujen ympäristövaikutukset, lakien ja määräysten noudattaminen, taloudelliset vaikutukset sidosryhmien kannalta, henkilöstön osaaminen ja kehitys, korruption ja lahjonnan vastaiset menettelyt sekä työterveys ja -turvallisuus.

Yleinen lähestymistapa kestävä kehityksen johtamiseen esitetään kuviossa Wärtsilän lähestymistapa kestävään kehitykseen. Wärtsilän ympäristövastuun ja sosiaalisen vastuun tavoitteet esitetään [Strategia-osiossa](#). Tärkeimmille osa-alueille Wärtsilässä asetetaan konsernitason [kestävän kehityksen tavoitteet](#).

Sidosryhmäsuhteet

Wärtsilä pitää aktiivisesti yllä suhteita eri sidosryhmiin rakentavan ja avoimen vuorovaikutuksen kautta. Wärtsilän lähtökohta on, että avoin keskustelu sidosryhmien kanssa on olennaisen tärkeää toiminnan, tuotteiden ja palveluiden kehittämiseksi. Konsernitason Wärtsilä on määritellyt merkittävimmiksi sidosryhmikseen asiakkaat, omistajat, alihankkijat, henkilöstön ja laajasti ottaen koko yhteiskunnan. Tytäryhtiöt määrittelevät itse merkittävimmät sidosryhmänsä, joita ovat edellä mainittujen lisäksi mm. tuotantolaitosten naapurusto, oppilaitokset ja viranomaiset. Perusteet sidosryhmäsuhteiden hoitoon annetaan Wärtsilän toimintaperiaatteissa. Painotukset vaihtelevat tytäryhtiöittäin.

Wärtsilän sidosryhmien keskeiset odotukset ja Wärtsilän tavoitteet

Wärtsilä kehittää aktiivisia yhteyksiä asiakkaisiinsa esimerkiksi järjestämällä nykyisille ja potentiaalisille asiakkaille asiakaspäiviä eri puolilla maailmaa. Näissä tapahtumissa käsitellään ajankohtaisia aiheita sekä paikallisesta että globaalista näkökulmasta ja keskustellaan nykyisistä ja tulevista tarpeista ja haasteista.

Vuonna 2016 Marine Solutions ja Energy Solutions olivat mukana järjestäjinä tai osallistujina 230:ssä alan tilaisuudessa eri puolilla maailmaa. Tilaisuudet käsittivät kansainvälisiä ja kansallisia seminaareja, näyttelyjä ja konferensseja, ja niihin osallistui nykyisiä ja potentiaalisia asiakkaita sekä muita sidosryhmiä, mm. sijoittajia, konsultteja, alihankkijoita, opiskelijoita ja muita alasta kiinnostuneita.

Yksi tärkeä keino keskeisten teollisuustoimijoiden ja tutkimuslaitosten avoimen keskusteluyhteyden ja yhteistyön edistämiseksi ovat pitkäjänteiset tutkimusohjelmat. Wärtsilä on käynnistänyt tutkimusohjelmia ja osallistunut niiden valmisteluun ja toteutukseen niin paikallisesti kuin kansainvälisesti.

Työnantajan ja henkilöstön vuorovaikutus on Wärtsilässä hyvin monimuotoista. Aktiivista ja osallistavaa henkilöstödialogia tukevia menettelyjä ja prosesseja selostetaan tarkemmin osiossa [Yhteistoiminta ja sisäinen tiedottaminen](#).

Wärtsilä osallistuu avoimeen ja hyvään keskusteluun niin paikallisten kuin kansainvälisellä tasolla toimivien viranomaisten kanssa. Tavoitteena on tiedon jakaminen, asiantuntijuuden tarjoaminen ja viranomaisten tukeminen säännöksiä laadun parantamiseksi. Wärtsilä osallistuu julkisiin konsultaatioihin yhtiölle olennaisissa asioissa.

Vuorovaikutuskanavat

Sidosryhmä	Vuorovaikutuskanavat	Arviointi (Toistuvuus)
Asiakkaat	Säännölliset asiakaskontaktit, tuotteiden elinkaarenaikainen asiakastuki, asiakastilaisuudet ja -seminaarit, asiakaspäivät, asiakaslehdet, internet, konferenssit ja messut, tuotedokumentit, asiakaspalautejärjestelmä, asiakastyytyväisyyden mittausjärjestelmä	Asiakas- ja laatutyytyväisyyden mittausjärjestelmä (Jatkuva)
Henkilöstö	Avoin ja jatkuva kommunikointi johdon ja henkilöstön välillä, vuotuiset kehityskeskustelut, tiedotustilaisuudet ja sisäinen viestintä (intranet), henkilöstölehdet, koulutukset, kansalliset yt-toimikunnat ja Eurooppa-toimikunta, työterveys- ja turvallisuustoimikunnat, aloitejärjestelmä, toiminnan parantamisen prosessi, teknologia- ja innovaatiopalkinto, asiakassuhteen hoito -palkinto	Henkilöstön tyytyväisyystutkimukset - MyVoice (Joka toinen vuosi)

Omistajat, sijoittajat	Johdon tapaamiset sijoittajien, rahoittajien ja analyytikoiden kanssa, sidosryhmälehdet, yhtiökokoukset, tiedotustilaisuudet, pörssi- ja lehdistötiedotteet, vuosikertomukset ja osavuosikatsaukset, pääomamarkkinapäivät, internet, sijoittajaviestintätutkimukset, kestävä kehitystä koskevat kyselytutkimukset	Sijoittajaviestintätutkimukset, kestävä kehityksen tutkimukset ja indeksit (Vuositainen)
Tavarantoimittajat	Avoin ja aktiivinen vuorovaikutus hankintaorganisaation ja toimittajien välillä, toimittajaportaali, toimittajien kehittäminen, toimittajahallintajärjestelmä, toimittajapäivät, toimittajapalkinnot	Toimittaja-arvioinnit (Jatkuva)
Yhteiskunta	Viranomaisyhteistyö ja -raportointi, joka liittyy mm. ympäristö-, työsuojelu- ja turvallisuuskysymyksiin, tapaamiset päätöksentekijöiden kanssa, kannanotot, avointen ovien päivät, kestävä kehityksen raportit, yritysesitykset, paikallistason viestintä, internet	Sidosryhmäpalaute (Jatkuva), yritys kuvatu tutkimukset (Vuositainen)
Järjestöt	Jäsenyys, säännöllinen yhteydenpito, osallistuminen paikallisten toimiala- ja teollisuusjärjestöjen toimintaan, aktiivinen osallistuminen työryhmien toimintaan, yhteydenpito julkisiin toimielimiin mm. ministeriöihin, raportit	
Yliopistot	Harjoittelupaikkojen ja lopputyömahdollisuuksien tarjoaminen, tutkimus- ja kehitysprojektit, osallistuminen rekrytointimessuihin ja -seminaareihin sekä opiskelutoiminnan tukeminen ja luennot	Suosituimmat työnantajat -tutkimukset (Vuositainen)
Media	Kansalliset ja kansainväliset talous- ja aikakausjulkaisut, alan ammattijulkaisut, haastattelut ja tiedotteet, keskeiset vuosittaiset julkaisut, tapaamiset, vierailut, tutustumiskäynnit	Taloustoimittajien tutkimukset, mediaseurannat, raportointivertailut (Vuositainen)

Wärtsilä järjestöissä

Vuonna 2016 Wärtsilä osallistui useiden kansallisten ja kansainvälisten järjestöjen toimintaan. Wärtsilän kannalta tärkeimmät järjestöt ja Wärtsilän osallistumisen luonne esitetään alla olevassa taulukossa.

Sidosryhmä	Järjestö	Toiminnan luonne
Etujärjestöt	Elinkeinoelämän keskusliitto (EK), Teknologiateollisuus ry Kauppakamari, Kansainvälinen kauppakamari (ICC), ICC Suomi	Jäsenyys ja toimintaan osallistuminen.
Toimialajärjestöt	Association of Singapore Marine Industries (ASMI), Brazilian Institute of Oil and Gas (IBP), Brazilian Thermoelectric Generators Association (ABRAGET), Cogen Europe, Confederation of Indian Industry (CII), Cruise Line International Association (CLIA), BIMCO, EnergyVaasa, Engine Manufacturers Association (EMA), European Association of Engine Manufacturers (Euromot), European Engine Power Plants Association (EUGINE), Exhaust Gas Cleaning System Association (EGCSA), Hong Kong Shipowners Association, Indian Diesel Engine Manufacturers Association (IDEMA), International Council on Combustion Engines (CIMAC), Society for Gas as a Marine Fuel(SGMF), Union of the Electricity Industry (EURELECTRIC), Verband Deutscher Maschinen- und Anlagenbau (VDMA), WaterBorne TP, SolarPower Europe	Hallituksen jäsenyys ja työryhmien toimintaan osallistuminen (CII, CIMAC, Cogen Europe, EMA, Euromot, EUGINE, VDMA, WaterBorne TP). Jäsenyys ja toimintaan osallistuminen (ABRAGET, ASMI, BIMCO, CLIA, EGCSA, EURELECTRIC, EnergyVaasa, Hong Kong Shipowners Association, IBP, IDEMA, SGMF, SolarPower Europe).
Standardisoimisjärjestöt	Euroopan standardointikomitea (CEN), Kansainvälinen standardisoimisjärjestö (ISO)	Toimintaan osallistuminen.
Kansainväliset järjestöt	European Sustainable Shipping Forum (ESSF), Kansainvälinen merenkulkujärjestö (IMO), Global Compact -aloitteen pohjoismainen verkosto (GCNN)	Toimintaan osallistuminen kansallisten valtuuskuntien kautta (IMO). Toimintaan osallistuminen (ESSF, GCNN).
Muut	Cleantech Finland, Yritysvastuuverkosto FIBS, European Energy Forum (EEF), Global Reporting Initiative (GRI), Sustainable Shipping Initiative (SSI)	Toimintaan osallistuminen.

Kestävän kehityksen johtaminen

Wärtsilän kestävään kehityksen tähtävää toimintaa johdetaan järjestelmällisesti kestäväan kehityksen olennaiset näkökohdat ja vaikutukset kattavien konsernitason toimintaperiaatteiden ja hallintajärjestelmien kautta. Wärtsilän noudattamat maailmanlaajuiset periaatteet yhdessä yhtiön arvojen kanssa yhdenmukaistavat kestäväan kehityksen toimintatavat. Wärtsilän sisäinen konsernikäsikirja sisältää kuvauksen konserninlaajuisesti sovellettavista työtavoista ja vastuista sekä johtamisjärjestelmän rakenteesta. Wärtsilän hallinnointi- ja riskienhallintaperiaatteet sekä tärkeimmät kestäväan kehitykseen liittyvät riskit on esitetty [Hallinnointi-katsauksessa](#).

Wärtsilän kestäväan kehityksen johtamisen tärkeimmät elementit on kuvattu alla olevassa taulukossa. Toimintaperiaatteet luovat perustan yhtenäisille johtamiskäytännöille. Johtamismallia sovelletaan kaikkiin olennaisiin näkökohtiin, ja se kattaa tarvittavat työtavat, prosessit ja järjestelmät merkittävien taloudellisten, sosiaalisten ja ympäristöön liittyvien vaikutusten hallintaan ja seurantaan arvoketjussa.

Toimintaperiaatteet	Johtamistapa	Olennaiset näkökohdat
<ul style="list-style-type: none"> • Toimintaperiaatteet (Code of Conduct) • Laatu-, ympäristö- ja työterveys- ja turvallisuuspolitiikka • Henkilöstökäytännöt • Muut käytännöt ja ohjeet 	<ul style="list-style-type: none"> • Ihmisten johtaminen • Tuotesuunnittelun periaatteet • Ympäristöjohtaminen • Työterveys- ja turvallisuusjohtaminen • Vastuullinen liiketoiminta • Toimitusketjun hallinta 	<ul style="list-style-type: none"> • Henkilöstön osaaminen ja kehitys • Wärtsilän tuotteiden ja palvelujen ympäristövaikutukset • Työterveys ja -turvallisuus • Lakien ja määräysten noudattaminen • Korruption ja lahjonnan vastaiset menettelyt • Taloudelliset vaikutukset sidosryhmien kannalta

Ohjaavat periaatteet

Wärtsilän toimintaperiaatteet (Code of Conduct) määrittelevät koko henkilöstöä sitovat säännöt ja ohjaavat Wärtsilän liiketoiminnan vastuullisuutta koskevia päätöksiä. Toimintaperiaatteiden keskeisiä osa-alueita ovat mm. lainsäädännön noudattaminen, toiminnan läpinäkyvyys ja jatkuva sidosryhmädialogi, ihmisoikeuksien ja työntekijöiden oikeuksien kunnioittaminen, oikeudenmukaiset työsuhdekäytännöt, korruption ja petosten torjunta sekä tietoturva.

Wärtsilä soveltaa toimintaperiaatteitaan aktiivisesti, edistää niiden täytäntöönpanoa tehokkaalla henkilöstölle suunnatulla viestinnällä ja valvoo sisäisesti periaatteiden noudattamista. Toimittajien ja liikekumppaneiden edellytetään olennaisena ja kiinteänä osana Wärtsilän kokonaisarvoketjua noudattavan samoja korkeita juridisia ja eettisiä normeja sekä liiketapoja kuin Wärtsilä itsekin noudattaa. Wärtsilä varmistaa toimintaperiaatteidensa soveltamista valvomalla toimittajiensa ja liikekumppaneidensa toimintaa.

Toimintaperiaatteiden implementointi

Toimintaperiaatteita täydentävät konsernipolitiikat sekä sitoumus kaiken toiminnan tinkimättömään lainmukaisuuteen ja eettisyyteen. Wärtsilän laatu-, ympäristö- ja työterveys- ja työturvallisuuspolitiikka (QEHS) määrää yhtiön tuotteiden ja palvelujen ympäristövaikutusten hallinnan periaatteet. Työntekijöiden tasavertaisia mahdollisuuksia ja oikeudenmukaisia työsuhdekäytäntöjä koskeva konsernipolitiikka ohjaa yhtenäisesti kaikkien Wärtsilä-yhtiöiden käytäntöjä, jotka koskevat henkilöstön tasavertaisia mahdollisuuksia, ihmisoikeuksia ja työntekijöiden oikeuksia, työhyvinvointia, työpaikkakiusaamisen ehkäisyä sekä palkkausta. Wärtsilän konsernikäsikirja sisältää lisäksi mm. korruption torjuntaa, määräystenmukaisuusraportointia ja Wärtsilän alihankinta- ja ostotoimintaa koskevia politiikkoja, joiden tarkoituksena on turvata asianmukaisen lainsäädännön noudattaminen sekä ohjata päivittäistä liiketoimintaa.

Vapaaehtoiset sitoumukset

Wärtsilä liittyi YK:n Global Compact -aloitteeseen vuonna 2009 ja tukee aloitteen kymmentä ihmisoikeus-, työoikeus-, ympäristö- ja antikorruptioperiaatetta. Wärtsilä on sitoutunut sovittamaan strategiansa, yrityskulttuurinsa sekä päivittäisen toimintansa näiden periaatteiden mukaisiksi sekä osallistumaan kestävästä kehityksestä edistäviin yhteistyöhankkeisiin. Wärtsilä edistää Global Compact -periaatteiden toteutumista vaikutuspiirissään käytännössä omien toimintaperiaatteidensa (Code of Conduct) ja kestävä kehityksen ohjelmien avulla.

Wärtsilä on mukana myös Sustainable Shipping -aloitteessa, johon osallistuvat merenkulualan suuryritykset pyrkivät parantamaan olennaisesti toimialan toiminnan vastuullisuutta ja kannattavuutta vuoteen 2040 mennessä.

Wärtsilä on edelleen mukana Sustainable Marine Biofuel -hankkeessa, joka pyrkii vauhdittamaan luotettavien, kestävä kehityksen mukaisten, skaalautuvien ja edullisten merenkulun biopolttoaineiden kehitystä.

Wärtsilä on suomalaisen yritysvastuuverkosto FIBS:n monimuotoisuussitoumuksen allekirjoittaja. Wärtsilä allekirjoitti myös vuonna 2008 sopimuksen, jossa Suomen teollisuus vapaaehtoisesti sitoutuu energiatehokkuuden parantamiseen. Wärtsilä North America Inc. sitoutui vuonna 2003 USA:n tulli- ja rajavartiolaitoksen sekä liikemaailman vapaaehtoiseen kumppanuussopimukseen terrorismia vastaan (C-TPAT).

Wärtsilän toimintaperiaatteet

Yleistä

Wärtsilä on sitoutunut kestävään liiketoimintaan. Edistääkseen konsernin ja sen sidosryhmien pitkän aikavälin etuja Wärtsilä pyrkii liiketoiminnassaan ylläpitämään korkeimpia juridisia ja eettisiä normeja. Jokaisen Wärtsilän työntekijän odotetaan toimivan vastuullisesti ja rehellisesti sekä noudattavan näitä periaatteita ja niihin liittyviä politiikkoja ja ohjeita.

Lainmukaisuus

Wärtsilä sitoutuu kaikessa liike- ja muussa toiminnassaan noudattamaan soveltuvaa lainsäädäntöä ja toimimaan hyvänä yrityskansalaisena kaikkialla missä yritys toimii. Kunkin työntekijän odotetaan noudattavan Wärtsilän toimintaa ja hänen omia tehtäviään koskevien lakien ja määräysten vaatimuksia sekä Wärtsilän periaatteita hyvästä yrityskansalaisuudesta.

Avoimuus

Wärtsilä edistää avoimuutta, läpinäkyvyyttä ja jatkuvaa vuoropuhelua sidosryhmiensä kanssa asiakkaat, muut liikekumppanit, osakkeenomistajat, henkilöstö, viranomaiset, yhteiskunta ja tiedotusvälineet mukaan luettuina. Pörssisäännöt ja kilpailunäkökohdat saattavat kuitenkin rajoittaa tätä avoimuutta.

Wärtsilä pyrkii avoimeen ja täsmälliseen viestintään sidosryhmiensä kanssa, ja Wärtsilän työntekijöiden on noudatettava samaa periaatetta omista lausunnoistaan.

Ihmisoikeuksien ja työntekijöiden oikeuksien kunnioittaminen

Wärtsilä tukee ja kunnioittaa YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa määriteltyjä ihmisoikeuksia. Työntekijät eivät saa rikkoa näitä oikeuksia millään tavoin, suoraan tai välillisesti.

Wärtsilä tukee Kansainvälisen työjärjestön (ILO) määrittelemiä työntekijöiden perusoikeuksia ja huolehtii näin ollen yhdistymisvapauden ja kollektiivisen neuvotteluoikeuden ylläpitämisestä. Mikäli paikallinen lainsäädäntö rajoittaa näitä oikeuksia, Wärtsilä pyrkii tarjoamaan työntekijöille vaihtoehtoisia menetelmiä näkemystensä esittämiseen. Wärtsilä ei hyväksy minkäänlaista pakkotyötä eikä lapsityövoiman käyttöä.

Oikeudenmukaiset työsuhtekäytännöt

Wärtsilä ei syrji ketään rodun, etnisen tai kansallisen alkuperän, ihonvärin, sukupuolen, siviilisäädyn, sukupuolisen suuntautuneisuuden, uskonnon tai vakaumuksen, vamman, iän, poliittisen mielipiteen tai jonkin muun lain suojaaman ominaisuuden perusteella. Wärtsilä tukee tasavertaisia mahdollisuuksia, ja työntekijät valitaan ja heitää kohdellaan heidän pätevyytensä ja osaamisensa perusteella.

Wärtsilä ei hyväksy työntekijöiltään syrjintää, häirintää tai kiusaamista missään muodossa.

Työterveys ja -turvallisuus

Wärtsilän tavoitteena on luoda turvallinen työpaikka työntekijöilleen, aliurakoitsijoilleen sekä muille eri toimipaikoissa työskenteleville soveltamalla korkeita työterveys- ja työturvallisuusnormeja. Wärtsilä pyrkii varmistamaan tuotteidensa ja ratkaisujensa turvallisuuden maailmanluokan tuote- ja ratkaisunkehitysprosesseillaan.

Kukin työntekijä on vastuussa työturvallisuusohjeiden noudattamisesta ja tarvittaessa henkisuojaimien käytöstä sekä turvallisuusohjeiden tai -toimenpiteiden noudattamiseen liittyvien puutteiden raportoinnista.

Eturistiriidat

Wärtsilä odottaa työntekijöiltään täydellistä lojaalisuutta. Työntekijöiden tulee välttää tilanteita, joissa heidän henkilökohtaiset etunsa saattavat olla ristiriidassa Wärtsilän etujen kanssa. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että työntekijöiden ei ole sallittua hyväksyä sidosryhmiltä lahjaa tai vieraanvaraisuutta lukuun ottamatta satunnaista, arvoltaan nimellistä lahjaa tai vieraanvaraisuutta, joka ei aiheuta eturistiriitatilannetta.

Lahjonnan ja lahjusten torjunta

Yksikään Wärtsilän yhtiö tai sen työntekijä ei saa, suoraan tai välillisesti, luvata, tarjota, maksaa, pyytää tai vastaanottaa minkäänlaisia lahjuksia tai kynnysrahoja, kuten rahaa, etuja, palveluja tai muuta asiaa, jolla on arvoa. Tällaiset maksut ja edut voidaan katsoa lahjonnaksi, joka rikkoo paikallista lainsäädäntöä ja kansainvälisesti tunnustettuja periaatteita korruption ja lahjonnan estämiseksi.

Ympäristö

Wärtsilän tavoitteena on kehittää ja tuottaa asiakkailleen edistyksellisiä ja ympäristöä säästäviä ratkaisuja ja palveluita, jotka täyttävät olennaiset vaatimukset, esimerkiksi vähäpäästöisyyteen ja hyvään hyötysuhteeseen liittyen. Kestävän kehityksen mukaisessa toiminnassa pyritään raaka-aineiden, prosessien, tuotteiden, jätteiden ja päästöjen osalta hyödyntämään uusinta tekniikkaa. Jokaisen työntekijän on noudatettava ympäristönsuojelua koskevia politiikkoja ja ohjeita.

Viranomais- ja paikallisyhteisösuhteet

Wärtsilä ylläpitää rakentavaa yhteistyötä viranomaisten ja sääntelyelinten kanssa sekä paikallisella että kansainvälisellä tasolla. Wärtsilä haluaa osaltaan auttaa paikallisyhteisöjen tarpeisiin vastaamisessa aina kun mahdollista.

Innovointi ja luottamuksellisen tiedon suojeleminen

Wärtsilä tukee ja rohkaisee työntekijöiden innovatiivisuutta kaikissa toiminnoissaan.

Wärtsilän teollisoikeudet kuuluvat yhtiön arvokkaimpaan omaisuuteen, ja patenteja, tavaramerkkejä, tekijänoikeuksia, liikesalaisuuksia ja muuta luottamuksellista tietoa on suojeltava. Wärtsilän työntekijöiden on kunnioitettava myös muiden teollisoikeuksia.

Kirjanpidon virheettömyys

Wärtsilän kirjanpidon on oltava kaikilta olennaisilta osiltaan virheetöntä ja luotettavaa. Varojen kirjaamatta jättäminen on kiellettyä. Väärien, harhaanjohtavien tai tekaistujen tietojen kirjaaminen ei ole sallittua.

Kilpailu ja reilu liiketoiminta

Kilpailulainsäädännön tarkoitus on suojella kuluttajia ja yrityksiä epäreiluilta liiketoimintatavoilta. Jokaisen työntekijän on noudatettava kyseisiä lakeja. Osallistuminen kartelliin, määräävän markkina-aseman väärinkäyttö sekä hintatietojen tai muun kaupankäyntiin liittyvän tiedon vaihtaminen kilpailijoiden kesken on kiellettyä. Wärtsilän työntekijöiden on kiinnitettävä kilpailuasioihin erityistä huomiota tilanteissa, joissa kilpailijoita tai potentiaalisia kilpailijoita voi olla läsnä.

Petosten torjunta

Wärtsilä ei hyväksy vilpillistä käytöstä tai toimintaa, kuten kavaltamista, väärentämistä tai varastamista. Tällaiset rikkomukset johtavat työsuhteen välittömään irtisanomiseen ja voivat johtaa rikosseuraamuksiin.

Toimeenpano

Wärtsilä soveltaa näitä periaatteita aktiivisesti, edistää niiden täytäntöönpanoa viestittämällä niiden sisällöstä työntekijöilleen tehokkaasti ja valvoo niiden noudattamista yhtiön sisällä.

Toimittajat ja liikeyhteisöt ovat tärkeä ja olennainen osa konsernin tuotteiden ja palveluiden kokonaisarvoa ja niiden edellytetään noudattavan samoja korkeita juridisia ja eettisiä normeja sekä liiketoiminnan käytäntöjä, joita Wärtsilä itsekin noudattaa. Wärtsilä edistää näiden periaatteiden soveltamista valvomalla toimittajiensa ja liikeyhteisönsä toimintaa.

Näiden periaatteiden tulkintaan tai noudattamiseen liittyvissä kysymyksissä on otettava yhteyttä Wärtsilän lakiasianosastoon.

Konsernin johtokunta arvioi periaatteiden soveltuvuutta aika ajoin ja päättää tarvittaessa muutoksista tai tulkinnoista.

Rikkomusten raportointi

Wärtsilän työntekijöiden on raportoitava toimintaohjeiden vastaisesta toiminnasta joko omalle esimiehelleen tai Wärtsilän lakiasianosastolle. Kyseessä olevan tytäryhtiön toimitusjohtajalle on ilmoitettava rikkomuksesta, ellei hän ole osallinen väitettyyn rikkomukseen, missä tapauksessa on otettava yhteyttä Wärtsilä Oyj Abp:n lakiasianjohtajaan. Wärtsilä tutkii kaikki raportoidut asiat luottamuksellisesti. Wärtsilä ei ryhdy minkäänlaisiin vastatoimiin periaatteiden rikkomuksesta hyvässä uskossa raportoinutta henkilöä vastaan.

Seuraamukset

Toimintaperiaatteiden rikkominen voi johtaa varoitukseen, työsuhteen päättymiseen ja korvausvelvollisuuteen. Luonteeltaan rikollinen periaatteiden rikkominen voi johtaa myös rikosseuraamuksiin, kuten sakkoihin tai vankilatuomioon.

Wärtsilän johtokunnan hyväksymä vuonna 2011.

Wärtsilän laatu-, ympäristö-, työterveys- ja - turvallisuuspolitiikka

Muovaamme merenkulku- ja energiamarkkinoita edistyksellisellä teknologialla ja keskittymällä ratkaisujen koko elinkaaren aikaiseen suorituskykyyn. Ratkaisumme edistävät asiakkaiden liiketoimintaa ja suojelevat ympäristöä olemalla:

- luotettavia ja turvallisia
- tehokkaita ja ympäristömyötäisiä
- lakien ja määräysten mukaisia.

Parannamme jatkuvasti suorituskykyämme ja vähennämme haitallisia ympäristövaikutuksia ja täytämme siten asiakkaidemme ja sidosryhmien odotukset.

Kaikkien toimintojemme työpaikat ovat turvallisia ja terveellisiä sekä työntekijöillemme että yhteistyökumppaneille. Työntekijöillämme on oikeus keskeyttää työskentely, jos olosuhteet ovat turvattomat tai jos työn laatu vaarantuu.

Osaava organisaatiomme toimii hyvän yrityskansalaisuuden periaatteita noudattaen.

Wärtsilän johtokunta on hyväksynyt politiikan 10.12.2015.

Jaakko Eskola
Konsernijohtaja

Henkilöstökäytännöt

Kaikkien Wärtsilän yhtiöiden henkilöstökäytäntöjen yhtenäisyys perustuu tasavertaisia mahdollisuuksia ja oikeudenmukaisia työsuuhdekäytäntöjä koskevaan konsernitason politiikkaan, joka sisältää seuraavat osiot: tasavertaiset mahdollisuudet, ihmis- ja työoikeudet, hyvinvointi työpaikalla, ehdoton häirintäkielto, palkitseminen, toimeenpano ja rikkomukset.

Tasavertaiset mahdollisuudet

Wärtsilä on sitoutunut kaikkien työntekijöiden ja -hakijoiden tasavertaiseen kohteluun. Työntekijät valitaan ja heitä kohdellaan heidän pätevyytensä ja osaamisensa perusteella ja heille taataan tasavertaiset mahdollisuudet.

Wärtsilän periaatteena on työntekijöiden tasavertainen kohtelu heidän pätevyytensä perusteella. Ketään ei syrjitä rodun, etnisen tai kansallisen alkuperän, ihonvärin, sukupuolen, siviilisäädyn, sukupuolisen suuntautuneisuuden, uskonnon tai vakaumuksen, vamman, iän tai poliittisen kannan perusteella.

Henkilöstön etuudet ja palkitseminen

Palkkauksen peruseriaatteena on, että yhtiössä maksetaan samaa palkkaa samasta työstä ja samasta suorituksesta. Palkan tulee olla oikeudenmukainen, reilu ja kannustava. Nämä tavoitteet saavutetaan käyttämällä päätöksenteon pohjana työn vaativuutta. Pätevyys-, kokemus- ja suorituserot näkyvät eri henkilöiden – ei sukupuolten – välisinä palkkaeroina.

Määräaikaisessa ja osapäiväisessä työsuhteessa oleville tarjotaan yleisesti ottaen samat etuudet kuin toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa oleville. Joissakin maissa oikeus etuuksiin riippuu palvelukuukausista tai -vuosista. Tällaiset erot johtuvat yleensä paikallisen lainsäädännön mukaisista työehtosopimuksista.

Henkilökohtaiset palkat tarkistetaan vuosittain kehityskeskustelun yhteydessä ja vuosittaisten palkankorotusohjeiden mukaisesti. Yhtiö voi maksaa henkilöstölle vuosittaisen bonuksen yhtiön sääntöjen mukaisesti ja erillisten bonussopimusten perusteella. Bonus määritellään kerran vuodessa perustuen taloudelliseen tulokseen ja henkilökohtaiseen suoritukseen. Henkilöstölle voidaan maksaa erityisbonuksia poikkeuksellisen hyvästä suorituksesta. Etuudet, kuten työsuuhdeauto, palvelusvuosipalkkiot ja hyvinvointi-, kuntoilu- ja terveydenhuoltopalvelut, suunnitellaan ja toteutetaan paikallisesti sekä yhtiön ohjeistuksen että kansallisten käytäntöjen mukaan.

Vähimmäisirtisanomisaika

Wärtsilä noudattaa Euroopan unionin direktiivejä, yhteistoiminnasta yrityksissä ja yhteisöissä annettuja paikallisia lakeja, työehtosopimuksia ja muita vastaavia henkilöstön kuulemista ja työehtosopimuksia koskevia määräyksiä. Työsuhteen päättymiseen liittyvissä asioissa Wärtsilä noudattaa kansallisia työehtosopimuksia ja työlainsäädäntöä.

Tapauksissa, joilla on kansainvälisiä tai merkittäviä liiketoiminnallisia tai sosiaalisia vaikutuksia, kuten henkilöstön irtisanomiset, tuotantolaitoksen tai sen osan siirtäminen toiseen paikkaan ja rakennemuutokset, kuullaan Eurooppa-toimikunnan työkomiteaa ja/tai henkilöstön paikallisia edustajia ennen kuin asiassa tehdään päätöksiä, tai jollei se ole mahdollista, mahdollisimman nopeasti. Tavoitteena on tiedottaa kaikista merkittävistä toimintaa koskevista muutoksista jo niitä suunniteltaessa.

Osaamisen johtaminen

Wärtsilän osaamisen johtamisen ja kehittämisen kehys on järjestelmällinen tapa kehittää pitkäjänteisesti liike- ja tukitoimintojen osaamista. Wärtsilä on määritellyt 16 maailmanlaajuista tehtäväryhmää, jotka koostuvat seitsemästä vaatimustasosta. Työkuvauksissa määritellään työn kannalta tärkeimmät osaamisalueet, ja näitä käytetään henkilökohtaisten tehtävien osaamisvaatimusten perustana. Vuosittaisten kehityskeskusteluiden yhteydessä henkilökohtaiset osaamiset arvioidaan työ- ja tehtäväprofiiliin mukaan. Arvioimalla henkilöstön osaamista ja vertaamalla sitä tavoitteisiin pystytään analysoimaan osaamisessa olevia puutteita ja laatimaan tarvittavia kehittämissuunnitelmia.

Kaikella Wärtsilän henkilöstön koulutus- ja kehittämistoiminnalla pyritään kehittämään, ylläpitämään ja päivittämään strategiaamme toteuttamiseen tarvittavaa lyhyen ja pitkän aikavälin osaamista. Tarkoituksenmukaisen osaamisen oikea-aikainen saatavuus ja kyky sopeutua jatkuvasti muuttuvaan liiketoimintaympäristöön ovat tärkeitä menestystekijöitä Wärtsilälle.

Yhteistoiminta ja sisäinen tiedottaminen

Wärtsilän yhteistoiminta ja sisäinen tiedottaminen on järjestetty jokaisessa maassa paikallisen lainsäädännön mukaisesti. Wärtsilän toimintaperiaatteiden mukaisesti avointa vuorovaikutusta ylläpidetään yhtiön johdon ja työntekijöiden edustajien välillä yt-toimikunnissa ja organisaatio pidetään tietoisena sekä konsernin että kyseessä olevan yhtiön tilanteesta. Myös sellaisissa maissa, joissa ei ole varsinaisia yt-toimikuntia, henkilöstön ja yhtiön johdon välillä käydään avointa keskustelua. Wärtsilän yhtiöiden toimintatapoihin kuuluvat säännölliset tiedotustilaisuudet. Yhteistoimintaa harjoitetaan myös työsuojelussa. Useimmissa Wärtsilän yksiköissä on työsuojelutoimikunta, jossa on edustus kaikista henkilöstöryhmistä.

Paikallisen yhteistoiminnan lisäksi Eurooppa-toimikunnassa käsitellään kysymyksiä, jotka koskevat vähintään kahta EU:n alueella toimivaa yhtiötä, sekä koko konsernia koskevia kysymyksiä. Eurooppa-toimikunnalla ja sen työkomitealla on aktiivinen rooli ylikansallisten kysymysten käsittelyssä ja edistämässä.

Yksilötason vuoropuhelu tapahtuu vähintään kerran vuodessa pidettävissä kehityskeskusteluissa. Kehityskeskustelun aiheita ovat konsernin ja oman yksikön tavoitteet, ko. henkilön työnkuva, osaamisen kehittäminen, uravaihtoehdot, henkilökohtaiset tavoitteet ja palaute. Kehityskeskustelut käydään lähtökohtaisesti kaikkien työntekijöiden kanssa.

Henkilöstöllä on mahdollisuus vaikuttaa välittömästi yrityksen toiminnan kehittämiseen kehitysehdotustoiminnan kautta. Jokainen wärtsiläläinen voi tehdä toiminnan parannusehdotuksia joko jatkuvan parantamisen prosessin (Continuous improvement process, CIP) tai aloitetoiminnan kautta. CIP-ehdotukset käsitellään yhdessä ja toteutetaan yhteisellä päätöksellä. Henkilökohtaiset aloitteet annetaan yhtiön asiantuntijoiden arvioitavaksi, minkä jälkeen toteuttamiskelpoiset ideat toteutetaan. Toinen globaali kanava uusien ideoiden esittämiseen on Idea Management -portaalissa oleva MyDea-työkalu. Sen kautta esitettävät uudet ideat, jotka koskevat tuotteita ja ratkaisuja, toiminnan kehittämistä ja liiketoimintaa, ohjataan asianomaisille henkilöille kommentoitaviksi ja vietäväksi eteenpäin.

Henkilöstölle annetaan säännöllisin väliajoin päivityksiä liiketoiminnan tuloksista Wärtsilän osavuosiraportoinnin yhteydessä. Yrityksen intranet "Compass" ja henkilöstölehti "Wattsup" ovat yhteisiä maailmanlaajuisen sisäisen viestinnän kanavia.

Tunnustus erinomaisista suorituksista

Wärtsilä kannustaa henkilöstöään innovatiivisuuteen myöntämällä vuosittain teknologiapalkinnon joko yksittäiselle työntekijälle tai ryhmälle parhaasta teknologisesta innovaatiosta. Palkintokriteerit ovat innovatiivisuus, ympäristömyötäisyys, teknologiajohtajuus, tuote- tai prosessiparannus ja kustannusten

vähentämismahdollisuudet. Wärtsilä myöntää myös vuosittain Customer Care -palkinnon yksittäiselle työntekijälle tai työryhmälle, joka on ollut aktiivisesti myötävaikuttamassa liiketoimintatapojen kehittymiseen, laadun parantamiseen, asiakassuhteiden hoitoon, asiakastyytyväisyyteen tai Wärtsilän arvojen toteutumiseen.

Johtamistapa

Wärtsilä hyödyntää lukuisia työkaluja ja prosesseja kestävän kehityksen mukaisen toiminnan hallinnointiin ja kehittämiseen. Kestävän kehityksen avaintyökalut esitellään alla olevassa taulukossa.

Wärtsilän kestävän kehityksen työkalut

Peruseriaatteet	Järjestelmät ja prosessit	Muut
Visio, missio ja strategia	Laatujärjestelmä	Kestävän kehityksen tavoitteiden asettaminen
Corporate Governance	Ympäristöjärjestelmä	Johdon katselmukset
Konsernin politiikat ja periaatteet: toimintaperiaatteet, laatu-, ympäristö- sekä työterveys- ja turvallisuuspolitiikka, tasavertaisia mahdollisuuksia ja oikeudenmukaisia työsuhdekäytäntöjä koskeva politiikka, korruption vastainen politiikka, säännöstenmukaisuuden raportointia koskeva politiikka ym.	Työterveys- ja työturvallisuusjärjestelmä	Liiketoiminnan kehittämisen työkalut: Due diligence, ympäristötutkimukset
Konsernikäsikirja	Toimittajahallintajärjestelmä	Sidosryhmävuoropuhelu
Toimittajavaatimukset	Riskienhallintaprosessi	Kestävää kehitystä koskeva raportointi

Wärtsilän johtamisjärjestelmä

Wärtsilän johtamisjärjestelmän tavoitteena on luoda lisäarvoa yhtiön sidosryhmille, saavuttaa yhtiön strategiset tavoitteet, tukea kestävän kehityksen mukaista toimintaa, hallita toimintaan liittyviä riskejä sekä parantaa yhtiön suorituskykyä jatkuvan parantamisen periaatetta noudattamalla. Johtamisjärjestelmä sisältää erilaisia työkaluja, kuten järjestelmät laadun, ympäristövastuun sekä työterveyden ja -turvallisuuden hallintaan. Eri organisaatiotasolla suoritettavissa johdon katselmuksissa seurataan järjestelmän toimivuutta, tavoitteiden toteutumista sekä tärkeimpien tunnuslukujen kehittymistä. Wärtsilän prosesseja kehitetään liiketoiminto-, liiketoiminta-alue- ja toimintotasolla. Näitä kehitysprojekteja johdetaan Wärtsilän Controller-kokouksen ja toiminnankehityksen ja toimintojen johtoryhmien toimenpiteillä sekä Wärtsilän toimitusjohtajan ja liiketoimintalinjojen laatukselmuksilla.

Wärtsilän johtokunta vastaa keskeisten strategioiden, periaatteiden ja politiikkojen määrittämisestä ja itse johtamisjärjestelmästä. Johtokunta seuraa säännöllisesti johtamisjärjestelmän toimivuutta ja tuloksia. Vastuut

on jaettu linjaorganisaatioon kaikilla organisaatiotasolla, ja jokaiselle wärtsiläläiselle on määritelty johtamisjärjestelmässä oma vastuualue. Sekä konsernitasolla että useimmissa tytäryhtiöissä on erilliset työryhmät johtamisjärjestelmän kehittämiseksi. Konsernitasolla seuraavat työryhmät koordinoivat tuotteisiin ja toimintaan liittyvää kehitystyötä:

Työryhmä	Painopiste	Päätehtävät
Wärtsilän toimitusjohtajan laatukatselmus	Laatu	Kokonaisvastuu Wärtsilän laadusta, laatuprosessien parantamisesta ja strategisten laatutavoitteiden saavuttamisesta
Wärtsilän Controller-kokous	Strateginen toiminnan kehittäminen	Kokonaisvastuu Wärtsilän toiminnan kehittämisestä ja toiminnankehittämissuunnitelmista, IM-toiminnan ja prosessien kehityksen ohjaaminen
Liiketoimintalinjojen laatukatselmuks	Laatu	Tukee ja valvoo laadun kehitystä asiakkaan laatukokemuksen ja elinkaariajattelun pohjalta. Keskittyy alueisiin, joilla tehtävillä parannuksilla on suurin vaikutus asiakkaisiin. Toimintojen rajat ylittävä päätöksenteko tehokkuuden parantamiseksi ja päätösten nopeuttamiseksi
Wärtsilän toiminnankehityksen johtoryhmä	Toiminnan kehittäminen	Liiketoiminnan strategiaan ja tavoitteisiin sekä toiminnankehittämisprosessin yleisvastuuseen perustuvien toiminnan kehittämisen toimintasuunnitelman, tavoitteiden ja ohjeiden valmistelu Wärtsilän Controller-tiimin hyväksyttäväksi, divisioonien rajat ylittävän toiminnankehittämistyön koordinointi ja yhtenäistäminen
Wärtsilän EHSS-johtoryhmä	Ympäristö, työterveys, työsuojelu ja turvallisuus (EHSS)	Kokonaisvastuu Wärtsilän EHSS-asioista, EHSS-johtamisjärjestelmän kehittäminen, konsernitaso kokonaisvastuu laadun mittaamisesta ja tavoitteiden asettamisesta sekä lainsäädännön kehityksen seuraaminen

Johtamisjärjestelmät

Sertifioitujen yhtiöiden osuus

Laatu (ISO 9001)	92%
Ympäristö (ISO 14001)	66%
Työterveys ja turvallisuus (ISO 18001)	67%

Henkilöstöjohtaminen

Wärtsilän henkilöstöstrategia on kiinteä osa konsernin strategiaa. Sen tavoitteena on tukea yrityksen liiketoimintoja ja varmistaa liiketoimintastrategioiden menestyksellinen toteutus. Tämä saavutetaan kehittämällä yhtiön organisaatiota ja osaamista liiketoiminnan nykyisten ja tulevien tarpeiden mukaisesti.

Henkilöstöstrategian keskeisiä painopisteitä ovat edelleen johtamisen ja johtamiskulttuurin kehittäminen sekä vahvasti tuloshakuisen ja ensiluokkaiseen laatutasoon tähtäävän toimintakulttuurin rakentaminen koko organisaatiossa. Tulovastuuta ja henkilökohtaista sitoutumista edistetään avoimeen viestintään, rehellisyyteen ja innovointiin perustuvalla yrityskulttuurilla. Strategia varmistaa, että liiketoiminnoilla on käytettävissään tarvitsemansa resurssit sekä osaavat ja motivoituneet työntekijät. Strategian keskeisiä komponentteja ovat organisaatiomuutosten toteutus, jatkuva panostus osaamisen kehittämiseen ja ensiluokkaiseen toimintaan, joka perustuu laadukkaaseen tavoitteenasetantaan, rakentavaan ja säännölliseen palautteeseen, suoritusten kokonaisarviointiin ja hyvien suoritusten palkitsemiseen.

Wärtsilän henkilöstötoiminto kehittää jatkuvasti yhtenäisiä henkilöstöjohtamisen prosesseja ja työkaluja sekä yhteisiä toimintatapoja yli maa- ja organisaatorajojen. Erityiseksi painopisteeksi on asetettu ihmisten johtamiseen liittyvien esimiestaitojen kehittäminen käynnistämällä kaikille linjaesimiehille tarkoitettu Management Focus -koulutusohjelma. Tavoitejohtamismoduulia ja sen sisältöä tarkistettiin vuonna 2016, jotta linjaesimiehet saisivat vieläkin parempaa tukea päivittäisissä esimiestehtävissään. Wärtsilän henkilöstötoiminto investoi jatkuvasti teknologiaan ja työkaluihin, joiden avulla sekä paikalliset että useita eri maita hoitavat tiimit saavat nopeasti käyttöönsä tarvittavat verkkoraportit, henkilöstötiedot ja palkkauksen vuosisuunnitelmat.

Yrityskulttuuri muutoksessa

Wärtsilä jatkoi henkilöstön monimuotoisuutta edistävää työtä myös vuonna 2016. Monimuotoinen henkilöstö on yhtiön arvoja – energia, innostus ja erinomaisuus – vahvistava tekijä. Wärtsilä haluaa hyödyntää tarjoutuvat tilaisuudet, saada asioita tapahtumaan ja saavuttaa kilpailijoita parempia tuloksia sekä edistää avointa ja kunnioittavaa luottamuksen ilmapiiriä ja innostunutta asennetta. Monimuotoinen henkilöstö tekee parempaa tulosta, pystyy ratkaisemaan tehokkaammin monimutkaisia ongelmia ja tarjoaa yrityksen käyttöön laajemman osaamis pohjan.

Wärtsilän digitaalinen strategia otettiin käyttöön vuoden 2016 viimeisellä neljänneksellä. Sen tarkoituksena on kehittää digitaalista osaamista laajalti kaikkialla liiketoiminnoissa eikä omana erillisenä silonaa. Muutoksen tarkoituksena on tehdä yhtiöstämme digitaalisesti iskukykyinen, näkemyksellinen, asiakaslähtöinen merenkulku- ja energia-alan edelläkävijä – ”Wärtsilä as a service”.

Muutoksen ensimmäinen vaihe käynnistyi joulukuussa tulevan digitalisaatio-organisaation esittelyllä. Lopullista digitaalista visiota kohti edetään useassa eri vaiheessa. Transformaatio muuttaa myös Wärtsilän toimintatapoja ja siten myös organisaatiota. Digitaalinen murros edellyttää muutoksen hyväksymistä sekä uudenlaisia prosesseja, ratkaisuja ja liiketoimintalinjoja.

Tavoitejohtaminen

Yksi Wärtsilän henkilöstöstrategian keskeisistä elementeistä on vahvasti tuloshakuisen työskentelemisen ja ensiluokkaisten suoritusten vaaliminen ja kehittäminen koko organisaatiossa. Tähän pyritään suoritusten parantamiseen tähtäävällä valmennuksella, joka perustuu fiksujen tavoitteiden asettamiseen sekä jatkuvaan reaaliaikaiseen palautteeseen.

Wärtsilän tavoitejohtamisprosessi tukee liiketoiminnan tavoitteiden saavuttamista konkretisoimalla liiketoimintastrategiat tiimi- sekä yksilötason tavoitteiksi. Jokaisen on tunnettava ja ymmärrettävä Wärtsilän liiketoiminnan strategiset tavoitteet sekä ennen kaikkea oman yksikkönsä tavoitteet ja oman työnsä keskeiset vaatimukset. Prosessin laatuun ja vaikuttavuuteen on kiinnitetty entistä enemmän huomiota korostamalla jatkuvan palautteen, vaadittujen käyttäytymismallien ja henkilökohtaisten kasvumahdollisuuksien merkitystä.

Suunniteltujen kehityskeskustelujen toteutuminen kehittyi edelleen myönteisesti. Kehityskeskustelut kattoivat vuositason globaalisti 96,2% henkilöstöstä. Tavoitejohtamisprosessiin kuuluu olennaisena osana henkilökohtainen palaute kullekin työntekijälle, kokonaissuorituksen arviointi ja henkilökohtainen kehityssuunnitelma. Kokonaissuorituksen arviointi otetaan suoritusperusteisen palkitsemisen periaatteen mukaisesti huomioon yhtenä tekijänä palkkausta koskeissa päätöksissä.

Oppiminen ja osaamisen kehittäminen

Wärtsilä jatkoi esimiesten johtamistaitojen monipuolista kehittämistä. Linjaesimiehille on kehitetty uusia oppimiskursseja, joilla heitä tuetaan ihmisten johtamisessa. Marraskuussa järjestettiin vuosittainen ylimmän johdon kehittämisohjelma, ja vuonna 2016 järjestettiin yhteensä kuusi muuta globaalia johtamisen kehittämisohjelmaa.

Elokuussa otettiin käyttöön uusi tuleville esimiehille tarkoitettu oppimiskursseja Growth Lab. Uuteen koulutusohjelmaan valittiin 22 Wärtsilän esimiestä, joilla on 10–15 vuotta työkokemusta. Johtokunta on antanut osallistujille kolme projektitoimeksiantoa, joiden tarkoituksena on analysoida ja kehittää tulevia liiketoimintamahdollisuuksia. Growth Lab -ohjelma päättyi vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä, ja toinen ohjelma on määrä käynnistää myöhemmin vuonna 2017 ensimmäisen ohjelman toteutuksesta saatujen kokemusten ja palautteiden pohjalta.

Wärtsilän henkilöstötoiminto on kehittänyt Operational Excellence Academy -oppimiskurssin ja Operational Excellence -oppimisportaalin, jotka tarjoavat tukimateriaalia kaikille organisaation laatujohtamisen parissa työskenteleville. Vuonna 2016 Operational Excellence -oppimismoduuleihin osallistui lähes sata johtajaa ylimmästä johdosta lähtien, ja vuonna 2017 tavoitteena on yli sata osallistujaa. OE Academyn tavoitteena on oppimisen lisäksi myös tehdä toiminnan ensiluokkaisesta laadusta kiinteä osa yhtiön yrityskulttuuria ja toimintatapaa sekä varmistaa toiminnan jatkuva tehostaminen.

Olennainen rooli oppimisessa ja osaamisen kehittämisessä on lisäksi työssäoppimisella, itseoppimisella, mentoroinnilla, valmentavalla johtamisella ja työkierrolla sekä tehtävien jakamisella siten, että osaamista voidaan kehittää ja sitä saadaan siirrettyä kokeneilta tekijöiltä nuoremmille. Työntekijöille annetaan muodollista lähikoulutusta organisaation kaikilla tasoilla uusien tulokkaiden perehdytyksestä aina yrityksen ylimpään johtoon. Wärtsilässä järjestettiin vuonna 2016 yhteensä 54.999 koulutuspäivää eli keskimäärin 3,0 koulutuspäivää työntekijää kohti.

Vuonna 2016 henkilöstöhallinto aloitti yhdessä Wärtsilä Land & Sea Academyn kanssa globaalin oppimisen hallintajärjestelmän tasokorotukseen tähtäävät valmistelut. Uudesta pilviversiosta tulee käyttäjäystävällisempi, ja se sisältää uusimmat käyttäjäkokemusta parantavat oppimisen hallintajärjestelmiin liittyvät valmiudet. Tämä tukee organisaation nykyisiä ja tulevia tarpeita virtuaalisen oppimisen, yhteistyön, raportoinnin, arvioinnin sekä liikkuvuuden osalta, sillä se antaa käyttäjille mahdollisuuden oppia ajasta ja paikasta riippumatta. Uusi oppimisen hallintajärjestelmä otetaan käyttöön vuoden 2017 toisen neljänneksen loppuun mennessä.

Henkilöstön sitouttaminen

Työntekijöiden tasavertaiset mahdollisuudet ja mahdollisuudet henkilökohtaiseen kasvuun ovat Wärtsilälle keskeisiä arvoja. Työntekijöitä kannustetaan omaehtoiseen osaamisensa kehittämiseen sekä aktiiviseen oman uran rakentamiseen yhtiön sisällä. Rekrytoimalla ja myös pitämällä talossa parhaat mahdolliset osaajat Wärtsilällä on edellytykset olla ensisijainen yhteistyökumppani asiakkaille ja kiinnostava työnantaja uusille työntekijöille niin nyt kuin tulevaisuudessa.

MyVoice on Wärtsilän koko henkilöstön kattava työtyytyväisyyskysely. Tutkimuksen tarkoituksena on kerätä henkilöstöltä palautetta työhyvinvointiin, työympäristöön, johtamiseen ja yhtiön strategiaan liittyvistä asioista sekä hankkia perusteita kehittämistoimenpiteille.

Yhdeksäs MyVoice-kysely toteutettiin syys-lokakuussa 2016, ja tulokset julkistettiin marraskuussa. Osallistumisaste oli 79,4% eli samaa tasoa kuin vuonna 2015. Konsernitason eniten parannusta tapahtui asiakaslähtöisyydessä ja arvoissa. Vuoden 2016 tuloksista voi yleisesti mainita, että Wärtsilän arvot tunnetaan hyvin ja että ylpeys Wärtsilästä työpaikkana on edelleen korkealla tasolla. Sitoutumisessa oli kuitenkin nähtävissä pientä heikkenemistä erityisesti niissä yksiköissä, joissa oli toteutettu rakennejärjestelyitä. Tulokset

osoittavat myös, että tietoisuus työntekijöiden tasavertaisista mahdollisuuksista ja monimuotoisuudesta vahvistui edelleen. Haasteina kyselyssä nousivat esiin palkitseminen sekä esimiesten kanssa käytävän viestinnän määrä ja laatu.

Ympäristöjohtaminen

Wärtsilä korostaa kestävään kehitykseen tähtäävässä toiminnassaan ympäristövastuuta. Meille ympäristövastuulla on kaksi ulottuvuutta: tuotteet ja toiminta. Ympäristösuorituskykymme parantaminen tapahtuu – myös toimintamme osalta – pitkälti tuotekehityksen ja tuotteiden jatkuvan parantamisen kautta. Työtä tukee myös operatiivisen toiminnan kehittäminen, joka perustuu tiukkoihin ympäristövaatimuksiin ja jatkuvan parantamisen periaatteeseen.

Toimintamme ympäristösuorituskyvyn jatkuva parantaminen vaatii organisaatioltamme jatkuvaa järjestelmällistä työtä. Työtä ohjaavat yhtiön strategia, ympäristötavoitteet, toimintaperiaatteet (Code of Conduct) sekä laatu-, ympäristö- ja työterveys- ja työturvallisuuspolitiikka, ja sitä koordinoi ja valvoo EHSS-johtoryhmä. Toimintamme, prosessiemme ja tuotteidemme kehittämisessä sovelletaan uusinta saatavilla olevaa tekniikkaa ja pienennetään siten materiaalien ja energian kulutusta sekä vähennetään ja hallitaan syntyviä päästöjä ja jätteitä.

Wärtsilä on määritellyt prosessin tuotteita koskevan ympäristöstrategian laatimiseen ja siihen liittyvien tavoitteiden asettamiseen. Prosessissa määritetään tuotteiden vaikutukset ja keinot vaikutusten pienentämiseksi sekä mahdollistavat ja rajoittavat reunaehdot, analysoidaan tiedot ja laaditaan sekä jalkautetaan itse strategia ja tavoitteet.

Operatiivisia toimintoja ja tuotteita kehitetään ja parannetaan jatkuvasti sertifoitujen ympäristöjärjestelmien avulla. Periaatteenamme on noudattaa ISO 14001:n ja OHSAS 18001:n mukaisia ympäristö-, työterveys- ja työturvallisuusjärjestelmiä (EHS-johtamisjärjestelmiä) kaikkialla konsernissa. Tämä ei kuitenkaan koske puhtaasti myyntiin keskittyviä yhtiöitä, joissa sovelletaan Wärtsilän sisäistä EHS-mallia, joka asetettiin vastaamaan uuden ISO 14001:2015 standardin vaatimuksia vuonna 2016. EHS-johtamisjärjestelmät kattavat kaikki tytäryhtiöidemme toiminnot, mikä osaltaan edistää ympäristönsuojelua ja pienentää kattavasti toiminnan haitallisia ympäristövaikutuksia.

Wärtsilän ympäristö-, työterveys- ja työturvallisuusjärjestelmässä kiinnitetään huomiota erityisesti lakimääräisten vaatimusten täyttämiseen, toiminnan ympäristönäkökohtien tunnistamiseen ja ympäristövaikutusten ja -riskien torjuntaan, henkilöstön koulutukseen ja selkeästi määriteltyihin vastuisiin, toiminnan ja menettelytapojen kattavaan dokumentointiin, toimintaan poikkeustilanteissa sekä ympäristösuorituskyvyn jatkuvaan parantamiseen. Tytäryhtiöt asettavat omat tavoitteensa, joissa otetaan kattavasti huomioon toiminnan merkittävät ympäristönäkökohdat. Ne myös seuraavat johtamisjärjestelmiensä toiminnan tuloksellisuutta. Vuoden 2016 lopussa 55:llä Wärtsilän yhtiöllä oli sertifioitu ympäristöjärjestelmä. Sertifioitujen ympäristöjärjestelmien piirissä on noin 86% Wärtsilän koko henkilöstöstä.

Wärtsilän ympäristöstrategia – jatkuva prosessi

Wärtsilän ympäristöjohtaminen

Työterveys ja -turvallisuus

Wärtsilän työterveys- ja turvallisuusperiaatteet määritellään yhtiön toimintaperiaatteissa, laatu-, työterveys- ja työturvallisuus- ja ympäristöpolitiikassa (QEHS) sekä ympäristö-, työterveys- ja työturvallisuusdirektiivissä (EHS). Wärtsilän tytäryhtiöillä tulee olla QEHS-politiikan sekä EHS-direktiivin mukainen johtamisjärjestelmä. Johtamisjärjestelmien keskeisiä painopisteitä ovat toiminnan lainmukaisuus, työterveys- ja työturvallisuusriskien tunnistaminen ja minimointi, henkilöstön koulutus, tehokkaiden terveys- ja turvallisuusohjelmien ja ohjeiden käyttöönotto, sattuneiden poikkeamien kirjaaminen ja selvittäminen sekä työterveys- ja työturvallisuustason jatkuva parantaminen. Wärtsilän tytäryhtiöiden OHSAS 18001 sertifiointien määrä kasvoi vuonna 2016. Vuoden 2016 lopussa Wärtsilän yrityksistä 56:lla oli sertifioitu työterveys- ja työturvallisuusjohtamisjärjestelmä. Järjestelmät kattavat noin 87% Wärtsilän henkilöstöstä.

Johtamisjärjestelmän lisäksi Wärtsilä-yhtiöissä on käytössä paikallisen lainsäädännön edellyttämiä työsuojeluohjelmia. Niitä kehitetään yleensä yhtiöiden johdon ja henkilöstön edustajien muodostamissa työsuojelutoimikunnissa. Wärtsilän yhtiöistä 81%:lla on työsuojelutoimikunta.

Työsuojelun toteutumista mitataan tunnusluvuin, joita ovat esimerkiksi tapaturmien määrä, sairauspoissaolojen määrä, tapaturmataajuus sekä läheltä piti -tilanteiden/vaarahavaintojen määrä. Wärtsilä on asettanut konsernitason tavoitteeksi tapaturmien nollatason. Tavoite osoittaa yhtiön pitkäjänteistä sitoutumista turvallisuuskulttuurin lujittamiseen ja edellyttää toimenpiteitä kaikilta Wärtsilän yhtiöiltä ja työntekijöiltä. Turvallisuusasioita seurataan yhtiöissä kuukausittain, ja tulokset käsitellään johtokunnassa. Wärtsilän turvallisuuskulttuuria vahvistettiin edelleen vuonna 2015 ottamalla käyttöön uusi globaali ohjelma nimeltä ZeroMindset, joka keskittyy kolmeen keskeiseen osa-alueeseen: esimiehiin, kaikille yhteiseen turvallisuusajatteluun ja tehokkaisiin turvallisuustyökäluihin ja -käytäntöihin. EHS-organisaatio valmisteli vuonna 2016 Wärtsilän kaikille linjaesimiehille tarkoitetun intensiivisen turvallisuusjohtamiskonseptin, joka otetaan käyttöön vuoden 2017 alusta. Henkilöstön sitouttamiseen tähtäävä konsepti sisältää mm. lähikoulutuksia ja käytännön harjoituksia työpaikalla.

Vuonna 2016 Wärtsilä jatkoi ennalta ehkäisevän WeCare-ohjelmansa laajentamista. WeCare on koko konsernissa käytettävä ohjelmisto ja toimintatapa vaara- ja läheltä piti -tilanteiden ja tapaturmien raportointiin ja selvittelyyn. Vuonna 2016 WeCare-järjestelmään raportointiin yhteensä 12.650 poikkeamaa, joista 91% oli vaara- tai läheltä piti -havaintoja. Raportointien määrä kasvoi 41% vuoteen 2015 verrattuna. Poikkeamien raportointiin ja selvittelyyn sekä toimenpiteiden käsittelyyn WeCaren kautta osallistui yli 4.200 wärtsiläläistä, mikä osoittaa, että järjestelmä on omaksuttu hyvin ja siitä on tiedotettu riittävästi. Poikkeamien selvittelytyön tuloksena Wärtsilässä toteutettiin 11.800 erilaista parannustoimenpidettä. Vuonna 2015 lanseerattiin uutuuksena WeCare-mobiilisovellus, jonka tavoitteena on lisätä raportointia erityisesti Wärtsilän ulkopuolisissa kohteissa. Vuoden 2016 aikana 1.580 raporttia tehtiin mobiililaitteella.

Wärtsilä järjesti 10.3.2016 toista kertaa maailmanlaajuisen turvallisuuspäivän, jonka teemana oli Safe by Choice eli "turvallisuus on valinta". Tarkoitus oli kiinnittää huomiota tärkeimpiin henkilökohtaisiin valintoihin, joilla itse kukin pystyy parantamaan omaa turvallisuuttaan. Turvallisuuspäivä ja paikalliset tapahtumat eri puolilla Wärtsilän verkostoa saivat hyvän vastaanoton. Ohjelmaan kuului mm. erilaisia pelejä, joissa tuotiin esiin työturvallisuusasioita.

Vastuullinen liiketoiminta

Ihmis- ja työelämän oikeudet

Wärtsilä tukee ja kunnioittaa YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen kirjattuja ihmisoikeuksia. Wärtsilä tukee myös YK:n Global Compact -aloitteen kymmentä periaatetta, joista kuusi liittyy ihmisoikeuksiin ja työelämän oikeuksiin.

Wärtsilän työntekijät edustavat 134 kansallisuutta, ja yhtiö edellyttää koko henkilöstönsä tasapuolista kohtelua. Wärtsilä tukee kansainvälisen tyjärjestön ILO:n määrittelemiä työhön liittyviä oikeuksia ja huolehtii yhdistymisvapauden ja kollektiivisen neuvotteluoikeuden ylläpitämisestä yhtiössä. Niissä maissa, joissa paikallinen lainsäädäntö ei tunnusta näitä oikeuksia, yhtiö pyrkii tarjoamaan henkilöstölleen muita keinoja näkemystensä esittämiseen.

Wärtsilä ei hyväksy missään muodossa tapahtuvaa pakkotyötä eikä lapsityövoiman käyttöä. Ihmis- ja työelämän oikeudet on sisällytetty Wärtsilän toimintaperiaatekoulutukseen sekä toimittajakäsikirjaan. Vuoden 2016 loppuun mennessä 79% Wärtsilän työntekijöistä on suorittanut uudistetun toimintaperiaatekoulutuksen.

Korruption ja lahjonnan vastaiset menettelyt

Wärtsilän toimintaperiaatteet, korruption vastainen politiikka ja itsenäisiä välittäjiä koskeva ohjeistus (Broker Directive) nimenomaisesti kieltävät yhtiötä ja sen työntekijöitä ottamasta ja tarjoamasta minkäänlaisia lahjuksena pidettävää etua sekä ryhtymästä minkäänlaisiin toimiin, jotka voisivat johtaa eturistiriitaan tai luottamuksen rikkoutumiseen. Ohjeissa veloitetaan noudattamaan paikallisia korruption vastaisia lakeja kaikissa maissa, joissa Wärtsilä toimii tai aikoo toimia, sekä raportoidaan mahdollisista rikkomuksista. Wärtsilä järjestää henkilöstölleen laajalti ja jatkuvasti koulutusta lahjonnan vastaisista periaatteista ja lainsäädännöstä sekä yhtiön niitä koskevista poliitikoista ja toimintatavoista.

Poliittinen toiminta

Wärtsilän poliittikkana on avoimuus ja hyvä keskusteluyhteys niin paikallisten kuin kansainvälisellä tasolla toimivien viranomaisten kanssa. Tavoitteena on tiedon jakaminen ja säännöksiä laadun parantaminen. Wärtsilä osallistuu julkisiin konsultaatioihin yhtiölle tärkeissä asioissa. Wärtsilä on rekisteröity Euroopan komission avoimuusrekisteriin.

Kilpailusäännökset

Wärtsilällä on kilpailuoikeudellisten riskien hallintaan tarkoitettu lainnoudattamisohjelma ja yrityksen johto on vahvasti sitoutunut ohjelman toteuttamiseen. Toimintaohjelman kulmakiviä ovat kilpailuoikeudellinen käsikirja, joka pidetään ajan tasalla ja jossa on kuvaus kilpailuoikeuden säännöistä, sekä ohjeistukset Wärtsilän henkilöstölle. Kuten aikaisemminkin, Wärtsilässä järjestettiin myös vuonna 2016 kilpailuoikeudellista koulutusta avainhenkilöille. Tavoitteena on lisätä kilpailulainsäädännön tuntemusta ja siten varmistaa lakien ehdoton noudattaminen.

Turvallisuusjohtaminen

Wärtsilällä on konsernitason turvallisuuspolitiikka ja erilaisia ohjeita, jotka sisältävät ihmisoikeusasiat ja kansainväliset parhaat käytännöt. Johtajiston turvallisuuskokous, johon osallistuvat liiketoimintojen johtajat, konsernin yhteiskuntasuhteista ja lakiasioista sekä talousasioista ja valvonnasta vastaavat johtajat ja turvallisuusasiantuntijat, arvioi ja hyväksyy Wärtsilän turvallisuusjohtamisen periaatteet. Wärtsilän turvallisuusjohtaminen on jaoteltu kuuteen turvallisuusalueeseen: henkilöstö, toimitilat, tieto, kyber, kriisinhallinta sekä matkustus. Operatiivinen turvallisuusjohtaminen näillä alueilla hoidetaan liiketoiminto- ja paikallistasolla. Wärtsilän suosituksena on että turvallisuuspalvelutarjoajat olisivat ICoCA (International Code of Conduct Association) yhdistyksen jäseniä.

Yhteiskuntasuhteet

Wärtsilän tavoitteena on edistää hyvinvointia yhteisöissä, joissa yhtiö toimii. Tavoitteeseen päästään esimerkiksi luomalla työpaikkoja, maksamalla veroja ja sosiaalimaksuja, tarjoamalla työntekijöille koulutusta, tekemällä yhteistyötä paikallisten sidosryhmien kanssa ja tukemalla paikallista kehitystä. Wärtsilän toimintaperiaatteiden lähtökohdanna on avoimuus ja rakentava yhteistyö paikallisten sidosryhmien kanssa. Tämä koskee niin paikallisia viranomaisia kuin työntekijöiden perheitä, yhtiön naapureita, oppilaitoksia ja mediaa. Keinoina on käytetty mm. avointen ovien päiviä, lehdistötilaisuuksia ja erimuotoista viestintää eri kohderyhmille.

Wärtsilän toiminta on kansainvälistä ja yhtiön ratkaisuja on toimitettu yli 170 maahan. Wärtsilä takaa ratkaisuilleen käyttäjätuen koko niiden elinkaaren ajaksi, mikä usein tarkoittaa jopa 30:tä vuotta. Näin ollen Wärtsilä voi joskus joutua toimimaan myös alueilla, joilla esiintyy kapinallisuutta, etnisiä konflikteja, aluekiistoja tai ihmisoikeusrikkomuksia. Paikallisessa toiminnassa yritystoiminnan vastuullisuuden merkitys korostuu entisestään. Valtiot ja kansainvälinen yhteisö määräävät yritysten asianmukaisen toiminnan rajat. Wärtsilä noudattaa sitä koskevaa lainsäädäntöä ja kansainvälisiä sopimuksia. Wärtsilä noudattaa toiminnassaan kaikkia asiaankuuluvia OECD:n ja Kansainvälisen Kauppakamarin ohjeita sekä YK:n ja EU:n asettamia pakotteita tukemalla niiden täytäntöönpanoa. Wärtsilän liiketoimintaperiaatteet (Code of Business Conduct) koskevat yhtiön kaikkia työntekijöitä. Wärtsilä on sitoutunut kestävään kehitykseen ja vastuulliseen yritystoimintaan vaikutuspiirissään YK:n Global Compact -aloitteen kymmenen periaatteen mukaisesti.

Wärtsilän vaikutus työllisyyteen ja julkiseen sektoriin sekä yhtiön hyväntekeväisyystoiminta on esitetty tämän raportin Taloudellinen vastuu -osiossa. Wärtsilän tytäryhtiöiden toiminnassa tapahtuvien muutosten vaikutukset paikallisyhteisöihin arvioidaan tapauskohtaisesti.

Tuotesuunnittelun periaatteet

Wärtsilä pyrkii kehittämään asiakkailleen ympäristömyötäisiä, luotettavia ja turvallisia tuotteita. Wärtsilä tukee asiakkaidensa toimintaa tuotteidensa käyttöänsä ajan tarjoamalla niiden koko elinkaaren kattavia huolto-, kunnostus- ja jälkiasennuspalveluita. Moottoreiden ja komponenttien kunnostaminen pidentää tuotteiden luotettavaa käyttöikä. Modernisointi voi parantaa käytössä olevien laitteiden suorituskykyä ja auttaa asiakkaita vastaamaan tuleviin, entistä tiukempiin viranomaisvaatimuksiin.

Kansainvälinen merenkulkujärjestö (IMO) sekä Maailmanpankin alainen Kansainvälinen rahoitusyhtiö IFC määrittelevät suurimman osan Wärtsilän tuotteita ja ratkaisuja koskevista kansainvälisistä ympäristöperiaatteista ja vaatimuksista. Alueellisella ja kansallisella tasolla organisaatiot kuten YK:n Euroopan talouskomissio (UNECE), Euroopan komissio (EC), Yhdysvaltain ympäristönsuojeluvirasto EPA sekä muut päästösäännökset, kuten Saksassa, Japanissa ja Intiassa, ovat Wärtsilän tuotteiden kannalta tärkeimpiä periaatteiden ja säännösten laatijoita.

IMO vastaa meriliikenteen turvallisuutta sekä meren saastumisen ja alusten päästöjen hallintaa koskevien standardien laadinnasta, asettaa rajat tyypin ja rikin oksidipäästöille sekä sääntelee painolastiveden käsittelyä ja rajoituksia. IFC laatii yleisiä sekä toimialakohtaisia ohjeita hyvistä kansainvälisistä käytännöistä, joista esimerkiksi lämpövoimalaitosten ympäristö-, terveys- ja turvallisuusohjeet (EHS) määrittelevät nykyään suurempien kansainvälisten voimalaitosprojektien ympäristövaikutuksia koskevat vähimmäisvaatimukset. Kyseisten ohjeiden noudattamista edellytetään useimmissa kehittyvien markkinoiden projektien rahoitusehdoissa. EU:n teollisuuspäästöjä koskevassa direktiivissä määritellään vaatimukset, joilla minimoidaan teollisesta toiminnasta johtuva saastuminen koko Euroopan unionin alueella.

Wärtsilän moottorit on suunniteltu Euroopan komission konedirektiivin, SOLAS-yleissopimuksen ja muiden keskeisten turvallisuusvaatimusten mukaisesti. Propulsiotuotteet on suunniteltu SOLAS:n sekä keskeisten luokituslaitosten turvallisuusvaatimusten mukaisesti. Uusien moottorityyppien tulee täyttää myös kansainväliset turvallisuusvaatimukset. Ennen markkinoille tuloa uusille tuotteille hankitaan tyyppihyväksyntä

luokituslaitoksilta. Wärtsilä Ship Design noudattaa suunnitteluprosessissaan luokituslaitosten ja lippuvaltioiden sääntöjä varmistaakseen, että asiakkaille suunnitellut tuotteet ovat turvallisia ja säännösten mukaisia. Ennen aluksen rakentamisen aloittamista asiakkaalle toimitettaville piirustuksille ja laskelmille on hankittava luokituslaitoksen hyväksyntä.

Wärtsilän tuotteiden mukana toimitetaan asianmukaiset käyttöoppaat, jotka sisältävät muun muassa tarvittavat tuotteiden perustiedot ja kattavat käyttöohjeet. Wärtsilä tarjoaa asiakkailleen myös asianmukaista koulutusta varmistaakseen tuotteidensa ympäristön kannalta parhaan ja turvallisen päivittäisen käytön.

Wärtsilä seuraa aktiivisesti ympäristölainsäädäntöä koskevia aloitteita ja muutoksia voidakseen valmistautua yhtiön toiminnalle tulevaisuudessa asetettaviin rajoituksiin. Wärtsilä keskittyy tuotekehityksessään ympäristömyötäisiin tuotteisiin ja ratkaisuihin, jotka vastaavat muuttuvan toimintaympäristön vaatimuksiin myös tulevaisuudessa.

Toimitusketjun hallinta

Tavaroiden ja palveluiden toimittajilla on merkittävä rooli Wärtsilän toimitusprosesseissa. Pyrimme tiiviisiin ja erinomaisiin suhteisiin tärkeimpien toimittajiemme kanssa, niin että molemmat osapuolet ymmärtävät hyvin toisiaan ja noudattavat tiukkoja vaatimuksiamme niin prosessien kuin tuotteidenkin suhteen. Taloudellisen hyödyn lisäksi toimiva kumppanuus tukee tiedon jakamista ja rakentaa innovatiivista toimintaympäristöä, joka integroi strategiset toimittajat entistä vahvemmin Wärtsilän arvoketjuun. Suurin osa Wärtsilän yli 25.000 aktiivisesta alihankkijasta toimii Euroopassa, jossa ovat myös isoimmat tuotantoyksikkömme. Panostamme jatkuvasti vahvan toimitusketjuverkoston kehittämiseen myös Aasiassa.

Wärtsilällä on vakioprosessit toimittajien valintaan, vaatimusten määrittelyyn ja toimitussuhteen kehittämiseen. Tarjoamme toimittajillemme yhteistyökumppanuutta, joka vahvistaa molempien osapuolien kilpailukykyä. Kumppanuuden edellytys on avoin ja jatkuva vuorovaikutus. Kumppanuusajattelu pätee myös Wärtsilän tutkimus- ja kehitystyöhön, jossa toimimme usein yhteistyössä yliopistojen, tutkimuslaitosten ja keskeisten toimittajiemme kanssa.

Wärtsilä asettaa toimittajilleen sekä yleisiä odotuksia että laatuun, tuotteisiin, ympäristönsuojeluun, työterveyteen ja -turvallisuuteen, sosiaaliseen vastuuseen ja lainsäädännön noudattamiseen liittyviä vaatimuksia. Nämä vaatimukset sisältyvät vakioitoimitussopimuksiin. Toimittajat ovat vastuussa myös asianmukaisten lakien ja määräysten noudattamisesta. Wärtsilä seuraa erilaisten suorituskykykymittareiden ja auditointien avulla, että keskeiset toimittajat noudattavat näitä vaatimuksia. Hyväksytyin toimittajan aseman saavuttaminen edellyttää asetettujen vaatimusten noudattamista.

Wärtsilä arvioi avaintoimittajiaan ja hoitaa suhteitaan näihin toimittajien hallintajärjestelmän avulla. Wärtsilä järjestää säännöllisesti toimittaja-arviointeja, jotka jakautuvat kolmeen luokkaan: alkutarkastukset, auditoinnit ja katselmukset. Alkutarkastuksissa Wärtsilä arvioi potentiaaliset uudet toimittajat ennen yhteistyön aloittamista. Auditointeja tehdään kriittisten komponenttien uusille toimittajille sekä toimittajille, joiden suorituskyvyssä on havaittu puutteita Wärtsilän vaatimuksiin nähden. Katselmointeja järjestetään poikkeamien havaitsemiseksi ja selvittämiseksi.

Toimittajat luokitellaan toimittaja-arviointien yhteydessä Wärtsilän toimittajavaatimusten perusteella. Luokittelussa hyödynnetään monenlaisia tietolähteitä, esimerkiksi esivalintakyselyjä, toimittajien kanssa käytyjä keskusteluja ja/tai suoritettuja auditointeja. Luokituksen perusteella toimittaja voidaan hyväksyä, hyväksyä tietyin rajoituksin tai huomautuksin tai hylätä. Vuonna 2016 luokiteltiin 132 toimittajaa, joilla ei ollut voimassa olevaa luokitusta, ja 85 toimittajan luokitus uusittiin (kolmeksi vuodeksi). Vuoden 2016 loppuun mennessä Wärtsilä luokitteli 658 tärkeintä toimittajaa (yhteensä 1.060:stä), mikä vastaa 96% avaintoimittajien ostovolyymistä. Yhteensä luokiteltuja toimittajia oli 2.225, mikä vastaa 66,7% Wärtsilän kokonaisostovolyymistä.

Luokitus on osa Wärtsilä Supply Managementin (WSM) neljännesvuosittain suorittamia toimittajakatselmuksia. Luokitus tarkistetaan säännöllisesti samoin kuin toteutettujen auditointien tulokset.

Vuonna 2016 hylättiin 28 toimittajaa, jotka eivät täyttäneet Wärtsilän vaatimuksia; näistä 19 tapauksessa syyinä olivat yritysvastuun puutteet.

Wärtsilällä on asettanut toimittajilleen selkeät lainsäädännön noudattamista, ympäristö-, laatu-, työterveys- ja työturvallisuusasioiden hoitoa sekä sosiaalista vastuuta koskevat odotukset, joiden täyttymistä myös seurataan. Wärtsilä kehittää johdonmukaisesti hankintojen hallintajärjestelmää.

Vuonna 2017 Wärtsilä käynnistää riskilähtöisen uusien toimittajien arviointi- ja hallintajärjestelmän, joka laajenee vuonna 2018 myös vanhoihin toimittajiin.

Kestävän kehityksen lukuja

Taloudellinen vastuu

Wärtsilän tarkoituksena on luoda lisäarvoa eri sidosryhmilleen painottaen kannattavuutta ja omistaja-arvon kasvua. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi Wärtsilän tulee täyttää muidenkin sidosryhmien odotukset, kuten kehittää ja toimittaa asiakkaille korkealaatuisia ja ympäristömyötäisiä tuotteita, ratkaisuja ja palveluja, rakentaa pitkäjänteisiä kumppanuussuhteita toimittajiin, tarjota henkilöstölle kilpailukykyinen palkkaus ja hyvät työolosuhteet sekä edistää toimipaikkojensa paikallisyhteisöjen hyvinvointia. Hyvä taloudellinen tulos rakentaa perustan muille kestävä kehityksen osa-alueille – sosiaaliselle vastuulle ja ympäristövastuulle.

Taloudelliset tulokset

Suoran taloudellisen lisäarvon tuottaminen ja jakautuminen (G4-EC1)

MEUR	2016	2015	2014	2013	2012
Asiakkaat					
Liikevaihto	4 801	5 029	4 779	4 654	4 725
Toimittajat					
Ostetut tuotteet, materiaalit ja palvelut	2 969	3 136	3 066	2 901	3 007
Luotu lisäarvo	1 831	1 893	1 713	1 753	1 717
Lisäarvon jakaminen					
Jaettu sidosryhmille	1 593	1 555	1 475	1 443	1 432
Henkilöstö					
Palkat	939	935	906	903	887
Julkinen sektori					
Verot ja sosiaalikulut	343	349	313	314	317
Luotonantajat					
Nettorahoituskulut	-53	-34	-28	-19	-30
Omistajat					
Osingot	256	237	227	207	197
Yhteisöt					
Lahjoitukset	2	1	1	1	1

Liiketoiminnan kehittäminen	238	338	239	310	285
	2016	2015	2014	2013	2012
Asiakkaat					
Liikevaihto (MEUR)	4 801	5 029	4 779	4 654	4 725
Liikevaihto markkina-alueittain (MEUR)					
Eurooppa	1 581	1 566	1 402	1 329	1 202
Aasia	1 774	2 051	1 989	1 759	2 009
Amerikka	1 039	1 006	840	1 068	994
Afrikka	313	329	398	405	398
Muut	94	78	150	93	122
Toimittajat					
Ostetut tuotteet, materiaalit ja palvelut (MEUR)	2 969	3 136	3 066	2 901	3 007
Henkilöstö					
Palkat (MEUR)	939	935	906	903	887
Palkat markkina-alueittain (MEUR)					
Eurooppa	650	632	637	649	631
Aasia	153	163	144	138	145
Amerikka	110	112	99	91	91
Afrikka	19	21	18	14	12
Muut	7	8	8	10	8
Liikevaihto/työntekijä (TEUR)	262	271	265	248	250
Julkinen sektori					
Verot ja sosiaalikulut (MEUR)	343	349	313	314	317
Verot ja sosiaalikulut markkina-alueittain (MEUR)					
Eurooppa	246	246	220	232	234
Aasia	45	50	42	34	39
Amerikka	47	44	37	39	36
Afrikka	5	6	12	8	6
Muut	0	2	2	2	2
Saadut julkisen sektorin tuet (TEUR)	8 343	9 669	11 486	6 331	5 543
Nettorahoituserät (MEUR)	-53	-34	-28	-19	-30
Yhteisö					
Hallituksen myöntämät lahjoitukset (TEUR)	1 365	110	110	111	104
Wärtsilän yhtiöiden myöntämät lahjoitukset (TEUR)	533	511	608	609	456

Ilmastonmuutoksen aiheuttamat taloudelliset vaikutukset sekä muut riskit ja mahdollisuudet liittyen organisaation toimintaan (G4-EC2)

Wärtsilän ainoa EU:n päästökaupan (ETS) piiriin kuuluva tytäryhtiö on Wärtsilä Italia S.p.A. Syynä on tehtaan lämpövoimala. Päästökauppa ei ole vaikuttanut yhtiön kannattavuuteen. Wärtsilä vastaa ilmaston muuttumiseen kehittämällä ja toimittamalla tuotteita, ratkaisuja ja palveluja, joiden avulla asiakkaat voivat vähentää kasvihuonekaasujen päästöjä. Lisätietoa ilmastonmuutokseen liittyvistä Wärtsilän ratkaisuksista löytyy verkkosivuiltamme www.wartsila.com. Ilmastonmuutokseen ja Wärtsilän tuotteisiin liittyvät liiketoimintariskit käsitellään Hallinnointi-katsauksen Riskienhallinta-osan kohdassa Kestävään kehitykseen ja ilmastonmuutokseen liittyvät riskit.

Organisaation eläkesitoumusten kattavuus (G4-EC3)

Wärtsilän työntekijöiden eläketurva perustuu kunkin maan lainsäädäntöön ja voimassa oleviin sopimuksiin. Suomessa valtaosa eläkevelvoitteista hoidetaan työeläkejärjestelmän (TyEL) kautta. Suurimmat etuusperusteiset eläkejärjestelmät ovat Sveitsissä, Saksassa, Isossa-Britanniassa ja Ruotsissa. Suurin osa etuusperusteisista eläkejärjestelmistä on eläkesäätiöiden hallussa, eivätkä niiden varat sisälly konsernin varoihin. Wärtsilän tytäryhtiöiden maksut eläkesäätiöille suoritetaan kunkin maan lainsäädännön ja käytännön mukaisesti. Etuusperusteisten eläkejärjestelmien vakuutuslaskelmat ovat kussakin maassa valtuutettujen aktuaarien suorittamia. Lisätietoja konsernin eläkevelvoitteista on tilinpäätöksen liitetiedostossa 22. Eläkevelvoitteet.

Valtiolta saadut avustukset (G4-EC4)

Saadut julkisen sektorin tuet (TEUR)	2016	2015	2014	2013	2012
	8 343	9 669	11 486	6 331	5 543

Wärtsilä sai julkiselta sektorilta tukea vuonna 2016 yhteensä 8.343 tuhatta euroa mm. tutkimus- ja tuotekehitysprojekteihin. Eniten tukia vuonna 2016 myönsivät Suomi, Espanja ja Norja.

Markkina-asema

Palkkataso (G4-EC5)

Wärtsilä soveltaa ja noudattaa kaikissa maissa paikallista työolainsäädäntöä sekä työehtosopimuksia, joissa yleensä määritellään minimipalkka. Lisäksi alkupalkkoja verrataan tehtäväkohtaisesti ja koulutuksen perusteella alan yleiseen palkkatasoon. Laki ja muut määräykset asettavat minimitaso, mutta todelliset palkat ovat usein tätä tasoa korkeampia. Palkkaus ja palkitseminen kokonaisuudessaan perustuu Wärtsilän palkitsemispolitiikkaan ja -ohjeisiin sekä maakohtaisiin käytäntöihin. Peruspalkka määräytyy paikallisten olosuhteiden, työn vaativuuden ja työntekijän pätevyyden ja työsuorituksen mukaan.

Rekrytointiperiaatteet (G4-EC6)

Periaatteessa kaikista avoimena olevista tehtävistä ilmoitetaan sekä sisäisesti että ulkoisesti, jotta varmistetaan, että kaikilla on yhtäläiset mahdollisuudet hakea Wärtsilässä avoimeen tehtävään. Rekrytoinnissa otetaan huomioon ensisijaisesti paikalliset hakijat, jollei ole nimenomaista syytä palkata tehtävään ulkomainen työntekijä, esimerkiksi tarvittaessa osaamisen siirtoa toisesta maasta. Tämä periaate pätee myös ylempään johtoon. Ylempään johtoon luetaan globaalien toimialojen johto, konsernin johtajisto ja paikallisten tytäryhtiöiden johtotehtävät. Wärtsilän koko ylemmästä johdosta maailmanlaajuisesti 76% on rekrytoitu paikallisesti, ts. henkilöt ovat lähtöisin kyseisen tytäryhtiön sijaintimaasta.

Ympäristö

Wärtsilän toiminnan ympäristövaikutukset aiheutuvat pitkälti valmistustoiminnasta. Valmistuksen merkittävimmät ympäristönäkökohdat liittyvät energian ja luonnonvarojen käyttöön ja näin ollen myös toiminnasta aiheutuviin päästöihin. Valmistuksen lisäksi ympäristöä kuormittaa tuotekehityksen edellyttämä tuotteiden ja komponenttien testaustoiminta. Tuotteiden ympäristösuorituskyvyn parantamisen myönteiset vaikutukset ovat kuitenkin merkittävästi suuremmat kuin testauksen aiheuttama ympäristökuormitus, kun otetaan huomioon tuotteiden koko elinkaari.

Tärkeimmät syyt joidenkin raportissa esitettyjen ympäristövastuun tunnuslukujen huomattaviin vuosittaisiin vaihteluihin ovat:

- Muutokset tuotantomäärissä
- Muutokset T&K-testausohjelmissa
- Muutokset yhtiörakenteessa (liiketoimintojen myynnit, fuusiot ja yrityskaupat)
- Muutokset raportoinnin laajuudessa ja kattavuudessa.

Ympäristövaikutusten seuranta

Wärtsilä seuraa toimintansa ympäristövaikutuksia seuraavasti:

- Ilmanlaatutarkkailuun osallistuminen muiden paikallisten sidosryhmien kanssa
- Ilmaan vapautuvien päästöjen mittaaminen
- Melutasojen kartoittaminen
- Säännölliset jätevesianalyysit

- Maaperäanalyysit
- Levijämiselvitykset ja bioindikaattoritutkimukset.

Materiaalit

Materiaalien käyttö painon tai määrän mukaan (G4-EN1)

Tärkeimpiä Wärtsilän tuotteissa käytettäviä materiaaleja ovat metallit: valurauta, seos- ja rakenneteräkset, alumiiniseokset ja pronssi. Vuonna 2016 materiaalien kokonaiskulutus oli 84.913 tonnia (100.767). Tärkeimmät materiaalityypit olivat metallit 71%, hiekka 22%, ja kemikaalit 2%.

Materiaalit	2016	2015	2014	2013	2012
Materiaalien kokonaiskulutus (t)	84 913	100 767	88 736	91 720	99 570
Metallit (t)	59 898	73 285	65 363	69 991	70 323
Hiekka (t)	18 399	20 915	16 445	16 537	21 279
Kemikaalit (t)	1 831 *	5 025	5 447	3 865	6 730
Muut (t)	3 601	1 542	1 481	1 327	1 238

* Huomattava luokitteluvirhe raportoinnissa korjattiin vuonna 2016, joten luku ei ole suoraan verrattavissa aiempiin vuosiin.

Kierrätettyjen materiaalien osuus (G4-EN2)

Tärkeimmät Wärtsilän tuotteissa käytetyt materiaalit ovat metalleja: valurauta, seos- ja rakenneteräkset, alumiiniseokset ja pronssi. Kierrätysmateriaalin osuus vaihtelee metallin ja toimittajan mukaan. Kierrätysmateriaalia, kuten käytöstä poistettuja koloikoita ja pronssipotkureita, käytetään esim. uusien potkureiden valamiseen.

Energia

Organisaation oma energiankulutus (G4-EN3)

Kokonaisenergiankulutus (terajouleina, TJ) kattaa Wärtsilän yhtiöiden viime vuosina kuluttaman sähkön, lämmön ja polttoaineet. Polttoaineita käytetään pääasiassa moottoreiden testaustoiminnassa. Muut käyttötarkoitukset ovat mm. lämmitys, tuotanto ja kuljetus. Vuonna 2016 polttoaineet olivat uusiutumattomista lähteistä.

Sähköä käytetään valmistustoiminnassa, esimerkiksi komponenttien koneistuksessa, sekä huoltoverstailla ja toimistoissa. Moottoreiden koeajoissa syntyy sähkö- ja lämpöenergiaa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan. Wärtsilän tavoitteena on käyttää tuotettu sähköenergia omiin tarkoituksiinsa ja mahdollisesti myydä osa paikallisille energiayhtiöille. Moottoreiden koeajoitettujen luonteen vuoksi sähköntuotanto ja yhtiön sähkön tarve eivät ole tasapainossa, minkä vuoksi ylijäämäenergiaa voidaan myydä paikallisille energiayhtiöille.

Wärtsilän lämmönkulutus koostuu lähinnä kiinteistöjen lämmityksestä. Koeajoissa tuotettua lämpöä pyritään mahdollisuuksien mukaan hyödyntämään lämmityksessä. Osa kiinteistöistä kuuluu kaukolämpöverkkoon, osalla on oma lämpökeskus ja osa on sähkölämmitteisiä.

Energia	2016	2015	2014	2013	2012
Kokonaisenergiankulutus (TJ)	1 471	1 539	1 475	1 613	1 691
Sähkönkulutus (MWh)	139 363	142 819	140 713	143 833	143 810
Ostettu sähkö (MWh)	132 771	131 501	131 896	136 098	125 761
Tuotettu sähkö (MWh)	6 592	11 318	8 817	7 735	18 007
Myyty sähkö (MWh)	23 620	21 834	25 548	23 527	22 568
Lämmönkulutus (MWh)	33 542	30 161	25 073	29 077	27 910
Kevyt polttoöljy (t)	3 918	4 801	4 461	4 765	5 096
Raskas polttoöljy (t)	3 647	3 675	3 579	3 755	5 920
Maakaasu (t)	8 614	9 750	8 721	9 806	9 767
Muut polttoaineet (t)	3 209	2 834	3 348	4 214	4 025

Energiaintensiteetti (G4-EN5)

Energia	2016	2015	2014	2013	2012
Kokonaisenergiankulutus (TJ)/liikevaihto	0,313	0,334	0,319	0,354	0,406

Energiankulutuksen vähentäminen (G4-EN6)

Wärtsilän energiatehokkuusohjelma käynnistettiin vuonna 2008. Ohjelman perimmäisenä tavoitteena on yhtiön absoluuttisen energiankulutuksen (GWh) vähentäminen vähintään 10% vuoden 2005 keskikulutuksesta vuoteen 2016 mennessä. Ohjelman käynnistämisen jälkeen yhdeksässä energialla eniten kuluttavassa maassa on suoritettu kattavat energia-auditoinnit. Auditoinneissa on tunnistettu mahdollisuuksia sekä säästää energiaa että tehostaa energian käyttöä, ja niiden pohjalta on toteutettu konkreettisia toimenpiteitä energian säästämiseksi. Energiasäästötoimenpiteillä on onnistuttu pienentämään mm. sähkön, lämmön ja polttoaineiden kulutusta. Vähemmän energiaa kuluttavissa yrityksissä Wärtsilä on kehittänyt työkaluja energiasäästöpotentiaalin tunnistamiseksi. Vuoden 2016 loppuun mennessä energiasäästöjä on kertynyt 43,3 GWh.

Energiasäästö	2016	2015	2014	2013	2012
Vuosittainen energiasäästö	1,3 GWh	4,6 GWh	1,9 GWh	15,7 GWh	7,5 GWh
Kumulatiivinen energiasäästö	43,3 GWh	42,0 GWh	37,5 GWh	35,6 GWh	19,9 GWh

Vesi**Kokonaisvedenotto lähteittäin (G4-EN8)**

Wärtsilän käyttämä vesi voidaan jakaa kahteen kategoriaan: talousvesi ja jäähdytysvesi. Talousvettä käytetään pääasiassa valmistustoiminnoissa, kuten osavalmistuksen työstö- ja pesukoneissa, ja muutamilla tehtailla myös valumuottien tuotannossa sekä suljetun kierron jäähdytysjärjestelmissä. Wärtsilä käyttää merivettä moottoreiden ja prosessien jäähdytykseen.

Vuosittaisen vedenkulutuksen kokonaismäärä jaoteltuna veden lähteen mukaan: Jäähdytysvedestä noin 99% saadaan paikallisista pintavesistä, jonne vapautuu ainoastaan lämpöä puhtaan veden mukana, ja noin 1% jäähdytysvedestä hankitaan kunnallisilta vesilaitoksilta. Wärtsilän kokonaisvedenkulutuksesta vuonna 2016 noin 92% oli jäähdytysvetenä käytettyä merivettä, noin 6% oli vesijohtovettä, noin 1% otettiin suoraan pohjavedestä, ja noin 0,05% sadevettä tai toiselta organisaatiolta saatua, uudelleenkäytettyä jätevettä.

Vesi	2016	2015	2014	2013	2012
Kokonaisvedenkulutus (1 000 m ³)	8 444	6 971	7 774	7 534	9 546
Vesijohtoveden kulutus (1 000 m ³)	613	703	683	744	799
Jäähdytysveden kulutus (1 000 m ³)	7 831	6 268	7 091	6 790	8 747

Vesilähteet, joihin organisaation vedenotolla on merkittävä vaikutus (G4-EN9)

Yhdenkään Wärtsilän tytäryhtiön vedenotolla ei ole havaittu olevan merkittävää vaikutusta niiden käyttämiin vesilähteisiin.

Kierrätetyt ja uudelleenkäytetyt veden osuus ja kokonaismäärä (G4-EN10)

Wärtsilä Italia S.p.A. kierrätti 153.070 m³ vettä vuonna 2016 johtamalla sen vedenpuhdistuslaitokseen ja käyttämällä puhdistetun veden uudelleen tuotantoprosesseissaan. Määrä vastaa noin 61% Wärtsilä Italian vuotuisesta vedenkulutuksesta ja 2% Wärtsilän kokonaisvedenkulutuksesta vuonna 2016. Muissa Wärtsilän tuotantolaitoksissa ei ole käytössä merkittäviä vedenkierrätysprosesseja.

Päästöt

Kasvihuonekaasujen päästöt (G4-EN15-EN18)

Suorien CO₂ -päästöjen lisäksi Wärtsilän toiminnasta aiheutuu epäsuoria CO₂ -päästöjä. Vuonna 2016 laskennalliset sekundääriset CO₂-päästöt (ostosähköstä ja -lämmöstä) olivat 59.697 tonnia (60.317) ja lentomatkoista aiheutuneet CO₂-päästöt olivat 37.972 tonnia (39.033).

Kasvihuonekaasupäästöt	2016	2015	2014	2013	2012
Hiilidioksidipäästöt (t) (suorat) (SCOPE 1)	57 355	63 441	57 477	59 631	63 762
Hiilidioksidipäästöt (t) (epäsuorat) (SCOPE 2)	59 697	60 317	55 989	57 040	54 011
Hiilidioksidipäästöt (t) (epäsuorat – lentomatkat) (SCOPE 3)	168 571 *	39 033	39 619	40 596	39 033
Kasvihuonekaasujen päästöintensiteetti (kaikki)	60,8	35,3	33,1	34,5	37,7

* Sisältää epäsuorat päästöt materiaalien ja energian käytöstä sekä lentämisestä. Vuotta 2016 edeltävät luvut sisältävät päästöt vain lentämisestä.

Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen (G4-EN19)

Wärtsilä on ryhtynyt toimenpiteisiin vähentääkseen epäsuoria CO₂-päästöjä. Energiatohokkuussitoumuksen tavoitteena on energiankulutuksen ja päästöjen vähentäminen. Lisäksi Wärtsilän keskeisenä tavoitteena on matkustamisen vähentäminen tiukan matkustuspoliittikan ja virtuaalokokoustyökalujen avulla. Työkaluista kolme tärkeintä ovat: Skype-pikaviestintä, joka mahdollistaa kahden tai useamman henkilön välisen reaaliaikaisen yhteydenpidon; Skype-kokous, jonka avulla useat henkilöt voivat kokoontua verkossa ja jakaa esitysmateriaalin, sekä Telepresence-videokokousjärjestelmä. Wärtsilässä Skype ja Telepresence ovat päivittäisessä käytössä. Skype-kokouksia järjestetään päivittäin noin 1.300, ja Wärtsilän toimistoissa on yhteensä 82 videokonferenssihuonetta 37:ssä maassa, sekä 38 Telepresence-videokokoustilaa 19 maassa.

NO_x- ja SO_x-päästöt sekä muut merkittävät päästöt ilmaan (G4-EN21)

Ilmaan vapautuvat päästöt aiheutuvat pääasiassa moottoreiden koeajoista ja valmiiden moottoreiden tai muiden tuotteiden maalaamisesta. Koeajojen päästöt muodostuvat typen oksideista (NO_x), rikkidioksidista (SO_x), hiilidioksidista (CO₂) ja hiukkasista sekä vähäisemmässä määrin muista päästökomponenteista. Moottoreiden ja muiden tuotteiden maalauksessa syntyy haihtuvia orgaanisia yhdisteitä eli VOC-päästöjä (VOC = volatile organic compounds). Moottoripäästöjä vähennetään tutkimuksen ja tuotekehityksen sekä tuotestauksen avulla. Nämä toimenpiteet aiheuttavat myös päästöjä, mutta niiden tulokset vähentävät valmistettujen moottoreiden tulevia päästöjä.

Päästöt	2016	2015	2014	2013	2012
Typen oksidien päästöt (t)	500	553	519	549	697
Rikkidioksidien päästöt (t)	59	63	76	91	145
Hiilivetyjen kokonaispäästöt (t)	116	145	87	130	180
Hiukkaset (t)	9	9	9	10	13
VOC-päästöt (t)	30	40	40	49	51

Valmistusprosessista aiheutuva melu syntyy pääasiassa moottoreiden koeajoista ja tuotantolaitosten katolla olevista ilmanvaihtolaitteista. Melu on pääasiassa matalataajuisia ja siten ihmiskorvalla heikosti havaittavissa. Wärtsilä on panostanut meluntorjuntaan käyttämällä asianmukaisia teknisiä ratkaisuja ja onnistunut alentamaan melutasoja huomattavasti. Meluntorjuntatyö on kuitenkin jatkuvaa ja edellyttää säännöllistä seurantaa.

Jätevedet ja jätteet

Päästöt vesistöön jaoteltuna päästölajeittain ja kohteen mukaan (G4-EN22)

Wärtsilä käyttää merivettä moottoreiden ja prosessien jäähdytykseen. Tällöin jäähdytysvesijärjestelmä on erillinen järjestelmä, jossa lämpö on ainoa luonnonvesistöön vapautuva päästö. Jätevedet viemäroidään ja johdetaan paikallisille jätevesien puhdistamoille tai puhdistetaan paikan päällä. Mikäli jätevedet eivät sovellu tavanomaiseen puhdistukseen, ne toimitetaan asianmukaiseen käsittelyyn, esimerkiksi ongelmajätelaitokselle.

Useilla Wärtsilän tytäryhtiöillä on ympäristöluvat, jotka sallivat puhtaan tai asianmukaisesti puhdistetun veden laskemisen luonnonvesistöihin. Suurin osa tästä purkuvedestä on puhdasta jäähdytysvettä, jossa lämpö on ainoa paikalliseen pintavesistöön vapautuva päästö.

Kokonaisvesipäästöt vuonna 2016 olivat 8.515.221 m³.

Vesipäästöjen kohteet 2016	Kunnallinen viemäri	Meri	Joki	Maaperä
Määrä (m ³)	259 858	7 820 626	403 535	31 185
% vesien kokonaispäästöistä	3	92	5	0

Jätteiden kokonaismäärä jaoteltuna jätelajeittain ja käsittelytavan mukaisesti (G4-EN23)

Tuotantotoiminta synnyttää monenlaista jätettä, joka voidaan jakaa kahteen pääluokkaan: ongelmajätteet ja tavanomaiset jätteet. Ongelmajätteet sisältävät lastuamismasseet, erilaiset jäteöljyt, maali- ja liuotinjätteet, öljyiset jätteet, kiinteät jätteet jne. Tavanomaiset jätteet sisältävät romumetallin, metallilastut, puujätteen, yhdyskuntajätteen, kartongin ja jätepaperin. Kaikki Wärtsilän yhtiöt lajittelevat jätteensä paikallisten jätehuoltomääräysten mukaisesti. Yleisesti ottaen jäteluokat ovat poltettava jäte, kaatopaikkajäte ja kierrätettävä jäte.

Wärtsilällä on neljä jätehuoltoon liittyvää päämäärää, jotka ovat tärkeysjärjestyksessä seuraavat:

- vähentää prosesseissa syntyvän jätteen määrää
- hyödyntää jäte raaka-aineena
- hyödyntää jäte energianlähteenä
- hävittää jäte ympäristöä säästävällä tavalla.

Jätteet	2016	2015	2014	2013	2012
Jätteet yhteensä (t)	50 020	52 037	46 829	44 741	62 517
Tavanomaiset jätteet (t)	42 663	44 864	39 409	33 623	39 512
Ongelmajätteet (t)	7 357	7 173	7 420	11 118	23 005
Kaatopaikkajäte (t)	9 962	8 593	9 621	16 875	21 988
Kierrätettävä jäte (t)	30 695	34 074	27 328	14 622	15 423
Poltettava jäte (t)	1 889	2 197	2 460	2 125	2 101
Loppusijoitettava ongelmajäte (t)	964	2 586	2 504	6 360	17 376
Kierrätettävä ongelmajäte (t)	5 470	3 502	3 792	2 796	3 200
Poltettava ongelmajäte (t)	923	1 084	1 124	1 963	2 429

Tuotteet ja palvelut

Tuotteiden ja palveluiden ympäristövaikutusten vähentämistoimenpiteiden laajuus (G4-EN27)

Ympäristötuotteet ja -palvelut ovat Wärtsilälle tärkein väylä ympäristövaikutusten pienentämiseksi. Ympäristömyötäisten ratkaisujen ja palveluiden toimittajana Wärtsilä voi auttaa asiakkaitaan kehittämään liiketoimintaansa kestäväan suuntaan. Kestävää kehitystä edistävän innovoinnin arvo näkyy laajassa ympäristömyötäisten tuotteiden ja palveluiden valikoimassamme, johon sisältyy hyötysuhdetta parantavia, kaasun- ja nestepäästöjä vähentäviä ja jäteveden ja painolastiveden käsittelyyn liittyviä tekniikoita sekä muita tuotteita ja ratkaisuja, jotka ovat koko elinkaarensa ajan joustavia, tehokkaita, luotettavia, turvallisia, edullisia käyttää ja ympäristökuormituksestaan vähäisiä.

Kustannukset

Ympäristönsuojelun kokonaiskustannukset ja investoinnit tyypeittäin (G4-EN31)

Wärtsilän toimintaan liittyvät kustannukset on määritelty ympäristökustannuksiksi, jos ne liittyvät ilman-, maaperän- tai vesien suojelemaan, jätehuoltoon, ympäristöasioiden hallintaan tai meluntorjuntaan.

Merkittävä osa tuotekehitysinvestoinneista käytetään ympäristömääräysten noudattamisen varmistamiseen, mistä on sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä hyötyä koko arvoketjulle ja viime kädessä ympäristölle.

Kustannukset	2016	2015	2014	2013	2012
Tutkimus- ja tuotekehityskustannukset (MEUR)	131	132	139	185	188
Ympäristökustannukset					
Ympäristöinvestoinnit (MEUR)	0,7	0,5	1,9	0,6	0,8
Ympäristökäyttökustannukset (MEUR)	4,0	4,6	4,8	5,1	6,3

Sosiaaliset tiedot

Wärtsilä pyrkii tarjoamaan asiakkailleen parasta lisäarvoa ja palvelua kehittämällä jatkuvasti osaamistaan ja työskentelytapojaan. Wärtsilän sosiaalisen vastuun ja henkilöstöstrategian tavoitteena on muuttaa liiketoimintastrategia teoksi kehittämällä jatkuvasti yhtiön organisaatiota ja osaamista muuttuvien liiketoimintatarpeiden täyttämiseksi.

Tavoitteena on tarmokas, osaava ja motivoitunut henkilöstö, joka työskentelee innostavissa, mielekkäissä ja etenemismahdollisuuksia tarjoavissa tehtävissä erinomaisten esimiesten johdolla. Annamme tunnustusta hyvistä suorituksista ja kunnioitamme erilaisuutta. Wärtsilä pyrkii tarjoamaan henkilöstölleen, urakoitsijoilleen sekä muille eri puolilla konsernia työskenteleville henkilöille turvalliset työolosuhteet asettamalla toiminnalle korkeat työterveys- ja turvallisuusvaatimukset.

Hyvän yrityskansalaisuuden peruskiviä ovat aktiivinen yhteistyö, avoin viestintä ja hyvät suhteet sidosryhmiin. Wärtsilän liiketoiminta ja sidosryhmäsuhteet perustuvat yhtiön toimintaperiaatteisiin (Code of Conduct), joita jokainen Wärtsilän yhtiö ja työntekijä on velvollinen noudattamaan.

Rakennemuutokset vuonna 2016 (G4-13)

Wärtsilä aloitti heinäkuussa 2015 merenkulkualan maailmanlaajuisesti heikosta markkinatilanteesta johtuen Marine Solutions -liiketoiminnan uudelleenjärjestelyn, jonka tuloksena organisaatiosta poistui 600 työpaikkaa maailmanlaajuisesti ja näistä noin 160 Suomesta. Wärtsilä toteutti muutokset vuoden 2016 kuluessa.

Huhtikuussa 2016 Wärtsilä ilmoitti lisätoimenpiteistä organisaation sopeuttamiseksi uusien alusten heikentyneeseen markkinatilanteeseen sekä meriteollisuus- ja energiamarkkinoiden vaikeaan kilpailutilanteeseen. Organisaatiomuutosten tuloksena moottoriutuotannon T&K-toiminta keskitetään Suomeen ja organisaatiosta poistuu noin 550 työpaikkaa.

Täysimääräisesti toteutettuna uudelleenjärjestelyt saavat aikaan arviolta 90 miljoonan euron vuotuiset säästöt. Säästöjä oli saatu vuoden 2016 lopussa noin 60 miljoonaa euroa. Säästötavoitteiden odotetaan täyttyvän vuoden 2017 loppuun mennessä.

Wärtsilä osti 30.6.2016 Weir-konserniin kuuluneen yrityksen American Hydro Corporation. Wärtsilän näkemyksen mukaan yrityskauppa vahvistaa konsernin asemaa vesivoima- ja teollisuushuolloissa sekä tukee palvelutarjonnan kasvua ja laajentamista uusiutuvan energian alalla, vahvistaen näin Wärtsilän kokonaistarjontaa ja asiakaspalvelua. Yhdysvalloissa ja Kanadassa toimivalla yrityksellä on tällä hetkellä 241 työntekijää.

Wärtsilä allekirjoitti 30.6.2016 sopimuksen suomalaisen teknologiayrityksen Eniramin ostosta. Yritys tarjoaa meriteollisuudelle energianhallinta- ja analytiikkaratkaisuja. Yrityksen omistus siirtyi Wärtsilälle 1.7.2016. Eniram-kauppa tukee Wärtsilän kasvua ja vahvistaa yhtiön digitaalista tarjontaa sekä omaa osaamista erityisesti data-analytiikassa, mallinnuksessa sekä suorituskyvyn optimoinnissa. Eniramin pääkonttori sijaitsee Helsingissä, ja sillä on tytäryhtiöitä Isossa-Britanniassa, Yhdysvalloissa, Saksassa sekä Singaporessa. Eniramilla on maailmanlaajuisesti 89 työntekijää.

Wärtsilä ja China State Shipbuilding Corporation (CSSC) sopivat vuonna 2015 voimien yhdistämisestä uuteen yhteisyritykseen, jonka perustana on Wärtsilän kaksitahtimoottoritoiminta. Wärtsilä ja CSSC sopivat kesäkuussa 2016, että Wärtsilän 30 prosentin vähemmistöosuus Winterthur Gas & Diesel (WinGD) -kaksitahtiyhteisyrityksessä siirretään CSSC:lle. Sopimuksen seurauksena CSSC omistaa WinGD:n 100-prosenttisesti. Kaksitahtiliiketoiminta raportoitiin myyntiin saakka lopetettuna toimintana.

Wärtsilä myi 30.6.2016 enemmistöosuutensa Wärtsilä Ship Design Serbiasta yrityksen toimivalle johdolle. Wärtsilä Ship Design Serbialla oli 31 työntekijää.

Wärtsilä sopi syyskuussa 2016 myyvänsä yhtiön taajuusmuuttajaliiketoiminnan Suomessa toimivalle The Switchille. Kauppa lyötiin lukkoon 31.10. Myyty kokonaisuus käsittää Wärtsilän merisovelluksiin suunnitellut keski- ja pienjännitteiset taajuusmuuttajat. Myytyyn omaisuuteen sisältyy yhtiön testauskeskus ja osia valmistuslaitoksista Stordissa, Norjassa. Mydyt toiminnot ovat aiemmin kuuluneet Wärtsilän sähkö- ja automaatioliiketoimintaan (E&A). Hankinnan jälkeen The Switch toimii yhtenä Wärtsilän

E&A-liiketoiminnan toimitusketjun partnereista. Myytyjen toimintojen 17 työntekijää siirtyivät Wärtsilältä The Switchin palvelukseen.

Työllistäminen

Henkilöstö vuonna 2016 (G4-10, G4-11, G4-LA1, G4-LA12)

Suoran työllistämisen lisäksi Wärtsilän toimipaikoilla toimi aliurakoitsijoita, joiden yhteenlaskettu työllisyysvaikutus oli 2.876 henkilötövuotta. Suomen-yksiköiden henkilöstömäärä oli 3.195.

Vuonna 2016 Wärtsilän palveluksesta lähti eri syistä yhteensä noin 2.680 työntekijää ja yhtiöön palkattiin 1.709 työntekijää. Wärtsilän henkilöstön yhteismäärä oli vuoden 2016 lopussa 18.011.

Henkilöstö	2016	2015	2014	2013	2012
Henkilöstön määrä vuoden lopussa	18 011	18 856	17 717	18 663	18 887
Henkilöstö liiketoiminnoittain					
Services	10 567	10 592	10 692	10 785	11 163
Marine Solutions	6 074	6 847	5 603	3 612	2 139
Energy Solutions	903	959	978	1 053	932
PowerTech	*	*	*	2 449	3 811
Muut	467	459	444	764	842
Henkilöstö markkina-alueittain					
Eurooppa	10 399	10 893	9 633	10 507	10 490
Aasia	4 992	5 297	5 477	5 628	6 084
Amerikka	1 919	1 917	1 840	1 876	1 693
Afrikka	612	656	676	563	533
Muut	89	92	91	89	87
Henkilöstön keski-ikä	41,0	41,0	40,2	39,7	39,4
Toistaiseksi voimassa olevat työsuhteet (%)	89	89	88	88	88
Määräaikaiset työsuhteet (%)	11	11	12	12	12
Kokoaikaiset työsuhteet (%)	98	98	98	97	97
Osa-aikaiset työsuhteet (%)	2	2	2	3	3
Henkilöstön vaihtuvuus (irtisanoutuneet, %)	5,3	5,2	6,2	7,7	6,9
Nettotyöllisyysvaikutus	-840	-755	-283	-477	-416

*PowerTech yhdistyi Marine Solutions:iin vuonna 2014.

Henkilöstön määrä työsuhteen ja sukupuolen mukaan 2016	Toistaiseksi voimassa olevat	
	Määräaikaiset	Määräaikaiset
Kokonaismäärä	16 569	1 442
Miehiä	14 151	1 226
Naisia	2 418	216

Toistaiseksi voimassa olevat työsuhteet koko-/osa-aikaisuuden mukaan 2016	Kokoaikaiset	
	Osa-aikaiset	Osa-aikaiset
Kokonaismäärä	16 238	331
Miehiä	14 032	281
Naisia	2 206	50

Kokonaistyövoima henkilöstön ja valvotun ulkopuolisen työvoiman sekä sukupuolen mukaan 2016*	Valvottu ulkopuolinen työvoima	
	Henkilöstö	Valvottu ulkopuolinen työvoima
Kokonaismäärä	18 011	1 091
Miehiä	15 377	815

Naisia	2 634	276
--------	-------	-----

* Kokonaistyövoima käsittää Wärtsilän työntekijät ja valvotun ulkopuolisen työvoiman.

Kokonaistyövoima yht. markkina-alueittain vuonna 2016*

Henkilöstö

Eurooppa		
Miehiä		9 131
Naisia		1 889
Aasia		
Miehiä		4 786
Naisia		617
Amerikka		
Miehiä		1 643
Naisia		319
Afrikka		
Miehiä		632
Naisia		85

* Kokonaistyövoima käsittää Wärtsilän työntekijät ja valvotun ulkopuolisen työvoiman.

Uudet rekrytoinnit 2016	Uudet työsuhteet	Aste (%)
Kokonaismäärä	1 709	9,1
Sukupuoli		
Miehiä	1 430	8,9
Naisia	279	9,9
Ikäryhmä		
< 30 vuotta	643	20,7
30 - 50 vuotta	819	7,0
> 50 vuotta	247	6,0
Markkina-alue		
Eurooppa	561	5,1
Aasia	546	10,2
Amerikka	429	22,4
Afrikka	173	25,5

Henkilöstön vaihtuvuus (irtisanoutuneet) 2016	Lukumäärä	Aste (%)
Kokonaismäärä	919	5,3
Sukupuoli		
Miehiä	782	5,3
Naisia	137	5,3
Ikäryhmä		
< 30 vuotta	207	11,1
30 - 50 vuotta	577	5,5
> 50 vuotta	135	3,4
Markkina-alue		
Eurooppa	337	3,3
Aasia	387	10,2
Amerikka	97	5,6
Afrikka	98	19,1

Kokoaikaisen henkilöstön henkilöstöetuudet, joita ei tarjota määrä- tai osa-aikaiselle henkilöstölle (G4-LA2)

Määräaikaisessa ja osapäiväisessä työsuhteessa oleville tarjotaan yleisesti ottaen samat etuudet kuin toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa oleville. Joissakin maissa oikeus etuuksiin riippuu palvelukuukausista tai -vuosista. Tällaiset erot johtuvat yleensä paikallisen lainsäädännön mukaisista työehtosopimuksista.

Henkilöstön ja työnantajan väliset suhteet

Uudelleenjärjestelytilanteissa noudatettava vähimmäisirtisanomisaika (G4-LA4)

Wärtsilän vähimmäisirtisanomisaikaa koskevat menettelytavat on kuvattu osiossa Henkilöstökäytännöt.

Työterveys ja -turvallisuus

Osuus kokonaistyövoimasta, joka on edustettuna henkilöstön ja johdon yhteisissä virallisissa työsuojelutoimikunnissa (G4-LA5)

Wärtsilä-yhtiöissä on käytössä paikallisen lainsäädännön edellyttämiä työsuojeluohjelmia, jotka kehitetään yleensä yhtiöiden johdon ja henkilöstön edustajien muodostamissa työsuojelutoimikunnissa. Työsuojelutoimikunta on 81%:ssa Wärtsilän yhtiöistä, ja toimikuntien toiminnan piirissä on 94% Wärtsilän henkilöstöstä.

Tapaturmatyypit, tapaturmataajuus, ammattitautitaajuus, menetetyt työpäivät, poissaolot ja työhön liittyvät kuolemantapaukset (G4-LA6)

Poissaoloihin johtaneiden tapaturmien väheneminen jatkui. Wärtsilän tapaturmaluvut kehittyivät vuonna 2016 myönteisesti: poissaoloon johtaneiden tapaturmien taajuusindeksi oli 9% alempi kuin edellisvuonna. Tapaturmataajuus on laskenut johdonmukaisesti vuodesta 2008 lähtien.

Valitettavasti on todettava, että Wärtsilän toimintaan liittyen sattui urakoitsijan työntekijän kuolemaan johtanut onnettomuus. Miespuolinen autonkuljettaja oli Nigeriassa viemässä henkilöstöä voimalaitokselle, jota Wärtsilä hoitaa käyttö- ja kunnossapitosopimuksen perusteella. Auto kolaroi valtatielle peruuttaneen sementtiauton kanssa, ja kuljettaja sai onnettomuudessa surmansa.

Tapaturmat	2016	2015	2014	2013	2012
Tapaturmat yhteensä	439	461	510	730	742
Poissaoloon johtaneet tapaturmat, vähintään 1 päivä, yhteensä	147	157	168	199	238
Poissaoloon johtaneet tapaturmat – töissä	95	104	130	162	194
Poissaoloon johtaneet tapaturmat – työmatkaliikenne	52	53	38	37	44
Poissaoloon johtaneita tapaturmia/miljoona työtuntia	2,6	2,8	3,5	4,4	5,5
Poissaolotaajuus					
Sairauspoissaolot (% tehdyistä työtunneista)	2,2	1,9	2,0	2,1	2,0
Tapaturmien aiheuttamat poissaolot (% tehdyistä työtunneista)	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Työperäisten sairauksien aiheuttamat poissaolot (% tehdyistä työtunneista)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kuolemantapaukset					
Kuolemantapauksia yhteensä	1	1	5	1	0
Työntekijät	0	1	3	1	0
Alihankkijat	1	0	2	0	0

Työperäisille sairauksille altistavissa tehtävissä työskentelevät työntekijät (G4-LA7)

Wärtsilän huolto- ja testaushenkilöstö työskentelee jatkuvasti käynnissä olevien moottoreiden läheisyydessä ja altistuu siksi kovalle melulle. Kuulon aleneminen pyritään estämään Wärtsilän työterveys- ja työturvallisuusohjelmilla, mm. hankkimalla melulle altistuville työntekijöille asianmukaiset kuulosuojaimet.

Koulutus

Koulutuspäivien vuotuinen keskimäärä (G4-LA9)

Vuonna 2016 Wärtsilän miespuolisille työntekijöille kertyi 3,2 koulutuspäivää ja naispuolisille työntekijöille 2,8 koulutuspäivää.

Koulutuspäivät (päivää/työntekijä)	2016	2015	2014	2013	2012
Kaikki	3,0	3,0	4,2	4,1	3,4
Johto	3,7	3,5	5,1	4,6	3,3
Muut toimihenkilöt	2,9	2,9	3,5	4,1	3,9
Työntekijät	3,0	3,1	4,4	3,6	3,0

Osaamisen kehittämiseen ja elinikäiseen oppimiseen liittyvät ohjelmat (G4-LA10)

Osaamisen kehittämiseen liittyvät Wärtsilän ohjelmat on kuvattu osiossa Ihmisten johtaminen. Wärtsilä tarjoaa henkilöstölleen laajasti erilaisia sisäisiä koulutuksia yli 20 eri aihekategoriassa. Koulutusteemoista mainittakoon mm. konetekniikka, työturvallisuus ja -terveys, kielet ja kulttuuri, projektijohtaminen, ympäristö, turvallisuus ja johtaminen.

Säännöllisten suoritusarviointien ja kehityskeskustelujen piirissä olevan henkilöstön osuus (G4-LA11)

Vuosittaisten kehityskeskustelujen toteutuminen	2016	2015	2014	2013	2012
Kattavuus %	96	92	92	91	84

Monimuotoisuus ja tasavertaiset mahdollisuudet

Hallintoelinten kokoonpano ja henkilöstön jakauma henkilöstöryhmittäin (G4-LA12)

Monimuotoinen henkilöstö tekee parempaa tulosta, pystyy paremmin ratkaisemaan monimutkaisia ongelmia ja tarjoaa yrityksen käyttöön laajemman osaamisohjan. Wärtsilän vuonna 2012 käynnistämän monimuotoisuusaloitteen tavoitteena on edistää osallistavaa yrityskulttuuria kaikilla tasoilla yhtiön globaalien vaatimusten täyttämiseksi. Monimuotoisuuteen panostaminen ja erikikäisten, eri sukupuolta olevien ja persoonallisuudeltaan ja koulutustaustaltaan erilaisten ihmisten tukeminen tekee Wärtsilästä innovatiivisemman liikekumppanin ja vetovoimaisemman työnantajan.

Sukupuolijakauma	2016	2015	2014	2013	2012
Miehiä/naisia (%)	84/16	85/15	86/14	85/15	84/16
Miesten/naisten osuus johtotehtävissä (%)	89/11	89/11	90/10	90/10	90/9
Alueellinen monimuotoisuus					
Kansallisuudet	134	131	122	120	107

Tuote- ja palvelutiedot

Asiakastytyväisyystutkimusten tulokset (G4-PR5)

Koska asiakkaan tarpeet tulevat aina ensin, Wärtsilä ottaa asiakaspalautteen huomioon ja reagoi siihen niin operatiivisella tasolla kuin yritysjohdon taholta. Wärtsilän vakaa käsitys on, että asiakkaiden luottamus ansaitaan pitkäjänteisesti pitämällä annetut lupaukset. Asiakassuhteita voidaan lujittaa korostamalla jatkuvasti asiakastytyväisyyttä ja asiakkuuksien pitkäjänteistä hoitoa myös toimialamme haastavassa liiketoimintaympäristössä.

Otamme mielellämme vastaan asiakaspalautetta projektien toimitusvaiheessa sekä laitteiden käytön aikana. Tieto toimivista ratkaisuista ja parantamisen mahdollisuuksista sekä asiakkaiden toimintaympäristön ymmärtäminen ovat elintärkeitä edellytyksiä yhtiön tuotteiden ja palveluiden kehittämiseksi. Varmistaaksemme asiakastytyväisyyden, seuraamme järjestelmällisesti saatua palautetta ja tarvittaessa reagoimme siihen asianmukaisesti. Lisäksi Wärtsilä kerää palautetta erilaisissa tapahtumissa ja pitämällä muutoin jatkuvasti yhteyttä asiakkaisiin.

Asiakastytyväisyys	2016	2015	2014
Marine Solutions	76%	75%	78%
Services	90%	89%	89%
Energy Solutions	97%	95%	88%
Vastaajia	4 899	4 312	4 118

Asiakastyytyväisyyden tunnusluku perustuu yhteen kysymykseen: Oletko tyytyväinen Wärtsilän suoritukseen kokonaisuutena? Vastausvaihtoehdot ovat tyytyväinen, ei tyytyväinen eikä tyytymätön sekä tyytymätön. Prosenttiluku osoittaa tyytyväisten vastaajien osuuden.

Määräystenmukaisuus

Ympäristömääräysten noudattaminen

Wärtsilän yhtiöt noudattavat kaikkia paikallisia ympäristölainsäädäntöjä. Wärtsilän tuotantoyhtiöiden toiminta edellyttää voimassa olevia ympäristölupia, joiden ehdot yleisesti ottaen täytetään. Poikkeamat on kuvattu seuraavissa kappaleissa.

Ympäristöhäiriöt (G4-EN24) ja valitukset (G4-EN34)

Häiriötilanteiden, valitusten ja poikkeamien lukumäärä on esitetty alla olevassa taulukossa. Tyypillisesti raportoidut häiriötilanteet kattavat tapahtumat, joissa Wärtsilän yhtiö on ollut velvollinen raportoimaan tilanteesta viranomaisille.

Merkittävimmät Wärtsilän toimipaikoissa vuonna 2016 tapahtuneet ympäristöhäiriöt olivat 12 vähäistä polttoaineen tai öljyisen veden päästöä. Nämä häiriötilanteet tutkittiin, ja kaikissa tapauksissa toteutettiin asianmukaiset korjaavat toimenpiteet ympäristövaikutusten minimoimiseksi. Lisäksi kaksi toimipaikkaa sai naapurikiinteistön asukkailta valituksen melusta. Valitukset tutkittiin, ja melutasot palautettiin pikaisesti tavanomaiselle tasolle.

Poikkeamat (G4-EN29)

Raportointijaksolla ei havaittu ympäristömääräysten rikkomuksia.

Häiriötilanteet, valitukset ja poikkeamat	2016	2015	2014	2013	2012
Ympäristövastuu					
Häiriötilanteet	12	3	11	5	3
Poikkeamat	0	3	1	2	2
Valitukset	2	2	1	1	7
Sosiaalinen vastuu					
Poikkeamat	4	4	1	4	3
Maksetut sakot (EUR)	37 860	30 111	9 824	9 787	45 079

Ihmisoikeuksien ja työelämän oikeuksien toteutuminen (G4-LA16, G4-HR3, G4-HR4, G4-HR5, G4-HR6, G4-HR12, G4-SO8, G4-SO11)

Wärtsilä tukee ja kunnioittaa YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvia oikeuksia. Wärtsilä tukee myös YK:n Global Compact -aloitteen kymmentä periaatetta, joista kuusi liittyy ihmisoikeuksiin ja työelämän oikeuksiin.

Wärtsilän työntekijät edustavat 134 kansallisuutta. Yhtiö edellyttää koko henkilöstön reilua ja tasapuolista kohtelua. Wärtsilä tukee kansainvälisen työjärjestön ILO:n määrittelemiä työhön liittyviä oikeuksia ja huolehtii yhdistymisvapauden ja kollektiivisen neuvotteluoikeuden ylläpitämisestä yhtiössä. Niissä maissa, joissa paikallinen lainsäädäntö ei tunnusta näitä oikeuksia, yhtiö pyrkii tarjoamaan henkilöstölleen muita keinoja näkemystensä esittämiseen.

Wärtsilä ei hyväksy pakkotyötä eikä lapsityövoiman käyttöä minkäänlaisessa muodossa. Wärtsilän tiedossa ei ole ihmisoikeusrikkomuksia, syrjintätapauksia, työelämän oikeuksien rikkomuksia tai pakko- tai lapsityövoiman käyttöä. Katsauskaudella todettiin seuraavat poikkeamat:

Wärtsilä Korea Ltd. sai 21.500 euron sakon, koska yhtiö ei täyttänyt lakisääteistä velvoitetta, jonka mukaan vähintään kuuden työntekijän on oltava vajaakuntoisia henkilöitä. Yhtiö työllistää lähinnä tuotantotyöntekijöitä, minkä johdosta vajaakuntoisille on vaikea löytää sopivia tehtäviä.

Wärtsilä Brasil Ltda:n toimintaa tutkitaan edelleen tapauksessa, jossa eräs työntekijä ei väitetysti ole saanut lain vaatimaa 24 tunnin viikkolepoa. Maan työvoimaministeriön edustajat saattoivat Wärtsilä Brasilin Niterói/RJ:n toimipistettä koskevan asian vireille tavanomaisen tarkastuksen yhteydessä. Yhtiö on tehnyt asiasta oikaisuvaatimuksen toimivaltaiselle viranomaiselle. Tapauksen johdosta ei toistaiseksi ole määrätty sakkoja.

Wärtsilä Brasil Ltda:n toimintaa tutkitaan edelleen tapauksessa, jossa offshore-työntekijät ovat väitetysti joutuneet työskentelemään yli 15 päivän ajan ilman vapaata. Maan työvoimaministeriön edustajat saattoivat Wärtsilä Brasilin Niterói/RJ:n toimipistettä koskevan asian vireille tavanomaisen tarkastuksen yhteydessä. Yhtiö on tehnyt asiasta oikaisuvaatimuksen toimivaltaiselle viranomaiselle. Tapauksen johdosta ei toistaiseksi ole määrätty sakkoja.

Wärtsilä Brasil Ltda:n toimintaa tutkitaan edelleen tapauksessa, jossa eräs työntekijä ei väitetysti ole saanut lain vaatimaa minimilepoa kahden työpäivän välillä. Maan työvoimaministeriön edustajat saattoivat Wärtsilä Brasilin Niterói/RJ:n toimipistettä koskevan asian vireille tavanomaisen tarkastuksen yhteydessä. Yhtiö on tehnyt asiasta oikaisuvaatimuksen toimivaltaiselle viranomaiselle. Tapauksen johdosta ei toistaiseksi ole määrätty sakkoja.

Edellisessä raportissa esitetyt poikkeamat

Wärtsilä Brasil Ltda:n vuonna 2015 tekemä oikaisuvaatimus liittyen työvoimaministeriön Manauksen tehtaalla havaitsemiin rikkomuksiin hylättiin, ja yhtiö tuomittiin maksamaan 16.360 euron sakko.

Korruption ja lahjonnan vastaiset menettelyt (G4-SO5)

Raportointijaksolla ei havaittu lahjontaa tai muita korruptiotapauksia.

Poliittinen vaikuttaminen (G4-SO6)

Wärtsilä ei tehnyt lahjoituksia poliittisille puolueille vuoden 2016 aikana.

Kilpailun rajoitukset (G4-SO7)

Wärtsilässä järjestettiin perinteiseen tapaan vuonna 2016 kilpailuoikeudellista koulutusta avainhenkilöstölle. Tavoitteena on lisätä kilpailulainsäädännön tuntemusta ja siten varmistaa lakien ehdoton noudattaminen.

Tuotevastuu (G4-PR2, G4-PR4, G4-PR7, G4-PR8, G4-PR9)

Wärtsilän suorittamassa testausprosessien sisäisessä auditoinnissa tuli esiin vähäisiä poikkeamia polttoainepitoisuuden mittauksissa, joita tehdään tietyille merimoottoreille ennen toimitusta asiakkaalle. Wärtsilä on tiedottanut asiasta erikseen kullekin asiakkaalle sekä tarkistanut kaikki testausmenettelyt sekä omin että ulkopuolisin voimin, jotta testausprosessien ja tarkistusten avoimuus voidaan taata asianmukaisesti. Mainittakoon, että kyseiset moottorit täyttivät silti niitä koskevat määräykset ja luokituslaitosten vaatimukset.

Raportointiprofiili

Tiedonkeruu

Tuotteiden ympäristösuorituskykyä kuvaavat tiedot perustuvat mittaustuloksiin. Toiminnan ympäristövastuuta ja sosiaalista vastuuta mittaavat suorituskykytiedot on kerätty Wärtsilä-yhtiöiltä kyselylomakkeella. Taloudellisen vastuun indikaattorit perustuvat pääasiassa tarkastettuihin tilinpäätöksiin.

Kestävän kehityksen tiedot kerätään ja raportoidaan erityisen sisäisen ohjeiston mukaisesti, joka sisältää tarvittavat määritelmät ja ohjeet kerättävästä tiedosta. Ympäristökustannukset ja -investoinnit kirjataan Eurostatin ohjeiden mukaisesti.

Jokaisella yhtiöllä on nimetty vastuullinen koordinaattori, joka vastaa tiedon keräämisestä ja konsolidoinnista sekä sen laadusta ja luotettavuudesta. Kunkin yhtiön johto hyväksyy yhtiötään koskevat tiedot ennen niiden konsolidointia konsernin luvuiksi. Kestävän kehityksen tiedot raportoidaan Wärtsilän kestävän kehityksen raportointijärjestelmällä. Raportoidut tiedot tarkastetaan sekä paikallisesti että konsernitason tasolla ennen konsolidointia. Wärtsilän johtokunta on katselmoinut ja hyväksynyt kestävän kehityksen raportin tiedot.

Riippumaton varmennusraportti

KPMG Oy Ab on riippumattomana osapuolena varmentanut kestävän kehityksen raportin GRI:n raportointiperiaatteita vastaan koskien sisällön ja laadun määrittystä. Osana varmistusprosessia KPMG arvioi tiedonkäsittelyä ja prosesseja paikallistasolla, pääkonttorille raportoidun tiedon merkitystä ja luotettavuutta sekä sitä, miten hyvin Wärtsilän raportointiohjeistus on ymmärretty ja miten sitä noudatetaan. Tämä toteutetaan toimipaikkakohtaisilla varmennuskäynneillä ja videokokousten välityksellä. Toimipaikkakohtainen varmennuskäynti suoritettiin Triestessä, Italiassa. Wärtsilä France, Wärtsilä SAM Electronics (Germany) and Wärtsilä Water Systems (UK) varmennettiin videokokousten välityksellä.

Muut tietolähteet

Wärtsilä on julkaissut seuraavat raportit:

Wärtsilän ympäristöraportti 2000
Wärtsilän kestävän kehityksen raportti 2002
Wärtsilän kestävän kehityksen raportti 2004
Wärtsilän kestävän kehityksen raportti 2005
Wärtsilän vuosikertomus 2006
Wärtsilän vuosikertomus 2007
Wärtsilän vuosikertomus 2008
Wärtsilän vuosikertomus 2009
Wärtsilän vuosikertomus 2010
Wärtsilän vuosikertomus 2011
Wärtsilän vuosikertomus 2012
Wärtsilän vuosikertomus 2013
Wärtsilän vuosikertomus 2014
Wärtsilän vuosikertomus 2015

Raportit ja kestävän kehityksen tiedot on esitetty Wärtsilän internet-sivuilla osoitteessa: www.wartsila.com.

Kestävän kehityksen raportointiryhmä

Marko Vainikka Johtaja, yhteiskuntasuhteet ja kestävä kehitys

(yhteyshenkilö: marko.vainikka@wartsila.com)

Harri Mäkelä Sustainability Officer

Alina Pathan Manager, Corporate Relations

Natalia Valtasaari Sijoittaja- ja mediasuhdejohtaja

Olennaisuusarviointi

Tunnistetut olennaiset näkökohdat ja laskentarajat

Konsernin laskentaraja (G4-17)

Wärtsilän konsernitilinpäätökseen sisällytetyt yhtiöt on lueteltu [konsernitilinpäätöksen liitteessä 33. Tytäryhtiöt](#).

Wärtsilän kestävä kehityksen raportointi käsittää kaikki konserniyhtiöt. Raportin tiedot kattavat Wärtsilän liiketoiminnot. Yhtiötasolla raportti sisältää emoyhtiön lisäksi Wärtsilän tytäryhtiöt, mukaan lukien tuotanto-, huolto- ja myyntiyksiköt. Raportti ei sisällä Wärtsilän osakkuusyhtiöitä, yhteisyrityksiä tai toimitusketjun yhtiöitä.

Raportin sisällön määrittelyprosessi (G4-18)

Wärtsilän kestävä kehityksen raportointi vuodelta 2016 noudattaa GRI:n (Global Reporting Initiative) G4-ohjeistoa kestävä kehityksen raportoinnista ja raportin sisällönmäärittelyn raportointiperiaatteita. Tämä raportti on laadittu GRI:n G4-ohjeistossa määriteltyjä menettelytapoja ja comprehensive-sovelluslaajuuksia noudattaen. Toisin sanoen raportti kattaa kaikki G4-ohjeistuksen edellyttämät vakiotiedot sekä kaikki toiminnassamme olennaisiksi katsotut kestävä kehityksen näkökohdat.

Wärtsilä päivitti vuonna 2014 olennaisiksi katsotut kestävä kehityksen teemat. Prosessi sisälsi toiminnan taloudelliset, ympäristöön liittyvät ja sosiaaliset näkökohdat sidosryhmien ja Wärtsilän liiketoiminnan kannalta. Sidosryhmien näkemykset kerättiin kyselytutkimuksella, johon vastasi 96 keskeistä Wärtsilän eri yksiköiden ja toimintojen sidosryhmien edustajaa ympäri maailmaa. Sidosryhmäkyselyn tarkoitus oli arvioida, kuinka tärkeitä eri kestävyysnäkökohdat ovat Wärtsilän sidosryhmien näkemyksissä ja päätöksissä. Sidosryhmien arvioitavaksi annettujen kestävä kehityksen näkökohtien valintaperusteena oli Wärtsilän aiempi kokemus, vertaisarvioinnit teollisuuden piirissä sekä analyysi Wärtsilän arvoketjulle olennaisimmista taloudellisista ja sosiaalisista vaikutuksista ja ympäristövaikutuksista. Keskeisimpiä arviointiin osallistuneita sidosryhmiä olivat sijoittajat ja rahoittajat, merkittävät asiakkaat, henkilöstö, paikallisyhteisöt ja media.

Tunnistettuja näkökohtia analysoimalla määritettiin niiden merkitys Wärtsilän nykyiselle tai tulevalle toiminnalle. Kestävyysnäkökohtien liiketoimintavaikutusten arviointiperustana oli niiden suora taloudellinen merkitys sekä niihin liittyvät riskit ja mahdollisuudet. Mahdollisen liiketoimintavaikutuksen indikaattorina käytettiin myös yhtiön ohjeistusten tai käytäntöjen tasoa.

Arvioinnin tuloksena Wärtsilän kannalta olennaisiksi tunnistettiin seuraavat näkökohdat:

- Wärtsilän tuotteiden ja palvelujen ympäristövaikutukset
- Lakien ja määräysten noudattaminen
- Taloudelliset vaikutukset sidosryhmien kannalta
- Henkilöstön osaaminen ja kehitys
- Korruption ja lahjonnan vastaiset menettelyt
- Työterveys ja -turvallisuus.

Tunnistettujen olennaisten näkökohtien lisäksi Wärtsilä julkistaa runsaasti myös muita kestävä kehityksen tietoja, joita Wärtsilän sidosryhmät säännöllisesti kysyvät tai joiden julkistaminen muutoin katsotaan raportoinnin jatkuvuuden kannalta aiheelliseksi.

Tunnistettujen olennaisten näkökohtien laskentarajat arvioitiin sen perusteella, mikä niiden taloudellinen ja sosiaalinen vaikutus ja ympäristövaikutus on Wärtsilän arvoketjulle. Perusteellinen selvitys tunnistettujen olennaisten näkökohtien laskentarajoista ja tiedonkeruun kattavuudesta on luettavissa kohdassa G4-20

Olellaisten näkökohtien laskentarajat organisaation sisällä ja G4-21 Olellaisten näkökohtien laskentarajat organisaation ulkopuolella.

Olellaiset näkökohdat (G4-19)

Kestävän kehityksen näkökulmasta Wärtsilälle merkittävimmät ympäristökysymykset liittyvät tuotteisiin. Wärtsilän tuotteiden käyttö vaikuttaa ympäristöön sekä paikallisesti että maailmanlaajuisesti. Muiden kestävän kehityksen näkökohtien osalta toiminnallamme on lähinnä paikallisia vaikutuksia.

Kestävän kehityksen vaikutusalueet	Paikallisesti	Koko maailma
Taloudellinen vastuu	•	
Ympäristövastuu		
- tuotteisiin liittyvä	•	•
- toimintaan liittyvä	•	
Sosiaalinen vastuu	•	

Seuraavat GRI G4 -näkökohdat määritettiin Wärtsilän kestävän kehityksen raportoinnissa olellaiksi:

Luokka	Näkökohta	Wärtsilän toiminnassa olellaiset näkökohdat (GRI G4)	Muut Wärtsilän kestävän kehityksen raportointiin sisältyvät näkökohdat	Jätetty pois Wärtsilän kestävän kehityksen raportoinnista*
Taloudellinen vastuu	Taloudelliset tulokset	•		
	Markkina-asema		•	
	Välilliset taloudelliset vaikutukset			•
	Ostokäytännöt			•
Ympäristövastuu	Materiaalit		•	
	Energia		•	
	Vesi		•	
	Luonnon monimuotoisuus			•
	Päästöt		•	

	Jätevedet ja jätteet		•	
	Tuotteet ja palvelut	•		
	Määräystenmukaisuus	•		
	Kuljetukset			•
	Yleiset		•	
	Toimittajien ympäristöarvioinnit		•	
	Ympäristöasioihin liittyvien epäkohtien valitusmekanismit		•	
Henkilöstö ja työolosuhteet	Työllistäminen		•	
	Henkilöstön ja työnantajan väliset suhteet		•	
	Työterveys ja -turvallisuus	•		
	Koulutus	•		
	Monimuotoisuus ja tasavertaiset mahdollisuudet		•	
	Tasa-arvoinen palkitseminen			•
	Toimittajien työolojen arviointi	•		
	Työoloihin liittyvien epäkohtien valitusmekanismit	•		
Ihmisoikeudet	Investoinnit			•
	Syrjintäkielto			•
	Yhdistymisen vapaus ja työehtosopimus oikeudet			•
	Lapsityövoima			•
	Pakko- ja rangaistustyövoima			•

	Turvallisuuskäytännöt			•
	Alkuperäiskansojen oikeudet			•
	Ihmisoikeusarvioinnit		•	
	Toimittajien ihmisoikeusarvioinnit			•
	Ihmisoikeuksiin liittyvien epäkohtien valitusmekanismit		•	
Yhteiskunta	Paikallisyhteisöt		•	
	Korruption ja lahjonnan vastaiset menettelyt	•		
	Poliittinen vaikuttaminen		•	
	Kilpailun rajoitukset		•	
	Määräystenmukaisuus	•		
	Toimittajien yhteiskunnallisten vaikutusten arviointi			•
	Yhteiskunnallisiin vaikutuksiin liittyvien epäkohtien valitusmekanismit		•	
Tuotevastuu	Asiakkaiden terveys ja turvallisuus		•	
	Tuote- ja palvelutiedot		•	
	Markkinointiviestintä			•
	Asiakkaiden yksityisyyden suoja			•
	Määräystenmukaisuus	•		

* Useita määräystenmukaisuuteen liittyviä indikaattoreita raportoinnin ulkopuolelle jäävistä näkökohdista on myös sisällytetty raportointiin täydentämään kokonaisvaltaista kuvausta määräystenmukaisuuden tärkeydestä Wärtsilälle.

Wärtsilän kestävä kehitysraportointi antaa kattavan kuvan yhtiön johtamistavasta ja GRI G4 -ohjeistuksen mukaisista tulostavoitteista.

Olellaisten näkökohtien laskentarajat organisaation sisällä (G4-20)

Olellaisten näkökohtien laskentarajan muodostavat kaikki Wärtsilä-konserniin kuuluvat yritykset. Taloudellisen vastuun tiedot kattavat kaikki Wärtsilä-yhtiöt. Ympäristövastuun ja sosiaalisen vastuun tiedot kattavat kaikki Wärtsilän yhtiöt lukuun ottamatta seuraavia:

- Wärtsilä Operations Guyana Inc.
- Wärtsilä Yuchai Engine Co. Ltd.
- Wärtsilä Egypt Power S.A.E
- Wärtsilä Tanzania Ltd
- Wärtsilä Muscat LLC
- Funa International Oy
- American Hydro Corp.
- Eniram Oy

Nämä yhtiöt sisällytetään Wärtsilän kestävä kehityksen raportointiin tulevina vuosina. Wärtsilän kestävä kehityksen raportointi on osa vuosiraportointia, joten kestävä kehityksen tiedot julkaistaan vuosittain.

Toiminnallisten tietojen kattavuus

Toiminnalliset tiedot, osuus yhtiöistä, %

	2016	2015	2014	2013	2012
Taloudellinen vastuu	100	100	100	100	100
Ympäristövastuu	93	83	94	93	79
Sosiaalinen vastuu	100	100	100	93	79

Toiminnalliset tiedot, osuus henkilöstöstä, %

	2016	2015	2014	2013	2012
Taloudellinen vastuu	100	100	100	100	100
Ympäristövastuu	98	91	98	99	94
Sosiaalinen vastuu	100	100	100	99	94

Toiminnalliset tiedot, osuus valmistuksesta, %

	2016	2015	2014	2013	2012
Taloudellinen vastuu	100	100	100	100	100
Ympäristövastuu	100	95	100	99	93
Sosiaalinen vastuu	100	100	99	93	100

Olennaisten näkökohtien laskentarajat organisaation ulkopuolella (G4-21)

Wärtsilän kestävä kehityksen raportti ei sisällä konsernin ulkopuolisten yritysten tietoja.

Muutokset aiemmin raportoiduissa tiedoissa (G4-22)

Aiemmin raportoituihin tietoihin ei ole tullut olennaisia muutoksia.

Merkittävät muutokset raportin laajuudessa ja näkökohtien laskentarajoissa (G4-23)

Raportin laajuus tai laskentarajat eivät ole muuttuneet olennaisesti. Aiempien vuosien tiedot sisältävät kaikki kyseisen jakson päättyessä konserniin kuuluneet raportointiyksiköt.

Raportointiperiaatteet

Taloudellisen vastuun tiedot

Taloudellisen vastuun tiedot perustuvat tilintarkastettuun tietoon ja kattavat Wärtsilän kaikki tytäryhtiöt, ellei toisin mainita.

Lahjoitukset: vuoden 2016 lukuun sisältyvät Wärtsilän 15 suurimman tytäryhtiön ja emoyhtiön tiedot.

Tuet: vuoden 2016 lukuun sisältyvät Wärtsilän kaikkien tytäryhtiöiden ja emoyhtiöiden tiedot.

Työntekijöiden sosiaalimaksuilla rahoitetaan eläkkeet, työttömyysturva ja muut sosiaaliset edut, jotka luovat turvallisuutta ja parantavat yhtiön työntekijöiden ja heidän perheidensä elämänlaatua.

Ylin johto sisältää kaikki työn vaativuustasoille 10–15 kuuluvat työntekijät, joita oli vuoden 2016 lopussa yhteensä 439.

Ympäristövastuun tiedot

Materiaaleihin sisältyvät kaikki tuotantoprosesseissa globaalisti käytetyt tärkeimmät materiaalivirrat. Eniten materiaaleja kuluttavia tuotteita ovat moottorit, potkurit ja propulsiojärjestelmät.

Kokonaisenergiankulutus sisältää sekä suoran että epäsuoran energiankulutuksen. Suora energiankulutus kattaa Wärtsilän tytäryhtiöiden kuluttaman polttoaineen. Energiankulutus jouleina lasketaan käyttäen polttoaineiden alempia lämpöarvoja (LHV = lower heating value), jotka perustuvat myyjien toimittamiin tietoihin

tai polttoaineanalyysiin. Välillinen energiankulutus kattaa ostetun sähkön ja lämmön. Koska ostetun sähkön ja lämmön tuotannon tehokkuutta ei tunneta, energiamuunnos perustuu suoraan ostoarvoihin.

Polttoaineen kulutustiedot perustuvat joko laskutukseen tai mitattuihin arvoihin.

Lämpö- ja sähkö tiedot perustuvat joko laskutukseen tai mitattuihin arvoihin.

Energiaintensiteetti kuvaa kunakin vuonna tiedonkeruuseen osallistuneiden tytäryhtiöiden kokonaisenergiankulutuksen suhdetta niiden kokonaisliikevaihtoon.

Kasvihuonekaasujen päästöintensiteetti kuvaa kunakin vuonna tiedonkeruuseen osallistuneiden tytäryhtiöiden kasvihuonekaasupäästöjen kokonaismäärän suhdetta niiden kokonaisliikevaihtoon.

Energiankulutuksen vähentämiseen liittyvät tiedot perustuvat energiantehokkuutta parantaviin toimenpiteisiin, joihin on ryhdytty kolmansien osapuolten energia-auditointien perusteella. Energia-auditointiraporteissa annetaan ehdotuksia energiaa säästävästä toimenpiteistä ja laskelmat kullakin toimenpiteellä mahdollisesta saavutettavasta energiansäästöstä.

Vedenkulutus: Luvut perustuvat joko mitattuihin arvoihin tai laskutukseen. Jäähdytysveden käyttö voidaan joissakin yksiköissä laskea myös lämpökuormasta.

Kierrätetty vesi: Raportoitu määrä on Wärtsilä Italia S.p.A:ssa käytetyn kierrätetyn veden mitattu kokonaismäärä. Yhtiön vedenpuhdistuslaitoksella käsitelty vesi voidaan käyttää uudelleen valmistusprosesseissa.

Päästöt vesistöön: Luvut perustuvat joko mitattuihin arvoihin tai laskutukseen. Jäähdytysveden purkumäärät voidaan joissakin yksiköissä laskea myös lämpökuormasta.

Päästötiedot: Luvut perustuvat lähinnä mitattuihin arvoihin, joiden perusteella ominaispäästökertoimet on laskettu. Ominaispäästökertoimet määritetään erikseen eri polttoaineille ja moottorimalleille. Lämpökattiloiden päästöt perustuvat joko mittauksiin tai laskelmiin. Epäsuorien CO₂-päästöjen (scope 2) laskennassa sovelletaan Ison-Britannian ympäristö-, elintarvike- ja maaseutuasioista vastaavan ministeriön DEFRA:n päästökertoimia. Energiankäytöstä aiheutuvien epäsuorien CO₂-päästöjen (scope 3) laskennassa sovelletaan DEFRA:n päästökertoimia. Materiaalien kulutuksesta aiheutuvien epäsuorien CO₂-päästöjen (scope 3) laskennassa sovelletaan päästökertoimia thinkstepin GaBi tietokannasta. Lentomatkoista aiheutuvat CO₂-päästöt perustuvat matkatoimiston laskelmiin ja DEFRA:n päästökertoimiin. Ajoneuvojen muut kuin kasvihuonekaasupäästöt lasketaan VTT:n Lipasto-tietokannan päästökertoimia käyttäen. Metaanipäästöjen muuntamiseen hiilidioksidiekvivalentiksi on käytetty GWP-kerrointa 25 (Global Warming Potential = lämmityspotentiaali).

Ympäristöpoikkeamiksi luokitellaan merkittävät tapaukset, jotka on pääsääntöisesti ilmoitettava paikallisviranomaisille.

Sosiaalisen vastuun tiedot

Tapaturmat yhteensä: Luvut sisältävät kaikki raportoidut työtapaturmat, myös työmatkalla tapahtuneet ja mahdolliset kuolemantapaukset.

Poissaoloon johtaneet tapaturmat: Luvut sisältävät kaikki vähintään päivän poissaoloon johtaneet raportoidut työtapaturmat.

Tapaturmataajuus: Luku ilmaisee poissaoloon johtaneiden tapaturmien ja mahdollisten kuolemantapausten määrän miljoonaa työtuntia kohti. Työtunneiksi lasketaan palkallinen työaika. Tapaturmataajuus ei sisällä kodin ja työpaikan välisellä matkalla tapahtuneita tapaturmia.

Nettotyöllisyysvaikutus lasketaan vähentämällä vuoden aikana palkattujen uusien työntekijöiden määrästä yhtiön palveluksesta mistä tahansa syystä poistuneiden vakituisten työntekijöiden määrä.

Henkilöstön vaihtuvuus lasketaan vakituista työntekijöistä. Yhtiön jättäneiden vakituisten työntekijöiden määrä jaetaan vakituisten työntekijöiden määrällä raportointikauden alussa.

Riippumaton varmennusraportti

Käännös alkuperäisestä englanninkielisestä raportista

Wärtsilä Oyj Abp:n johtokunnalle

Olemme Wärtsilä Oyj Abp:n (jäljempänä Wärtsilä) johtokunnan pyynnöstä suorittaneet rajoitetun varmuuden antavan varmennustoimeksiannon, jonka kohteena ovat olleet Wärtsilän sähköisessä vuosikertomuksessaan 2016 raportoidut kestävän kehityksen tiedot 1.1. - 31.12.2016 raportointikaudelta (jäljempänä kestävän kehityksen tiedot).

Varmennuksen kohteena olleet kestävän kehityksen tiedot sisältävät luvut ja tekstit, jotka on esitetty Wärtsilän vuosikertomuksen seuraavissa osioissa:

- "Kestävä kehitys"-osiossa ja sen alaosioissa;
- "Konsernijohtajan katsaus" -osiossa;
- "Tämä on Wärtsilä"-osion seuraavissa alaosioissa: "Wärtsilä lyhyesti", "Konsernin strategia", "Kestävän kehityksen tavoitteet", "Kestävän kehityksen innovaatiot", "Kestävän kehityksen kohokohtia", "Tutkimus ja kehitys", "Energy Solutions ja kestävä kehitys", "Marine Solutions ja kestävä kehitys" ja "Services ja kestävä kehitys";
- "Hallinnointi"-osion seuraavissa alaosioissa: "Sisäinen valvonta" ja "Riskit ja riskien hallinta";
- "Stories" -osion ala-osiot, jotka on varustettu "Kestävän kehityksen varmennus 2016" -merkinnällä.

Varmennuksemme kriteeristönä on käytetty *Global Reporting Initiative (GRI) Sustainability Reporting Guidelines G4 - ohjeistoa*.

Toimeksiannon luontaiset rajoitukset

Varmennusraporttiimme lukiessa tulee ottaa huomioon kestävän kehityksen tietojen luonteeseen kuuluvat, tiedon tarkkuutta ja täydellisyyttä koskevat rajoitukset. Esitettyjä kestävän kehityksen tietoja tulee arvioida yhdessä Wärtsilän antamien kestävän kehityksen tietojen keräämiseen, laskemiseen ja arvioimiseen liittyvien selvitysten kanssa.

Wärtsilän johtokunta vastaa kestävän kehityksen tietojen mittaamisesta, laatisesta ja esittämisestä *Global Reporting Initiative (GRI) Sustainability Reporting Guidelines G4 -ohjeiston* mukaisesti.

Meidän tehtävänäme on esittää riippumaton johtopäätös kestävän kehityksen tiedoista. Olemme suorittaneet toimeksiannon ISAE 3000:n (uudistettu) mukaisesti. Siinä määrin kuin on lain mukaan mahdollista, emme vastaa tekemästämme työstä, tästä varmennusraportista tai esittämistämme johtopäätöksistä muille osapuolille kuin Wärtsilälle.

Olemme riippumattomia yhteisöstä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme toimeksiantoa ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme. Sovellamme kansainvälistä laadunvalvontastandardia ISQC1 ja näin ollen ylläpidämme kattavaa laadunvalvontajärjestelmää, johon sisältyy dokumentoituja toimintaperiaatteita ja menettelytapoja eettisten vaatimusten, ammatillisten standardien sekä sovellettaviin säädöksiin ja määräyksiin perustuvien vaatimusten noudattamista koskien.

Yhteenveto tehdystä työstä

Rajoitettua varmuuden antavaa toimeksiantoa toteutetaan pääasiassa tekemällä tiedusteluja henkilöille, joiden tehtävänä on laatia esitetyt kestävä kehityksen tiedot, soveltamalla analyyttisiä ja muita asianmukaisia evidenssin hankkimismenetelmiä. Rajoitettua varmuuden antavassa toimeksiannossa suoritettavat toimenpiteet poikkeavat luonteeltaan ja ajoitukseltaan kohtuullisen varmuuden antavassa toimeksiannosta suoritettavista toimenpiteistä ja ovat niitä suppeampia, minkä vuoksi siinä annetaan huomattavasti alemman tason varmuus.

Toimeksiannossamme olemme suorittaneet seuraavat toimenpiteet:

- Olemme haastatelleet Wärtsilän ylimmän johdon edustajia;
- Olemme arvioineet kestävä kehityksen tietojen yhdenmukaisuutta GRI G4-ohjeiston raportoinnin sisällönmäärittelyä ja raportoinnin laatua koskevien periaatteiden kanssa;
- Olemme arvioineet kestävä kehityksen tietoihin valittujen olennaisten näkökohtien kattavuutta sekä raportointirajojen määrittelyä suhteessa Wärtsilän liiketoimintaan ja toimialaan;
- Olemme arvioineet kestävä kehityksen tietojen keräämiseen ja yhdistelemiseen käytettyjä tiedonhallinnan prosesseja, tietojärjestelmiä ja käytännön menettelytapoja;
- Olemme käyneet läpi esitetyt kestävä kehityksen tiedot, ja arvioineet tietojen laatua ja laskentarajojen määrittelyä;
- Olemme testanneet tietojen oikeellisuutta ja täydellisyyttä alkuperäisistä dokumenteista ja järjestelmistä otospohjaisesti;
- Olemme suorittaneet yhden toimipaikkakäynnin ja kolme videoneuvottelua Wärtsilän tytäryhtiöihin.

Johtopäätökset

Tekemämme varmennustyön perusteella tietoomme ei ole tullut seikkoja, jotka antaisivat aiheen olettaa, että varmennustoimeksiannon kohteena olleet tiedot eivät olisi olennaisilta osiltaan *Global Reporting Initiative (GRI) Sustainability Reporting Guidelines G4 – ohjeiston* mukaisesti laadittu.

Helsinki, 7. helmikuuta 2017

KPMG OY AB

Virpi Halonen
KHT

Nathalie Clément
Senior Manager, Advisory

GRI- ja UNGC-indeksit

Yleinen sisältö

STRATEGIA JA ANALYYSI

GRI Sisällysluettelo	Linkit	Huomiot	UNGC
G4-1 Toimitusjohtajan katsaus	Konsernijohtajan katsaus		•
G4-2 Keskeiset vaikutukset, riskit ja mahdollisuudet	Riskit ja riskien hallinta Konsernin strategia Tavoitteemme Energy Solutions ja kestävä kehitys Marine Solutions ja kestävä kehitys Services ja kestävä kehitys Kestävän kehityksen innovaatiot	Ks. myös liiketoimintastrategiaosiot	•

ORGANISAATION TAUSTAKUVAUS

GRI Sisällysluettelo	Linkit	Huomiot	UNGC
G4-3 Organisaation nimi	Wärtsilä lyhyesti		•
G4-4 Tärkeimmät tavaramerkit/brändit sekä tuotteet ja palvelut	Wärtsilä lyhyesti Energy Solutions Marine Solutions Services		•
G4-5 Organisaation pääkonttorin sijainti	Osakkeet ja osakkeenomistajat	Helsinki, Suomi	•
G4-6 Toimintamaiden lukumäärä ja maat, joissa organisaatio toimii	Wärtsilä lyhyesti Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	www.wartsila.com	•
G4-7 Omistusrakenne ja yhtiömuoto	Osakkeet ja osakkeenomistajat		•
G4-8 Markkina-alueet	Wärtsilä lyhyesti		•
G4-9 Organisaation koko	Wärtsilä lyhyesti Osakkeenomistajat		•
G4-10 Henkilöstön määrä työsuhteen ja työsopimuksen mukaan, alueellisesti ja sukupuolen mukaan	Sosiaaliset tiedot		•
G4-11 Kollektiivisesti neuvoteltujen työehtosopimusten piiriin kuuluva henkilöstö	Vastuullinen liiketoiminta	58% Wärtsilän työntekijöistä kuului kollektiivisten työehtosopimusten piiriin vuonna 2016.	•
G4-12 Organisaation toimitusketju	Toimitusketjun hallinta		•
G4-13 Merkittävät muutokset organisaation koossa, rakenteessa, omistusrakenteessa tai toimitusketjussa raportointijaksolla	Rakennemuutokset Hallituksen toimintakertomus		•
G4-14 Varovaisuuden periaatteen noudattaminen	Tuotesuunnittelun periaatteet Riskit ja riskien hallinta Tutkimus ja kehitys		
G4-15 Organisaation hyväksymät tai edistämät ulkopuolisten toimijoiden periaatteet(tai aloitteet)	Ohjaavat periaatteet		

G4-16 Jäsenyydet järjestöissä ja edunvalvontaorganisaatioissa	Sidoryhmäsuhteet		
---	----------------------------------	--	--

TUNNISTETUT OLENNAISET NÄKÖKOHDAT JA LASKENTARAJAT

GRI Sisällysluettelo	Linkit	Huomiot	UNGC
G4-17 Konsernin laskentaraja	Olenaisuusarviointi		
G4-18 Raportin sisällönmäärittely	Olenaisuusarviointi		
G4-19 Olellaiset näkökohdat	Olenaisuusarviointi		
G4-20 Olellaisia näkökohtia koskevat laskentarajat organisaation sisällä	Olenaisuusarviointi		
G4-21 Olellaisia näkökohtia koskevat laskentarajat organisaation ulkopuolella	Olenaisuusarviointi		
G4-22 Muutokset aiemmin raportoiduissa tiedoissa	Olenaisuusarviointi		
G4-23 Merkittävät muutokset raportin laajuudessa ja näkökohtien laskentarojoissa	Olenaisuusarviointi		

SIDOSRYHMÄVUOROVAIKUTUS

GRI Sisällysluettelo	Linkit	Huomiot	UNGC
G4-24 Luettelo organisaation sidoryhmistä	Sidoryhmäsuhteet		•
G4-25 Sidoryhmien määrittely- ja valintaperusteet	Sidoryhmäsuhteet		•
G4-26 Sidoryhmätoiminnan periaatteet	Sidoryhmäsuhteet		•
G4-27 Sidoryhmien esiin nostamat tärkeimmät asiat ja huolenaiheet	Sidoryhmäsuhteet		•

RAPORTIN KUVAUS

GRI Sisällysluettelo	Linkit	Huomiot	UNGC
G4-28 Raportointijakso	Raportointiprofiili		•
G4-29 Edellisen raportin päiväys	Raportointiprofiili		•
G4-30 Raportin julkaisuaituus	Raportointiprofiili		•
G4-31 Yhteystiedot josta voi tilata raportin ja kysyä siihen liittyviä lisätietoja	Raportointiprofiili		•
G4-32 GRI-sisältövertailu	Olenaisuusarviointi Riippumaton varmennusraportti		•
G4-33 Lähestymistapa ulkoiseen varmennukseen	Riippumaton varmennusraportti		•

HALLINTO

GRI Sisällysluettelo	Linkit	Huomiot	UNGC
G4-34 Hallintorakenne ja valiokunnat	Hallinnointi- ja ohjausjärjestelmä Hallitus		•
G4-35 Vastuunjako	Hallinnointi- ja ohjausjärjestelmä Hallitus		•
G4-36 Vastuuhenkilöt	Johtokunta		•
G4-37 Sidoryhmien konsultointi	Varsinainen yhtiökokous Sisäinen valvonta		•
G4-38 Hallituksen kokoonpano	Hallitus		•

G4-39 Hallituksen puheenjohtajan asema	<u>Hallitus</u>		•
G4-40 Hallituksen valinta	<u>Varsinainen yhtiökokous</u> <u>Hallitus</u>	Nimitysvaliokunta ehdottaa uusia jäseniä hallitukseen. Valiokunta konsultoi suurimpia osakkeenomistajia ja ottaa ehdotuksissaan huomioon hallituksen erityistarpeet, mukaan lukien osaaminen kestävästä kehityksen alueella ja monimuotoisuus / kestävästä kehitystä koskeva osaaminen ja monimuotoisuus.	•
G4-41 Eturistiriitojen välttäminen	<u>Hallitus</u> <u>Sisäpiirihallinto</u> <u>Osakkeenomistajat</u>		•
G4-42 Hallituksen rooli organisaation tarkoituksen, arvojen ja strategian määrittelyssä	<u>Hallitus</u> <u>Sisäinen valvonta</u>		•
G4-43 Hallituksen pätevyys	<u>Sisäinen valvonta</u> <u>Johtokunta</u>		•
G4-44 Hallituksen suorituksen arviointi	<u>Hallitus</u>	Arviointi on yleisluontoinen, mutta siihen sisältyvät tarvittaessa myös kestävästä kehitystä koskevat kysymykset. Arviointi vaikuttaa osittain hallituksen jäsenten vaihdoksiin.	•
G4-45 Hallituksen rooli riskien tunnistamisessa ja hallinnassa	<u>Hallitus</u> <u>Riskit ja riskien hallinta</u>		•
G4-46 Hallituksen rooli riskienhallinnan tehokkuuden arvioinnissa	<u>Hallitus</u>		•
G4-47 Riskiarviointien frekvenssi	<u>Hallitus</u> <u>Hallituksen valiokunnat</u> <u>Sisäinen valvonta</u>	13 kokousta vuonna 2016.	•
G4-48 Yritysvastuuraportin hyväksyminen	<u>Raportointiprofiili</u>		•
G4-49 Epäkohtien kommunikointi	<u>Sisäinen valvonta</u>		•
G4-50 Hallitukselle raportoidut epäkohdat		Tietoa ei julkisteta.	
G4-51 Hallituksen ja ylimmän johdon palkitseminen	<u>Palkat ja palkitseminen 2016</u>		•
G4-52 Palkitsemisjärjestelmät	<u>Hallituksen valiokunnat</u> <u>Henkilöstökäytännöt</u>		•
G4-53 Sidosryhmien näkemysten huomiointi	<u>Palkat ja palkitseminen 2016</u>		•
G4-54 Korkeimman ja keskimääräisen vuosiansion suhde toimintamaittain		Tietoa ei julkisteta.	
G4-55 Korkeimman ja keskimääräisen vuosiansion muutos toimintamaittain		Tietoa ei julkisteta.	

LIIKETOIMINNAN EETTISYYS

GRI Sisällysluettelo	Linkit	Huomiot	UNGC
G4-56 Arvot ja liiketoimintaperiaatteet	Konsernin strategia Ohjaavat periaatteet		•
G4-57 Toiminnan eettisyyteen ja lainmukaisuuteen liittyvä neuvonanto	Toimintaperiaatteet Määräystenmukaisuus		•
G4-58 Epäiltyjen väärinkäytösten ilmoittaminen	Toimintaperiaatteet Määräystenmukaisuus		•

Erityinen sisältö

Johtamistavan kuvaus ja tunnusluvut

LUOKKA: TALOUDELLINEN VASTUU

GRI Sisällysluettelo	Linkit	Huomiot	UNGC	Olellaisen näkökohdan tunnusluvut
G4-Yleinen johtamistavan kuvaus (DMA)	Johtamistapa	www.wartsila.com/sustainability	•	•
Olellainen näkökohta: TALOUDELLISET TULOKSET				
G4-EC1 Suoran taloudellisen lisäarvon tuottaminen ja jakautuminen	Taloudelliset tulokset			•
G4-EC2 Ilmastonmuutoksen aiheuttamat taloudelliset vaikutukset sekä muut riskit ja mahdollisuudet liittyen organisaation toimintaan	Taloudelliset tulokset			•
G4-EC3 Organisaation eläkesitoumusten kattavuus	Taloudelliset tulokset			•
G4-EC4 Valtiolta saadut avustukset	Taloudelliset tulokset			•
MARKKINA-ASEMA				
G4-EC5 Tavanomaisten alkupalkkojen ja paikallisen minimipalkan suhde organisaation merkittävässä toimipaikoissa	Markkina-asema	Raportoitu osittain.	•	
G4-EC6 Paikallisyhteisöstä palkatun ylemmän johdon prosentiosuus organisaation merkittävässä toimipaikoissa	Markkina-asema		•	

LUOKKA: YMPÄRISTÖ

GRI Sisällysluettelo	Linkit	Huomiot	UNGC	Olellaisen näkökohdan tunnusluvut
MATERIAALIT				
G4-EN1 Materiaalien käyttö painon tai määrän mukaan	Materiaalit		•	
G4-EN2 Kierrätettyjen materiaalien osuus	Materiaalit	Raportoitu osittain. Kierrätettyjen materiaalien	•	

		osuus vaihtelee välillä 20-95% riippuen toimitusketjuun kuuluvien metallinkierrätysyritysten käyttämästä uunista ja valimosta. Yritysten suuren määrän vuoksi tarkkaa prosenttilukua on mahdoton antaa.		
ENERGIA				
G4-EN3 Organisaation oma energian kulutus	<u>Energia</u>		•	
G4-EN5 Energiantensiteetti	<u>Energia</u>		•	
G4-EN6 Energiankulutuksen vähentäminen	<u>Energia</u>		•	
VESI				
G4-EN8 Kokonaisvedenotto vesilähteittäin	<u>Vesi</u>		•	
G4-EN9 Vesilähteet, joihin organisaation vedenotolla on merkittävä vaikutus	<u>Vesi</u>		•	
G4-EN10 Kierrätetyn ja uudelleenkäytetyn veden osuus ja kokonaismäärä	<u>Vesi</u>		•	
PÄÄSTÖT				
G4-EN15 Suorat kasvihuonekaasujen päästöt (scope 1)	<u>Päästöt</u>		•	
G4-EN16 Epäsuorat kasvihuonekaasujen päästöt (scope 2)	<u>Päästöt</u>		•	
G4-EN17 Muut epäsuorat kasvihuonekaasujen päästöt (scope 3)	<u>Päästöt</u>		•	
G4-EN18 Kasvihuonekaasujen päästöintensiteetti	<u>Päästöt</u>		•	
G4-EN19 Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	<u>Päästöt</u>	Matkustamisen vähenemisestä johtuvan kasvihuonepäästöjen vähenemisen tarkkaa määrää on mahdoton arvioida, eli luku olisi täysin hypoteettinen.	•	
G4-EN21 Typen oksidien (NOx), rikkioksidien (SOx) päästöt sekä muut merkittävät päästöt ilmaan	<u>Päästöt</u>		•	
JÄTEVEDET JA JÄTTEET				
G4-EN22 Päästöt vesistöön jaoteltuna päästölajeittain ja kohteen mukaan	<u>Jätevedet ja jätteet</u>		•	
G4-EN23 Jätteiden kokonaismäärä jaoteltuna jätelajeittain ja käsittelytavan mukaisesti	<u>Jätevedet ja jätteet</u>		•	
G4-EN24 Merkittävien vuotojen määrä ja suuruus	<u>Määrystenmukaisuus</u>		•	
Oleellinen näkökohta: TUOTTEET JA PALVELUT				
G4-EN27 Tuotteiden ja palveluiden ympäristövaikutusten vähentämistoimenpiteiden laajuus	<u>Tuotteet ja palvelut</u>	www.wartsila.com/sustainability	•	•
G4-EN28 Kierrätettyjen tuotteiden ja pakkausmateriaalien suhteellinen osuus myydyistä tuotteista tuoteryhmittäin		Ei koske Wärtsilää	•	•

Olellainen näkökohta: MÄÄRÄYSTENMUKAISUUS				
G4-EN29 Merkittävät ympäristölainsäädännön ja -säännösten rikkomiseen liittyvät sakot ja sanktiot	Määräystenmukaisuus		•	•
YLEISET				
G4-EN31 Ympäristönsuojelun kokonaiskustannukset ja investoinnit tyypeittäin	Kustannukset		•	
YMPÄRISTÖASIOIHIN LIITTYVIEN EPÄKOHTIEN VALITUSMEKANISMIT				
G4-EN34 Ympäristöasioihin liittyvän valitusmekanismin kautta rekisteröityjen, käsiteltyjen ja ratkaistujen epäkohtien lukumäärä	Määräystenmukaisuus		•	

LUOKKA: SOSIAALINEN VASTUU

GRI Sisällysluettelo	Linkit	Huomiot	UNGC	Olellaisen näkökohdan tunnusluvut
ALALUOKKA: HENKILÖSTÖ JA TYÖOLOSUHTEET				
TYÖLLISTÄMINEN				
G4-LA1 Uuden palkatun henkilöstön kokonaismäärä ja osuus sekä henkilöstön vaihtuvuus jaoteltuna ikäryhmittäin, sukupuolen mukaan ja alueittain	Työllistäminen		•	
G4-LA2 Kokoaikaisen henkilöstön henkilöstöetuedut, joita ei tarjota määräaikaiselle tai osa- aikaiselle henkilöstölle	Työllistäminen			
HENKILÖSTÖN JA TYÖNANTAJAN VÄLISET SUHTEET				
G4-LA4 Uudelleenjärjestelytilanteissa noudatettava vähimmäisilmoitusaika ja sen sisältyminen kollektiivisiin työehtosopimuksiin	Henkilöstön ja työnantajan väliset suhteet		•	
Olellainen näkökohta: TYÖTERVEYS JA -TURVALLISUUS				
G4-LA5 Osuus kokonaistyövoimasta, joka on edustettuna henkilöstön ja johdon yhteisissä virallisissa työsuojelutoimikunnissa	Työterveys- ja turvallisuus		•	•
G4-LA6 Tapaturmatyypit, tapaturmataajuus, ammattitautitaajuus, menetetyt työpäivät, poissaolot ja työhön liittyvät kuolemantapaukset jaoteltuna alueittain ja sukupuolen mukaan	Työterveys- ja turvallisuus	Raportoitu osittain. Työntekijöiden luokittelu sukupuolen mukaan ei ole raportoitu johtuen yksityisyyden suojan lakisääteisistä rajoituksista, mutta luokittelu alueittain tullaan raportoimaan vuoden 2017 vuosikertomuksessa. Tiedon saatavuus alihankkijoiden osalta tullaan tutkimaan ja analysoimaan vuonna 2017.	•	•
G4-LA7 Työperäisille sairauksille altistavissa tehtävissä työskentelevät työntekijät	Työterveys- ja turvallisuus		•	•
G4-LA8 Ammattiliittojen kanssa tehtyjen sopimusten sisältämät terveys- ja turvallisuusteemat	Vastuullinen liiketoiminta	Joissakin tapauksissa työehtosopimukseen sisällytetään myös työterveys- ja -turvallisuusasioita. Yksityiskohtainen listaus aihepiireistä ei käytössä, sillä sitä ei pidetä merkityksellisenä tietona.	•	•

Oleellinen näkökohta: KOULUTUS				
G4-LA9 Keskimääräiset koulutustunnit vuodessa henkilöä kohden jaoteltuna sukupuolen mukaan ja henkilöstöryhmittäin	<u>Koulutus</u>		•	•
G4-LA10 Osaamisen kehittämiseen ja elinikäiseen oppimiseen liittyvät ohjelmat, jotka tukevat henkilöstön jatkuvaa työllisyyttä ja antavat tukea työsuhteen päättymistilanteissa	<u>Koulutus</u>	Uudelleenjärjestelytilanteissa voidaan tarjota erityyppistä koulutusta, mutta toimenpiteet yksilöidään kuitenkin tapauskohtaisesti.		•
G4-LA11 Säännöllisten suoritusarviointien ja kehityskeskustelujen piirissä olevan henkilöstön osuus	<u>Koulutus</u>		•	•
MONIMUOTOISUUS JA TASAVERTAISET MAHDOLLISUUDET				
G4-LA12 Organisaation hallintoelinten kokoonpano ja henkilöstön jakauma henkilöstöryhmittäin jaoteltuna sukupuolen, ikäryhmän, vähemmistöryhmän ja muiden monimuotoisuuteen liittyvien tekijöiden mukaan	<u>Työllistäminen</u> <u>Monimuotoisuus ja tasavertaiset mahdollisuudet</u>		•	
TYÖOLOIHIN LIITTYVIEN EPÄKOHTIEN VALITUSMEKANISMIT				
G4-LA16 Työoloihin liittyvän valitusmekanismin kautta rekisteröityjen, käsiteltyjen ja ratkaistujen epäkohtien lukumäärä	<u>Määräystenmukaisuus</u>		•	
ALALUOKKA: IHMISOIKEUDET				
SYRJINTÄKIELTO				
G4-HR3 Syrjintätapausten lukumäärä ja niihin liittyvät korjaavat toimenpiteet	<u>Määräystenmukaisuus</u>		•	
YHDISTYMISEN VAPAAUS JA TYÖEHTOSOPIMUSOIKEUDET				
G4-HR4 Toiminnot ja toimittajat, joiden osalta yhdistymisen vapautta ja oikeutta kollektiivisesti neuvoteltuihin työehtosopimuksiin on rikottu tai sen on tunnistettu olevan vaarassa olla toteutumatta, ja näiden oikeuksien tukemiseksi toteutetut toimenpiteet	<u>Määräystenmukaisuus</u> <u>Toimitusketjun hallinta</u>		•	
LAPSITYÖVOIMA				
G4-HR5 Toiminnot ja toimittajat, joiden osalta on tunnistettu merkittävä lapsityövoiman käytön riski, ja lapsityövoiman käytön estämiseksi toteutetut toimenpiteet	<u>Määräystenmukaisuus</u> <u>Toimitusketjun hallinta</u>		•	
PAKKO- JA RANGAISTUSTYÖVOIMA				
G4-HR6 Toiminnot ja toimittajat, joiden osalta on tunnistettu merkittävä pakko- ja rangaistustyövoiman käytön riski, ja pakko- ja rangaistustyövoiman käytön estämiseksi toteutetut toimenpiteet	<u>Määräystenmukaisuus</u> <u>Toimitusketjun hallinta</u>		•	
IHMISOIKEUKSIIN LIITTYVIEN EPÄKOHTIEN VALITUSMEKANISMIT				
G4-HR12 Ihmisoikeuksiin liittyvän valitusmekanismin kautta rekisteröityjen, käsiteltyjen ja ratkaistujen epäkohtien lukumäärä	<u>Määräystenmukaisuus</u>		•	
ALALUOKKA: YHTEISKUNTA				
Oleellinen näkökohta: LAHJONTA JA KORRUPTION VASTAISUUS				
G4-SO3 Lahjontaan liittyvän riskiarvioinnin läpikäyneiden liiketoimintayksiköiden lukumäärä ja prosenttiosuus sekä tunnistetut merkittävät riskit	<u>Riskit ja riskien hallinta</u>	Riskienhallintaprosessit kattavat 100% toiminnoistamme.	•	•

G4-SO4 Korruption vastaisiin politiikkoihin ja menettelytapoihin liittyvä kommunikointi ja koulutus	<u>Kestävän kehityksen tavoitteet</u>	Raportoitu osittain. Työntekijöiden luokittelu työntekijäluokkiin ja – alueisiin, sekä liiketoimintakumppaneittain, tullaan tutkimaan ja analysoidaan vuonna 2017.	•	•
G4-SO5 Poliittisten tukien kokonaisarvo jaoteltuna maittain ja edunsaajittain	<u>Määräystenmukaisuus</u>		•	•
POLIITTINEN VAIKUTTAMINEN				
G4-SO6 Poliittisten tukien kokonaisarvo jaoteltuna maittain ja edunsaajittain	<u>Määräystenmukaisuus</u>		•	
KILPAILUN RAJOITUKSET				
G4-SO7 Kilpailuoikeudellisten säännösten rikkomiseen, kartelleihin ja määräävän markkina-aseman väärinkäyttöön liittyvien oikeustoimien lukumäärä ja oikeuden päätökset	<u>Määräystenmukaisuus</u>			
Olennainen näkökohta: MÄÄRÄYSTENMUKAISUUS				
G4-SO8 Merkittävien lainsäädännön ja säännösten rikkomiseen liittyvien sakkujen rahamääräinen arvo määrä sekä ei-rahallisten sanktioiden lukumäärä	<u>Määräystenmukaisuus</u>			•
YHTEISKUNNALLISIIN VAIKUTUKSIIN LIITTYVIEN EPÄKOHTIEN VALITUSMEKANISMIT				
G4-SO11 Yhteiskunnallisiin vaikutuksiin liittyvän valitusmekanismin kautta rekisteröityjen, käsiteltyjen ja ratkaistujen epäkohtien lukumäärä	<u>Määräystenmukaisuus</u>			
ALALUOKKA: TUOTEVASTUUS				
ASIAKKAIDEN TERVEYS JA TURVALLISUUS				
G4-PR2 Tuotteiden elinkaarenaikaisiin terveys- ja turvallisuusvaikutuksiin liittyvien määräysten ja vapaaehtoisten periaatteiden rikkomusten lukumäärä jaoteltuna lopputulosten mukaan	<u>Määräystenmukaisuus</u>			
TUOTE- JA PALVELUTIEDOT				
G4-PR4 Tuote- ja palveluinformaatioon ja -merkintöihin liittyvien määräysten ja vapaaehtoisten periaatteiden rikkomusten lukumäärä jaoteltuna lopputulosten mukaan	<u>Määräystenmukaisuus</u>			
G4-PR5 Asiakastytyväisyyystutkimusten tulokset	<u>Tuote- ja palvelu tiedot</u>			
MARKKINOINTIVIESTITÄ				
G4-PR7 Markkinointiviestintään, mainontaan ja sponsorointiin liittyvien määräysten ja vapaaehtoisten periaatteiden rikkomusten lukumäärä jaoteltuna lopputulosten mukaan	<u>Määräystenmukaisuus</u>			
ASIAKKAIDEN YKSITYISYYDEN SUOJA				
G4-PR8 Asiakkaiden yksityisyyden suojan rikkomiseen ja asiakastietojen häviämiseen liittyvien vahvistettujen valitusten lukumäärä	<u>Määräystenmukaisuus</u>			
Olennainen näkökohta: MÄÄRÄYSTENMUKAISUUS				
G4-PR9 Tuotteiden ja palveluiden käyttöön liittyvän lainsäädännön ja säännösten rikkomisesta aiheutuneiden merkittävien sakkujen rahamääräinen arvo	<u>Määräystenmukaisuus</u>			•

Hallinnointi

Hallinnointi- ja ohjausjärjestelmä	111	Sisäinen valvonta	128
Varsinainen yhtiökokous	112	Arvot ja valvontaympäristö	131
Hallitus	113	Liiketoimintaprosessit	131
Hallituksen toiminta	116	Ohjeistus ja viestintä	132
Hallituksen tehtävät	118	Seuranta	132
Hallituksen valiokunnat	118	Tarkastus	133
Johtokunta	120	Lähipiiritapahtumat	133
Toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja	123	Sisäpiirihallinto	134
Johtokunnan toiminta	123	Palkat ja palkitseminen 2016	134
Muu johtajisto	124	Riskit ja riskien hallinta	138
Liiketoimintojen johtoryhmät	125	Riskiprofiilit ja vastuut	149
Tytäryhtiöiden toimitusjohtajat	128		

Hallinnointi- ja ohjausjärjestelmä

Wärtsilä Oyj Abp noudattaa yhtiöjärjestyksen, Suomen osakeyhtiölain sekä NASDAQ OMX:n Helsingin pörssin antamia listattuja yhtiöitä koskevia sääntöjä ja määräyksiä. Lisäksi Wärtsilä noudattaa Global Reporting Initiativen G4-ohjeistoa kestävä kehityksen raportoinnista sekä Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n julkaisemaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia ("koodi") 2015. Koodi on julkisesti saatavissa internetosoitteessa <http://cgfinland.fi/en/>. Wärtsilä ei ole poikennut yhdestäkään koodin suosituksesta.

Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin suositusten mukaan laadittu selvitys Wärtsilän hallinnointi- ja ohjausjärjestelmästä julkaistaan myös erillisenä kertomuksena Wärtsilän internetsivustolla ja vuosikertomuksessa. Vuosikertomuksen Hallinnointi- ja ohjausjärjestelmä -osion sisältö vastaa täysin edellä mainittua selvitystä. Wärtsilän tarkastusvaliokunta on tarkastanut hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää koskevan selvityksen, ja yhtiön tilintarkastaja on valvonut selvityksen antamista ja tarkastanut, että kuvaus taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä vastaa tilinpäätöstä.

Toimielimet

Wärtsilän käyttämän yksitasoisen hallintomallin mukaan konsernin johtamisesta vastaavat yhtiökokous, hallitus ja toimitusjohtaja, joiden tehtävät määräytyvät pääosin Suomen osakeyhtiölain mukaisesti. Yhtiökokous valitsee hallituksen ja tilintarkastajat. Hallitus vastaa yhtiön strategisesta johtamisesta. Hallitus nimittää toimitusjohtajan, joka on samalla konsernijohtaja. Hän vastaa yhtiön päivittäisestä operatiivisesta johtamisesta. Konsernijohtajan tukena konsernin johtamisessa on johtokunta.

Toimielimet

Varsinainen yhtiökokous

Yhtiökokous on Wärtsilän korkein päättävä elin. Se päättää sille osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaan kuuluvista tehtävistä, joita ovat:

- tilinpäätöksen vahvistaminen
- osingonjaosta päättäminen
- vastuuvapauden myöntäminen hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle kultakin tilikaudelta
- hallituksen ja tilintarkastajien valinta ja näille maksettavista palkkioista päättäminen.

Wärtsilä Oyj Abp:n yhtiökokous kokoontuu vähintään kerran vuodessa. Varsinainen yhtiökokous on pidettävä viimeistään kesäkuun loppuun mennessä. Tarvittaessa yhtiö voi järjestää myös ylimääräisiä yhtiökokouksia. Kutsu yhtiökokoukseen julkaistaan yhtiön internetsivuilla tai vähintään kahdessa hallituksen määräämässä Suomessa yleisesti julkaistavassa päivälehdessä. Kokouskutsu on julkaistava aikaisintaan kaksi kuukautta ennen yhtiökokousta ja viimeistään kolme viikkoa ennen kokousta, kuitenkin viimeistään yhdeksän päivää ennen osakkeenomistajien täsmäytyspäivää. Tämän lisäksi Wärtsilä julkaisee yhtiökokouskutsun pörsssidotteena. Wärtsilän internetsivuilta löytyy myös yhtiökokoukselle esitettävät asiakirjat ja päätösesitykset.

Osakkeenomistajalla on oikeus saada yhtiökokoukselle kuuluva asia yhtiökokouksen käsiteltäväksi. Asiaa koskeva vaatimus on esitettävä hallitukselle kirjallisesti riittävän ajoissa, jotta asia voidaan sisällyttää kokouskutsuun. Wärtsilä julkaisee kotisivuillaan internetissä määräpäivän, johon mennessä osakkeenomistajan tulee ilmoittaa vaatimuksestaan hallitukselle. Tieto julkaistaan yhtiökokousta edeltävän tilikauden loppuun mennessä, ja se sisältää posti- tai sähköpostiosoitteen, johon vaatimus tulee lähettää. Vaatimuksen katsotaan joka tapauksessa saapuneen ajoissa, jos hallitukselle on ilmoitettu vaatimuksesta viimeistään neljä viikkoa ennen yhtiökokouskutsun lähettämistä.

Oikeus osallistua yhtiökokoukseen on kaikilla osakkeenomistajilla, jotka viimeistään täsmäytyspäivänä on merkitty osakkeenomistajiksi Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Jokainen osake oikeuttaa yhteen ääneen. Yhtiökokous järjestetään siten, että mahdollisimman monet osakkeenomistajat voivat osallistua siihen. Kokouksessa ovat läsnä hallituksen puheenjohtaja, hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja. Varsinaiseen yhtiökokoukseen osallistuu myös päävastuullinen tilintarkastaja. Myös hallitusehdokkaiden tulee olla läsnä heidän valinnastaan päättävässä varsinaisessa yhtiökokouksessa.

Varsinainen yhtiökokous 2016

Wärtsilän varsinainen yhtiökokous pidettiin 3.3.2016. Kokoukseen osallistui henkilökohtaisesti tai valtakirjalla 1.693 osakkeenomistajaa, joiden yhteenlaskettu äänimäärä oli 113.858.630. Varsinainen yhtiökokous vahvisti tilinpäätöksen ja myönsi hallituksen jäsenille ja yhtiön toimitusjohtajalle vastuuvapauden tilivuodelta 2015. Yhtiökokous vahvisti osingoksi hallituksen ehdotuksen mukaisesti 1,20 euroa osakkeelta. Osinko maksettiin 14.3.2016.

Wärtsilän varsinainen yhtiökokous päätti muuttaa yhtiöjärjestyksen pykälän 2 kuulumaan seuraavasti:

”Yhtiön toimialana on kehittää, valmistaa ja myydä kone- ja sähkötekniisiä tuotteita, laitoksia ja järjestelmiä, myydä varaosia sekä tarjota käyttö- ja huoltopalveluja merenkulkuun ja energiamarkkinoille joko suoraan tai tytä- ja osakkuusyhtiöitä käyttäen. Yhtiö voi myös tarjota rahoitus-, suunnittelu- ja konsultointipalveluja sekä harjoittaa muuta teollista ja kaupallista liiketoimintaa. Yhtiö voi harjoittaa arvopaperikauppaa ja muuta sijoitustoimintaa.”

Yhtiökokous päätti myös muuttaa yhtiöjärjestyksen pykälää 8 siten, että kutsu yhtiökokoukseen voidaan julkaista joko yhtiön internetsivuilla tai vähintään kahdessa (2) hallituksen päättämässä Suomessa yleisesti julkaistavassa päivälehdessä.

Hallitus valtuutettiin päättämään enintään 1.300.000 euron suuruisista lahjoituksista korkeakouluille ja yliopistoille vuosien 2016 ja 2017 aikana. Merkittävien lahjoitusten saaja olisi Aalto-yliopisto.

Kaikki päätökset tehtiin ilman äänestystä. Yhtiökokouksen pöytäkirja ja muut kokoukseen liittyvät asiakirjat ovat saatavissa yhtiön internetsivuilla www.wartsila.com > Sijoittajat > Governance.

Hallitus

MIKAEL LILIUS

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista. Wärtsilä Oyj Abp:n hallituksen puheenjohtaja. Syntynyt 1949, diplomiekonomi. Wärtsilä Oyj Abp:n hallituksen jäsen vuodesta 2010, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2011.

Keskeinen työkokemus

Fortum Oyj, toimitusjohtaja, 2000–2009; Gambro AB, toimitusjohtaja, 1998–2000; Incentive AB, toimitusjohtaja, 1991–1998; KF Industri AB (Nordico), toimitusjohtaja, 1989–1991 ja Huhtamäki Oy, Pakkausdivisioonan johtaja, 1986–1989.

Muut luottamustehtävät

Ahlström Capital Oy ja Metso Oyj, hallitusten puheenjohtaja; Evli Pankki Oyj, hallituksen jäsen; Ab Kelonia Oy, hallintoneuvoston jäsen.

Osakeomistus Wärtsilä Oyj Abp:ssä 31.12.2016: 18.414 osaketta

SUNE CARLSSON

Riippumaton yhtiöstä, ei-riippumaton merkittävistä osakkeenomistajista perustuen hallituksen kokonaisarvioon. Syntynyt 1941, diplomi-insinööri. Wärtsilä Oyj Abp:n hallituksen jäsen vuodesta 2013, hallituksen varapuheenjohtaja vuodesta 2015.

Keskeinen työkokemus

AB SKF, toimitusjohtaja, 1998–2003; ABB Ltd, johtaja, 1988–1998 ja ASEA AB, johtaja, 1977–1988.

Muut luottamustehtävät

Patricia Industries AB, hallituksen jäsen.

Tärkeimmät aikaisemmat luottamustehtävät

Hallituksen puheenjohtaja: Atlas Copco AB, 2003–2014. Hallituksen jäsen: Investor AB, 2002–2015; Stena AB, 2009–2011; Autoliv Inc, 2003–2011 ja Scania AB, 2004–2007.

Osakeomistus Wärtsilä Oyj Abp:ssä 31.12.2016: 12.203 osaketta

MAARIT AARNI-SIRVIÖ

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista. Syntynyt 1953, diplomi-insinööri, eMBA. Pääsihteeri, Directors' Institute Finland – Hallitusammattilaiset ry; toimitusjohtaja Boardview Oy; Senior Adviser, Eera Oy. Wärtsilä Oyj Abp:n hallituksen jäsen vuodesta 2007.

Keskeinen työkokemus

Suomen Rahapaja Oy, toimitusjohtaja, 2008–2010; Borealis Group, 1994–2008, erilaisia ylimmän johdon tehtäviä, joista viimeksi Phenol-liiketoimintayksikön johtaja 2001–2008 ja Olefins-liiketoimintayksikön johtaja 1997–2001 Kööpenhaminassa, sekä Neste Oyj, 1977–1994.

Muut luottamustehtävät

Berendsen plc, johtaja; Directors' Institute Finland – Hallitusammattilaiset ry ja ecoDa (The European Confederation of Directors Associations), hallitusten jäsen.

Tärkeimmät aikaisemmat luottamustehtävät

Hallituksen jäsen: Rautaruukki Oyj, 2005–2012; Ponsse Oyj, 2007–2010 ja Vattenfall AB, Ruotsi, 2004–2007.

Osakeomistus Wärtsilä Oyj Abp:ssä 31.12.2016: 9.810 osaketta

KAJ-GUSTAF BERGH

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista. Syntynyt 1955, diplomiekonomi, oikeustieteen kandidaatti. Föreningen Konstsamfundet r.f:n toimitusjohtaja. Wärtsilä Oyj Abp:n hallituksen jäsen vuodesta 2008.

Keskeinen työkokemus

Skandinaviska Enskilda Banken, johtoryhmän jäsen, 2000–2001; SEB Asset Management, johtaja, 1998–2001; Ane Gyllenberg Ab, toimitusjohtaja, 1986–1998; Oy Bensow Ab, johtaja, EVP, 1985–1986; Ane Gyllenberg Ab, hallintopäällikkö, 1984–1985 ja Ky von Konow & Co, hallintopäällikkö, 1982–1983.

Muut luottamustehtävät

Sponda Oyj, Julius Tallberg Oy Ab, Mercator Invest Ab ja KSF Media Holding Ab, hallitusten puheenjohtaja; Stockmann Oyj Abp, Ramirent Group ja JM AB, hallitusten jäsen.

Tärkeimmät aikaisemmat luottamustehtävät

Hallituksen puheenjohtaja: Fiskars Oyj Abp 2006–2014, Ålandsbanken Abp 2011–2013 ja Aktia Abp 2005–2009. Hallituksen jäsen: Fiskars Oyj Abp 2014–2015 ja Stockmann Oyj Abp 2007–2013.

Osakeomistus Wärtsilä Oyj Abp:ssä 31.12.2016: 9.032 osaketta

TOM JOHNSTONE

Riippumaton yhtiöstä, ei-riippumaton merkittävistä osakkeenomistajista johtuen Investor AB:n hallituksen jäsenyydestä. Syntynyt 1955, filosofian maisteri, kunniaatohtori liiketaloustieteessä ja luonnontieteissä. Wärtsilä Oyj Abp:n hallituksen jäsen vuodesta 2015.

Keskeinen työkokemus

Erilaisia johtotehtäviä SKF Groupissa, viimeksi konsernijohtaja AB SKF:ssä 2003–2014.

Muut luottamustehtävät

British Swedish Chamber of Commerce ja Husqvarna AB, hallitusten puheenjohtaja; Investor AB ja Volvo Cars, hallitusten jäsen.

Osakeomistus Wärtsilä Oyj Abp:ssä 31.12.2016: 1.360 osaketta

RISTO MURTO

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista. Syntynyt 1963, kauppatieteiden tohtori. Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varman toimitusjohtaja. Wärtsilä Oyj Abp:n hallituksen jäsen vuodesta 2014.

Keskeinen työkokemus

Sijoitukset, Varma, varatoimitusjohtaja, 2010–2013; Sijoitukset, Varma, sijoitusjohtaja 2006–2010; Opstock Oy, toimitusjohtaja, 2000–2005; Opstock Oy, johtaja, 1997–2000.

Muut luottamustehtävät

Oulun yliopisto, hallituksen puheenjohtaja; Finanssialan Keskusliitto ry ja Sampo Oyj, hallitusten jäsen; Työeläkevakuuttajat TELLA ry, hallituksen I varapuheenjohtaja.

Osakeomistus Wärtsilä Oyj Abp:ssä 31.12.2016: 1.980 osaketta

GUNILLA NORDSTRÖM

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista. Syntynyt 1959, diplomi-insinööri. Wärtsilä Oyj Abp:n hallituksen jäsen vuodesta 2012.

Keskeinen työkokemus

Toimitusjohtaja, Electrolux Major Appliances, Aasia/Tyynimeri ja johtaja, Electrolux AB, 2007–2015; ylimmän johdon tehtäviä Telefonaktiebolaget LM Ericssonissa ja Sony Ericssonissa Euroopassa, Latinalaisessa Amerikassa ja Aasiassa 1983–2007.

Muut luottamustehtävät

Bombardier Transport Co, hallituksen jäsen; Swedish Business Association of Singapore, komitean jäsen; EDHEC International Advisory Board, jäsen.

Tärkeimmät aikaisemmat luottamustehtävät

Hallituksen jäsen: Atlas Copco, Ruotsi, 2010–2016, Luulajan yliopisto, Ruotsi, 2007–2010 ja Videocon Industries Limited, Intia, 2009–2010.

Osakeomistus Wärtsilä Oyj Abp:ssä 31.12.2016: 3.423 osaketta

MARKUS RAURAMO

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista. Syntynyt 1968, valtiotieteiden maisteri. Fortum Oyj, City Solutions -divisioonan johtaja ja johtoryhmän jäsen. Wärtsilä Oyj Abp:n hallituksen jäsen vuodesta 2011.

Keskeinen työkokemus

Fortum Oyj, Heat, Electricity Sales and Solutions -divisioonan johtaja, 2014–2016; Fortum Oyj, talousjohtaja, 2012–2014; Stora Enso Oyj, Helsinki, talousjohtaja ja johtoryhmän jäsen, 2008–2012; Stora Enso International, Lontoo, konsernin rahoitusjohtaja, 2004–2008; Stora Enso Oyj, Helsinki, johtaja, strategia ja investoinnit, 2001–2004; Stora Enso Financial Services, Bryssel, johtaja, varainhankinta, 1999–2001; Enso Oyj, Helsinki, useita rahoitustehtäviä, 1993–1999.

Muut luottamustehtävät

Teollisuuden Voima Oyj, hallituksen jäsen.

Osakeomistus Wärtsilä Oyj Abp:ssä 31.12.2016: 4.534 osaketta

Hallituksen toiminta

Yhtiön hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä huolehtii hallitus, johon kuuluu 5–10 varsinaista jäsentä. Hallituksen jäsenten toimikausi on yksi vuosi, ja heidät valitsee yhtiökokous. Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin suosituksen 10 mukaan enemmistön hallituksen jäsenistä on oltava yhtiöstä riippumattomia, ja vähintään kahden mainittua enemmistöä edustavan jäsenen on oltava myös riippumaton merkittävistä osakkeenomistajista. Hallitus arvioi jäsenten riippumattomuutta vuosittain ja tarvittaessa muulloinkin.

Nimitysvaliokunta valmistele yhtiökokouksen käsiteltäväksi tulevat hallituksen jäsenten nimityksiä koskevat ehdotukset ja on tarpeen mukaan yhteydessä merkittäviin osakkeenomistajiin hallituksen jäsen ehdokkaisiin liittyvissä asioissa. Ehdotus hallituksen kokoonpanoksi sisältyy yhtiökokouskutsuun. Samoin kokouskutsuun sisällytetään vähintään 10% yhtiön osakkeiden tuomasta äänimäärästä edustavien osakkeenomistajien tekemä ehdotus hallituksen kokoonpanosta edellyttäen, että ehdotetut henkilöt ovat antaneet suostumuksensa ja että ehdotus on toimitettu yhtiölle riittävän ajoissa, jotta se voidaan sisällyttää kokouskutsuun. Kokouskutsun julkaisemisen jälkeen asetetut ehdokkaat julkistetaan erikseen vastaavalla tavalla. Wärtsilä julkistaa ehdokkaiden henkilötiedot internetsivuillaan yhtiökokouskutsun yhteydessä.

Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Hallitus ohjaa ja valvoo yhtiön toimintaa ja päättää keskeisistä toimintaperiaatteista, tavoitteista ja strategioista. Hallituksen käytännön työssä noudatettavat periaatteet on vahvistettu hallituksen työjärjestyksessä. Hallitus hyväksyy hallituksen valiokuntien työjärjestykset, joissa määritellään valiokuntien keskeiset tehtävät ja toimintaperiaatteet. Päätösasioiden lisäksi hallitukselle annetaan sen kokouksissa ajankohtaista tietoa konsernin toiminnasta, taloudellisesta asemasta ja riskeistä.

Hallitus arvioi vuosittain toimintaansa ja työtapojaan sisäisenä itsearviointina. Itsearviointin tarkoituksena on arvioida hallituksen toimintaa vuoden aikana sekä luoda perusteita hallitustyöskentelyn kehittämiseksi.

Hallitus kokoontuu etukäteen sovitun aikataulun mukaisesti 7–10 kertaa vuodessa ja lisäksi tarvittaessa. Kaikista kokouksista pidetään pöytäkirjaa.

Monimuotoisuutta koskevat periaatteet

Mahdollisimman tehokas hallitustyöskentely edellyttää jäseniltä erinomaista pätevyyttä ja hallituksen kokoonpanolta riittävää monipuolisuutta. Nimitysvaliokunta ottaa hallituskokoonpanoa koskevaa ehdotusta valmistellessaan huomioon ehdokkaiden koulutus- ja ammattitaustan sekä kansainvälisen kokemuksen, jotta hallituksessa on edustettuna laajalti eri alojen osaamista ja koulutusta. Nimitysvaliokunta ottaa myös huomioon ehdokkaiden iän, sillä eri-ikäisten jäsenten kokemukset täydentävät toisiaan.

Wärtsilän periaatteena on, että hallituksessa on edustettuna molempia sukupuolia. Joulukuussa 2016 Wärtsilän hallituksen kahdeksasta jäsenestä kaksi oli naisia. Wärtsilän tavoitteena on ajan myötä saavuttaa tasaisempi sukupuolijakauma hallituksessa.

Nimitysvaliokunta arvioi ehdokkaiden pätevyyden ja henkilökohtaisten ominaisuuksien lisäksi näiden yhteistyökykyä sekä kykyä tukea ja haastaa toimivaa johtoa ennakoivasti ja rakentavasti.

Hallitus vuonna 2016

Hallituksen muodostavat 3.3.2016 alkaen seuraavat kahdeksan jäsentä: Maarit Aarni-Sirviö, Kaj-Gustaf Bergh, Sune Carlsson (varapuheenjohtaja), Tom Johnstone, Mikael Lilius (puheenjohtaja), Risto Murto, Gunilla Nordström ja Markus Rauramo.

Kaikki kahdeksan hallituksen jäsentä arvioitiin riippumattomiksi yhtiöstä ja kuusi arvioitiin riippumattomiksi merkittävistä osakkeenomistajista. Tom Johnstone arvioitiin ei-riippumattomaksi merkittävistä osakkeenomistajista johtuen Investor AB:n hallituksen jäsenyydestä. Hallituksen kokonaisarvion perusteella Sune Carlsson arvioitiin ei-riippumattomaksi merkittävistä osakkeenomistajista johtuen pitkäaikaisesta hallitusjäsenyydestä Investor Groupissa.

Hallituksen muodostivat 3.3.2016 saakka seuraavat kahdeksan jäsentä: Maarit Aarni-Sirviö, Kaj-Gustaf Bergh, Sune Carlsson (varapuheenjohtaja), Tom Johnstone, Mikael Lilius (puheenjohtaja), Risto Murto, Gunilla Nordström ja Markus Rauramo.

Wärtsilän hallitus kokoontui 13 kertaa vuonna 2016. Kaikkien jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti oli 99%. Hallitustyöskentelyn keskeisiä teemoja olivat mm. Wärtsilän taloudellinen ja strateginen kehitys, markkina-asema, kasvumahdollisuudet ja yleinen kehitys. Erityinen painopiste oli konsernin digitaalinen strategia. Henkilöstöasiat on pysyvästi merkittävä teema hallitustyöskentelyssä, sillä se tukee yhtiön pitkäaikaisesta menestyksestä. Vuonna 2016 keskeisiä aiheita hallituksen asialistalla olivat Eniramin ja American Hydron osto.

Hallitusjäsenten kokousohallistumiset 2016

	Hallituksen kokoukset	Osallistuminen %
Mikael Lilius, puheenjohtaja	13/13	100
Sune Carlsson, varapuheenjohtaja	13/13	100
Maarit Aarni-Sirviö	13/13	100
Kaj-Gustaf Bergh	12/13	92
Tom Johnstone	13/13	100
Risto Murto	13/13	100
Gunilla Nordström	13/13	100
Markus Rauramo	13/13	100

Hallituksen tehtävät

Hallitus käsittelee kaikki ne asiat, joista se lain, muiden säädösten ja yhtiöjärjestyksen mukaan nimenomaisesti vastaa. Näistä keskeisimpiä ovat:

- tilinpäätös ja osavuosikatsaukset
- yhtiökokoukselle esitettävät asiat
- toimitusjohtajan, toimitusjohtajan mahdollisen sijaisen ja johtokunnan jäsenten nimittäminen
- taloudellisen valvonnan järjestäminen.

Hallituksen tehtävänä on myös käsitellä sellaiset asiat, jotka ovat konsernin toiminnan huomioon ottaen niin laajakantoisia, ettei niitä voida katsoa konsernin päivittäiseen hallintoon kuuluviksi. Tällaisia asioita ovat esimerkiksi:

- konsernin ja sen liiketoiminta-alueiden pitkän aikavälin tavoitteiden sekä niiden toteuttamiseen tähtäävien strategioiden hyväksyminen
- ulkoisessa ympäristössä tapahtuvien kehityssuuntausten, mahdollisuuksien ja riskien seuranta, mukaan lukien niiden vaikutus tavoitteisiin ja strategiaan
- konsernin vuosittaisen liiketoimintasuunnitelman ja tavoitteenasetannan hyväksyminen
- riskienhallinnan periaatteiden hyväksyminen
- toimitusjohtajan toiminnan seuraaminen ja arvioiminen
- toimitusjohtajan, toimitusjohtajan sijaisen ja johtokunnan jäsenten palkka- ja eläke-etujen hyväksyminen
- hallinnointiperiaatteiden hyväksyminen
- lakien ja määräyksien, yhtiön omien toimintaperiaatteiden sekä muiden vakiintuneiden arvojen ja eettisten periaatteiden noudattamisen valvominen
- yhtiön T&K- ja tuotekehityssuunnitelmien käsitteleminen ja seuraaminen
- hallituksen valiokuntien nimittäminen
- lahjoitusten myöntäminen hyväntekeväisyteen
- päättäminen muista strategisesti tai taloudellisesti merkittävistä asioista, kuten merkittävistä investoinneista tai yritysostoista tai -myynneistä.

Hallituksen valiokunnat

Hallitus asettaa vuosittain yhtiökokouksen jälkeen pidettävässä järjestäytymiskokouksessaan tarkastus-, nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan sekä tarvittaessa muita valiokuntia. Hallitus nimittää valiokuntien jäsenet ja puheenjohtajan ottaen huomioon valiokunnan tehtävien edellyttämän asiantuntemuksen ja kokemuksen. Hallituksella on myös oikeus erottaa valiokuntien jäseniä. Valiokuntien jäsenet nimitetään hallituksen toimikauden ajaksi. Valiokuntien jäsenten lisäksi myös muut hallituksen jäsenet voivat niin halutessaan osallistua valiokuntien kokouksiin. Valiokuntien tehtävänä on valmistella hallituksen kokouksissa päätettäväksi tulevia asioita. Valiokunnilla ei ole omaa itsenäistä päätösvaltaa.

Tarkastusvaliokunta

Hallitus nimittää tarkastusvaliokunnan avustamaan hallitusta sille kuuluvan valvontatehtävän hoitamisessa. Hallitus valitsee keskuudestaan tarkastusvaliokuntaan vähintään kolme jäsentä. Valiokunnan jäsenillä tulee olla tehtävään tarvittava pätevyys. Enemmistön tarkastusvaliokunnan jäsenistä tulee olla yhtiöstä riippumattomia ja vähintään yhden jäsenen tulee olla riippumaton yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista.

Hallitus määrittelee tarkastusvaliokunnan tehtävät vahvistamassaan työjärjestyksessä. Tarkastusvaliokunta seuraa tilinpäätösraportoinnin prosessia, valvoo taloudellista raportointiprosessia sekä seuraa sisäisen valvonnan ja tarkastuksen ja riskienhallintajärjestelmien tehokkuutta. Lisäksi valiokunta tarkastaa kuvauksen taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä, seuraa tilinpäätöksen ja konsernitalinpäätöksen lakisäätöistä tilintarkastusta, arvioi lakisäätöisen tilintarkastusyhteisön riippumattomuutta sekä valmistelee päätösehdotuksen tilintarkastajan valinnasta. Tarkastusvaliokunnan muihin tehtäviin lukeutuu yhtiön tilinpäätöksen laadintaperiaatteiden arviointi ja niihin tehtyjen muutosten hyväksyminen, yhtiön osavuositarkastusten ja tilinpäätösten sekä tilintarkastajan tarkastusvaliokunnalle laatimien raporttien käsittely, lakien ja määräysten noudattamisen varmistamiseen laadittujen prosessien arviointi sekä yhtiön rahoitustilanteen ja verotuksen seuraaminen. Tarkastusvaliokunta käsittelee myös yhtiön hallinnointi- ja ohjausjärjestelmästä annetun selvityksen sekä käsittelee ja ratkaisee muut hallituksen mahdollisesti esille nostamat asiat, jotka kuuluvat tarkastusvaliokunnan vastuulle.

Tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja kutsuu valiokunnan koolle tarvittaessa. Hän myös esittelee valiokunnan ehdotukset hallitukselle ja raportoi säännöllisesti hallitukselle valiokunnan kokouksista.

Tarkastusvaliokunta vuonna 2016

Puheenjohtaja Markus Rauramo; jäsenet Maarit Aarni-Sirviö ja Risto Murto. Kaikki jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista. Tarkastusvaliokunta kokoontui viisi kertaa vuonna 2016. Kaikkien jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti oli 100%.

Nimitysvaliokunta

Hallitus nimittää nimitysvaliokunnan avustamaan hallitusta tehtävissään. Hallitus nimittää keskuudestaan valiokuntaan vähintään kolme jäsentä. Enemmistön valiokunnan jäsenistä tulee olla yhtiöstä riippumattomia.

Hallitus määrittelee nimitysvaliokunnan tehtävät vahvistamassaan työjärjestyksessä. Nimitysvaliokunta valmistelee yhtiökokouksen käsiteltäväksi tulevat hallituksen jäsenten nimityksiä koskevat ehdotukset. Nimitysvaliokunta on tarpeen mukaan yhteydessä merkittäviin osakkeenomistajiin hallituksen jäsenten valintaa koskevilla asioilla. Nimitysvaliokunta valmistelee hallituksen jäsenten palkitsemista koskevia asioita. Nimitysvaliokunta seuraa hallituksen monimuotoisuusavoitteiden täyttymistä ja raportoi tästä vuosittain hallitukselle sekä tarvittaessa ehdottaa muutoksia monimuotoisuusperiaatteisiin.

Nimitysvaliokunnan puheenjohtaja kutsuu valiokunnan koolle tarvittaessa. Hän myös esittelee valiokunnan ehdotukset hallitukselle ja raportoi säännöllisesti hallitukselle valiokunnan kokouksista.

Nimitysvaliokunta vuonna 2016

Puheenjohtaja Mikael Lilius; jäsenet Kaj-Gustaf Bergh, Tom Johnstone ja Risto Murto. Kaikki jäsenet ovat yhtiöstä riippumattomia ja kolme jäsentä riippumattomia merkittävistä osakkeenomistajista. Nimitysvaliokunta kokoontui neljä kertaa vuonna 2016. Kaikkien jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti oli 100%.

Palkitsemisvaliokunta

Hallitus nimittää palkitsemisvaliokunnan avustamaan työtään. Hallitus nimittää keskuudestaan valiokuntaan vähintään kolme jäsentä. Enemmistön valiokunnan jäsenistä tulee olla yhtiöstä riippumattomia.

Hallitus määrittelee palkitsemisvaliokunnan tehtävät vahvistamassaan työjärjestyksessä. Palkitsemisvaliokunta valmistelee tarpeen mukaan toimitusjohtajan, toimitusjohtajan sijaisen ja muiden johtokunnan jäsenten nimitysasiat ennen hallituksen käsittelyä. Palkitsemisvaliokunta valmistelee hallituksen käsiteltäväksi toimitusjohtajan ja johtokunnan jäsenten palkitsemisperiaatteita, kannustinjärjestelmiä sekä heidän palkitsemistaan koskevia ehdotuksia. Valiokunnan käyttämät konsultit ovat riippumattomia yhtiöstä ja sen johdosta.

Palkitsemisvaliokunnan puheenjohtaja kutsuu valiokunnan koolle tarvittaessa. Hän myös esittelee valiokunnan ehdotukset hallitukselle ja raportoi säännöllisesti hallitukselle valiokunnan kokouksista.

Palkitsemisvaliokunta vuonna 2016

Puheenjohtaja Mikael Lilius; jäsenet Maarit Aarni-Sirviö ja Tom Johnstone. Kaikki jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä ja kaksi riippumattomia merkittävistä osakkeenomistajista. Palkitsemisvaliokunta kokoontui kolme kertaa vuonna 2016. Kaikkien jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti oli 100%.

Hallitusjäsenten osallistuminen valiokuntakokouksiin 2016

	Tarkastusvaliokunta	Nimitysvaliokunta	Palkitsemisvaliokunta
Mikael Lilius	-	4/4	3/3
Sune Carlsson	-	1/1	-
Maarit Aarni-Sirviö	5/5	-	3/3
Kaj-Gustaf Bergh	-	4/4	-
Tom Johnstone	-	3/3	3/3
Risto Murto	5/5	4/4	-
Gunilla Nordström	-	-	-
Markus Rauramo	5/5	-	-

Johtokunta

JAAKKO ESKOLA

Wärtsilä Oyj Abp:n konsernijohtaja vuodesta 2015. Syntynyt 1958, diplomi-insinööri. Yhtiön palveluksessa vuodesta 1998.

Keskeinen työkokemus

Wärtsilä Oyj Abp, varatoimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen, 2013–2015; Marine Solutions -liiketoiminnan johtaja, 2006–2015; Power Plants -liiketoiminta, myynti- ja markkinointijohtaja, 2005–2006; Wärtsilä Development & Financial Services Oy, toimitusjohtaja, 1998–2005; PCA Corporate Finance, johtaja, 1997–1998; Kansallis-Osake-Pankki, kansainvälisen projektirahoituksen johtotehtävät, 1986–1997; Teollistamisrahasto, yritystutkija, 1984–1986; VTT, tutkija, 1983–1984.

Luottamustehtävät

Teknologiateollisuus ry., hallituksen jäsen.

Tärkeimmät aikaisemmat luottamustehtävät

European Marine Equipment Council (EMEC), puheenjohtaja, 2008–11.

Osakeomistus Wärtsilä Oyj Abp:ssä 31.12.2016: 6.420 osaketta

PIERPAOLO BARBONE

Toimitusjohtajan sijainen vuodesta 2015 lähtien ja Services-liiketoiminnan johtaja vuodesta 2013. Syntynyt 1957, diplomi-insinööri. Yhtiön palveluksessa vuodesta 1996.

Keskeinen työkokemus

Wärtsilä Oyj Abp, Services-liiketoiminnan johtaja, Etelä-Eurooppa ja Afrikka, 2013; Wärtsilä Oyj Abp, Services-liiketoiminnan johtaja, Lähi-itä & Aasia, 2010–2013; Wärtsilä Italia S.p.A., johtaja, 2000–2003; Ciserv Group, johtaja, 2001–2006; Wärtsilä Oyj Abp, kenttähuollon johtaja, 1997–2009; Wärtsilä Italia S.p.A., Services-liiketoiminnan johtaja, 1997–2003; Fincantieri C.N.I. S.p.A., Isotta Fraschini - dieselmoottoriyrityksen myyntipäällikkö, 1989–1996.

Osakeomistus Wärtsilä Oyj Abp:ssä 31.12.2016: 5.600 osaketta

PÄIVI CASTRÉN

Henkilöstöjohtaja vuodesta 2012. Syntynyt 1958, psykologian maisteri. Yhtiön palveluksessa vuodesta 2005.

Keskeinen työkokemus

Wärtsilä Oyj Abp, henkilöstöjohtaja (Vice President, Human Resources), 2005–2011; Nokia Oyj, henkilöstöjohtaja, Nokia Finland, 2002–2005; Nokia Networks, HR-johtaja, 2000–2002; Nokia Networks, Networks Systems, HR-johtaja, 1999–2000; Nokia Networks, HR-päällikkö, 1995–1998; Valmet Paper Machinery, HR-päällikkö, 1988–1995.

Luottamustehtävät

Elinkeinoelämän keskusliitto EK, koulutus- ja työvoimatyöryhmän puheenjohtaja; Wilhelm Wahlforss -säätiö, hallituksen puheenjohtaja; IMD Executive Education Advisory Council, jäsen.

Osakeomistus Wärtsilä Oyj Abp:ssä 31.12.2016: 3.970 osaketta

JAVIER CAVADA CAMINO

Energy Solutions -liiketoiminnan johtaja vuodesta 2015 lähtien. Syntynyt 1975, tekniikan tohtori. Yhtiön palveluksessa vuodesta 2002.

Keskeinen työkokemus

Wärtsilä Oyj Abp, Etelä-Euroopan ja Afrikan alueen Services-liiketoiminnan johtaja, 2013–2015; johtaja, Propulsion Services, 2015; Wärtsilä Propulsion, johtaja, laatu ja toiminnan kehittäminen, 2012–2013; Wärtsilä Propulsion Wuxi Co., Ltd., toimitusjohtaja, 2011–2013; Cedervall Zhangjiagang Marine Components Co., Ltd., toimitusjohtaja, 2011–2013; Wärtsilä CME Zhenjiang Propeller Co. Ltd., tekninen johtaja, 2009–2011; professori, Cantabrian yliopisto, Espanja, 2007–2009; Wärtsilä Propulsion Spain, S.A., johtaja, toimituskeskus, 2008–2009; tuotantopäällikkö, 2002–2007; Robert Bosch Spain, S.A., tuotantopäällikkö, käynnistysmoottorit, 1999–2002; tekninen päällikkö, tuotanto, 1997–2002.

Osakeomistus Wärtsilä Oyj Abp:ssä 31.12.2016: ei osakkeita

KARI HIITANEN

Johtaja, yhteiskuntasuhteet ja lakiasiat, vuodesta 2012. Hallituksen sihteeri vuodesta 2002. Syntynyt 1963, oikeustieteen kandidaatti. Yhtiön palveluksessa vuodesta 1989.

Keskeinen työkokemus

Wärtsilä Oyj Abp, henkilöstöstä ja lakiasioista vastaava johtaja, 2002–2011; Wärtsilän Power-toimialat, päälakimies, 2000–2002; Wärtsilä Diesel -ryhmä, päälakimies, 1994–1999; Metra Oyj Abp ja Wärtsilä Diesel -ryhmä, lakimies, 1989–1994.

Luottamustehtävät

European Engine Power Plants Association, EUGINE, puheenjohtaja; Saksalais-Suomalainen Kauppakamari, hallituksen puheenjohtaja; Suomalais-venäläinen hallitustenvälinen talouskomissio, II varapuheenjohtaja; Suomalais-korealainen kauppayhdistys ry, hallituksen varapuheenjohtaja; East Office of Finnish Industries Oy, hallituksen jäsen; Elinkeinoelämän Keskusliitto EK, kauppapoliittisen valiokunnan puheenjohtaja.

Osakeomistus Wärtsilä Oyj Abp:ssä 31.12.2016: 4.274 osaketta

ROGER HOLM

Marine Solutions -liiketoiminnan johtaja vuodesta 2015 alkaen. Syntynyt 1972, kauppatieteiden maisteri. Yhtiön palveluksessa vuodesta 1997.

Keskeinen työkokemus

Wärtsilä Oyj Abp: johtaja, Engines, 2013–2015; johtaja, Seals & Bearings, 2011–2013; johtaja, Solutions Management, Services, 2010–2011; johtaja, Business Development, Services, 2008–2010; tietohallintojohtaja, 2006–2008; hankejohtaja, globaali ERP-järjestelmä, 2002–2006; talouspäällikkö, 2001–2002; Wärtsilä Finland Oy & Wärtsilä NSD Finland Oy: erilaisia johtotehtäviä, 1997–2001.

Luottamustehtävät

GS-Hydro, hallituksen jäsen.

Osakeomistus Wärtsilä Oyj Abp:ssä 31.12.2016: ei osakkeita

ATTE PALOMÄKI

Viestintäjohtaja vuodesta 2008. Syntynyt 1965, valtiotieteiden maisteri. Yhtiön palveluksessa vuodesta 2008.

Keskeinen työkokemus

Nordea Bank AB (publ.), viestintäjohtaja, 2007–2008, ja Suomen viestinnän johtaja, 2005–2006; Kauppalehti, taloustoimittaja, 2002–2005; MTV3, erikoistoimittaja/talous, 2000–2002, uutispäällikkö, 1995–2000, sekä uutistoimittaja/uutisankkuri, 1993–1995.

Luottamustehtävät

Taloudellinen Tiedotustoimisto TAT, Euroopan viestintäjohtajien liitto EACD ja Finland Promotion Boardin johtoryhmä, hallitusten jäsen.

Osakeomistus Wärtsilä Oyj Abp:ssä 31.12.2016: 3.869 osaketta

MARCO RYAN

Chief Digital Officer 26.9.2016 lähtien. Syntynyt 1966, informaatioteknologian korkeakoulututkinto. Yhtiön palveluksessa vuodesta 2016.

Keskeinen työkokemus

Flint Group, Interim Chief Digital Officer, 2016; Thomas Cook Group, Chief Digital Officer, 2013–2015; Thomas Cook Touristik GmbH, toimitusjohtaja, Omnichannel, 2013–2014; Accenture Interactive, toimitusjohtaja (ASEAN), 2011–2013; Premier Farnell Plc, Senior Vice President eCommerce and Digital, 2006–2011; Capgemini Consulting, johdon konsultti, 2001–2006; Interactive Collector Plc, VP Interactive Services, 1999–2001; Telematix and Keyhaven Ltd, toimitusjohtaja, 1997–1999; Ison-Britannian armeija, upseeri, erilaisia johtotehtäviä, 1985–1997.

Osakeomistus Wärtsilä Oyj Abp:ssä 31.12.2016: ei osakkeita

MARCO WIRÉN

Talous- ja rahoitusjohtaja vuodesta 2013. Syntynyt 1966, kauppatieteiden maisteri. Yhtiön palveluksessa vuodesta 2013.

Keskeinen työkokemus

SSAB, talous- ja rahoitusjohtaja, 2008–2013; SSAB, Business Control -johtaja, 2007–2008; Eltel Networks, talous- ja rahoitusjohtaja ja liiketoiminnan kehittämisestä vastaava johtaja, 2002–2007; NCC, liiketoiminnan kehittämisestä vastaava johtaja ja talousjohtaja, 1995–2001.

Luottamustehtävät

Neste Oyj, hallituksen jäsen.

Osakeomistus Wärtsilä Oyj Abp:ssä 31.12.2016: 3.640 osaketta

Toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja

Yhtiön hallitus nimittää yhtiön toimitusjohtajan, joka on samalla konsernijohtaja. Toimitusjohtaja johtaa konsernin liiketoimintaa ja hallintoa yhtiöjärjestyksen, Suomen osakeyhtiölain ja hallituksen ohjeiden mukaan. Toimitusjohtajan tukena konsernin johtamisessa on johtokunta. Toimitusjohtajan palvelussuhteen ehdot määritellään kirjallisesti hänen työsopimuksessaan. Yhtiön toimitusjohtaja on Jaakko Eskola. Toimitusjohtajan sijaisena toimii Services-liiketoiminnan johtaja Pierpaolo Barbone.

Johtokunnan toiminta

Yhtiön johtokunnassa on yhdeksän jäsentä: toimitusjohtaja, talous- ja rahoitusjohtaja, Energy Solutions-, Marine Solutions- ja Services-liiketoimintojen johtajat, Chief Digital Officer, viestintäjohtaja, henkilöstöjohtaja sekä yhteiskuntasuhteista ja lakiasioista vastaava johtaja. Yhtiön hallitus nimittää johtokunnan jäsenet ja vahvistaa heidän palkka- ja muut sopimusehtonsa.

Johtokunnan puheenjohtajana toimii yhtiön toimitusjohtaja. Johtokunta käsittelee konsernin ja liiketoimintojen strategia-asioita, investointeja, tuotepolitiikkaa, konsernirakennetta ja ohjausjärjestelmiä sekä valvoo yhtiön toimintaa.

Talous- ja rahoitusjohtajan päävastuita ovat konsernin taloushallinto, rahoitustoiminta (mukaan lukien projekti- ja asiakasrahoitus), verotus ja prosessien kehittäminen sekä konsernin suunnittelutoiminnot. Liiketoimintojen johtajat vastaavat kukin oman globaalim toimialansa myyntivolyymista ja kannattavuudesta apunaan konsernin eri maissa toimivat tytäryhtiöt. Chief Digital Officer johtaa konsernin tietohallinto-organisaatiota ja vastaa Wärtsilän digitaalisen strategian määrittelystä, kehittämisestä ja toteuttamisesta, organisaationsa rakenteesta sekä digitaalisesta hallinnosta tiiviissä yhteistyössä toimitusjohtajan ja muiden johtokunnan jäsenten kanssa. Konsernin yhteiskuntasuhteista ja lakiasioista vastaavan johtajan päävastuita ovat yhteiskuntasuhteet ja lakiasiat, aineettoman omaisuuden hallinta, kestävä kehitys, ympäristöasiat sekä työterveys- ja työturvallisuusasiat. Konsernin henkilöstöjohtaja vastaa henkilöstöjohtamisen prosesseista. Konsernin viestintäjohtajan päävastuuna on sisäinen ja ulkoinen viestintä sekä brändin rakentaminen. Johtokunnan jäsenten henkilötiedot, vastualueet ja omistukset on esitetty osassa [Johtokunnan jäsenten CV:t](#).

Johtokunta vuonna 2016

Johtokunta kokoontui 14 kertaa vuonna 2016. Tärkeimpiä johtokunnan käsittelemiä asioita olivat markkinoiden kehittyminen ja liiketoimintastrategia, uudet kasvualueet ja yhtiön kannattavuus sekä kilpailukykyyn kehittämiseen ja kustannuksiin liittyvät asiat. Asialistan keskeisiä teemoja olivat myös digitalisaatio ja toiminnan erinomaisuus. Lisäksi tärkeä aihe oli Eniramin ja American Hydron osto sekä näihin yrityskauppoihin liittyvän integraatioprosessin suunnittelu ja toteutus. Edelleen tärkeä painopistealue oli Wärtsilän organisaatorakenteen jatkuva kehittäminen ja organisaatiomuutosten toteutus. Johtokunta kiinnitti erityistä huomiota myös markkinoiden, toimintaympäristöä säätelevien määräysten, tilauskertymän ja tuotantokapasiteetin kehitykseen sekä alihankkija- ja muihin sidosryhmäsuhteisiin.

Johtajisto

Yhtiön johtajistoon kuuluvat johtokunnan jäsenten lisäksi seuraavat konsernihallinnon eri toiminnoista vastaavat johtajat.

Juha Hiekkänen

Talousjohtaja
Syntynyt 1978, KTM

Riitta Hovi

Lakiosaston apulaisjohtaja
Syntynyt 1960, OTK, MBA

Anu Hämäläinen

Rahoitusjohtaja
Syntynyt 1965, KTM

Johan Jägerroos

Sisäisen tarkastuksen johtaja
Syntynyt 1965, KTM

Sari Kolu

Johtaja, Compliance
Syntynyt 1967, OTK, Executive MBA

Jukka Kumpulainen

Tietohallintojohtaja (CIO)
Syntynyt 1968, DI

Antti Kuokkanen

Johtaja, yritysjärjestelyt, Business Control & Analysis
Syntynyt 1977, KTM, DI

Vesa Riihimäki

Laatujohtaja
Syntynyt 1966, DI

Marko Vainikka

Johtaja, yhteiskuntasuhteet ja kestävä kehitys
Syntynyt 1970, DI

Natalia Valtasaari

Sijoittaja- ja mediasuhdejohtaja
Syntynyt 1984, KTM

Liiketoimintojen johtoryhmät

Kunkin liiketoiminnon johtajan tukena on johtoryhmä.

Energy Solutions

Javier Cavada Camino

Johtaja, Energy Solutions
Syntynyt 1975, tekniikan tohtori

Minna Blomqvist

Henkilöstöjohtaja
Syntynyt 1969, DI

Alexandre Eykerman

Johtaja, LNG-Ratkaisut
Syntynyt 1972, DI, MBA (Supply Management)

Melle Kruisdijk

Johtaja, Eurooppa
Syntynyt 1971, DI

Antti Kämi

Johtaja, Moottorivoimalaitokset
Syntynyt 1964, DI

Caj Malmsten

Johtaja, Afrikka
Syntynyt 1972, KTM

Sushil Purohit

Myyntijohtaja, Lähi-itä, Aasia & Australia
Syntynyt 1972, insinööri, MBA

Tomas Rönn

Johtaja, Amerikat
Syntynyt 1961, insinööri

Laura Susi-Gamba

Johtaja, lakiasiat
Syntynyt 1963, OTK

Iñigo Viani

Johtaja, Uusiutuvat energialähteet ja varastointi
Syntynyt 1972, FM (luonnontiede)

Ossi Ylinen

Talous- ja rahoitusjohtaja
Syntynyt 1976, KTM

Marine Solutions

Roger Holm

Johtaja, Marine Solutions
Syntynyt 1972, KTM

Arjen Berends

Talous- ja rahoitusjohtaja
Syntynyt 1968, MBA

Aaron Bresnahan

Myyntijohtaja
Syntynyt 1969, MBA & MA (Strategic Studies)

Sinikka Ilveskoski

Johtaja, lakiasiat ja sopimushallinta
Syntynyt 1967, OTK

Timo Koponen

Johtaja, pumppu- ja kaasuratkaisut
Syntynyt 1969, KTM

Stephan Kuhn

Johtaja, sähkö- ja automaatiojärjestelmät
Syntynyt 1962, MBA

Juha Kytölä

Johtaja, ympäristöratkaisut
Syntynyt 1964, DI

Arto Lehtinen

Johtaja, propulsioalaitteistot
Syntynyt 1971, DI

Stefan Wiik

Johtaja, moottorit
Syntynyt 1971, insinööri

Services

Pierpaolo Barbone

Johtaja, Services ja toimitusjohtajan sijainen
Syntynyt 1957, DI

Guido Barbazza

Johtaja, Emerging Business
Syntynyt 1960, DI

Serge Begue

Johtaja, Etelä-Eurooppa & Afrikka
Syntynyt 1954, koneinsinööri

Peter Bjurs

Talous- ja rahoitusjohtaja
Syntynyt 1965, KTM

Henri van Boxtel

Johtaja, Lähi-itä & Aasia
Syntynyt 1959, diplomiekonomi, merenkulku

Tamara de Gruyter

Johtaja, propulsiolaitteistojen huolto
Syntynyt 1972, laivanrakennusinsinööri

Tomas Hakala

Johtaja, 4-tahtimoottoreiden huolto
Syntynyt 1968, insinööri

Kai Kamila

Henkilöstöjohtaja
Syntynyt 1960, kasvatustieteiden maisteri

Ralf Lindbäck

Lakiasiaintohtaja
Syntynyt 1958, OTK

Stefan Nysjö

Johtaja, Pohjois-Eurooppa
Syntynyt 1970, insinööri

Vesa Riihimäki

Laatujohtaja
Syntynyt 1966, DI

Walter Reggente

Johtaja, Amerikat
Syntynyt 1965, merenkulkuinsinööri

Sini Spets

Johtaja, liiketoiminnan kehittäminen
Syntynyt 1974, psykologian maisteri

Tytäryhtiöiden toimitusjohtajat

Tytäryhtiöiden toimitusjohtajat vastaavat siitä, että paikalliset resurssit ovat oikeassa suhteessa liiketoiminnan tarpeisiin, henkilöstöä kehitetään asianmukaisesti, toiminta täyttää konsernin prosessien asettamat vaatimukset, mukaan lukien laatujärjestelmä, toiminnassa noudatetaan soveltuvia lakeja ja hyviä kauppatapoja ja että tytäryhtiön viestintä vastaa konsernin tavoitteita.

Sisäinen valvonta

Wärtsilän sisäisen valvonnan tavoitteet perustuvat kansainväliseen COSO-malliin. Wärtsilän määritelmän mukaan sisäinen valvonta on Wärtsilän hallituksen, johdon, konserniyhtiöiden hallitusten ja muun henkilöstön toteuttama prosessi, jonka tarkoituksena on antaa kohtuullinen varmuus yhtiön toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta.

Sisäisen valvonnan piiriin kuuluvat Wärtsilän kaikki politiikat, prosessit, käytännöt ja organisaatorakenteet, jotka auttavat johtoa ja viime kädessä hallitusta varmistamaan, että Wärtsilän asettamat tavoitteet täyttyvät, että liiketoimintaa hoidetaan eettisesti ja kaikkien soveltuvien lakien ja määräysten mukaisesti, että yhtiön omaisuutta, brändi mukaan lukien, hoidetaan vastuullisesti ja että taloudellinen raportointi on asianmukaista. Sisäinen valvonta ei ole erillinen prosessi tai toimintakokonaisuus vaan kiinteä osa Wärtsilän kaikkea toimintaa.

Sisäisen valvonnan järjestelmä toimii konsernin kaikilla tasoilla. Sisäisen valvonnan järjestelmän ylläpidon ja kehittämisen päämääränä on liiketoiminnan tulosten jatkuva parantaminen ja samalla lakien ja määräysten noudattaminen kaikissa maissa, joissa Wärtsilällä on toimintaa.

Tavoitejohtaminen

Suunnittelu ja tavoitteiden asettaminen ovat kiinteä osa Wärtsilän tavoitejohtamista. Ne ovat normaalia johtamistoimintaa eivätkä kuulu yhtiön sisäisen valvonnan järjestelmään. Tavoitteiden asettaminen on kuitenkin sisäisen valvonnan tärkeä edellytys. Tavoitejohtamisprosessin kautta asetetaan vuosittain Wärtsilän konsernitason taloudelliset ja muut tavoitteet. Konsernitason tavoitteista johdetaan liiketoimintojen, konserniyhtiöiden ja viime kädessä yksittäisten työntekijöiden tavoitteet.

Vuositavoitteiden saavuttamista seurataan kuukausittaisessa johdon raportoinnissa. Liiketoimintojen tuloksia ja vuositavoitteiden saavuttamista tarkastellaan kuukausittain näiden johtoryhmien kokouksissa. Johtokunta seuraa konsernin ja liiketoimintojen tavoitteisiin liittyviä tuloksia kuukausittain. Johtoryhmät ja johtokunta valvovat myös Wärtsilän taloudellisen raportoinnin luotettavuutta.

Wärtsilän taloudellista raportointia hoidetaan yhtenäisin menetelmin kaikissa merkittävässä konserniyhtiöissä hyödyntäen mm. toiminnanohjausjärjestelmää (ERP) ja yhteistä tilikarttaa. Koko konsernissa sovelletaan kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja (IFRS). Wärtsilän tilinpäätös- ja valvontaprosessilla on sisäisen valvonnan toimivuudelle oleellinen merkitys. Taloudellisen raportoinnin luotettavuus edellyttää taloushallinnon ja laskentatoimen prosessien asianmukaista valvontaa.

Hallitus arvioi säännöllisesti Wärtsilän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisuutta ja tehokkuutta. Hallituksen vastuulla on myös varmistaa, että laskentatoimen ja taloushallinnon sisäinen valvonta on järjestetty asianmukaisesti. Taloudellisen raportointiprosessin valvonnasta vastaa Wärtsilä Oyj Abp:n hallituksen tarkastusvaliokunta. Konsernin talous- ja valvontatoiminnon vastuulla on tiedottaa asiaankuuluville johdon jäsenille, jos tulokset poikkeavat suunnitelmista, sekä analysoida poikkeamien syyt ja ehdottaa korjaavia toimenpiteitä. Talous- ja valvontatoiminto tukee liiketoimintoja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisen

edellyttämässä päätöksenteossa ja analyyseissä. Talous- ja valvontatoiminto vastaa myös yhtiön tavoitejohtamisprosessien ylläpidosta ja kehittämisestä niin, että eri organisaatiotasojen johto saa ajoissa luotettavaa ja asianmukaista tietoa organisaation tavoitteiden saavuttamisesta. Lisäksi talous- ja valvontatoiminto vastaa taloudellisen raportointiprosessin ja siihen liittyvien valvontajärjestelyiden kehittämisestä.

Lain- ja säännöstenmukaisuuden johtaminen

Lain- ja säännöstenmukaisuuden johtamisessa sovellettavilla käytännöillä ja prosesseilla on keskeinen merkitys Wärtsilän sisäisen valvonnan järjestelmässä. Wärtsilä noudattaa paikallista lainsäädäntöä ja muita määräyksiä kaikkialla, missä sillä on toimintaa.

Lain- ja säännöstenmukaisuuden johtamiseen liittyviä asioita hoidetaan ennen muuta ennakoivasti. Lakiasianosasto tukee toimitusjohtajaa ja liiketoimintoja näiden analysoidessa ja tehdessä päätöksiä asioissa, joihin liittyy sopimuspolitiikkaa, riskienhallintaa ja viranomaismääräyksiä koskevia näkökohtia. Keskeistä on myös säännöstenmukaisuuden johtaminen ja asianmukaista toimintaa ja käyttäytymistä niin sisäisesti kuin ulkoisestikin korostavan yrityskulttuurin vahvistaminen ja turvaaminen. Säännöstenmukaisuuden johtaminen perustuu yhtiön toimintaperiaatteisiin ja asianomaisiin konsernitason politiikkoihin ja ohjeisiin. Koko yhtiötä koskevat valvontamekanismit ja -prosessit ovat osa sisäistä valvontaa.

Henkilöstöjohtaminen

Henkilöstöjohtamisen käytännöt ja prosessit ovat merkittävä osa Wärtsilän sisäisen valvonnan järjestelmää. Sisäisen valvonnan kannalta tärkeimmät henkilöstöjohtamisen prosessit koskevat palkkausta ja työsuhte-etuja, henkilöstön kehittämistä, rekrytointia, resursoinnin hallintaa ja henkilökohtaista tavoitejohtamista sekä henkilöstön palauteprosesseja. Henkilöstötoiminto vastaa yhtiön henkilöstöjohtamisen prosessien ylläpidosta ja kehittämisestä niin, että ne tukevat tehokasta sisäistä valvontaa myös työntekijätasolla.

Muut johtamisjärjestelmät

Johtokunta on vastuussa Wärtsilän johtamisjärjestelmän kehittämisestä ja soveltamisesta, järjestelmän toiminnan jatkuvasta parantamisesta sekä järjestelmän tehokkaan toiminnan varmistamisesta. Wärtsilän johtamisjärjestelmä kattaa yhtiön kaikki globaalit prosessit ja johtamiskäytännöt, joiden tarkoituksena on varmistaa, että asiakkaiden odotukset täyttyvät. Seuraavassa kuvattujen johtamisjärjestelmien kaikin puolin moitteeton toiminta varmistaa osaltaan Wärtsilän sisäisen valvonnan tavoitteiden saavuttamisen.

Laatu

Wärtsilän ratkaisujen laatu, ja siten laatujohtamisen tuloksellisuus, on yhtiölle ensiarvoisen tärkeää. Wärtsilän ISO 9001:2000 -laatujohtamisjärjestelmän noudattamista edellytetään kaikessa konsernin toiminnassa, ja sitä myös valvotaan tarkasti.

Kestävä kehitys

Wärtsilä on sitoutunut vahvasti kestävään kehitykseen. Wärtsilän toiminnan kestävä kehitys mukaisuus perustuu yhtiön visioon, missioon ja arvoihin sekä taloudelliseen kannattavuuteen. Wärtsilän noudattamat maailmanlaajuiset periaatteet, kuten laatu-, ympäristö- ja työterveys- ja työturvallisuuspolitiikka (QEHS) sekä toimintaperiaatteet ja yhtiön arvot, antavat yhdenmukaiset perusteet kestävä kehitystä edistävälle toimintatavoille. Edellä mainittujen lisäksi Wärtsilän sisäinen konsernikäsikirja sisältää muita politiikoita ja direktiivejä, menettelytapahojeita, vastuiden määrittelyä sekä johtamisjärjestelmän rakenteen selityksiä.

Wärtsilän johtokunta kantaa kokonaisvastuun yhtiön kestävä kehityksen mukaisesta toiminnasta. Johtokunta hyväksyy toimintaperiaatteet ja tarkistaa niiden sisällön säännöllisesti. Johtokunta määrittelee kestävä kehityksen tavoitteet ja valvoo asetettujen tavoitteiden täyttymistä. Toiminnan tuloksellisuutta seurataan sekä johtokunnan että liiketoimintojen johtoryhmien katselmuksissa.

Hallitus katselmoi vuosittain tärkeimmät kestävään kehitykseen liittyvät asiat. Lisäksi johtokunta määrittää keskeisimmät kestävään kehitykseen liittyvät epäkohdat ja tarvittaessa tiedottaa niistä hallitukselle.

Wärtsilän kestävä kehityksen toiminto vastaa johdon tarvitseman tiedon hankkimisesta, kehittämistarpeiden tunnistamisesta ja kestävä kehityksen ohjelmien koordinoinnista sekä toiminnan ohjeistamisesta. Toiminto toimii läheisessä yhteistyössä sekä liiketoimintojen että tukifunktioiden kuten henkilöstö-, lakiasiain-, Compliance- ja laatu toimintojen kanssa. Lisäksi toiminto kerää tytäryhtiöiltä kestävä kehitystä koskevat tiedot.

Vastuut on määritelty tarkkaan ja niiden tukena on tarvittava ohjeistus ja koulutus. Koulutuksissa käsiteltäviä aiheita ovat mm. liiketoimintaperiaatteet, korruption vastaiset periaatteet sekä ympäristö-, työterveys- ja työturvallisuusasiat. Wärtsilä seuraa kestävä kehitykseen liittyvän toimintansa tuloksellisuutta hyödyntämällä eri työkalujen ja toimintojen, kuten sisäisten tarkastusten ja compliance-prosessien, tuottamaa tietoa.

Riskienhallinta

Wärtsilän sisäisen valvonnan tarkoituksena on tukea yhtiön tavoitteiden saavuttamista. Tavoitteiden saavuttamista uhkaavat riskit on tunnistettava ja arvioitava, jotta niitä voidaan hallita. Riskien tunnistaminen ja arviointi ovat siis sisäisen valvonnan perusedellytyksiä. Wärtsilän sisäisen valvonnan mekanismit ja käytännöt antavat johdolle varmuutta siitä, että riskienhallinta toteutuu suunnitellulla tavalla.

Wärtsilä on määritellyt yksikkö- ja prosessitasojen sekä tietojärjestelmien valvonnan edellyttämät toimenpiteet ja toteuttanut ne. Eri tasojen valvontatoimenpiteitä tarvitaan, jotta kaiken tasoisia riskejä voidaan suoraan torjua. Wärtsilän riskienhallinnan prosessit käsittävät konsernitason riskiarvioinnit ja riskienhallintaprosessit sekä projektikohtaiset riskiarvioinnit ja projektien riskienhallinnan. Konsernitason riskiarviointiprosessin tuloksena laaditaan toimintasuunnitelmia tunnistettujen ja ensisijaisiksi katsottujen riskien varalta.

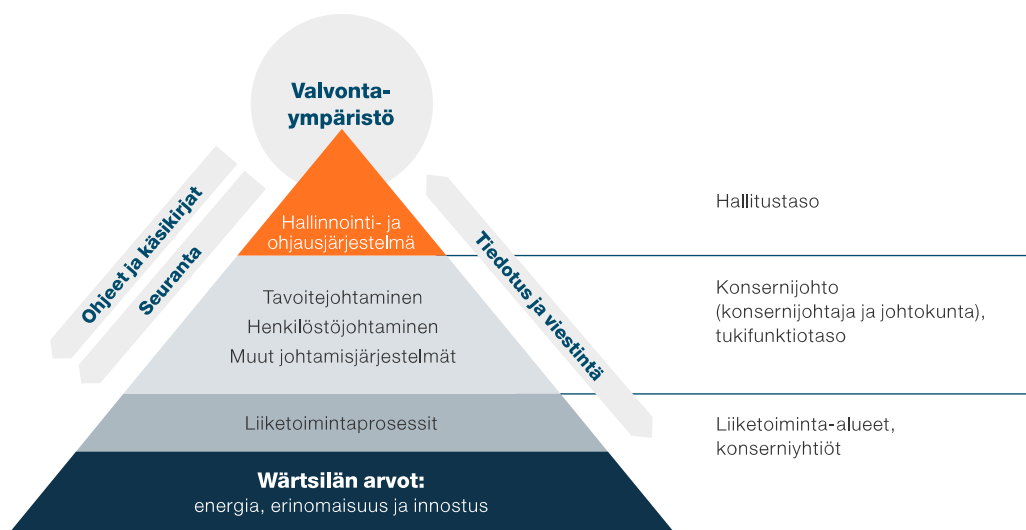
Kukin liiketoiminto raportoi tärkeimmistä riskeistään johtokunnalle. Johtokunta myös seuraa määriteltyjen riskienhallintasuunnitelmien toteutusta säännöllisesti. Wärtsilän hallitus on vastuussa konsernin kokonaissietokyvyn määrittelystä eri riskien suhteen. Tarkoituksena on varmistaa, että Wärtsilällä on riittävät välineet ja resurssit riskien hallintaan. Hallitus katselmoi riskiprofiiliin säännöllisesti. Toimitusjohtaja on johtokunnan avustuksella vastuussa Wärtsilän koko toiminnan riskienhallinnan organisoinnista ja sen asianmukaisuuden varmistamisesta. Liiketoimintojen johdon vastuulla on laatia toimintasuunnitelmat tärkeimpien riskien varalta.

Wärtsilän keskeisimmät strategiset ja operatiiviset riskit ja rahoitusriskit on esitetty osassa [Riskit ja riskienhallinta](#).

Tietohallinto

Tietohallinnolla on keskeinen merkitys Wärtsilän sisäisen valvonnan järjestelmässä. Tietojärjestelmät ovat tehokkaan sisäisen valvonnan kannalta kriittisen tärkeitä, sillä monet valvontatoimenpiteet perustuvat tietotekniikkaan.

Wärtsilän sisäisen valvonnan päätekijät

Arvot ja valvontaympäristö

Wärtsilän sisäisen valvonnan järjestelmän perustana ovat yhtiön arvot: energia, innostus ja erinomaisuus. Yhtiön arvot heijastuvat päivittäiseen kanssakäymiseen toimittajien, asiakkaiden ja sijoittajien kanssa sekä myös Wärtsilän sisäisiin ohjeistuksiin, politiikkoihin, käsikirjoihin, prosesseihin ja käytäntöihin. Sisäinen valvontaympäristö määrittää sisäisen valvonnan periaatteet ja vaikuttaa henkilöstön tietoisuuteen valvonnasta. Valvontaympäristö tuo kurinalaisuutta ja antaa perusteet kaikille sisäisen valvonnan komponenteille. Wärtsilän valvontaympäristön elementit sisältyvät yrityskulttuuriin, siis henkilöstön rehellisyyteen, eettisiin arvoihin ja ammattitaitoon, sekä henkilöstön hallitukselta saamaan huomioon ja ohjaukseen. Wärtsilän arvot ja valvontaympäristö antavat hallitukselle ja johdolle kohtuullisen varmuuden siitä, että sisäisen valvonnan tavoitteet saavutetaan. Toimitusjohtaja ja johtokunta määrittelevät Wärtsilän arvot ja eettiset periaatteet, joita toimintaperiaatteet heijastavat, ja näyttävät esimerkkiä asianmukaisesta yrityskulttuurista. Arvot, eettiset periaatteet ja yrityskulttuuri luovat yhdessä pohjan sisäiselle valvonnalle. Toimitusjohtaja ja johtokunta vastaavat yhdessä liiketoimintojen johdon kanssa Wärtsilän arvojen välittämisestä koko organisaatioon.

Liiketoimintaprosessit

Wärtsilän liiketoimintaprosesseihin nivotut valvontamekanismit ovat sisäisen valvonnan tehokkuuden kannalta keskeisen tärkeitä. Liiketoimintaprosessien valvonta auttaa varmistamaan, että kaikki Wärtsilän sisäisen valvonnan tavoitteet saavutetaan. Tämä pätee erityisesti toiminnan tehokkuuden ja Wärtsilän kannattavuuden ja maineen turvaamiseen. Liiketoimintojen johto on velvollinen varmistamaan, että määritellyt konsernitason prosessit ja valvontamekanismit ovat käytössä kunkin omalla vastualueella ja että niitä noudatetaan. Jos konsernitason prosesseja tai valvontamekanismeja ei ole, liiketoimintojen johto on velvollinen varmistamaan,

että ko. tarkoitusta varten on määritelty ja otettu käyttöön liiketoiminnon omat prosessit, jotka takaavat riittävän valvonnan.

Ohjeistus ja viestintä

Ohjeet ja käsikirjat

Wärtsilän sisäisen valvonnan järjestelmän, eli esim. hallinnointijärjestelmän, johtamisjärjestelmän, tavoitejohtamisprosessin ja muiden liiketoiminta-, ym. prosessien, osa-alueet on kuvattu erilaisissa ohjeissa ja käsikirjoissa. Tärkeimmät konsernitason politiikat ja ohjeet on koottu Wärtsilän konsernikäsikirjaan. Konsernin laskentatoimen käsikirja sisältää kaikissa konserniyhtiöissä noudatettavat laskentatoimen ja taloudellisen raportoinnin ohjeistukset. Käsikirja tukee Wärtsilän taloudelliselle raportoinnille asetettujen luotettavuustavoitteiden saavuttamista. Kaikilla politiikoilla ja niiden muutoksilla on oltava Wärtsilän johtokunnan jäsenen hyväksyntä.

Konsernitason ohjeiden ja käsikirjojen lisäksi liiketoiminnoilla on kunkin tarpeita vastaavia omia ohjeistuksia. Liiketoimintojen ohjeet ja käsikirjat yhdenmukaistetaan konsernin ohjeiden ja käsikirjojen kanssa siten, että ristiriitaisuuksia ei synny.

Tiedotus ja viestintä

Tehokas sisäisen valvonnan järjestelmä vaatii riittävää, oikea-aikaista ja luotettavaa tietoa, jotta johto pystyy arvioimaan yhtiön tavoitteiden saavuttamista. Tarvitaan sekä taloudellista että muuta tietoa niin yhtiön sisäisistä kuin ulkoisistakin tapahtumista ja toiminnasta. Henkilöstöllä on mahdollisuus antaa johdolle (esim. suoraan lakiasiainosastolle, Compliance-toiminnolle tai sisäiselle tarkastukselle) vapaamuotoista palautetta ja kertoa havaitsemastaan kyseenalaisesta toiminnasta. Kaikki ulkoinen viestintä hoidetaan konsernin tiedotuspolitiikan mukaisesti.

Seuranta

Seurannalla tarkoitetaan prosessia, jonka avulla Wärtsilän sisäisen valvonnan järjestelmää ja sen suorituskykyä arvioidaan pitkällä aikavälillä. Omaa toimintaa seurataan Wärtsilässä toisaalta jatkuvasti ja toisaalta erillisissä arvioinneissa, kuten sisäisissä ja ulkoisissa tarkastuksissa ja laatuauditoinneissa. Liiketoimintojen johdon vastuulla on varmistaa, että kunkin vastuualueella noudatetaan kaikkia soveltuvia lakeja ja määräyksiä. Wärtsilän johto seuraa sisäistä valvontaa osana normaalia johtamistyötä. Hallituksen tarkastusvaliokunta arvioi ja varmentaa Wärtsilän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisuuden ja tehokkuuden.

Sisäinen tarkastus avustaa tarkastusvaliokuntaa Wärtsilän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisuuden ja tehokkuuden arvioinnissa ja varmentamisessa tekemällä vuosisuunnitelmansa mukaisesti säännöllisiä sisäisiä tarkastuksia konsernin tukitoiminnoissa ja juridisesti itsenäisissä yksiköissä. Wärtsilän sisäistä valvontaa arvioivat myös yhtiön tilintarkastaja ja muut varmentavat tahot, mm. laatuauditotijat. Konsernin talous- ja valvontatoiminto valvoo taloudellisen raportoinnin prosessien ja valvonnan noudattamista. Talous- ja valvontatoiminto seuraa myös ulkoisen ja sisäisen talousraportoinnin oikeellisuutta. Lakiasiainosasto ja Compliance-toiminto seuraavat konsernitason politiikkojen noudattamista. Ulkoinen tilintarkastaja tarkastaa ulkoisen vuositalousraportoinnin oikeellisuuden.

Tarkastus

Sisäinen tarkastus

Konsernin sisäisestä tarkastuksesta huolehtii yhtiön sisäinen tarkastusyksikkö, joka raportoi toimitusjohtajalle. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on arvioida yrityksen toimintaa ja prosesseja sekä valvonnan tehokkuutta ja laatua. Lisäksi sisäinen tarkastus osallistuu tarvittaessa tarkastuksiin yritysostojen yhteydessä sekä hoitaa tarvittaessa erityistehtäviä.

Sisäisen tarkastuksen toimialaan kuuluvat kaikki organisaatiotasot ja tytäryhtiöt. Merkittävimmissä tytäryhtiöissä suoritetaan sisäinen tarkastus vuosittain ja verkostoyhtiöissä kolmen vuoden välein. Sisäinen tarkastus laatii vuosiohjelman, jonka mukaan se tekee itsenäisesti tarkastuksia eri puolilla konsernia, mutta se voi suorittaa myös erikoistarkastuksia. Vuosiohjelman hyväksyy tarkastusvaliokunta, jolle sisäinen tarkastus myös raportoi säännöllisesti. Lisäksi tarkastajilla on aina mahdollisuus ottaa tarvittaessa suoraan yhteyttä tarkastusvaliokunnan tai hallituksen jäseniin.

Tilintarkastus

Yhtiöllä on yksi tilintarkastaja, jonka tulee olla tilintarkastusyhteisö. Yhtiökokous valitsee tilintarkastajan tarkastamaan kuluva tilikauden tilit. Tilintarkastajan tehtävät päättyvät seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päätyttyä. Tilintarkastajan tehtävänä on tarkastaa konsernin ja emoyhtiön tilinpäätös ja kirjanpito sekä emoyhtiön hallinto.

Yhtiön tilintarkastaja antaa vuositilinpäätöksen yhteydessä osakkeenomistajille lain edellyttämän tilintarkastuskertomuksen ja raportoi säännöllisesti havainnoistaan hallituksen tarkastusvaliokunnalle. Tilintarkastajan on yleisten kelpoisuusedellytysten lisäksi täytettävä tietyt lakimääräiset esteettömyysvaatimukset, jotka ovat takeena riippumattoman ja luotettavan tilintarkastuksen toimittamiselle.

Tilintarkastaja vuonna 2016

Yhtiökokous valitsi Wärtsilä Oyj Abp:n tilintarkastajaksi vuodeksi 2016 tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab:n. Päävastuullisena tilintarkastajana toimi Virpi Halonen. Kaikkien konserniyhtiöiden tilintarkastajille maksettiin vuonna 2016 palkkioina yhteensä 3,3 milj. euroa. Muuhun kuin tilintarkastukseen liittyviä konsulttipalkkioita maksettiin tilintarkastajille yhteensä 1,3 milj. euroa. Nämä palkkiot liittyivät pääasiassa verokonsultointiin.

Lähipiiritapahtumat

Wärtsilän lähipiirin muodostavat hallitus, toimitusjohtaja, johtokunta sekä osakkuus- ja yhteisytykset. Talous- ja valvontatoiminto arvioi ja seuraa yhtiön ja sen lähipiirin välisiä tapahtumia varmistaakseen, että mahdolliset eturistiriidat otetaan asianmukaisesti huomioon Wärtsilän päätöksentekoprosessissa.

Sisäpiirihallinto

Wärtsilä käsittelee sisäpiiritietoa ja sisäpiiriin kuuluvia henkilöitä kaikkien sovellettavien sisäpiiritietoa ja -kauppoja koskevien lakien ja määräysten mukaisesti. Tärkeimmät lakisääteiset määräykset sisältyvät Euroopan unionin markkinoiden väärinkäyttöasetukseen (EU) N:o 596/2014. Wärtsilä noudattaa lisäksi Nasdaq Helsingin hyväksymää listayhtiöiden sisäpiiriohjetta sekä omaa sisäpiiripolitiikkaansa.

Sisäpiiriluetteloita laaditaan tarvittaessa myös projektikohtaisesti. Sisäpiiriläisille annetaan kirjallinen ilmoitus sisäpiiriin kuulumisesta sekä ohjeet sisäpiiriläisen velvollisuuksista.

Wärtsilän hallituksen ja johtokunnan jäsenet sekä määrätyt muut työntekijät eivät saa käydä kauppaa Wärtsilän rahoitusinstrumenteilla 30 päivän aikana ennen osavuosikatsausten ja tilinpäätöstiedotteiden julkaisemista.

Wärtsilä tiedottaa julkisesti johtotehtävissä toimivien työntekijöidensä ja näiden lähipiirin arvopaperikaupoista markkinoiden väärinkäyttöasetuksen mukaisesti. ”Johtotehtävissä toimivat henkilöt” tarkoittavat yksinomaan Wärtsilän hallituksen ja johtokunnan jäseniä. Tiedotteet julkaistaan Wärtsilän internetsivuilla.

Palkat ja palkitseminen 2016

Hallituksen jäsenten palkkiot

Varsinainen yhtiökokous päättää vuosittain hallituksen jäsenten palkkioista toimikaudeksi kerrallaan.

Yhtiökokous hyväksyi vuodelle 2016 seuraavat hallitusten jäsenten palkkiot:

- jäsenet 66.000 euroa/vuosi
- varapuheenjohtaja 99.000 euroa/vuosi
- puheenjohtaja 132.000 euroa/vuosi.

Noin 40% vuosipalkkiosta maksetaan Wärtsilän osakkeina. Lisäksi maksetaan 600 euron kokouspalkkio kustakin kokouksesta, jossa jäsen on ollut läsnä. Puheenjohtajan kokouspalkkio maksetaan kaksinkertaisena. Kullekin nimitysvaliokunnan ja palkitsemisvaliokunnan jäsenelle maksetaan toteutuneesta valiokunnan kokouksesta 700 euron kokouspalkkio ja tarkastusvaliokunnan jäsenille 1.200 euron kokouspalkkio. Puheenjohtajan kokouspalkkio maksetaan kaksinkertaisena. Wärtsilän hallituksen jäsenille maksettiin 31.12.2016 päättyneeltä tilivuodelta palkkioita rahana yhteensä 736 tuhatta euroa. Hallituksen jäsenet eivät kuulu yhtiön bonusjärjestelmään.

Hallitukselle maksetut palkkiot

TEUR Hallitus	Kokouspalkkiot		Vuosipalkkiot		Yhteensä	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Mikael Lilius, puheenjohtaja	23	20	132	132	155	152
Sune Carlsson, varapuheenjohtaja	8	7	99	99	107	106
Maarit Aarni-Sirviö	16	15	66	66	82	81
Kaj-Gustaf Bergh	8	7	66	66	74	73
Tom Johnstone	11	8	66	66	77	74
Risto Murto	15	13	66	66	81	79
Gunilla Nordström	8	7	66	66	74	73
Markus Rauramo	20	19	66	66	86	85

Vuonna 2016 Wärtsilän osakkeina maksetut palkkiot

Hallitus	Osakkeita, kpl
Mikael Lilius, puheenjohtaja	1 465
Sune Carlsson, varapuheenjohtaja	1 099
Maarit Aarni-Sirviö	732
Kaj-Gustaf Bergh	732
Tom Johnstone	732
Risto Murto	732
Gunilla Nordström	732
Markus Rauramo	732

Hallituksen jäsenten Wärtsilä-osakkeiden omistus 31.12.2016

Hallitus	Osakkeita, kpl
Mikael Lilius, puheenjohtaja	18 414
Muutos 2016	1 465
Sune Carlsson, varapuheenjohtaja	12 203
Muutos 2016	1 099
Maarit Aarni-Sirviö	9 810
Muutos 2016	732
Kaj-Gustaf Bergh	9 032
Muutos 2016	732
Tom Johnstone	1 360
Muutos 2016	732
Risto Murto	1 980
Muutos 2016	732
Gunilla Nordström	3 423
Muutos 2016	732
Markus Rauramo	4 534
Muutos 2016	732

Toimitusjohtajan ja johtokunnan palkitseminen

Hallitus päättää toimitusjohtajan ja johtokunnan jäsenten palkitsemisesta ja sen perusteista. Toimitusjohtajan ja johtokunnan jäsenten palkka muodostuu kuukausipalkasta ja bonuksesta. Bonuspalkkion ehdot päättää yhtiön hallitus vuosittain. Toimitusjohtajan ja johtokunnan bonuspalkkiot maksetaan tilikaudelle asetettujen kannattavuustavoitteiden ja muiden taloudellisten tavoitteiden saavuttamisen perusteella. Tulospalkan osuus kokonaispalkasta voi olla korkeintaan 43% toimitusjohtajan ja yksi kolmannes muiden johtokunnan jäsenien osalta. Lisäksi konsernilla on pitkäaikainen, yhtiön osakkeiden kurssikehitykseen sidottu bonusohjelma konsernin ylimmälle johdolle.

Toimitusjohtajan peruspalkka on 780.000 euroa vuodessa. Toimitusjohtajalla on oikeus osallistua lyhyen ja pitkän aikavälin kannustinjärjestelmiin edellä kuvatuin ehdoin. Toimitusjohtajalla on oikeus jäädä eläkkeelle täytettyään 63 vuotta. Hänen eläkkeensä määräytyy maksuperusteisen eläkejärjestelmän mukaisesti. Eläkemaksu on tietty prosenttiosuus vuosipalkasta. Yhtiön toimesta tapahtuvan irtisanomisen yhteydessä kuuden kuukauden irtisanomisajan palkan lisäksi maksettavan korvauksen määrä vastaa 18 kuukauden palkkaa.

Johtokunnan jäsenillä on yhtiökohtainen eläkejärjestelmä. Näiden henkilöiden lisäeläke ja eläkeikä vaihtelevat ja perustuvat yleensä siihen julkiseen eläkejärjestelmään, jonka piirissä ko. henkilöt ovat. Heidän eläkkeensä määräytyy etuus- tai maksuperusteisen eläkejärjestelmän mukaisesti.

Toimitusjohtaja Jaakko Eskolan taloudelliset etuudet 1.1.–31.12.2016:

- Palkka ja muut lyhytaikaiset työsuhte-etuudet: 781 tuhatta euroa
- Bonukset: 179 tuhatta euroa
- Osakkeen markkina-arvon kehitykseen perustuvat tulospalkkiot: 216 tuhatta euroa
- Valinnainen eläkeikä: 63
- Irtisanomisaika: 6 kuukautta
- Yhtiön toimesta tapahtuvan irtisanomisen yhteydessä maksettava korvaus: 18 kuukauden palkka + 6 kuukauden irtisanomisajan palkka

Lisätietoja johtokunnan palkitsemisesta on konsernitilinpäätöksessä, [liite 29: Lähipiiritapahtumat](#).

Johtokunnan jäsenten Wärtsilä-osakkeiden omistus 31.12.2016

Johtokunta	Osakkeita, kpl
Jaakko Eskola	6 420
Muutos 2016	3 100
Pierpaolo Barbone	5 600
Muutos 2016	3 600
Päivi Castrén	3 970
Muutos 2016	1 720
Javier Cavada Camino	0
Muutos 2016	0
Kari Hietanen	4 274
Muutos 2016	2 030
Roger Holm	0
Muutos 2016	0
Atte Palomäki	3 869
Muutos 2016	1 748
Marco Ryan	0
Muutos 2016	0
Marco Wirén	3 640
Muutos 2016	1 640

Kannustinjärjestelmät

Toimitusjohtajan ja johtokunnan jäsenten kannustinjärjestelmistä ja niiden perusteista päättää yhtiön hallitus. Hallitus päättää myös mahdollisista ylimmän johdon pitkäaikaisista kannustinohjelmista, elleivät ne lain mukaan kuulu yhtiökokouksen päätettäviksi. Muiden johtajien ja päällikköiden bonusjärjestelmistä päättää johtokunta.

Lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmät

Konsernissa on globaalisti kaikissa liiketoiminnoissa käytössä oleva bonusjärjestelmä. Bonus perustuu konsernin kannattavuuteen ja sovittuihin henkilökohtaisiin tavoitteisiin. Bonusjärjestelmän piirissä on noin 3.000 johtajaa ja päällikköä.

Konsernin toimihenkilöt ja työntekijät kuuluvat erilaisten bonus- tai tulospalkkiojärjestelmien piiriin. Kussakin maassa toimitaan asianomaisen maan palkkiojärjestelmistä säädettyjen lakien tai sopimusten mukaisesti. Konsernin bonusjärjestelmien ja muiden tulospalkkiojärjestelmien piiriin kuuluu yhteensä noin 80% konsernin henkilöstöstä.

Pitkän aikavälin kannustinjärjestelmät

Hallitus on päättänyt yhtiön osakkeiden kurssikehitykseen sidotusta pitkän aikavälin kannustinjärjestelmästä konsernin ylimmälle johdolle. Bonusohjelman piirissä on noin 100 johtajaa. Bonuksen suuruus riippuu osakkeiden kurssikehityksestä ennalta määrätyllä aikavälillä. Bonukselle on asetettu yläraja.

Kannustinjärjestelmän tavoite on yhtenäistää Wärtsilän ylimmän johdon ja osakkeenomistajien intressejä luomalla osallistujille pitkäaikainen osakkeisiin perustuva etu. Tämä edistää omistaja-arvon kasvattamista, pitkänaikavälin suorituskykyisen yrityskulttuurin vahvistamista pitkällä aikavälillä sekä vahvistaa Wärtsilän avainhenkilöiden sitoutumista yhtiöön.

Kunkin johtoryhmän jäsenen odotetaan kerryttävän Wärtsilän osakkeita vähintään määrän, joka vastaa arvoltaan henkilön perusvuosipalkkaa bruttona, ja pitävän osakkeet sen jälkeen omistuksessaan. Johtoryhmän jäsenten tulee hankkia Wärtsilän osakkeita 50%:lla yhtiön pitkäaikaisen bonusohjelman kautta saamistaan nettobonusista, kunnes edellä määritetty omistustaso on saavutettu. Osakkeiden hankkimisesta osakemarkkinoilta huolehtii ulkopuolinen meklari niiden kymmenen peräkkäisen päivän aikana, jotka seuraavat Wärtsilän tulosjulkistusta koskien jokaisen yksittäisen bonusohjelman viimeistä vuotta.

Vuoden 2013 bonusohjelma käsitti 1.846.000 bonusoikeutta. Bonuksen suuruus riippuu kurssikehityksestä kolmen vuoden pituisen jakson aikana; perusteena on 37,05 euron kurssinoteeraus. Bonuksen yläraja on 10,00 euroa bonusoikeutta kohti, ja bonus huomioi 50% maksetuista osingoista. Vuoden 2013 bonusohjelman bonukset erääntyvät maksettavaksi helmikuussa 2017.

Vuoden 2014 bonusohjelma käsitti 2.076.000 bonusoikeutta. Bonuksen suuruus riippuu kurssikehityksestä kolmen vuoden pituisen jakson aikana; perusteena on 44,25 euron kurssinoteeraus. Bonuksen yläraja on 10,60 euroa bonusoikeutta kohti, ja bonus huomioi 100% maksetuista osingoista. Vuoden 2014 bonusohjelman bonukset erääntyvät maksettavaksi helmikuussa 2018.

Vuoden 2015 bonusohjelma käsittää 1.962.000 bonusoikeutta. Bonuksen suuruus riippuu kurssikehityksestä kolmen vuoden pituisen jakson aikana; perusteena on 47,47 euron kurssinoteeraus. Bonuksen yläraja on 13,84 euroa bonusoikeutta kohti, ja bonus huomioi 100% maksetuista osingoista. Vuoden 2015 bonusohjelman bonukset erääntyvät maksettavaksi helmikuussa 2019.

Arviointi

Hallitus seuraa konsernin lyhyen ja pitkän aikavälin kannustinjärjestelmiä ja arvioi niiden perustana olevien tavoitteiden täyttymistä. Vuonna 2016 sovelletut kannustinjärjestelmät todettiin tasapainoisiksi ja markkinakäytäntöjen mukaisiksi.

Riskit ja riskien hallinta

Riskienhallinnan tavoitteet ja periaatteet

Wärtsilän normaaliin toimintaan liittyy kaiken yritystoiminnan tapaan erilaisia riskejä. Mikään yritys ei voi toimia hyväksymättä jonkinlaista riskiä, ja liiketoiminnasta odotettavissa olevat tuotot on suhteutettava niihin liittyviin riskeihin.

Riskienhallinnan tehtävänä on varmistaa Wärtsilän strategian tehokas toteutuminen ja tavoitteiden saavuttaminen niin lyhyellä kuin pitkälläkin aikavälillä. Olennaista on tunnistaa yhtiön tavoitteiden saavuttamisen mahdollisesti estävät riskit ja arvioida, ovatko ne hyväksyttävällä tasolla.

Riski määritellään epävarmuuden vaikutukseksi yhtiön tavoitteisiin. Vaikutukseksi katsotaan poikkeama odotetusta. Se voi olla positiivinen tai negatiivinen eli uhka tai mahdollisuus. Riskien välttäminen, lieventäminen, siirtäminen ja valvonta sekä mahdollisuuksien hyödyntäminen edellyttävät joka tapauksessa toimenpiteitä. Wärtsilän järjestelmälliseen riskienhallintaprosessiin kuuluu aktiivisia, ennakoivia, suojaavia ja ehkäiseviä työkaluja, joilla yhtiö sekä suojautuu uhilta että kääntää osan riskeistä mahdollisuuksiksi.

Riskejä voi hallita vain, jos ne tunnistetaan ja ymmärretään etukäteen, jos riskienhallintaa suunnitellaan ennalta ja jos riskienhallintaan kuuluu jatkuva seurantaprosessi. Riskienhallinta on siksi olennainen osa Wärtsilän strategista ja operatiivista johtamista.

Wärtsilän riskienhallinnan tehtävä on arvioida ja hallita jatkuvasti kaikkia yritystoiminnassa esiintyviä mahdollisuuksia ja uhkia asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi ja toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi. Riskienhallinnan perustana ovat Wärtsilän toimintojen ja tuotteiden koko elinkaaren aikainen korkea laatu sekä jatkuvat, systemaattiset toimenpiteet konsernin kaikilla tasoilla vahinkojen ennalta ehkäisemiseksi sekä kiinteänä osana johtamisjärjestelmiä että osana jokaisen työntekijän päivittäistä työtä. Vain näin menetellen voidaan pitkällä aikavälillä alentaa riskeihin liittyviä kokonaiskustannuksia.

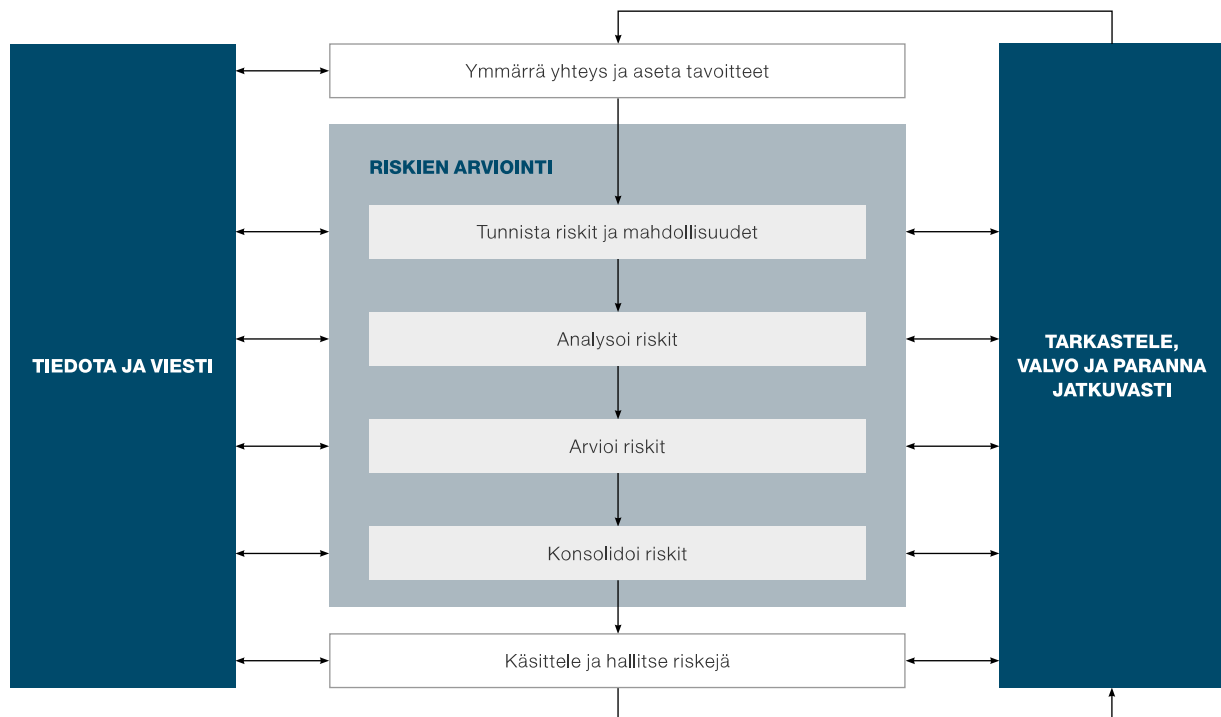
Riskienhallintapolitiikka ja prosessit

Wärtsilän konsernitason riskienhallintapolitiikassa määritellään ja vakiinnutetaan liiketoimintojen riskienhallinta ja -raportointimenettelyt. Asiakirjan tarkoituksena on ohjeistaa riskienhallintaa ja määritellä riskeihin liittyvät käsitteet. Poliitiikka yhdenmukaistaa ja jäsentää konsernin riskienhallintaan liittyvää toimintaa. Tavoitteena on prosessi, jossa tunnistetut riskit ovat mitattavissa, ja niistä voidaan laatia konsernitason yhteenveto. Poliitiikka lisää riskienhallintakäytäntöjen johdonmukaisuutta, edistää organisaation ja liiketoimintojen päivittäisten riskienhallintatehtävien hoitamista sovittujen prosessien mukaisesti sekä yhdenmukaistaa käytetyn sanaston ja opastaa riskienhallintaan liittyvissä yleistermeissä ja -määritelmässä.

Liiketoiminnot kantavat vastuun riskeistä ja palkinnoista, eli vastuu riskienhallinnasta on liiketoimintojen johtoryhmillä ja johtajilla. Riskienhallintaprosessit rajoittavat riskejä riskien järjestelmällisen kartoituksen, arvioinnin, torjunnan, raportoinnin, valvonnan ja hallinnan avulla, mukaan lukien jäännösriskin raportointi. Wärtsilän riskienhallintaprosessi perustuu ISO 31000 -standardin ohjeisiin ja periaatteisiin, ja konsernin riskiviestinnän yhdenmukaistamiseksi käyttöön on otettu ISO 31000 -standardin termit ja käsitteet.

Riskienhallintaprosessi on suunniteltu kiinteäksi osaksi Wärtsilän johtamista sekä nivottu osaksi yrityskulttuuria ja organisaation liiketoimintoja ja prosesseja. Prosessia voidaan pitää katkeamattomana kehänä, jossa muodostetaan kokonaiskuva tilanteesta, arvioidaan riskit, suoritetaan toimenpiteet niiden torjumiseksi, hoidetaan tarvittava viestintä ja konsultaatiot sekä seurataan tuloksia ja katselmoidaan toiminta.

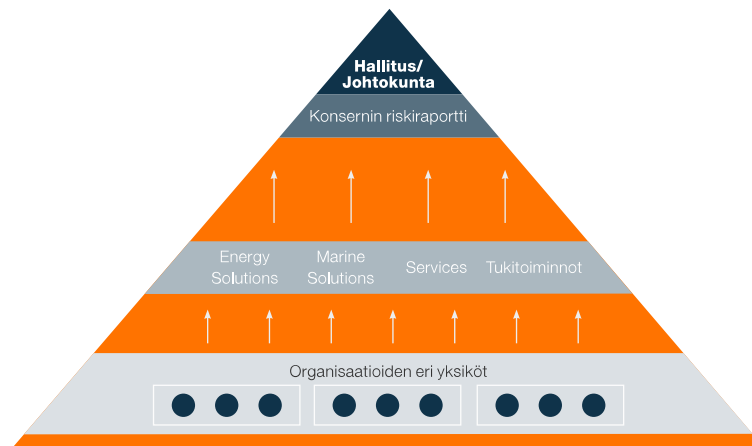
Riskienhallinnan ohjeet ja periaatteet

Toimeenpano

Hallitus ja johtokunta tekevät päätökset ja antavat ohjeet strategisissa asioissa. Kukin liiketoiminta vastaa omien strategisten tavoitteidensa saavuttamisesta sekä riskiensä hallinnasta ja torjunnasta. Konsernin riskienhallintatoiminto on osa rahoitustoimintoa, joka raportoi talous- ja rahoitusjohtajalle. Toiminto on vastuussa riskiraportointiprosessista ja riskiarviointien toteuttamisesta liiketoimintojen sekä niiden eri organisaatioiden kanssa. Se koordinoi konsernin kaikkea riskienhallintatoimintaa, kartoittaa eri liiketoiminta-alueiden riskit ja tekee liiketoiminta-alueiden kanssa yhteistyötä käytännön riskientorjunnassa. Lisäksi se vastaa konsernin riskienhallintapolitiikasta ja kuvaa nykyiset riskien raportoinnissa noudatettavat käytännöt. Lisäksi riskienhallintatoiminto kehittää vakuutettavissa oleville riskeille globaalit ja paikalliset vakuutusratkaisut ja hallinnoi niitä. Tarkastusvaliokunta tarkastaa ja arvioi riskienhallinnan riittävyyden, ja sisäinen tarkastus on vastuussa riskienhallintaprosessin tarkistamisesta vuosittain.

Riskiraportointi

Riskien torjunta kuuluu normaaliin liiketoiminnan johtamiseen. Kunkin liiketoiminnan johto pitää vuosittain johtokunnan kokouksessa kyseistä liiketoimintaa sekä tiettyjä tärkeimpiä tukitoimintoja koskevan katselmuksen, jossa käsitellään myös riskit ja riskientorjunta. Liiketoiminta- ja toimintokohtaisten katselmusten tulosten pohjalta laaditaan riskikartta, joka esitetään vuosittain taloutta koskevassa johdon katselmuksessa.

Tunnistetut riskit määritellään joko sisäisiksi tai ulkoisiksi ja kvantifioidaan euromääräisiksi, ja niiden todennäköisyys arvioidaan. Sen jälkeen valmistellaan konsernin riskiraportti, joka esitellään hallitukselle.

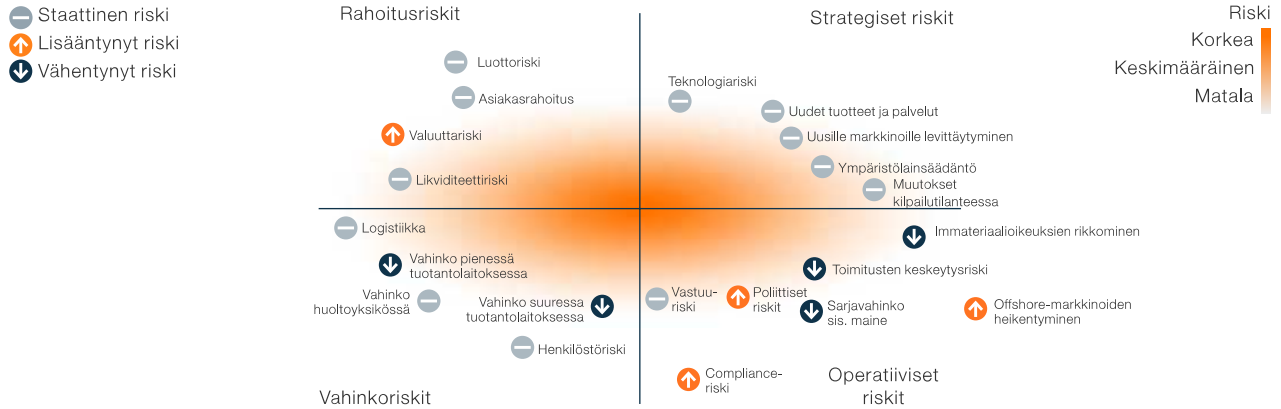
Riskienhallinta on osa liiketoimintojen johtamisprosesseja ja liiketoimintojen johtoryhmien normaalia työjärjestystä. Liiketoiminnat ovat vastuussa niihin kuuluvien maantieteellisten liiketoiminta-alueiden, liiketoimintayksiköiden, organisaatioiden ja toimitusyksiköiden riskienhallinnan organisoinnista ja raportoinnista. Myös jatkotoimenpiteet ovat liiketoimintojen vastuulla.

Riskikategoriat

Wärtsilän keskeisimmät riskit on jaettu neljään kategoriaan: strategiset, operatiiviset, vahinko- ja compliance- sekä rahoitusriskit. Todennäköiset vahingot ovat suurimmat strategisissa ja operatiivisissa riskeissä ja pienimmät vahinko- ja rahoitusriskeissä. Useimpien kategorioiden riskeillä voi olla sekä myönteisiä että kielteisiä vaikutuksia. Vahinkoriskit ovat tässä suhteessa kuitenkin poikkeus, sillä niillä voi olla vain kielteisiä vaikutuksia.

Riskikategorioiden tärkeimmät riskit määritellään Wärtsilän riskiluotaimien avulla. Riskiluotaimet laaditaan liiketoimintojen ja konsernin riskienhallintatoiminnon vuosittaisissa riskienarviointikokouksissa liiketoimintojen johtoryhmien käyttöön ja arvioitavaksi. Liiketoimintojen johtoryhmät myös katselmoivat ja päivittävät ne säännöllisin väliajoin. Liiketoimintakohtaiset luotaimet yhdistetään yhdeksi konsernin riskiluotaimeksi, joka esitellään hallitukselle ja tarkastusvaliokunnalle vuosittain. Tarkoituksena on tukea riskeihin liittyvää keskustelua ja tarjota nopea katsaus alueista, joihin riskienhallinnan tulisi painottua.

Riskiluotain

Strategiset riskit

Strategisten riskien kartoitus on osa konsernin strategista suunnitteluprosessia. Wärtsilässä riski määritellään strategiseksi, jos sillä voi toteutuessaan olla pitkäaikaisia vaikutuksia liiketoimintaan.

Liiketoimintaympäristöön liittyvät riskit

Maailmantalouden ja asiakastoimialojen syklisyys vaikuttaa Wärtsilän tuotteiden kysyntään sekä yhtiön rahoitusasemaan ja liiketulokseen. Wärtsilän asemaa syklisillä markkinoilla vakauttavat tiettyssä määrin kapasiteetin ulkoistamiseen perustuva joustava tuotantomalli sekä vakaa liiketoiminnan jakauma, jossa suuri osa liikevaihdosta tulee Services-liiketoiminnasta. Tärkeitä Wärtsilään ja sen asiakkaisiin ja toimittajiin epäsuorasti vaikuttavia taloudellisia seikkoja ovat mm. rahoituslaitosten likviditeetti ja omavaraisuus, ja näin ollen niiden mahdollisuudet ja halukkuus myöntää luottoa, valtiolliset elvytysohjelmat varsinkin energia- ja infrastruktuurisektoreilla, monikeskisten instituutioiden kuten IFC:n (International Finance Corporation) aktivoituminen, vientiluottojen ja -takuiden saatavuus sekä muut vastaavat tekijät. Wärtsilän suhteellisen suuri tilauskanta antaa yhtiölle kuitenkin aikaa sopeutua markkinaolosuhteiden muutoksiin.

Tiukempien ympäristömääräysten toimeenpano on Wärtsilän tulevan kasvupotentiaalin kannalta merkittävä tekijä, sillä asiakkaat pystyvät täyttämään tiukentuneet vaatimukset yhtiön kattavan tuote- ja palveluvalikoiman avulla. Lainsäädännön toimeenpanon viivästyminen voi olla Wärtsilälle riski. Tästä syystä mahdollisia muutoksia ympäristömääräysten aikataulussa ja laajuudessa seurataan jatkuvasti.

Markkina- ja asiakasriskit

Merkittävin Energy Solutions -liiketoiminnan kysyntään kohdistuva riski on hidas talouskasvu. Asiakkaiden investointipäätösten viivästyminen voi aiheuttaa riskin alueilla, joilla esiintyy geopoliittisia jännitteitä tai merkittäviä valuuttakurssivaihteluja. Alhainen öljyn hinta vaikuttaa infrastruktuurin kehitykseen öljyä ja kaasua tuottavissa maissa, etenkin Lähi-idässä ja Venäjällä. Haastavan kilpailutilanteen aiheuttama hintapaine on edelleen riski. Tilauksia on saatu kaikilta maantieteellisiltä alueilta, mikä pienentää yksittäisiin markkina-alueisiin liittyvää riippuvuusriskiä. Energy Solutions -liiketoiminnan tilaukset kertyivät kaikilta kolmelta asiakassegmentiltä: teollisuusasiakkaat, itsenäiset voimantuottajat ja sähkölaitokset.

Wärtsilällä on hyvä asema kaikilla laivanrakentamisen päämarkkinoilla ja se on aktiivinen kaikissa merkittävässä alustyypeissä, mikä yhdessä laajan tuotevalikoiman kanssa pienentää yksittäiseen asiakkaaseen tai maantieteelliseen alueeseen liittyviä riskejä. Meriteollisuuden markkina-aktiiviteetti oli alhaisella tasolla vuonna

2016. Maailmantalouden sekä merenkulun ja laivanrakennuksen epävarmuuden aiheuttamat haasteet heikentävät markkinoita edelleen. Vuonna 2016 havaittiin markkinoiden konsolidoitumisen lisääntyvän ja suurten laivanrakennusasiakkaiden määrän pienenevän sekä monien telakoiden tilauskirjojen supistuvan. Maailmantalouden heikot lyhyen aikavälin näkymät, ylikapasiteetti ja rahtitonnioston alhainen kysyntä hidastavat perinteisten merenkulkumarkkinoiden elpymistä. Öljyn matala hinta, öljyn ja kaasun ylitarjonta sekä öljy-yhtiöiden supistuneet investoinnit vaikuttavat edelleen offshore-investointeihin. Matkustaja-alussegmentin positiivinen kehitys jatkui vuonna 2016, sillä Aasian matkustajaliikenteen ennakoitu kasvu lisäsi risteilylaivojen kysyntää. Merkit talouden elpymisestä sekä kasvavat matkustajamäärät Yhdysvalloissa ja Euroopassa paransivat matkustajalauttojen kysyntää.

Polttoainetehokkuus- ja ympäristövaatimusten merkittävä painoarvo avaa Wärtsilälle mahdollisuuksia. Wärtsilällä on hyvät edellytykset myydä sekä laitteita että palveluita, esimerkiksi selvityksiä, asennuksia, kumppanuussopimuksia ja laitteiden koko elinkaaren kattavaa tukea. Ympäristömääräykset lisäävät myös kiinnostusta kaasun laajempaan käyttöön merenkulun polttoaineena. Aasialaiset, erityisesti kiinalaiset ja eteläkorealaiset telakat hallitsevat edelleen laivanrakennusmarkkinoita, mutta markkina-aktiiviteetti oli hyvällä tasolla myös Euroopassa risteilylaivojen segmentissä.

Wärtsilän Services-liiketoiminnan kasvun arvioidaan noudattavan sekä keskipitkällä että pitkällä aikavälillä asennetun moottorikannan ja maailmantalouden yleistä kehitystä. Maailmantalouden hidas kasvu on siis merkittävin Services-liiketoiminnan kysynnän kehitykseen kohdistuva riski. Wärtsilä Services -liiketoiminnalla on yli 10.000 palvelu- ja varaosa-asiakasta vuosittain ja noin 181.000 MW:n aktiivinen Wärtsilä-moottorikanta, joten riippuvuutta yksittäisistä asiakkaista tai asiakassegmenteistä ei juuri ole. Wärtsilä on viime vuosina kiinnittänyt voimakkaammin huomiota luotonhallintaprosesseihinsa voidakseen paremmin hallita riskejä, jotka johtuvat tiettyjen asiakassegmenttien kasvavasta velkaantumistasoista ja heikentyneestä kannattavuudesta. Yksittäisistä asiakkaista aiheutuvat riskit ovat pieniä, mutta koko toimialan tilanteen heikkeneminen voisi heikentää Wärtsilän Services-liiketoiminnan kannattavuutta.

Kilpailutilanne- ja hintariskit

Suurissa kaasun perustuvissa projekteissa Wärtsilän kilpailijoita ovat kaasuturbiinivalmistajat, kuten GE ja Siemens. Pienemmissä kaasuvoimalaprojekteissa ja nestemäistä polttoainetta käyttävissä voimaloissa Wärtsilän pääkilpailijoita ovat muut polttomoottorivalmistajat, kuten MAN Diesel & Turbo, GE Jenbacher, Caterpillar (MAK) ja Rolls-Royce. Wärtsilän kohdemarkkinoilla eli enintään 500 MW:n voimalaitoksissa maakaasua ja nestemäisiä polttoaineita käyttävien voimaloiden tilaukset olivat yhteensä 17,4 GW (17,0) tammi-syyskuussa 2016. Wärtsilän markkinaosuus oli 15% (10). Wärtsilän menestyksen taustalla on joustava voimantuotantoratkaisu, joka käy moniin eri sovelluksiin ja voimalakokoluokkiin.

Marine Solutions -liiketoiminnan kilpailutilanne säilyi pitkälti muuttumattomana vuonna 2016. Merkittävimmät kilpailijat päämoottorimarkkinoilla ovat MAN Diesel & Turbo, Caterpillar (MAK) ja Hyundai Heavy Industries (HIMSEN). Wärtsilällä on vahva asema keskinopeissa moottoreissa 51%:n markkinaosuudella vuonna 2016. Wärtsilän markkinaosuus apumoottorimarkkinoilla oli 18%. Propulsiolaitteistoissa kilpailutilanne on hajanainen, ja eri tuotekategorioissa on eri kilpailijoita. Yksi tärkeimmistä kilpailijoista näissä tuotteissa on Rolls-Royce. Ympäristöratkaisuissa sekä pumppu- ja kaasuratkaisuissa markkinat ovat erittäin pirstoutuneet. Ympäristöratkaisuissa tärkeimpiä kilpailijoita on Alfa Laval, ja sähkö- ja automaatiosegmentissä kilpailijoita ovat mm. Kongsberg, GE ja Siemens. Hintakilpailu jatkui tiukkana merenkulun markkinoilla. Wärtsilän strateginen päätös kehittyä järjestelmäintegraattoriksi, jolla on automaatio- ja laivasuunnitteluosaamista, on osoittautunut tärkeäksi kilpailtaessa uusista, entistä laajemmista ja jalostusarvoltaan isommista projekteista. Kokonaisratkaisujen myynti vähentää hintavaihteluita.

Services-liiketoiminnassa Wärtsilällä ei ole suoranaisia kilpailijoita, jotka pystyisivät yksinään tarjoamaan yhtä laajan valikoiman palveluja. Muiden moottorivalmistajien verkostoja lukuun ottamatta huoltomarkkinoilla on vain harvoja globaaleja toimijoita. Asiakkaiden jatkuva pyrkimys käyttökustannusten optimointiin voi lisätä kilpailua palveluista, joissa hinta on laatua tärkeämpää. Tärkein keino tämän riskin torjumiseksi on markkinoita lisäarvoon perustuvaa tarjontaa.

Poliittiset ja lainsäädännölliset riskit

Wärtsilällä on toimintaa yli 200 paikkakunnalla yli 70 maassa, ja voimalaitoksia on toimitettu 176 maahan. Poliittisen toimintaympäristön sekä lainsäädännön kehittymisellä voi olla merkittäviä vaikutuksia Wärtsilän

liiketoimintaan. Wärtsilä seuraa aktiivisesti eri markkina-alueiden poliittista kehitystä ja lainsäädäntöä ja on vuorovaikutuksessa eri toimielimien kanssa konsernin liiketoiminnalle ja immateriaalioikeuksille merkittävässä hankkeissa. Merkittävä osa vaikuttamisesta tapahtuu etu- ja toimialajärjestöjen kautta. Poliittisen ympäristön ja lainsäädännön kehittymistä seurataan sekä konsernitason että tytäryhtiöissä.

Viime vuosina valtiovallan harjoittama sääntely on lisääntynyt kaikkialla maailmassa, minkä vuoksi asianmukaisiin sisäisiin prosesseihin on jouduttu kiinnittämään enemmän huomiota määräystenmukaisuuden varmistamiseksi. Esimerkiksi jatkuvia ja muuttuvia kauppapakotteita seurattiin tiiviisti vuonna 2016. Se edellytti lisää sisäisiä toimia riittävien menettelyjen varmistamiseksi.

Ilmastonmuutokseen ja kestäväan kehitykseen liittyvät riskit

Wärtsilä on arvioinut kestäväan kehitykseen liittyviä riskejään, mukaan lukien ilmastonmuutokseen liittyvät riskit, sekä strategisissa että operatiivisissa riskikartoituksissa. Riskien ei kuitenkaan todettu olevan merkittäviä. Kestäväan kehitykseen, ilmastonmuutokseen ja Wärtsilän tuotteisiin liittyvät mahdolliset liiketoimintariskit liittyvät päästörajoituksiin ja asiakkaiden asennemuutoksiin polttomoottoreiden ja fossiilisten polttoaineiden käytön osalta. Ympäristölainsäädännön muutoksista johtuvat riskit liittyvät erilaisten päästöjen muodostamaan monimutkaiseen kokonaisuuteen, kaupallisesti saatavissa olevien polttoaineiden ja niiden aiheuttamien päästöjen väliseen tasapainoon, käytettävissä olevaan ympäristötekniikkaan, sen vaikutukseen laitosten kokonaisuhyötysuhteeseen sekä viranomaisvaatimusten täyttämiseksi käytettävissä olevien vaihtoehtojen taloudelliseen kannattavuuteen.

Edelläkävijän asema teknologian kehittämisessä pienentää Wärtsilän kestäväan kehitykseen liittyviä riskejä ja tukee tiukkenevien ympäristömääräyksien tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntämistä. Wärtsilä on vuosien varrella jatkuvasti parantanut tuotteidensa hyötysuhdetta ja samalla etsinyt keinoja alentaa niistä aiheutuvia päästöjä. Wärtsilän tuotteiden polttoainejoustavuus mahdollistaa useiden eri polttoaineiden käytön, kaasu ja uusiutuvat polttoaineet mukaan lukien, ja joustava käytettävyys antaa mahdollisuuden suuren tuuli- ja aurinkoenergiakapasiteetin asentamiseen sähköverkon luotettavuutta heikentämättä. Vuonna 2016 Wärtsilä lähti mukaan aurinkoenergialiiketoimintaan ensimmäisellä aurinkoenergiaprojektillaan Jordaniassa. Kyseessä on yhtiöllemme uusi keino tarjota asiakkaille vastuullisia innovaatioita, jotka pienentävät hiilipäästöjä. Wärtsilän teknologian avulla voidaan minimoida myös energiantuotannon vedenkulutus. Makean veden puutteen arvioidaan olevan yksi suurimmista ihmiskunnan tulevaisuuden haasteista. Merenkulkualalla Wärtsilä voi pienentää alusten hiilijalanjälkeä optimoidun laivasuunnittelun ja optimaalisten propulsioratkaisujen avulla.

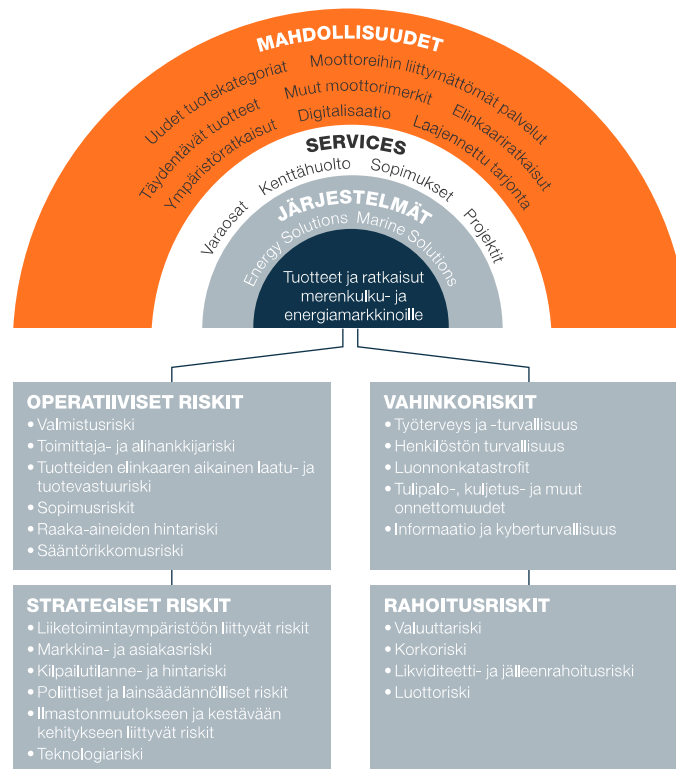
Environmental Solutions -toiminto tarjoaa vaihtoehtoisia teknologioita rikkipäästöjen pienentämiseen sekä jäte- ja painolastiveden käsittelyyn. Energy Solutions -liiketoiminnassa Wärtsilän Smart Power Generation -konsepti tukee vähähiilistä voimantuotantoa, kuten tuuli- ja aurinkoenergian hyödyntämistä, sekä maakaasukäyttöisiä voimaloita. Wärtsilä tarjoaa monenlaisia päästöjä vähentäviä ja polttoainetehokkuutta parantavia jälkiasennusratkaisuja.

Lisätietoja on vuosikertomukseen liitettyssä erillisessä [kestävän kehityksen raportissa](#).

Teknologiariskit

Wärtsilä pyrkii kasvattamaan ratkaisujensa kilpailukykyä ja hallitsemaan teknologiariskejä vahvalla T&K-työllä ja innovaatioilla. Tuotekehityksen lähtökohtana on Wärtsilän strategian mukaisesti optimoida elinkaariarvo asiakkaille nykyaikaisten ja kestävien voimaratkaisujen avulla esimerkiksi hyödyntämällä kaasuratkaisuja, ympäristötekniikkaa, laivasuunnittelua sekä sähkö- ja automaattioratkaisuja. Teknologijaohittajana Wärtsilä painottaa erityisesti päästöjen torjuntaa, hyötysuhteen parantamista ja tuotteiden optimaalista kustannustehokkuutta.

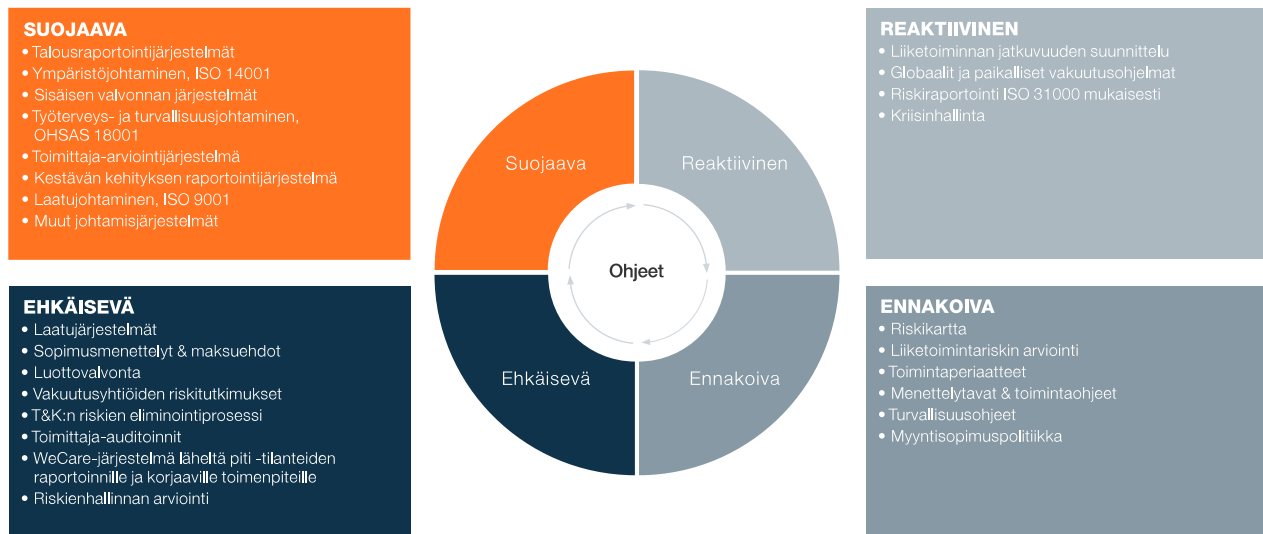
Liiketoiminta, riskit ja mahdollisuudet

Operatiiviset riskit

Operatiivisten riskien hallinta on osa liiketoiminta-alueiden päivittäistä työtä. Mahdollisuuksia ja riskejä tunnistetaan, arvioidaan ja hallitaan päivittäin, ja niistä raportoidaan ja niiden hallinta osoitetaan asianmukaiselle johtamistasolle. Mahdollisuuksien ja uhkien tila arvioidaan säännöllisesti ja tarvittaessa ryhdytään asianmukaisiin toimenpiteisiin.

Riskienhallintaprosessi

Valmistusriski

Wärtsilä analysoi jatkuvasti tuotantonsa ja koko toimitusketjun kapasiteettikustannuksia. Kaikissa suurimmissa toimituskeskuksissa on toteutettu riskiarviointit. Lisäksi on tehty merkittäviä turvallisuuden parantamiseen ja riskien torjuntaan liittyviä investointeja. Riskien tunnistamiseen, arviointiin ja torjuntaan liittyvää toimintaa toteutetaan säännöllisesti osana operatiivista johtamista. Käytössä on laatu-, ympäristö- ja työterveys- ja turvallisuusjärjestelmät sekä muita tuottavuutta edistäviä järjestelmiä. Tärkeimmille toimituskeskuksille on laadittu turvallisuus- ja toiminnan jatkuvuus suunnitelmat.

Toimittaja- ja alihankkijariski

Wärtsilän hankintatoiminnot on integroitu liiketoimintalinjoihin tavoitteena laadun, läpimenoaikojen ja kustannusten varmistaminen liiketoimintakohtaisten vaatimusten mukaisesti. Käytössä on kategorioihin perustuva johtamisjärjestelmä, jonka avulla varmistetaan yhtenäiset rajapinnat ja synergiaedut divisioonien rajat ylittävälle toimittajakannalle. Epäsuora hankinta -toiminto säilytettiin keskittettynä toimintona, joka vastaa epäsuorien materiaalien ja palvelujen strategisista hankinnoista kaikissa liiketoiminnoissa ja tukitoiminnoissa.

Hankintayksiköt noudattavat yhtenäistä prosessia, jonka avulla ne johtavat ja valvovat Wärtsilän toimittajaverkostoa ja todentavat, että toimittajien suorituskyky vastaa Wärtsilän odotuksia. Toimittajien suorituskykyä mitataan siksi jatkuvasti. Toiminnan jatkuvuuden suunnitteluun kuuluu olennaisena osana jatkuva toiminnan keskeytysriskin arviointi yhteistyössä yhtiön toimittajien kanssa. Vakuutusyhtiöiden kanssa on toteutettu useita toimittajariskien auditointeja yhtenä riskien torjuntaan tähtäävänä toimenpiteenä. Auditoinnit ovat nykyisin osa hankintakategorioiden päälliköiden ja riskienhallintatoiminnon työtä.

Wärtsilä on kehittänyt hankintatoimintansa pyrkimällä tiiviimpään yhteistoimintaan tärkeimpien toimittajien kanssa ja luomalla heihin pitkäaikaisia suhteita. Tämän yhteistyön avulla varmistetaan yhteinen näkemys toiminnan arvoista ja tavoitteista, mikä vuorostaan tukee Wärtsilää strategisten riskien hallinnassa. Lisäksi toimittajien ja alihankkijoiden luottokelpoisuutta seurataan kattavasti riskien torjumiseksi. Toimittajariskejä torjutaan myös käyttämällä keskeisiin komponenttitoimituksiin kahta tai useampaa toimittajaa.

Tuotteiden elinkaari ja tuotevastuuriski

Uusien tuotteiden lanseeraus sisältää aina riskejä, joita pyritään hallitsemaan T&K-prosessissa eri tavoin, esimerkiksi soveltamalla FMEA-menetelmää (Failure Modes and Effects Analysis), muita riskien eliminointivälineitä ja sisäistä validointitestausta. Wärtsilä hallitsee laaturiskejä huolellisella suunnittelulla ja

valmistuksella sekä valvomalla toimitusketjun laatua. Wärtsilä soveltaa tuotekehitysprosessin ohjauksessa ns. porttimallia: Uusi tuote päästetään markkinoille aluksi vain rajoitetusti, ja vasta testien ja jatkovalidoinnin jälkeen myyntiorganisaatiolle annetaan täydet valtuudet myydä tuotetta.

Wärtsilä hallitsee valmistuksen laaturiskejä erilaisten laadunvarmistus- ja laadunvalvontaperiaatteiden avulla. Laadunvarmistukselle ja -valvonnalle asetettavien edellytysten taso määräytyy komponentin kriittisyyden mukaan, ja niitä sovelletaan kaikkialla koko toimitusketjussa. Kaikki tuotantoyksiköt soveltavat laadun parantamiseksi ja lean-toimintamallin vahvistamiseksi 5S-periaatetta (englanninkielisistä sanoista sort, shine, set, standardise, sustain).

Sekä Services-liiketoiminta että liiketoimintayksiköt ovat vastuussa asiakkaiden tukemisesta kaikissa takuuasioissa. Näin muodostuu palautekanava kentältä tuotantoon ja T&K-toimintaan, ja asiakkaan laitteista otetaan vastuu koko niiden elinkaaren ajalta. Yhtiö tekee luovutettuja tuotteita koskevan takuuvaruksen mahdollisten kustannusten kattamiseksi. Odottamattomat vahingot katetaan yhtiön tuotevastuuvakuutuksella.

Wärtsilä pyrkii jatkuvasti parantamaan tuotteidensa ja palvelujensa laatua noudattamalla alan parhaita käytäntöjä ja hyvää hallintotapaa. Johto on kaikilla tasoilla vastuussa oman organisaationsa tuotannon laadusta ja siitä, että käytössä on asianmukaiset arviointi- ja palautemekanismit. Wärtsilän keskitetty laatu toiminta vastaa liiketoimintojen laatu työn koordinoinnista ja ylimmän tason ohjaus- ja hallintomekanismien toimivuudesta ja tehokkuudesta.

Sopimusriskit

Wärtsilän myyntiin sisältyy Services-liiketoimintaa lukuun ottamatta eri kokoisia projekti- ja laitetoimituksia. Merkittävimmät toimitukset ovat kokonaisratkaisuna rakennettavia voimalaitoksia. Yksittäisiin projekteihin liittyvät riskit eivät kuitenkaan nouse koko liiketoiminnan volyymiin nähden merkittäviksi. Tuotevastuuseen perustuvien korvausvaatimusten riskejä vähentävät tuotteiden ja työn koko elinkaaren kattava laatu – alkaen suunnittelusta kaikkien tuotantovaiheiden kautta aina kenttähuoltoon, vakiomuotoiset myyntisopimukset sekä sopimusten tarkistusprosessi.

Services-liiketoiminnan sopimusriskit liittyvät pääasiassa pitkäaikaisiin sopimuksiin ja projekteihin, kuten moottoreiden päivityksiin, jälkiasennuksiin tai muutoksiin. Näiden osuus Services-liiketoiminnasta on noin 25%, mutta yksittäisiin sopimuksiin liittyvät riskit eivät nouse merkittäviksi liiketoiminnan laajan asiakaspohjan ja maantieteellisen laaja-alaisuuden vuoksi. Sekä laitetoimituksissa että palveluissa noudatetaan tarkasti määriteltyä myyntiprosessia, jossa riskit käydään läpi useissa eri tarkastusvaiheissa ja riskejä hallitaan sekä sopimusteknisin keinoin että toteutuksen aikana.

Poikkeamiin, korruption ja vilppiin liittyvät riskit

Wärtsilä noudattaa lakeja ja omia sisäisiä politiikkojaan ja menettelytapojaan kaikessa liiketoiminnassaan. Wärtsilän toimintaperiaatteet toimivat työntekijöiden tärkeimpänä ohjeistuksena. Wärtsilä on sitoutunut liiketoiminnossaan korkeisiin eettisiin periaatteisiin ja rehellisyyteen tavoitteenaan ehkäistä korruptio sekä toimintaperiaatteiden, korruption vastaisen politiikan ja compliance-raportointia koskevan politiikan rikkomukset. Compliance-prosessit on integroitu kaikkiin liiketoimintoihin, ja jokainen työntekijä on omalta osaltaan vastuussa säännösten noudattamisesta ja toimintansa eettisyydestä ja rehellisyydestä. Wärtsilä on sitoutunut noudattamaan poikkeuksetta korruption vastaisia lakeja ja säännöksiä. Wärtsilän korruption vastaisessa politiikassa kielletään yksiselitteisesti kaikenlainen korruptio ja lahjonta, ja ylin johto suhtautuu jyrkän kielteisesti kaikenlaiseen korruption ja vilppiin.

Compliance-toiminto edistää säännösten noudattamista koko konsernissa ja pyrkii jatkuvasti lisäämään tietoutta korruption, lahjontaan ja muihin väärinkäytöksiin liittyvistä riskeistä. Toiminto on päävastuussa konsernin politiikoista ja toimintatavoista, koulutusohjelmista, säännösten noudattamiseen liittyvästä sisäisestä tutkinnasta, säännösten rikkomusten seuraamuksista sekä raportoinnista. Toiminnon keskeisiä tehtäviä ovat Wärtsilän Compliance-ohjelman jatkuva kehittäminen ja eettisesti korkeatasoisen toimintakulttuurin vaaliminen. Compliance-toiminto tukee liiketoimintoja ja konsernihallinnon muita toimintoja ja tekee niiden kanssa yhteistyötä riskienhallintaan liittyvässä toiminnassa. Wärtsilän johtokunta käynnisti vuonna 2016 koko konsernia koskevan ohjelman, jolla vahvistetaan yhtiön toimintaperiaatteita. Ohjelmalla parannetaan työntekijöiden tietoutta siitä, miten toimintaperiaatteet vaikuttavat jokapäiväiseen työhön kaikilla Wärtsilän toimipaikoilla ympäri maailman.

Wärtsilä tiedostaa riskin joutua ulkopuolisten toimijoiden vilpin kohteeksi ja että korruption ja vilpin riski on korostunut monilla yhtiön toiminta-alueilla. Siksi Wärtsilä noudattaa aina korkeita eettisiä toimintaperiaatteita ja edellyttää tiukkojen korruption vastaisten menettelytapojensa ehdotonta noudattamista, mukaan lukien esimerkiksi kolmansiin osapuoliin liittyvän korruption ja lahjonnan riskiä koskevat menettelyt.

Raaka-aineiden hintariski

Öljy

Öljyn hintamuutosten suoranainen vaikutus Wärtsilän tuotantotoimintaan on rajallinen ja liittyy lähinnä kysyntään. Öljyn hinnannousu on maailman talouskasvulle riskitekijä ja lisää toimintakustannuksia etenkin merenkulkualalla. Toisaalta se myös vilkastuttaa öljyn- ja kaasunetsintää ja -tuotantoa sekä maalla että merellä. Öljyn hinnan nousu lisää myös investointeja kaasunkuljetusaluksiin, maakaasulla käyviin voimalaitoksiin ja yhä enenevässä määrin myös maakaasulla käyviin aluksiin. Matalat öljyn hinnat voivat lykätä öljyntuotantomaiden ja -alueiden sekä offshore-alan investointipäätöksiä. Wärtsilä on globaali yhtiö, jolla on toimintaa eri merenkulku- ja voimantuotantosegmenteillä. Öljyn hinnan muutoksilla voi olla näiden segmenttien kysyntään vastakkaisia vaikutuksia. Tilanteen monitahoisuutta lisää myös maakaasun kasvava rooli Wärtsilän liiketoiminnassa.

Metallit

Metallien hinnoilla on epäsuora vaikutus Wärtsilän käyttämien komponenttien hintoihin. Joidenkin avainkomponenttien osalta on tehty pitkäaikaiset hankintasopimukset, jotka tasoittavat raaka-aineiden hintaheilahteluja.

Sähkö

Sähkön hinnalla ei ole olennaista vaikutusta Wärtsilän tuotantokustannuksiin. Energy Solutions -liiketoiminnassa sähkön hinnannousu tukee asiakkaiden investointeja uuteen tuotantokapasiteettiin. Edullinen sähkön hinta ei suosi teollisuusasiakkaiden investointeja omaan sähköntuotantoon.

Vahinkoriskit

Wärtsilän henkilöstön turvallisuus pyritään takaamaan työterveys- ja turvallisuusjärjestelmillä, matkustamista koskevilla turvallisuusohjeilla sekä kriisitilanteita koskevalla ohjeistuksella. Wärtsilä on vakuuttanut henkilöstönsä asianmukaisesti, ja johtokunta on päättänyt korostaa työturvallisuuden merkitystä asettamalla konsernitason tavoitteeksi nolla poissaoloon johtanutta tapaturmaa. Tätä tarkoitusta varten on käynnissä erityinen Nolla tapaturmaa -projekti, jonka tavoite on sisällytetty yhtiön kestävä kehityksen ohjelmaan. Läheltä piti -tilanteiden raportointijärjestelmä WeCare, johon tallennetaan yhtiön työturvallisuutta ja -terveyttä, toiminnan jatkuvuutta ja ympäristöä uhanneet vaaratilanteet, oli maailmanlaajuisesti aktiivisessa käytössä vuonna 2016. Tietojärjestelmä sinänsä ei yksinään paranna turvallisuutta, mutta se ohjaa poikkeamien syiden selvittämistä ja korjaavien toimenpiteiden järjestelmällistä toteuttamista.

Ympäristövahinkoihin liittyviä riskejä torjutaan ympäristöjärjestelmillä. Wärtsilä ylläpitää kiinteistörekisteriä kaikista yhtiön käytössä olevista kiinteistöistä ja ohjaa niiden ostoa, myyntiä, vuokrausta ja turvallisuutta. Kiinteistöjen ympäristöauditoiteihin käytetään ulkopuolisia asiantuntijoita.

Mikään Wärtsilän isoista toimipaikoista ei sijaitse luonnonkatastrofeille alttiilla alueilla. Luonnonmullistusten varalta laaditaan suunnitelmia, ja tarvittaessa riskialttiutta torjutaan esimerkiksi sijoittamalla yksiköt tulvariskirajan yläpuolelle tai rakentamalla tulvapatjoja. Wärtsilän suurimmissa toimipaikoissa on toteutettu liiketoiminnan vaikutusten analyysi ja laadittu toiminnan jatkuvuussuunnitelma sekä omaisuus- että keskeytysriskien varalta.

Riskit, joihin ei voida vaikuttaa omin toimenpitein, siirretään mahdollisuuksien mukaan vakuutusyhtiöille. Tavoitteena on, että henkilöstöön, omaisuuteen, toiminnan keskeytymiseen, mukaan lukien alihankkijoista johtuva toiminnan keskeytyminen, sekä toiminta- ja tuotevastuisiin liittyvät vahinkoriskit on katettu asianmukaisin vakuutusin. Riskien hallitsemiseksi Wärtsilällä on oma jälleenvakuutusyhtiö Vulcan Insurance PCC Ltd. Yhtiö sijaitsee vakuutusteknisistä syistä Guernseyssä ja vakuuttaa ainoastaan Wärtsilän omaisuutta. Vulcan Insurance PCC Ltd maksaa veronsa normaalisti Suomeen.

Tieto- ja kyberturvallisuuteen liittyvät riskit

Wärtsilällä on sisäinen organisaatio, jonka tehtävänä on kyberturvallisuuden hallinnointi ja johtaminen. Se vastaa yhteistyössä Wärtsilän divisioonien johdon kanssa yhtiön asiakastarjontaan ja sisäiseen toimintaan liittyvän kyberturvallisuuden hallinnoinnista ja johtamisesta. Wärtsilän kyberturvallisuuden hallinnointimalli nivoo perinteiset työsuojelu- ja turvallisuustoiminnot yhteen kyberturvallisuustoimintojen kanssa.

Wärtsilän sisäiseen toimintaan liittyviä tietoturvariskejä kartoitetaan jatkuvasti, ja riskejä torjutaan hallitsemalla verkkoturvallisuuteen, pääteipisteiden suojaukseen ja käyttöoikeuksiin sekä haavoittuvuuksiin liittyviä riskejä. Wärtsilän tietoturvakeskus valvoo sisäisiä uhkia skannaamalla tietoturva-aukkoja ja reagoi koordinoitusti tunnistettuihin riskeihin.

Millainen on liiketoimintamme vakuutusturva?

Vahinkojen varalta Wärtsilän tuotteita kattaa koko elinkaaren ajan sekä riskientorjunta että vakuutusturva.

Rahoitusriskit

Wärtsilän rahoitusriskit on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa, [liitteessä 30](#).

Wärtsilän riskiprofiilit ja vastuut

Riskit	Riskiprofiili	Politiikka tai muu ohje	Vastuullinen taho
Strategiset riskit		Wärtsilän strategia ja liiketoimintasuunnitelmat	Wärtsilän hallitus, johtokunta ja liiketoiminnat
Liiketoimintaympäristöön liittyvät riskit		Wärtsilän strategia ja liiketoimintasuunnitelmat	Johtokunta ja liiketoiminnat
Markkina- ja asiakasriski		Wärtsilän strategia ja liiketoimintasuunnitelmat	Johtokunta ja liiketoiminnat
Kilpailutilanne- ja hintariski		Wärtsilän strategia ja liiketoimintasuunnitelmat	Johtokunta ja liiketoiminnat
Poliittiset ja lainsäädännölliset riskit		Erilaiset ohjeet ja riskienhallintapolitiikka	Liiketoiminnat ja T&K-, riskienhallinta- ja lakiasiantoinnot
Ilmastonmuutokseen ja kestävään kehitykseen liittyvät riskit		Laatu-, työterveys- ja turvallisuus- ja ympäristöpolitiikka, toimintaperiaatteet, johtamisjärjestelmät (ISO 14001 & OHSAS 18001)	Liiketoiminnat, T&K- ja kestävä kehityksen toiminto
Teknologiariski		Patentti- ja teollisuusoikeudet, tuotetakuut	Liiketoiminnat ja T&K-toiminto
Operatiiviset riskit		Wärtsilän strategia ja liiketoimintasuunnitelmat	Johtokunta ja liiketoiminnat
Valmistusriski		Tuotantojärjestelmät, liiketoiminnan jatkuvuussuunnitelmat	Tuotanto ja liiketoiminnat
Toimittaja- ja alihankkijariski		Toimittajavaatimukset ja hallintajärjestelmä, liiketoiminnan jatkuvuussuunnitelmat	Liiketoiminnat ja hankintatoiminto
Tuotteiden elinkaari- ja tuotevastuuriski		Johtamisjärjestelmä (ISO 9001), turvallisuusohjeet ja -käsikirjat, riskienhallintapolitiikka, T&K:n riskientorjuntaohjeet	Tuotanto, T&K-toiminto, liiketoiminnat sekä riskienhallinta-, laatu- ja lakiasiantoinnot
Sopimusriskit		Vakiosopimukset, konsernin myyntisopimuspolitiikka	Lakiasiantointi ja liiketoiminnat

Raaka-aineiden hintariski	■	Tuotantokustannusten hallinta	Liiketoiminnot ja rahoitustoiminto
Tietoturvariski	■	Tietoturvan periaatteet, kyberturvallisuusstrategia	Liiketoiminnot ja IM-toiminto
Poikkeamiin liittyvät riskit	■ ■	Toimintaperiaatteet, korruption vastainen politiikka, compliance-politiikka	Liiketoiminnot, Compliance-toiminto
Vahinkoriskit		Riskienhallintapolitiikka ja -ohjeet	Liiketoiminnot ja riskienhallintotoiminto
Henkilöstöriskit	■	Johtamisjärjestelmä (OHSAS 18001), matkustusturvaohjeet, kriisinhallintaohjeet, "läheltä piti" -tilanteet ja kiinteistöjen turvallisuussuunnitelmat	Liiketoiminnot, henkilöstö-, riskienhallinta-, EHS- ja turvallisuustoiminnot
Luonnonkatastrofit	■	Kriisinhallintaohjeet, Liiketoiminnan jatkuvuussuunnitelmat	Liiketoiminnot ja riskienhallintatoiminto
Tulipalot, kuljetusvahingot ym.	■ ■ ■	Johtamisjärjestelmät (ISO 14001 & OHSAS 18001), kiinteistöjen turvallisuussuunnitelmat	Liiketoiminnot, riskienhallintatoiminto ja kiinteistöyksikkö
Rahoitusriskit		Wärtsilän strategia ja liiketoimintasuunnitelmat	Liiketoiminnot ja rahoitustoiminto
Valuuttakurssiriski	■ ■	Rahoituspolitiikka	Liiketoiminnot ja rahoitustoiminto
Korkoriski	■ ■	Rahoituspolitiikka	Liiketoiminnot ja rahoitustoiminto
Likviditeetti- ja jälleenrahoitusriski	■ ■	Rahoituspolitiikka	Liiketoiminnot ja rahoitustoiminto
Luottoriski	■ ■ ■	Rahoitus- ja luottopolitiikka	Liiketoiminnot ja rahoitustoiminto

Matala ■ ■ ■ ■ ■ Korkea

Sijoittajat

Osakkeet ja osakkeenomistajat	152	Analyytikot	159
Wärtsilän osake Nasdaq Helsingissä	152	Tietoa osakkeenomistajille	162
Osakkeenomistajat	154	Taloudellista tietoa 2017	163
Wärtsilä pääomamarkkinoilla	158		

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Wärtsilä Oyj Abp:n osakkeet noteerataan Nasdaq Helsingin Large Cap -listalla kaupankäyntitunnuksella WRT1V. Tilikauden 2016 lopussa Wärtsilän osakkeiden lukumäärä oli 197.241.130 ja rekisteröity osakepääoma oli 336.002.138,50 euroa. Wärtsilällä on yksi osakesarja, ja jokainen osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa ja yhtäläiseen osinkoon.

Osakekohtaisia tunnuslukuja

		2016	2015	2014	2013	2012
Tulos/osake (EPS)	EUR	1,79	2,25	1,76	1,98	1,72
Oma pääoma/osake	EUR	11,60	11,16	9,94	9,35	8,95
Osinko/osake	EUR	1,30 ¹	1,20	1,15	1,05	1,00
Osinko/tulos	%	72,8 ¹	53,3	65,4	53,0	58,1
Efektiivinen osinkotuotto	%	3,0 ¹	2,8	3,1	2,9	3,1
Hinta/voitto (P/E)		23,8	18,8	21,1	18,1	19,0
Hinta/osakekohtainen oma pääoma (P/BV)		3,7	3,8	3,7	3,8	3,7
Osakkeiden oikaistu lukumäärä	1 000 kpl					
tilikauden lopussa		197 241	197 241	197 241	197 241	197 241
keskimäärin		197 241	197 241	197 241	197 241	197 241

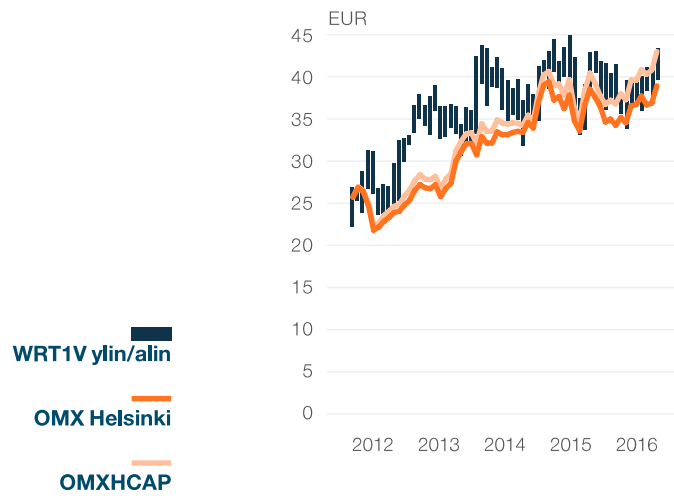
¹ Hallituksen ehdotus.

Wärtsilän osake Nasdaq Helsingissä

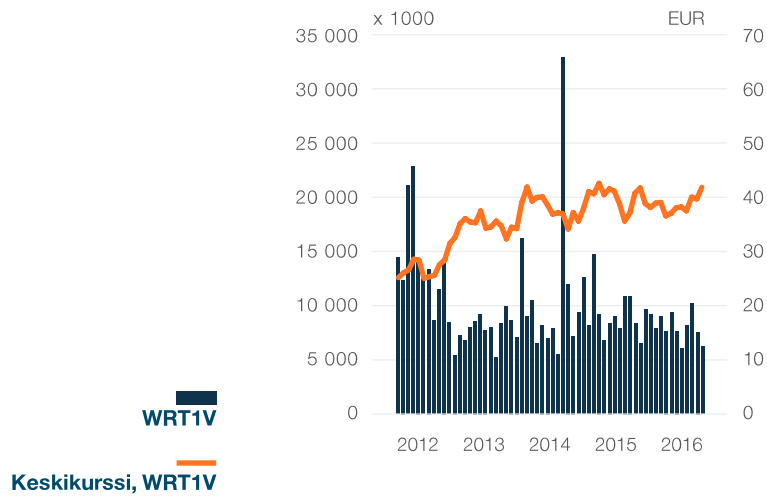
Wärtsilän osakkeen kurssi nousi 1,3% vuonna 2016, kun OMX Helsinki Cap -indeksi nousi 8,2%. Wärtsilän osakkeen ylin kurssi tilikaudella oli 43,44 euroa ja alin kurssi 33,90 euroa. Päätöskurssi 31.12.2016 oli 42,68 euroa, ja vaihdon volyymilla painotettu keskikurssi vuonna 2016 oli 38,68 euroa. Wärtsilän osakekannan markkina-arvo tilivuoden lopussa oli 8.418 miljoonaa euroa. Osakkeita vaihdettiin Nasdaq Helsingissä 98.870.222 kappaletta, ja vaihdettujen osakkeiden arvo oli 3.826 miljoonaa euroa. Wärtsilän osakkeilla käydään kauppaa myös vaihtoehtoisilla kaupankäyntipaikoilla, kuten Chi-X:ssä, Turquoise:ssä ja BATS:ssä. Näillä kaupankäyntipaikoilla osaketta vaihdettiin yhteensä 91.947.606 kappaletta.

Lisätietoja osakkeen kurssikehityksestä löytyy Wärtsilän sijoittajasivuilta www.wartsila.com/fi/sijoittajat.

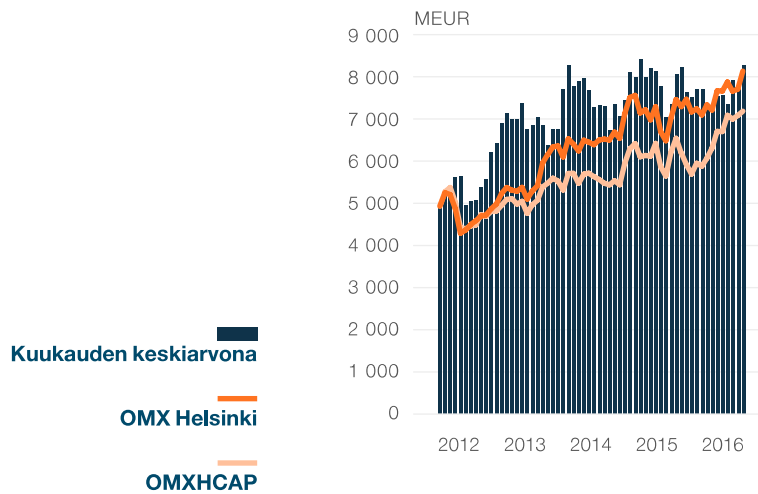
Kurssikehitys

Osakevaihto/kk

Markkina-arvo

Wärtsilän osakkeet Nasdaq Helsingissä

		2016	2015	2014	2013	2012
Pörssivaihto	MEUR	3 826	4 529	5 114	3 328	4 380
Vaihdettu määrä	1 000 kpl	98 870	113 737	132 525	95 127	159 853
Vaihtuvuus	%	50,1	80,0	67,2	48,2	81,0
Ylin kurssi	EUR	43,44	44,97	43,82	39,00	33,11
Alin kurssi	EUR	33,90	33,22	31,85	30,66	22,30
Keskikurssi	EUR	38,68	39,83	38,09	35,00	27,31
Pörssikurssi tilikauden lopussa	EUR	42,68	42,15	37,09	35,77	32,72
Osakekannan markkina-arvo tilikauden lopussa	MEUR	8 418	8 314	7 315	7 055	6 454

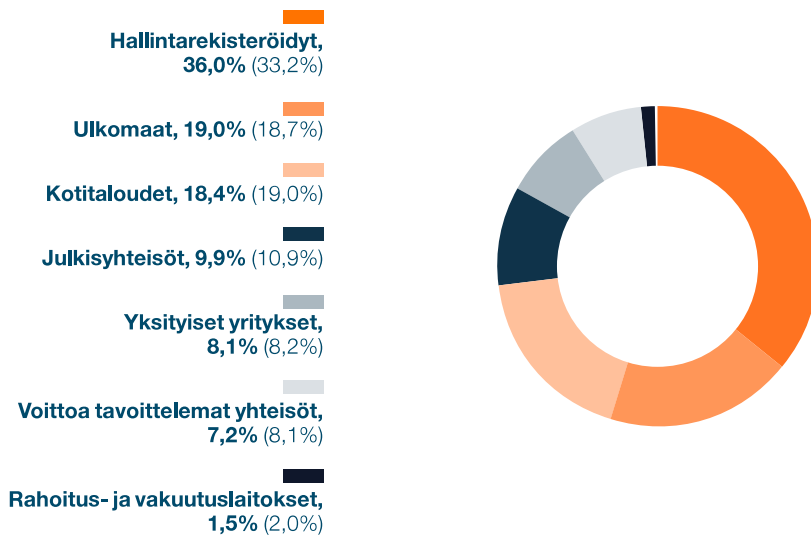
Osakkeenomistajat

Tilikauden 2016 lopussa Wärtsilällä oli noin 39.200 osakkeenomistajaa. Ulkomaisten osakkeenomistajien ja hallintarekisteröityjen osakkeiden osuus osakekannasta oli tilikauden lopussa 55% (52), ja suomalaisten yksityissijoittajien omistuksessa oli 18% (19) osakekannasta. Suurin osakkeenomistaja oli Investor AB, jonka osakeomistus oli 34.866.544 osaketta eli 18% osakekannasta.

Lisätietoja osakkeenomistajista löytyy Wärtsilän sijoittajasivuilta www.wartsila.com/fi/sijoittajat.

Omistajaryhmät 31.12.2016

Ryhmä	Osakkaita	%	Osakkeita	%
Yksityiset yritykset	1 415	3,6	15 889 818	8,1
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	67	0,2	2 916 223	1,5
Julkisyhteisöt	40	0,1	19 597 419	9,9
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	829	2,1	14 162 895	7,2
Kotitaloudet	36 590	93,3	36 284 986	18,4
Ulkomaat	296	0,8	37 402 547	19,0
Hallintarekisteröidyt			70 987 242	36,0
Yhteensä	39 237	100,0	197 241 130	100,0

Osakemäärien jakauma 31.12.2016

Osakkeet	Osakkaita	%	Osakkeita	%
1-100	12 075	30,8	629 925	0,3
101-1 000	19 520	49,7	7 830 647	4,0
1 001-10 000	6 949	17,7	19 066 769	9,7
10 001-100 000	621	1,6	14 991 703	7,6
100 001-1 000 000	63	0,2	17 079 570	8,7
1 000 001-10 000 000	6	0,0	10 646 775	5,4
10 000 001-	3	0,0	56 008 499	28,4
Hallintarekisteröidyt			70 987 242	36,0
Yhteensä	39 237	100,0	197 241 130	100,0

Wärtsilän 50 suurinta osakkeenomistajaa 31.12.2016, poislukien hallintarekisteröidyt

Omistaja	Osakkeita	%
1 Avlis Invest AB	34 866 544	17,68
2 Fiskars Oyj Abp	10 881 781	5,52
3 Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varma	10 260 174	5,20
4 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	2 195 104	1,11
5 Svenska Litteratursällskapet i Finland Rf	2 103 434	1,07
6 Kansaneläkelaitos	1 935 910	0,98
7 Valtion Eläkerahasto	1 800 000	0,91
8 Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo	1 505 000	0,76
9 Keva	1 107 327	0,56
10 Jenny ja Antti Wihurin Rahasto	1 000 000	0,51
11 Schweizerische Nationalbank	975 396	0,49
12 Suomen Kulttuurirahasto	970 442	0,49
13 Sigrid Juséliuksen Säätiö	964 475	0,49
14 Savox Investments S.a.	694 000	0,35
15 Oy Ingman Finance Ab	600 000	0,30
16 Signe och Ane Gyllenbergs stiftelse	544 888	0,28
17 Samfundet Folkhälsan i Svenska Finland rf	533 900	0,27
18 Rantanen Tuula Anneli	505 066	0,26
19 Svenska Kulturfonden i Björneborg	394 010	0,20
20 Louise och Göran Ehrnrooth Stiftelse	377 630	0,19
21 Livränteanstalten Hereditas Ab	359 690	0,18
22 Blåberg Olli Edvard	320 000	0,16
23 Mandatum Henkivakuutus-osakeyhtiö	318 064	0,16
24 Folkhälsan i Svenska Finland rf Inez och Julius Polins Fond	316 800	0,16
25 Von Fieandt Berndt Johan	308 492	0,16
26 Kansanterveyden tutkimussäätiö	287 268	0,15
27 Sijoitusrahasto Aktia Capital	280 000	0,14
28 William Thuringis Stiftelse	278 050	0,14
29 Fromond Elsa Margaretha Louise	275 500	0,14
30 Stockmann Marita	271 226	0,14
31 Danske Invest Suomi Yhteisöosake	269 274	0,14
32 Tallberg Carl Johan	260 582	0,13
33 Holding Manutas Oy	255 000	0,13
34 Sijoitusrahasto Nordea Suomi	240 812	0,12
35 SEB Finlandia Sijoitusrahasto	238 029	0,12
36 Odin Finland	221 654	0,11
37 Blomberg Anne-Sofie Marie	221 266	0,11
38 Holdix Oy Ab	217 000	0,11
39 Brita Maria Renlundin muistosäätiö	213 600	0,11
40 Markkola Leena	171 800	0,09
41 Barry Staines Linoleum Oy	166 570	0,08
42 Perceval Ann-Marie Caussin De	166 280	0,08
43 Relander Harald Bertel	164 566	0,08
44 Sijoitusrahasto Seligson & Co	160 477	0,08
45 Karlsson Anne Christine	160 000	0,08
46 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Etera	154 679	0,08
47 Bergsr. Dr H.C. Marcus Wallenbergs stiftelse för företagsekonomisk forskning rf	151 700	0,08
48 Brotherus Pia Monica	151 002	0,08
49 Seligson & Co Suomi Indeksirahasto	150 726	0,08
50 Finska Läkaresällskapet rf	143 900	0,07
Yhteensä	81 109 088	41,12

Muutokset omistuksessa – liputukset

Arvopaperimarkkinalain mukaan listayhtiön osakkeenomistajilla on velvollisuus ilmoittaa omistusosuuksiensa muutoksista sekä Finanssivalvonnalle että asianomaiselle listayhtiölle. Alla olevassa taulukossa esitetään yhteenveto Wärtsilän vuonna 2016 saamista liputusilmoituksista. Lisätietoja löytyy Wärtsilän verkkosivuilta.

Liputusilmoitukset vuonna 2016

Julkaisupäivä	Tapahtumapäivä	Osakkeenomistaja	Kynnys	Suora omistus, %	Kokonaisomistus, %
29.4.2016	27.4.2016	BlackRock Investment Management (UK)	Yli 5%	4,88	5,01
6.5.2016	3.5.2016	BlackRock Investment Management (UK)	Yli 5%	5,01	5,13
26.8.2016	25.8.2016	BlackRock Investment Management (UK)	Alle 5%	-	-
19.9.2016	16.09.16	BlackRock Investment Management (UK)	Yli 5%	5,00	5,01
22.9.2016	21.9.2016	BlackRock Investment Management (UK)	Alle 5%	-	-
26.9.2016	23.9.2016	BlackRock Investment Management (UK)	Yli 5%	5,05	5,06
15.12.2016	14.12.2016	BlackRock Investment Management (UK)	Alle 5%	-	-

BlackRock, Inc:in yhteenlaskettu osakeomistus on koko vuoden pysynyt yli 5%:ssa Wärtsilän osakkeista ja äänistä.

Johdon osakkeenomistus

Yhtiön hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen sekä näiden määräysvalta-yhteisöt omistivat vuoden 2016 lopussa Wärtsilä Oyj Abp:n osakkeita yhteensä 72.776 kpl eli 0,04% koko osakekannasta ja äänivallasta.

Lisätietoja hallituksen ja johtokunnan jäsenten Wärtsilä-osakkeiden omistuksesta löytyy osiosta [Hallinnointi- ja ohjausjärjestelmä](#).

Valtuutukset

Varsinainen yhtiökokous, joka pidettiin 3.3.2016, valtuutti hallituksen päättämään enintään 19.000.000 oman osakkeen hankkimisesta. Hankkimisvaltuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättämiseen asti, kuitenkin enintään 18 kuukautta yhtiökokouksen päätöksestä.

Hallitus valtuutettiin päättämään enintään 19.000.000 oman osakkeen luovuttamisesta. Luovuttamisvaltuutus on voimassa kolme vuotta yhtiökokouksen päätöksestä, ja se kumoaa varsinaisen yhtiökokouksen 5.3.2015 antaman valtuutuksen omien osakkeiden luovuttamiseen. Valtuutus oikeuttaa hallituksen päättämään siitä, kenelle ja missä järjestyksessä omia osakkeita luovutetaan. Hallitus voi päättää omien osakkeiden luovuttamisesta muutoin kuin siinä suhteessa, jossa osakkeenomistajalla on etuoikeus hankkia yhtiön omia osakkeita.

Hallitus valtuutettiin päättämään enintään 1.300.000 euron suuruisista lahjoituksista korkeakouluille ja yliopistoille vuosien 2016 ja 2017 aikana. Merkittävin lahjoituksen saaja olisi Aalto-yliopisto.

Hallituksen esitys osingonjaosta

Hallitus esittää, että 31.12.2016 päättyneeltä tilikaudelta maksetaan osinkona 1,30 euroa osakkeelta. Osinko maksetaan kahdessa samansuuruisessa erässä.

Wärtsilä pääomamarkkinoilla 2016

Sijoittajasuhdetoiminnasta vastaava tiimi, johon kuuluvat Wärtsilän toimitusjohtaja, talous- ja rahoitusjohtaja, sijoittajasuhdejohtaja ja IR Officer, osallistui vuoden aikana lähes 300 sijoittajatapaamiseen. IR-tiimi piti lisäksi vuoden mittaan säännöllisesti yhteyttä osakeanalyttikoihin. Tapaamisia järjestettiin Pohjois-Amerikassa, Isossa-Britanniassa, Manner-Euroopassa sekä Pohjoismaissa. IR-tiimi osallistui myös yhdeksään institutionaalisille sijoittajille suunnattuun konferenssiin sekä Suomessa että ulkomailla. Henkilökohtaisten ja ryhmätapaamisten lisäksi Wärtsilä isännöi vierailuja Vaasan tehtaalla. Vuoden aikana Wärtsilän ulkomainen osakeomistus oli 55% (52). Ulkomaisia osakkeenomistajia oli eniten Ruotsissa, Isossa-Britanniassa ja Yhdysvalloissa.

Wärtsilä osallistui vuoden mittaan kotimaisille yksityissijoittajille tarkoitettuihin tapahtumiin, joihin kuuluivat mm. Sijoitus-Investin järjestämät sijoittajamessut sekä Pörssisäätiön järjestämä tapahtuma. Wärtsilän osakkeenomistajista noin 18% (19) oli yksityissijoittajia vuonna 2016.

Wärtsilän sijoittajasuhdepolitiikka

Wärtsilän sijoittajasuhdetoiminnan tavoitteena on antaa rahoitusmarkkinoille oikeaa, riittävää ja ajantasaista tietoa yhtiön toiminnasta, strategiasta, markkinoista ja taloudellisesta asemasta. Näin pyritään varmistamaan, että rahoitusmarkkinoilla on Wärtsilän osakkeiden arvon määrittämiseen riittävät tiedot. Tavoitteen saavuttamiseksi Wärtsilä julkaisee vuosittain kaksi osavuositilastusta, puolivuositilastuksen, tilinpäätöstiedotteen, vuosikertomuksen ja pörssitiedotteita. Tämän lisäksi yhtiön johto keskustelee säännöllisesti analyytikoiden ja sijoittajien kanssa sekä Suomessa että ulkomailla. Wärtsilän verkkosivut toimivat kaiken osakekurssiin vaikuttavan ajankohtaisen ja aiempaa toimintaa koskevan tiedon arkistona.

Näkymät

Tietoa Wärtsilän näkymistä ja tilikauden tulosenusteesta julkaistaan tilinpäätöstiedotteessa, puolivuositilastuksessa ja osavuositilastuksissa. Viimeksi julkaistut näkymät toistetaan myös vuosikertomuksessa. Julkaistavat näkymät sisältävät hallituksen hyväksymät odotukset kysynnän kehityksestä Wärtsilän markkinoilla. Wärtsilä ei julkaise kvartaalikohtaisia tulosenusteita.

Jos liiketoiminnan olosuhteissa tapahtuu näkymiin mahdollisesti vaikuttavia muutoksia, Wärtsilä julkaisee muutetut näkymät voimassa olevien määräysten mukaisesti.

Analyttikoraportit

Wärtsilä tarkistaa pyydettyessä analyytikon laatiman analyysin tai raportin tietojen oikeellisuuden jo julkaistujen tietojen perusteella. Wärtsilä ei kommentoi tai ota vastuuta pääomamarkkinatahojen julkaisemista ennusteista tai odotuksista.

Hiljainen jakso

Wärtsilä soveltaa tulosjulkistustensa edellä kolmen viikon pituista hiljaista jaksoa, jotta julkaisematonta taloudellista tietoa ei pääse julkisuuteen. Wärtsilän edustajat eivät tänä aikana tapaa sijoittajia tai analyytikoita eivätkä kommentoi yhtiön taloudellista tilaa.

Tiedonantopolitiikka ja talousviestintä

Wärtsilä tiedottaa yhtiön tavoitteista, taloudellisesta asemasta ja liiketoiminnasta avoimesti, oikea-aikaisesti, totuudenmukaisesti ja johdonmukaisesti, jotta yhtiön sidosryhmät voivat muodostaa oikeisiin ja riittäviin tietoihin perustuvan käsityksen yhtiöstä. Wärtsilä julkaisee pörssitiedotteita, lehdistötiedotteita ja ammattilehdistölle tarkoitettuja tiedotteita. Lisäksi Wärtsilän tytäryhtiöt julkaisevat tarvittaessa lehdistötiedotteita paikallisesti merkittävistä asioista.

Pörssitiedotteilla tiedotetaan asioista, jotka sisältävät sisäpiiritietoa ja joilla voi olla olennaista vaikutusta yhtiön rahoitusinstrumenttien arvoon. Lehdistötiedotteet sisältävät tietoa Wärtsilän nomaalista liiketoiminnoista, joilla katsotaan olevan yleistä merkitystä sijoittajille ja tiedotusvälineille. Ammattilehdistötiedotteilla tiedotetaan alan lehdistölle tuotteista ja teknologioista yksityiskohtaisemmin. Kaikki pörssitiedotteet julkaistaan suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Lehdistötiedotteet julkaistaan englanniksi ja tarvittaessa myös suomeksi ja ruotsiksi. Ammattilehdistötiedotteet julkaistaan ainoastaan englanniksi ja paikalliset tiedotteet paikallisella kielellä. Pörssi- ja lehdistötiedotteet ovat välittömästi julkistamisen jälkeen luettavissa Wärtsilän internetsivuilla.

Yhteystiedot

Yhtiön sijoittaja- ja analytiikkosuhteista vastaa sijoittajasuhdejohtaja Natalia Valtasaari yhdessä IR-tiimin kanssa. Kyselyt voi lähettää osoitteeseen investor.relations@wartsila.com.

Natalia Valtasaari

Sijoittaja- ja mediasuhdejohtaja
Puh. 010 709 5637
natalia.valtasaari@wartsila.com

Mari Hamarila

IR Officer
Puh. 050 364 3413
mari.hamarila@wartsila.com

Wärtsilän konserniviestinnästä vastaa viestintäjohtaja Atte Palomäki.

Atte Palomäki

Viestintäjohtaja
Puh. 010 709 5599
atte.palomaki@wartsila.com

Analytiikot

Parhaan tietomme mukaan ainakin seuraavat välittäjäyritykset ja analytiikot ovat seuranneet Wärtsilän kehitystä viimeisten 12 kuukauden aikana. He ovat omasta aloitteestaan analysoineet yhtiötämme sekä laatineet kirjallisia raportteja ja kommentteja ja pystyvät siten luonnehtimaan Wärtsilää sijoituskohteena. Wärtsilä ei vastaa analyyseissä esitetystä arvioista.

Yritys	Analytiikko	Yhteystiedot
ABG Sundal Collier AB	Anders Idborg	anders.idborg@abgsc.se +46 8 566 286 74
Bank of America Merrill Lynch	Michael Kaloghiros	michael.kaloghiros@baml.com +44 20 7996 1226
Carnegie Investment Bank AB, Finland Branch	Tom Skogman	tom.skogman@carnegie.fi +358 9 6187 1234

Credit Suisse	Max Yates	max.yates@credit-suisse.com +44 20 7883 8501
Danske Bank A/S, Helsinki Branch	Antti Suttelin	antti.suttelin@danskebank.com +358 10 236 4708
Deutsche Bank AG	Andreas Koski	andreas.koski@db.com +44 20 754 565 80
DNB Bank ASA	Christer Magnergård	christer.magnergard@dnb.no +46 8 473 48 44
Evli Bank plc	Antti Kansanen	antti.kansanen@evli.com +358 9 4766 9149
Fearnley Fonds ASA	Rikard Vabo	r.vabo@fearnleys.no +47 22 93 60 00
Goldman Sachs International	Daniela Costa	daniela.costa@gs.com +44 20 7774 8354
Handelsbanken Capital Markets	Timo Heinonen	tihe03@handelsbanken.fi +358 10 444 2483
HSBC Bank plc	Sean McLoughlin	sean.mcloughlin@hsbcib.com +44 20 7991 3464
Inderes	Juha Kinnunen	juha.kinnunen@inderes.com +358 40 778 1368
Jefferies International	Peter Reilly	peter.reilly@jefferies.com +44 20 7029 8632
JPMorgan Cazenove	Glen Liddy	glen.liddy@jpmorgan.com +44 20 7134 4570
Kepler Cheuvreux	Johan Eliason	jeliason@keplercheuvreux.com +46 8 723 5100
Morgan Stanley	Ben Maslen	ben.maslen@morganstanley.com +44 20 7425 3837

Nordea Markets	Manu Rimpelä	manu.rimpela@nordea.com +358 9 165 59926
Pareto Öhman	David Jacobsson Cederberg	djc@paretosec.com +46 8 402 5272
Pohjola Bank plc	Pekka Spolander	pekka.spolander@pohjola.fi +358 10 252 4351
SEB, Helsinki Branch	Tomi Railo	tomi.railo@seb.fi +358 9 6162 8727
Swedbank Markets	Anders Roslund	anders.roslund@swedbank.se +46 8 5859 0093
UBS Deutschland AG	Sven Weier	sven.weier@ubs.com +49 69 1369 8278

Tietoa osakkeenomistajille

Yhtiökokous

Wärtsilä Oyj Abp:n varsinainen yhtiökokous pidetään torstaina 2.3.2017 kello 15.00 alkaen Helsingissä, Messukeskuksen kongressisiivessä, osoitteessa Messuaukio 1, 00520 Helsinki.

Osallistumisoikeus

Oikeus osallistua yhtiökokoukseen on osakkeenomistajalla, joka viimeistään 20.2.2017 on merkitty osakkeenomistajaksi Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon.

Ilmoittautuminen

Osakkeenomistajan, joka haluaa osallistua yhtiökokoukseen, on ilmoittauduttava viimeistään 27.2.2017 kello 16.00 mennessä joko sähköpostitse, yhtiön verkkosivuilla osoitteessa www.wartsila.com/yk ilmoittautuminen, puhelimitse, telefaksilla tai kirjallisesti.

Ilmoittautumisosoitteet:

Wärtsilä Oyj Abp
Osakasrekisteri
PL 196
00531 Helsinki
puh. 010 709 5282,
arkipäivisin klo 9.00–12.00
faksi 010 709 5701
Sähköposti: yk@wartsila.com
Internet: www.wartsila.com/yk ilmoittautuminen

Kirjallisesti, sähköpostitse tai telefaksilla ilmoittauduttaessa ilmoittautumisen tulee olla perillä ennen ilmoittautumisajan päättymistä 27.2.2017 klo 16.00. Valtakirja, jonka nojalla valtuutettu haluaa käyttää osakkeenomistajan äänivaltaa yhtiökokouksessa, pyydetään toimittamaan yhtiölle ennen ilmoittautumisajan päättymistä.

Osingonmaksu

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että vuodelta 2016 maksetaan osinkoa 1,30 euroa/osake. Osinko maksetaan kahdessa erässä. Ensimmäinen erä 0,65 euroa/osake maksetaan osakkeenomistajille, jotka ovat osingonmaksun täsmäytyspäivänä 6.3.2017 merkitty Euroclear Finland Oy:n pitämään osakasluetteloon. Hallitus esittää, että tämän erän osingot maksetaan 13.3.2017. Toinen erä 0,65 euroa/osake maksetaan syyskuussa 2017. Toinen erä maksetaan osakkeenomistajille, jotka ovat osingonmaksun täsmäytyspäivänä merkitty Euroclear Finland Oy:n pitämään osakasluetteloon. Hallitus päättää 12.9.2017 pidettäväksi sovitussa kokouksessaan toisen erän osingonmaksun täsmäytyspäivän ja osingonmaksupäivän. Suomalaisen arvo-osuusjärjestelmän nykyisten sääntöjen mukaisesti osingon täsmäytyspäivä olisi silloin 14.9.2017 ja osingon maksupäivä 21.9.2017, ellei Euroclear Finland Oy:n ydinjärjestelmän uusiminen aikaista osingon maksupäivää muutamalla päivällä.

Pörssitiedotteet

Pörssitiedotteet ovat heti julkistamisen jälkeen luettavissa Wärtsilän internetsivuilla suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

Taloudellista tietoa 2017

Vuosikertomus 2016

Sähköinen vuosikertomus 2016 on saatavissa suomen-, ruotsin- ja englanninkielisenä osoitteessa www.wartsilareports.com/fi. Vuosikertomus löytyy myös Wärtsilän internetsivuilta osoitteesta www.wartsila.com.

Osavuosikatsaukset ja tilinpäätöstiedote 2017

- Tammi-maaliskuu keskiviikkona 26.4.2017
- Tammi-kesäkuu torstaina 20.7.2017
- Tammi-syyskuu keskiviikkona 25.10.2017
- Tilinpäätöstiedote tammi-joulukuu keskiviikkona 31.1.2018

Osavuosikatsaukset ja tilinpäätöstiedote julkaistaan suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi Wärtsilän internetsivuilla osoitteessa www.wartsila.com.

Tilinpäätös

Hallituksen toimintakertomus	166		
Keskeistä tilikaudelta 2016	166	14. Aineelliset hyödykkeet	216
Strategia	166	15. Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrytyksiin	217
Vuosi 2016	168	16. Myytävissä olevat rahoitusvarat	218
Wärtsilän näkymät vuodelle 2017	182	17. Vaihto-omaisuus	218
Hallituksen voitonjakoehdotus	183	18. Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin	218
Tilinpäätös 2016	184	19. Muut saamiset	219
Viisivuotiskatsaus	184	20. Rahavarat	220
Tunnuslukujen laskentakaavat	185	21. Laskennalliset verot	220
Konsernitilinpäätös	187	22. Eläkeveloitteet	221
Konsernin tuloslaskelma	187	23. Oma pääoma	223
Laaja tuloslaskelma	188	24. Varaukset	225
Konsernin tase	188	25. Rahoitusvelat	225
Konsernin rahavirtalaskelma	190	26. Muut velat	226
Laskelma oman pääoman muutoksista	191	27. Johdannaisinstrumentit	226
Konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet	193	28. Annetut vakuudet, vastuusitoumukset ja muut vastuut	228
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	205	29. Lähipiiritapahtumat	228
1. Segmentti-informaatio	205	30. Rahoitusriskit	229
2. Yrityshankinnat	206	31. Tilintarkastajien palkkiot ja palvelut	232
3. Yritysmyyntit	209	32. Tilinpäätöskursseja	233
4. Pitkäaikaishankkeet ja pitkäaikaiset käyttö- ja huoltosopimukset	210	33. Tytäryhtiöt	233
5. Liiketoiminnan muut tuotot	210	Emoyhtiön tilinpäätös	236
6. Materiaalit ja palvelut	210	Emoyhtiön tuloslaskelma	236
7. Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	211	Emoyhtiön tase	237
8. Poistot ja arvonalentumiset	211	Emoyhtiön rahavirtalaskelma	239
9. Tuloksen määreet ja vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	211	Emoyhtiön tilinpäätöksen laadintaperiaatteet	241
10. Rahoitustuotot ja -kulut	212	Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot	242
11. Tuloverot	212	1. Liiketoiminnan muut tuotot	242
12. Osakekohtainen tulos	213	2. Henkilöstökulut	242
13. Aineettomat hyödykkeet	213	3. Poistot ja arvonalentumiset	242
		4. Rahoitustuotot ja -kulut	243

5. Verot	243	14. Johdannaisinstrumentit	247
6. Pysyvät vastaavat	244	15. Annetut vakuudet, vastuusitoumukset ja muut vastuut	248
7. Pitkäaikaiset saamiset	245	16. Lähipiirilainat ja muut sitoumukset	248
8. Lyhytaikaiset saamiset konsernin yrityksiltä	245	17. Tilintarkastajien palkkiot	248
9. Siirtosaamiset	245	Hallituksen ehdotus	249
10. Oma pääoma	246	Tilintarkastuskertomus	250
11. Vieras pääoma	246	Kvartaalitunnuslukuja	256
12. Siirtovelat	247		
13. Velat konsernin yrityksille	247		

Hallituksen toimintakertomus

Keskeistä tilikaudelta 2016

Wärtsilän vuoden 2016 tulos kehittyi yhtiön tarkistetussa ohjeistuksessa asetettujen odotusten mukaisesti. Tämä oli lähinnä neljännen vuosineljänneksen onnistuneiden toimitusten, Services-liiketoiminnan liikevaihdon kasvun ja parantuneen projektijakauman ansiota. Rahavirta kehittyi myönteisesti pääasiassa käyttö pääoman hallinnan tehostamisen ansiosta.

Huoltomarkkinoiden aktiviteetti oli hyvällä tasolla. Voimaloiden huoltopalveluiden kysyntä oli vahvaa, mikä kompensoi tiettyjen merenkulkumarkkinoiden haasteita. Laitetoimituksissa Wärtsilä kohtasi vastatuulta, mikä liittyi kaupan hitaaseen kasvuun, öljyn ja kaasun alhaisiin hintoihin sekä useiden merenkulkuasiakkaiden rahoitusvaikeuksiin. Toisaalta energiemarkkinat kehittyivät hyvin. Sähkön kysynnän kasvu kehittyvillä markkinoilla ja energiapolitiikan globaalit muutokset lisäsivät asiakkaiden kiinnostusta Wärtsilän ratkaisuihin. Kaikkien näiden loppumarkkinatrendien yhteisvaikutuksena oli tilauskertymän vakaa kehitys.

Wärtsilä jatkoi vuoden aikana liiketoimintansa kehittämistä laajentamalla tuote- ja ratkaisutarjontaa T&K-toiminnan, kumppanuuksien ja yrityskauppojen kautta.

Liikevaihto

MEUR	2016	2015	Muutos %
Energy Solutions	943	1 126	-16%
Marine Solutions	1 667	1 720	-3%
Services	2 190	2 184	0%
Konserni	4 801	5 029	-5%

Strategia

Wärtsilä tähtää kannattavaan kasvuun tarjoamalla edistyksellistä teknologiaa ja elinkaariratkaisuja merenkulku- ja energia-alan asiakkaille.

Ympäristötietoisuuden lisääntyminen ja muuttuvat energiatarpeet vaikuttavat asiakkaidemme tapaan toimia. Integroitujen palvelujemme ja tuotteidemme ansiosta pystymme vastaamaan erinomaisesti nykypäivän energiatehokkaiden, innovatiivisten ja joustavien ratkaisujen kysyntään. Monipolttoinen tuotteemme ja nesteytettyyn maakaasuun perustuvat ratkaisumme ovat alan johtavia, ja vastaavat kaasupohjaisten teknologioiden kasvavaan kysyntään. Luomme kasvua hyödyntämällä projektinhallintaamme ja teknistä osaamistamme, joiden ansiosta voimme tarjota asiakkaillemme uusia, innovatiivisia ratkaisuja. Digitaalinen muutoksemme tarjoaa asiakkaillemme lisäarvoa ja optimoi suorituskykyämme. Kasvutavoitteitamme tukee ylivertainen globaali huoltoverkostomme.

Tuotannossa ja toimitusketjun hallinnassa etsimme jatkuvasti uusia keinoja pitää yllä laatua ja kustannustehokkuutta – usein yhdessä tärkeimmillä kasvumarkkinoillamme toimivien alan johtavien yhteistyökumppanien kanssa. Panostamme digitalisaatioon ja tutkimukseen ja tuotekehitykseen markkinoiden tarpeiden mukaisesti. Luomme siten vahvan perustan, joka turvaa asemamme johtavana markkinainnovaatioiden kehittäjänä ja vahvistaa sitä entisestään. Tällainen innovaatiokulttuuri sekä turvallisuuden, monimuotoisuuden ja korkeiden eettisten periaatteiden korostaminen vetävät puoleensa ammattitaitoisia ja sitoutuneita työntekijöitä ja tekevät organisaatiostamme erittäin suorituskykyisen. Yrittäjähenkemme, asiakaskeskeisytemme ja intohimomme tehdä asiat oikein luovat uusia mahdollisuuksia ja ympäristömyötäisiä ratkaisuja sekä arvoa kaikille sidosryhmillemme.

Strategian toteutus vuonna 2016

Wärtsilä toi vuoden mittaan markkinoille useita asiakkaidensa toimintaa tehostavia konsepteja ja ratkaisuja. Näistä esimerkkejä ovat päivitetty navigointi-, automaatio- ja hallintajärjestelmä Nacos Platinum, jonka ominaisuuksiin kuuluu älykäs reitin suunnittelu, sekä nollapäästöinen lauttakonsepti, jota voidaan ajaa pelkillä akuilla tai akun ja moottorin hybridikäytöllä. Vuoden lopussa valmistuivat ensimmäiset toimitusvalmiit Wärtsilä 31 -moottorit, ja Wärtsilä sai kaksi uutta tilausta tästä uuden sukupolven moottorista, joka on päässyt Guinnessin ennätystenkirjaan maailman tehokkaimpana nelitahtidieselmoottorina. Services-liiketoiminnassa asiakkaiden keskittyminen tehokkuuden optimointiin tuki pitkäkestoisten huoltosopimusten kysyntää.

Maakaasusta on tullut tärkeä polttoaine sekä voimantuotannon että merenkulun markkinoilla. Vuonna 2016 kaas- ja monipolttoainesovellusten osuus Energy Solutions -liiketoiminnan tarjouspyynnöistä oli 82% ja tilauksista 45%. Merkittäviin kaasuun perustuviin sopimuksiin lukeutuivat 100 MW:n lämmön ja sähkön yhteistuotantolaitos Kraftwerke Mainz-Wiesbaden AG:lle Saksaan sekä 225 MW:n Smart Power Generation -voimalaitos Denton Municipal Electricille Yhdysvaltoihin. Voimalaitos tuottaa Dentonin kaupungille säästövoimaa. Wärtsilä säilytti asemansa merenkulkumarkkinoiden johtavana monipolttoainemoottoreiden ja kaasunkäsittelyjärjestelmien toimittajana. Kaasuun perustuvien ratkaisujen osuuden kasvu asennetusta moottorikannasta tarjoaa kasvumahdollisuuksia Services-liiketoiminnalle.

Kansainvälinen merenkulujärjestö IMO päätti vuoden mittaan useista toimialalle tärkeistä ympäristömääräyksistä. Näitä olivat muun muassa painolastivesien käsittelyä koskevan yleissopimuksen ratifiointi sekä laivapolttoaineiden rikkipitoisuuden maailmanlaajuisen rajan käyttöönottopäivä. Wärtsilän monipuoliset ympäristöratkaisut, kuten painolastivesien käsittely- ja pakokaasujen puhdistusjärjestelmät sekä monipolttoainemoottorit ja niihin liittyvä kaasuteknologia, antavat hyvät edellytykset auttaa asiakkaita täyttämään kaikki uudet määräykset. Vastauksena asiakkaiden yhä vahvempaan pyrkimykseen pienentää hiilijalanjälkeään Wärtsilä ilmoitti alkuvuonna 2016 lähtevänsä mukaan aurinkoenergialiiketoimintaan. Hybridiratkaisussa yhdistyvät PV-aurinkopaneelit ja polttomoottorit.

Tutkimus- ja tuotekehitystoiminnan investoinnit olivat yhteensä 131 miljoonaa euroa, joka on 2,7% liikevaihdosta. Painopistealueita olivat hyötysuhteen parantaminen, polttoainejoustavuus ja ympäristövaikutusten vähentäminen. Investoinnit uuden teknologian kehittämiseen ovat välttämättömiä, jotta voidaan varmistaa Wärtsilän tuotteiden kilpailukyky sekä yhtiön johtava kestävä kehityksen innovoinnissa.

Wärtsilä jatkoi toimintojensa ja asiakastarjontansa digitalisointia vuonna 2016. Eniram-kauppa vahvistaa merkittävästi yhtiön osaamista data-analytiikassa, mallinnuksessa sekä suorituskyvyn optimoinnissa. Elokuussa Wärtsilän johtokuntaan nimitettiin Chief Digital Officer, jonka tehtävänä on määrittää, kehittää ja toteuttaa Wärtsilän digitaalista strategiaa, organisaatorakenteeseen liittyviä suunnitelmia ja digitaalista hallintoa. Sittemmin ilmoitettiin Wärtsilän digitaalista muutosta vauhdittavan uuden organisaation perustamisesta.

Wärtsilä on jatkanut esimiesten johtamistaitojen monipuolista kehittämistä edistääkseen tuloshakuista yrityskulttuuria. Vuoden 2016 uusiin aloitteisiin lukeutui tulevien esimiesten kouluttamiseen tarkoitettu oppimiskeskitys Growth Lab. Tukeakseen jatkuvaan parantamiseen keskittyvän yrityskulttuurin rakentumista Wärtsilä on myös kehittänyt Operational Excellence Academy -oppimiskeskityksen ja -portaalin, jotka tarjoavat tukimateriaalia kaikille, jotka edistävät kulttuuria, joka painottaa toiminnan erinomaisuutta. Wärtsilä pyrkii rakentamaan osallistavaa yrityskulttuuria edistämällä henkilöstön monimuotoisuutta ja tarjoamalla uranäkymiä sekä mahdollisuuksia henkilökohtaiseen kasvuun. Vuoden 2016 toimenpiteisiin lukeutuvat johtoryhmien osallistavan kulttuurin ja monimuotoisuuden työpajat sekä kaikille työntekijöille suunnatut tapahtumat.

Monimuotoisuusasiat ovat kiinteä osa oppilaitosyhteistyötämme, esiintymistämme rekrytointitapahtumissa sekä johdon koulutusohjelmia.

Turvallisuus on Wärtsilän tärkeimpiä painopisteitä, ja yhtiö lähestyi vuoden aikana tavoitettaan eli poissaoloon johtavien tapaturmien nollassa. Poissaoloon johtaneiden tapaturmien taajuus oli 2,59, jossa on laskua 9% vuodesta 2015. Vuonna 2016 Wärtsilä jatkoi WeCare-ohjelmansa laajentamista. WeCare on koko konsernissa käytettävä ohjelmisto ja toimintatapa vaara- ja läheltä piti -tilanteiden ja tapaturmien raportointiin ja selvittelyyn. Vuonna 2016 WeCare-järjestelmään raportoitiin yhteensä 11.550 poikkeamaa, eli kasvua edellisvuodesta oli 46%. Wärtsilä järjesti myös kansainvälisen turvallisuuspäivän, jonka teemana oli Safe by Choice. Tapahtumassa painotettiin päivittäisessä työssä tehtyjen valintojen merkitystä turvallisuudelle.

Taloudelliset tavoitteet ja tulosoheistuksen toteutuminen

Wärtsilän pitkän aikavälin tavoitteena on kasvaa maailmanlaajuista BKT:n kasvua nopeammin sekä pitää liikevoittomarginaali 14%:n (korkeasuhdanne) ja 10%:n (matalasuhdanne) välillä. Lisäksi tavoitteena on pitää nettovelkaantumisaste alle 0,50:ssä ja jakaa osinkona vähintään 50% osakekohtaisesta tuloksesta yli suhdannesyklin.

Wärtsilä arvioi 27.1.2016, että vuodelle 2016 oli odotettavissa 0–5%:n liikevaihdon kasvu ja noin 12,5–13,0%:n liikevoittomarginaali. Odotuksia tarkistettiin 12.10. voimalatoimitusten jäätyä vuonna 2016 odotettua vähäisemmiksi. Tarkistetun tulosoheistuksen mukaan liikevaihdon odotettiin laskevan noin 5% ja kannattavuuden arvioitiin olevan noin 12,0%.

Wärtsilän vuoden 2016 tulos vastasi sekä pitkän aikavälin tavoitteita että tarkistettua ohjeistusta. Vuoden 2016 liikevaihto laski 5%, minkä myötä Wärtsilän liikevaihdon vuosittainen keskimääräinen kasvu viiden vuoden ajanjaksolla oli 3%, kun BKT:n vuosittainen keskimääräinen kasvu samalla ajanjaksolla oli 0,4%. Kannattavuus oli 12,1%. Nettovelkaantumisaste oli 0,07, ja hallituksen osinkoehdotus on 1,30 euroa osaketta kohti, mikä on 73% osakekohtaisesta liiketuloksesta.

Pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet

Taloudelliset tavoitteet	Kehitys vuonna 2016	Kehitys vuonna 2015
Liikevaihdon kasvu nopeampi kuin globaali BKT:n kasvu	5%:n lasku	5%:n kasvu
Vertailukelpoinen liikevoittomarginaali 10-14%	12,1%	12,2%
Nettovelkaantumisaste alle 0,50	0,07	0,17
Osingonmaksu vähintään 50% osakekohtaisesta tuloksesta yli suhdannesyklin	73% ¹	53%

¹ Hallituksen ehdotus.

Vuosi 2016

Markkinakehitys

Aktiveetti parantunut voimantuotannon markkinoilla

Tunnelmat voimantuotannon markkinoilla vahvistuivat vuoden 2016 aikana. Toiminta oli aktiivista kehittyvillä markkinoilla, joilla sähkön kysynnän kasvu lisäsi kiinnostusta Wärtsilän ratkaisuja kohtaan. Energiapolitiikan muutokset ja uusiutuvan voimantuotannon kasvu edistivät voimalaitosinvestointeja sekä kehittyvillä markkinoilla että teollisuusmaissa. Vaikka monilla alueilla nähtiin myönteistä kehitystä, kilpailu pysyi tiukkana maailmanlaajuisesti.

Energy Solutions -liiketoiminnan markkina-asema

Vuoden 2016 ensimmäisten yhdeksän kuukauden aikana kaasua ja nestemäisiä polttoaineita käyttävien, 500 MW:n suuruusluokkaan yltävien voimalaitosten maailmanlaajuiset tilaukset olivat yhteensä 17,4 GW (17,0). Kasvua oli 2% edellisvuoteen verrattuna. Wärtsilän markkinaosuus kasvoi 15%:iin (10). Maailmanlaajuisiin tilauksiin on laskettu mukaan kaikki yli 5 MW:n kaasuturbiinit ja Wärtsilän voimalaitokset.

Heikko merenkulun markkinaympäristö

Vuonna 2016 sopimukset uusien alusten rakentamisesta vajosivat poikkeuksellisen alhaisiksi, sillä vuoden aikana kirjattiin vain 537 sopimusta vuoden 2015 1,836 sopimukseen verrattuna. Haasteet johtuivat pääasiassa ylikapasiteettista, matalista öljyn ja kaasun hinnoista sekä heikoista rahtihinnoista perinteisellä kauppalaiva-, offshore- ja kaasunkuljetusalussegmentillä.

Vaikka yleiset tunnelmat merenkulun markkinoilla olivat heikot läpi vuoden, aktiviteetti pysyi hyvällä tasolla tietyillä erikoistuneilla segmenteillä. Risteilyalusten kysyntä oli erityisen vahvaa aluskannan laajennusohjelmien ansiosta. Ikääntyvä aluskanta, suunniteltujen uusien lainsäädäntöjen voimaantulo ja uudisrakentamisen alhaiset hinnat tukivat tilauksia lauttasegmentillä. Ro-ro-segmentillä suotuisat päivä- ja rahtihinnat tukivat myös uusien alusten kysyntää. Risteilyalusten osuuden kasvaminen alustilauksen jakaumassa on hyödyttänyt eurooppalaisia telakoita. Kompensoiduissa bruttokisteritonneissa mitattuna Italian 11%:n ja Saksan 10%:n osuus vahvistetuista sopimuksista oli keskimääräistä korkeampi. Kiina säilytti asemansa suurimpana laivanrakennusmaana 36%:lla vahvistetuista sopimuksista, kun taas Etelä-Korean osuus laski 16%:iin. Japanin osuus oli 11%. Alhaiset alustilaukset ovat johtaneet konsolidointiin suurten laivanrakennusmaiden telakoiden keskuudessa.

Marine Solutions -liiketoiminnan markkina-asema

Wärtsilän keskinopeiden päämoottoreiden markkinaosuus oli 51% (50% edellisen neljänneksen lopussa). Apumoottoreiden markkinaosuus oli 18% (16% edellisen neljänneksen lopussa). Wärtsilällä on vahva asema myös muissa keskeisissä tuotteissa ja ratkaisussa, kuten sähkö- ja automaatiojärjestelmissä sekä kaasujärjestelmissä.

Vankkaa aktiviteettia huoltomarkkinoilla

Huoltomarkkinoilla aktiviteetti oli vankkaa vuonna 2016. Merenkulun markkinoilla alhaiset öljyn hinnat vaikuttivat offshore-huollon kysyntään läpi vuoden, ja alhaiset rahtihinnat hidastivat huoltokysyntää kauppalaivasegmentillä toisella vuosipuoliskolla. Risteilyalussegmentti kehittyi hyvin, erityisesti loppuvuotta kohti. Maailmanlaajuinen taloudellinen epävarmuus vaikutti yhä pitkäaikaisten sopimusten kiinnostavuuteen voimantuotannon markkinoilla. Voimalaitosten ylläpitohuollon kysyntä pysyi kuitenkin hyvällä tasolla läpi vuoden.

Wärtsilän asennettu laitekanta koostuu potkureista, moottoreista ja muista tuotteista. Vuoden 2016 lopussa Wärtsilän moottorikanta oli noin 180.000 MW, joista nelitahtimoottoreiden osuus oli noin 65% ja kaksitahtimoottoreiden noin 35%.

Tilaukset

Tilikaudella tammi-joulukuu 2016 Wärtsilän tilaukset olivat vakaat 4.927 milj. euroa (4.932). Tilauslaskutussuhde oli 1,03 (0,98).

Energy Solutions -liiketoiminnan tilaukset olivat 1.448 milj. euroa (1.009), kasvua oli 43% viime vuoden vastaavaan kauteen verrattuna. Tilauksia kertyi aktiivisimmin Aasiassa ja Amerikoissa. Kysyntä oli erityisen vahvaa Argentiinassa: Wärtsilä sai tilaukset seitsemästä projektista, joiden yhteenlaskettu teho on yli 500 MW. Muihin strategisesti merkittäviin tilauksiin kuului 225 MW:n voimalaitos, jolla tuotetaan säätövoimaa Dentonin kaupungille Yhdysvaltain Teksasissa.

Marine Solutions -liiketoiminnan tilaukset laski 20% 1.285 milj. euroon (1.599). Merenkulun päästö määräysten voimaantulon lähestyminen tuki kaasukäyttöisten alusten kysyntää etenkin lauttasegmentillä. Vuoden aikana Wärtsilä sai tilauksia, jotka koskivat Välimeren ensimmäisen LNG-käyttöisen matkustajalautan suunnittelua ja LNG-propulsioalusteiston toimittamista sekä täysin integroidun propulsioalusteiston toimittamista Yhdistyneiden kuningaskuntien ensimmäisiin monipolttoaineella käyviin ro-

ro-matkustajalauttoihin. Muihin merkittäviin tilauksiin kuului sopimus höyrystysjärjestelmästä FSRU-konversioprojektiin, jonka Höegh LNG aikoo tehdä modernille LNG-alukselle. Sähkö- ja automaatiojärjestelmien tilaukset kehittyivät hyvin läpi vuoden. Matkustajalaivojen osuus katsauskauden tilauskertymästä oli 38%. Perinteisen kauppalaivasegmentin osuus oli 20% ja kaasunkuljetusalussegmentin 13%. Merivoimien osuus tilauskertymästä oli 10%, erikoisalusten 9% ja offshore-segmentin 3%. Muiden tilausten osuus oli 7%.

Services-liiketoiminnan tilauskertymä oli 2.194 milj. euroa (2.324). Kuuden prosentin lasku johtui pääasiassa haasteista tietyillä offshore-markkinoilla, hidastuneesta aktiviteetista perinteisellä kauppalaivasegmentillä sekä uusien pitkäaikaisten sopimusten solmimisen viivästyisestä.

Tilauskertymä yhteisyrityksissä

Eteläkorealaisen yhteisyrityksen Wärtsilä Hyundai Engine Company Ltd:n sekä kiinalaisten yhteisyritysten Wärtsilä Qiyao Diesel Company Ltd:n ja CSSC Wärtsilä Engine Company Ltd:n tilauskertymä tilikaudella tammi-joulukuu 2016 oli yhteensä 62 milj. euroa (182). Näiden yhteisyritysten tulos kirjataan osuutena osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta.

Tilaukanta

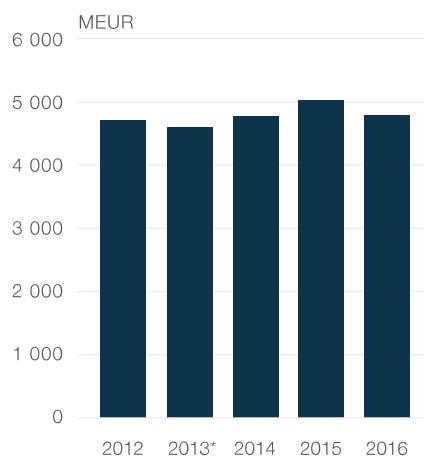
Tilikauden lopussa Wärtsilän tilaukanta oli 4.696 milj. euroa (4.882), laskua oli 4%. Energy Solutions -tilaukanta kasvoi 23% ja oli 1.680 milj. euroa (1.366). Marine Solutions -tilaukanta laski 21% 2.017 milj. euroon (2.558). Services-liiketoiminnan tilaukanta oli 999 milj. euroa (958), kasvua oli 4%.

Liikevaihto

Tammi-joulukuun 2016 liikevaihto kehittyi ohjeistuksen mukaisesti. Liikevaihdon 5%:n lasku 4.801 milj. euroon (5.029) johtui pääosin viime vuotta alhaisemmista voimalaitostoimituksista. Energy Solutions -liiketoiminnan liikevaihto oli 943 milj. euroa (1.126), laskua oli 16%. Marine Solutions -liiketoiminnan liikevaihto laski 3% 1.667 milj. euroon (1.720). Services-liiketoiminnan liikevaihto oli vakaat 2.190 milj. euroa (2.184) huoltoprojektien liikevaihdon kasvun ansiosta. Energy Solutions -liiketoiminnan osuus kokonaisliikevaihdosta oli 20%, Marine Solutions -liiketoiminnan 35% ja Services-liiketoiminnan 46%.

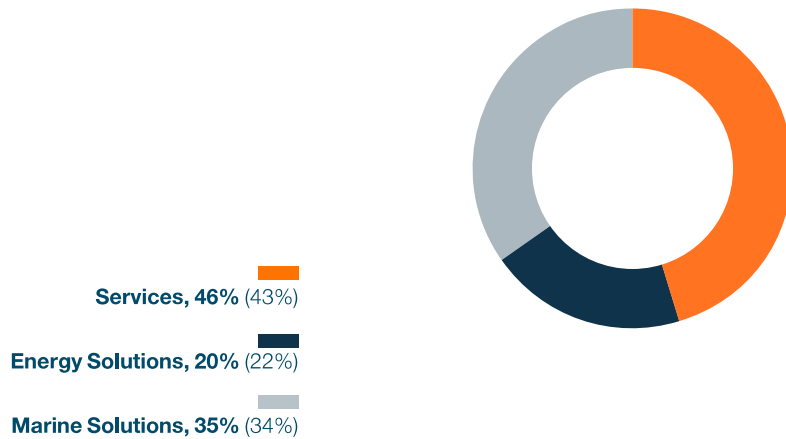
Wärtsilän vuoden 2016 liikevaihdosta noin 67% oli euromääräistä, 20% Yhdysvaltain dollareita, ja loppu jakautui usean valuutan kesken.

Konsernin liikevaihdon kehitys

* Oikaistu, luku sisältää jatkuvat toiminnot.

Liikevaihto liiketoiminnoittain

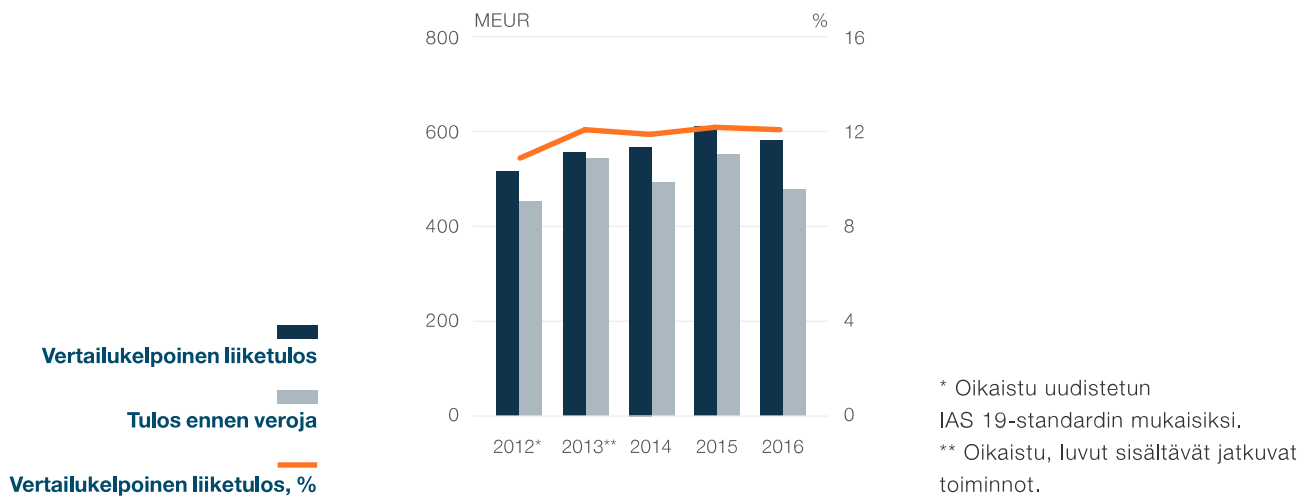

Liiketoiminnan tulos ja kannattavuus

Tilikauden tammi-joulukuu 2016 liiketulos oli 532 milj. euroa (587). Tämä on 11,1% liikevaihdosta (11,7). Lasku edellisvuoteen verrattuna johtui pääasiassa rakennejärjestelykuluista ja alhaisemmista voimalaitostoimituksista. Vertailukelpoinen liiketulos oli 583 milj. euroa (612) eli 12,1% liikevaihdosta (12,2) ja on siten linjassa arviolta 12%:n kannattavuusohjeistuksen kanssa. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät olivat 51 milj. euroa (25), joista 48 milj. euroa (19) liittyi uudelleenjärjestelyohjelmiin ja 3 milj. euroa (6) yritysostoihin liittyviin kuluihin ja muihin kustannuksiin. Vertailukelpoinen oikaistu EBITA oli 618 milj. euroa (643) eli 12,9% liikevaihdosta (12,8). Hankintamenojen allokointeihin liittyvät poistot olivat 35 milj. euroa (32).

Tammi-joulukuun 2016 rahoituserät olivat -53 milj. euroa (-34). Toisella neljänneksellä tehdyt Winterthur Gas & Diesel -kaksitahtiyhteisyyden myyntiin ja muihin saataviin liittyvät alaskirjaukset vaikuttivat negatiivisesti rahoituseriin. Nettokorot olivat -11 milj. euroa (-12). Tulos ennen veroja oli 479 milj. euroa (553). Katsauskauden verot olivat 123 milj. euroa (124), mikä vastaa 25,6%:n efektiivistä verokantaa (22,5). Tilikauden tulos oli 357 milj. euroa (451). Osakekohtainen tulos oli 1,79 euroa (2,25, joka sisältää 0,11 lopetetuista toiminnoista), ja osakekohtainen oma pääoma oli 11,60 euroa (11,16). Sijoitetun pääoman tuotto (ROI) oli 17,1% (21,0). Oman pääoman tuotto (ROE) oli 15,6% (20,2).

Tulos

Rahavirta, tase ja rahoitus

Tilikaudella tammi-joulukuu 2016 liiketoiminnan rahavirta oli 613 milj. euroa (255). Nettokäyttöpääoma kauden lopussa oli 490 milj. euroa (543). Saatujen ennakoiden määrä oli kauden lopussa 516 milj. euroa (564). Rahavarat kauden lopussa olivat 472 milj. euroa (334) ja vahvistetut ja käyttämättömät luottoliittisopimusohjelmat 640 milj. euroa (679).

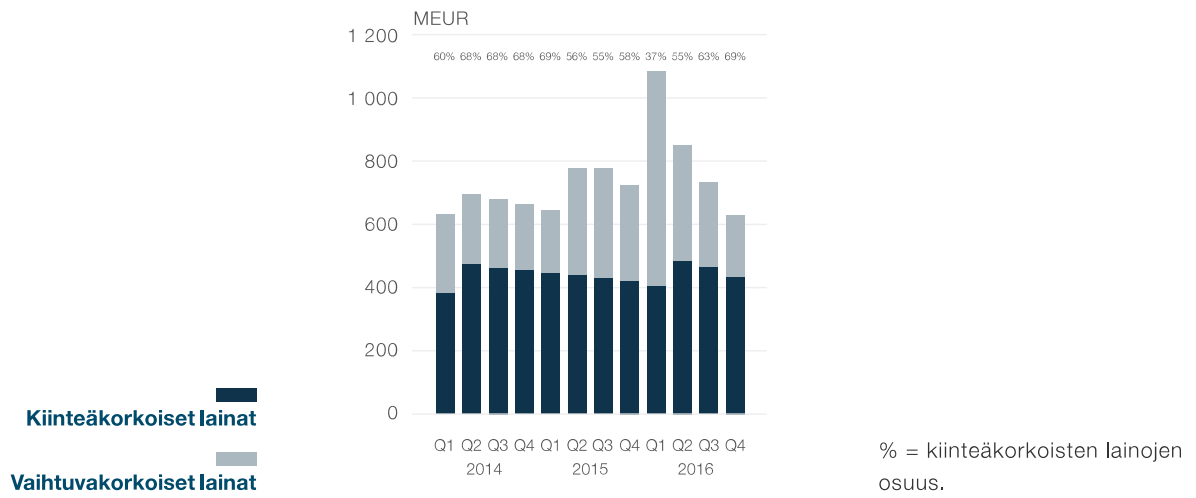
Wärtsilällä oli joulukuun 2016 lopussa korollisia lainoja yhteensä 629 milj. euroa (724). Lyhytaikaiset lainat, jotka erääntyvät seuraavan 12 kuukauden sisällä, olivat yhteensä 108 milj. euroa. Pitkäaikaiset lainat olivat 520 milj. euroa. Korollisen lainapääoman nettomäärä oli 150 milj. euroa (372) ja nettovelkaantumisaste oli 0,07 (0,17).

Konsernin maksuvalmius

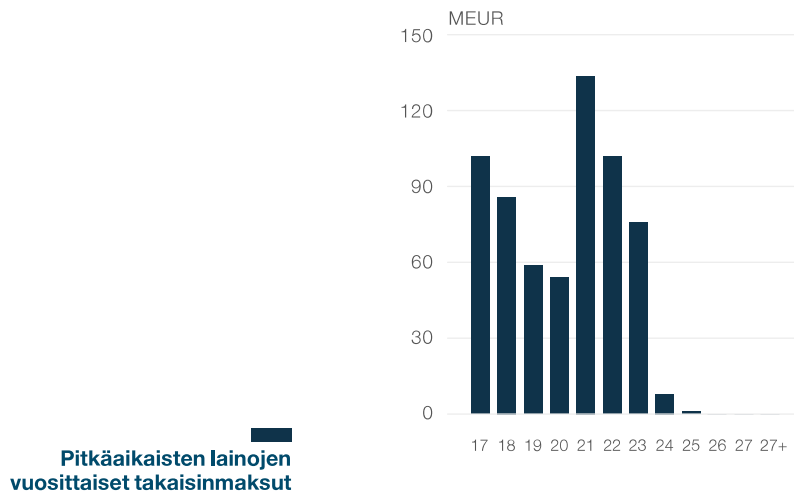
MEUR	31.12.2016	31.12.2015
Rahavarat	472	334
Käyttämättömät vahvistetut luottoliittisopimukset	640	679
Maksuvalmius	1 112	1 013
% liikevaihdosta (12 viimeiseltä kuukaudelta)	23	20
Yritystodistukset vähennettynä	-	130
Maksuvalmius pois lukien yritystodistukset	1 112	883
% liikevaihdosta (12 viimeiseltä kuukaudelta)	23	18

Lainaportfolion keskimääräinen takaisinmaksuaika oli 31.12.2016 42 kuukautta ja pitkäaikaisten lainojen 43 kuukautta.

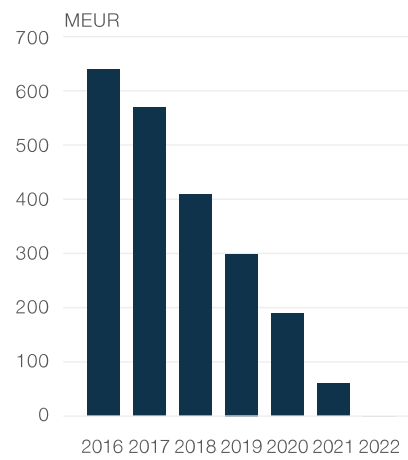
Lainat

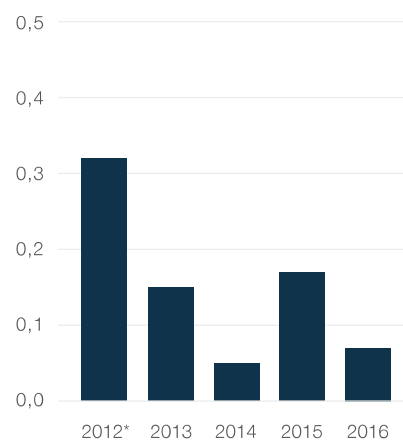
Pitkäaikaisten lainojen eräntymisprofiili

Vahvistetut luottolimittisopimukset (kauden lopussa)

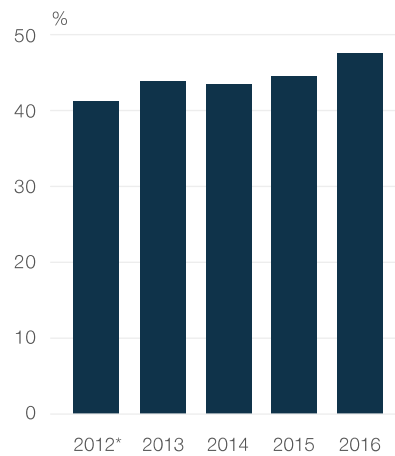

Nettovelkaantumisaste

* Oikaistu uudistetun IAS 19-standardin mukaiseksi.

Omavaraisuusaste

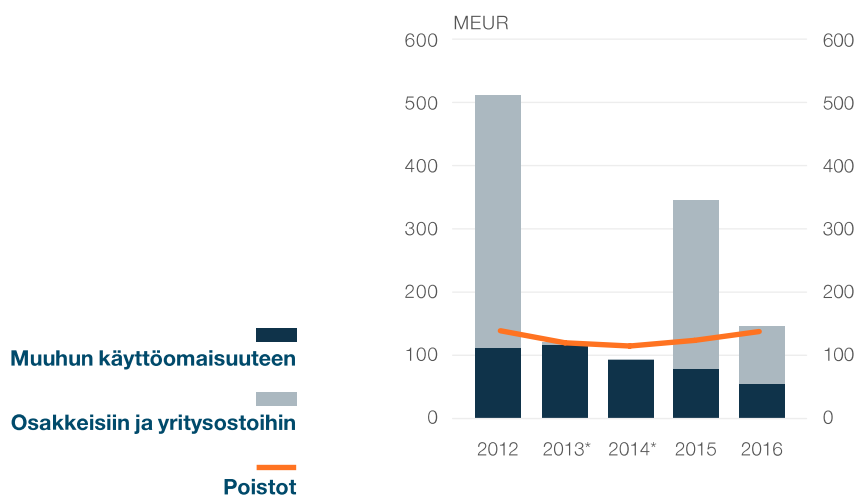
* Oikaistu uudistetun IAS 19-standardin mukaiseksi.

Investoinnit

Tilikauden tammi-joulukuu 2016 tuotannolliset, logistiset ja informaatioteknologian investoinnit olivat 55 milj. euroa (79). Yritysosto- ja yhteisyritysinvestoinnit olivat 91 milj. euroa (267). Lukuihin sisältyvät vuonna 2016 tehdyt Eniram- ja American Hydro -yrityshankinnat sekä vuonna 2015 tehdyn Marine Systems Internationalin yrityshankinta. Katsauskauden poistot olivat 138 milj. euroa (124).

Vuoden 2017 tuotannollisten, logististen ja informaatioteknologisten investointien odotetaan olevan poistoja alemmalla tasolla.

Bruttoinvestoinnit

* Oikaistu, luvut sisältävät jatkuvat toiminnot.

Strategiset toimenpiteet, yrityshankinnat, yhteisyritykset ja tuotannon jalanjälki

Maaliskuussa Wärtsilä ja China State Shipbuilding Corporation allekirjoittivat aiesopimuksen uuden yhteisyrityksen perustamisesta. Yhteisyritys tulee keskittymään merenkulun sovelluksiin Kiinan kasvavilla sähkö- ja automaatoratkaisumarkkinoilla.

Maaliskuussa Wärtsilä ilmoitti myös suorittaneensa testausprosessejaan koskevan sisäisen tarkastuksen, joka toi esille pieniä poikkeamia polttoaineenkulutusta mittaavissa testeissä, jotka tehtiin tietyille merimoottoreille ennen tuotteiden toimittamista asiakkaille. Wärtsilä on ollut yksitellen yhteyksissä asiakkaisiinsa ja tarkastanut kaikki testausprosessinsa sekä sisäisten että ulkoisten resurssien toimesta varmistaakseen uudet, läpinäkyvämmät prosessit ja tarkastukset. Asian taloudellinen vaikutus ei ole ollut merkittävä.

Huhtikuussa Wärtsilä ilmoitti lähtevänsä mukaan aurinkoenergialiiketoimintaan tarjoamalla suuria, yli 10 megawatin aurinkovoimaloita sekä hybridivoimaloita, joissa Wärtsilän polttomoottorit yhdistetään PV-aurinkopaneeleihin. Molempia ratkaisuja tarjotaan kokonaistoimituksena.

Kesäkuussa Wärtsilä ilmoitti ostavansa suomalaisen teknologiayrityksen Eniram, joka tarjoaa meriteollisuudelle energianhallinnan ja analytiikan ratkaisuja. Eniram vahvistaa Wärtsilän digitaalista tarjontaa sekä omaa osaamista, erityisesti data-analytiikan, mallintamisen sekä suorituskyvyn optimoimisen alueilla. Yhtiön omistus siirtyi Wärtsilälle 1.7.2016. Wärtsilä ilmoitti myös ostavansa yhdysvaltalaisen American Hydron, joka on laajojen laitemodernisointien sekä palvelujen toimittaja ja asentaja vesivoima- ja vedenjakelujärjestelmälalalla. Yhtiön omistus siirtyi Wärtsilälle 30.6.2016.

Toisen neljänneksen aikana Wärtsilä siirsi 30%:n vähemmistöosuutensa Winterthur Gas & Diesel (WinGD) -kaksitahtiyhteisyrityksestä China State Shipbuilding Corporationille (CSSC). Sopimuksen seurauksena CSSC omistaa WinGD:stä 100 prosenttia. Wärtsilä teki WinGD-osakkeiden myyntiin liittyvän 21 milj. euron alaskirjauksen, joka kirjattiin vuoden 2016 toisen neljänneksen rahoituseriin.

Heinäkuussa Wärtsilä ilmoitti aloittavansa yhteistyön yhdysvaltalaisen Greensmith Energyyn kanssa vahvistaakseen energiajärjestelmäintegraatiokykyjään entisestään. Greensmith Energy on johtava toimija energiavarastointiohjelmistoissa ja integrointipalveluissa ja se tarjoaa hybridienergiajärjestelmissä tarvittavia optimointiohjelmistoja.

Joulukuussa Wärtsilä allekirjoitti tuotantolisenssisopimuksen Kiinan Jiujiangissa sijaitsevan, China State Shipbuilding Corporationin (CSSC) tytäryhtiön, Jiujiang Precision Measuring Technology Research Institutien kanssa. Kahdensuuntainen sopimus antaa CSSC:lle mahdollisuuden käyttää Wärtsilä Aquarius EC -painolastiveden käsittelyjärjestelmien teknologiaa (BWMS) ja oikeudet valmistaa järjestelmiä lisenssillä asiakkailleen. Wärtsilä saa puolestaan pääsyn CSSC:n uuteen tuotantolaitokseen, mikä tukee Wärtsilän asiakkaiden painolastiveden käsittelyjärjestelmien kysynnän ja tarjonnan tarpeita.

CSSC Wärtsilä Engine (Shanghai) Co. Ltd -yhtiön tehtaan rakentaminen Shanghain Lingangiin saatiin päätökseen neljännellä neljänneksellä. Tehdas vihittiin käyttöön 9.1.2017.

Wärtsilä on sitoutunut edistämään nesteytetyn maakaasun (LNG) käyttöä merenkulun ja energia-alan polttoaineena. Heinäkuussa Wärtsilä perusti muiden merenkulkuteollisuuden johtavien toimijoiden kanssa SEA/LNG-nimisen yhteenliittymän. Sen tavoitteena on purkaa esteitä, jotka hankaloittavat LNG:n käyttöä merenkulun sovelluksiin kaikkialla maailmassa, ja siten parantaa meriteollisuuden ympäristösuorituskykyä. Elokuussa Wärtsilä ja suomalainen Gasum solmivat yhteistyösopimuksen, jonka tarkoituksena on kehittää maakaasun käyttöä, jakelua ja huoltoratkaisuja meri- ja maasovelluksissa. Wärtsilä tarjoaa kaasun arvoketjuun liittyvää teknistä tietotaitoa, kun taas Gasumilla on asiantuntemus maa- ja biokaasun jakelusta ja myynnistä. Laivasovelluksissa käytettävän nesteytetyn maakaasun kehittämisessä hyödynnetään myös Gasumin tytäryhtiön Skangasin asiantuntemusta. Skangas on johtava toimija pohjoismaisilla LNG-markkinoilla. Marraskuussa Wärtsilä ja ranskalainen monikansallinen energiayhtiö ENGIE allekirjoittivat sopimuksen ratkaisujen ja palveluiden kehittämisestä pienikokoisille LNG-sovelluksille. ENGIE:n vankka kokemus LNG:n jakelusta ja Wärtsilän tekninen asiantuntijuus, insinööritaito ja rakennusosaaminen antavat erinomaiset lähtökohdat yhteisten ratkaisujen ja palveluiden kehittämiseen, jotka tukevat siirtymistä kohti vähähiilistä taloutta.

Tutkimus ja kehitys, tuotelanseeraukset

Vuoden 2016 aikana Wärtsilä on kiinnittänyt paljon huomiota sekä tuote- että ratkaisuinnovaatioihin, erityisesti hyötysuhteen kehittämiseen, polttoainejoustavuuteen ja ympäristövaikutusten alentamiseen. Tutkimukseen ja tuotekehitykseen liittyvät kulut olivat yhteensä 131 milj. euroa, joka vastaa 2,7% liikevaihdosta.

Tammikuussa Wärtsilä ja Cavotec sopivat alkavansa kehittää ensimmäisenä maailmassa konseptia, jossa induktiivinen lataus yhdistetään automaattiseen kiinnitykseen. Wärtsilä on kehittänyt induktiiviseen sähkövirran siirtoon perustuvan langattoman latausjärjestelmän. Cavotec puolestaan tarjoaa automatisoituja kiinnitysjärjestelmiä usealle alustyyppille, kelajärjestelmiä, sekä mahdollisuuden liittää alus sataman sähköverkkoon. Yhdistämällä vahvuutensa ja osaamisensa yhtiöt kehittävät integroidun langattoman lataus- ja kiinnitysjärjestelmän Wärtsilän suunnittelemien alusten käyttöön.

Maaliskuussa Wärtsilä lanseerasi kokonaiskonseptin nolla- tai vähäpäästöisten, innovatiivisten ja kustannustehokkaiden lauttojen sarjaan. Suunnitellut lautat ovat erittäin energiatehokkaita ja vastukseltaan alhaisia sekä vedenpinnan ylä- että alapuolella. Lautat ovat joko täysin akkukäyttöisiä tai akku-moottorihybridejä. Jälkimmäisissä käytetään polttoaineena joko nesteytettyä maakaasua tai biopolttoainetta.

Päivitetty Wärtsilä Nacos Platinum -navigaatio-, automaatio- ja hallintajärjestelmät lanseerattiin syyskuussa. Uusiin ominaisuuksiin kuuluu älykäs reitin suunnittelu, joka huomioi sää- ja meriolosuhteet ja mahdollistaa siten merkittävät polttoainesäästöt sekä optimaalisen tehon ja reittivalinnan. Syyskuussa Eniram esitteli aluskannan suorituskyvyn monitorointipalvelun, SkyLightin. Sen avulla laivanomistajat voivat seurata alusten ja aluskannan suorituskykyä. Ratkaisu mahdollistaa myös raportoinnin, suunnittelun ja kulujen optimoinnin.

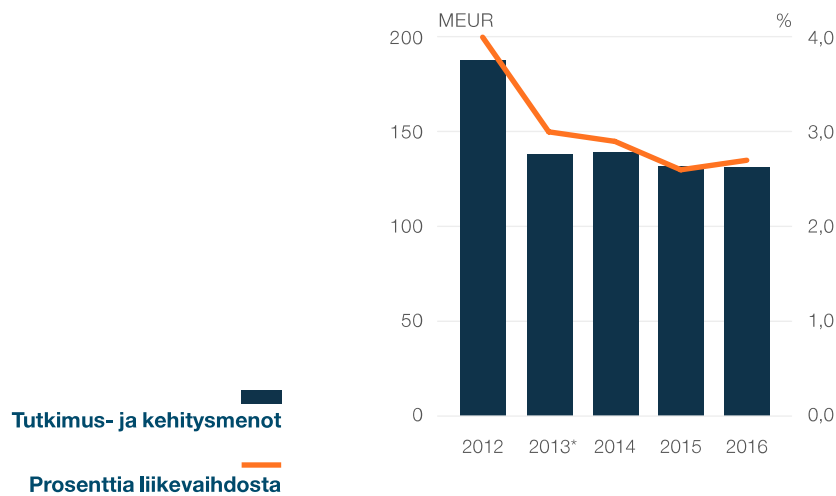
Kolmannen neljänneksen aikana Wärtsilä lanseerasi QuantiServin, joka tarjoaa kunnostuspalveluja, paikan päällä tapahtuvaa huoltoa ja korjaustöitä sekä tarkastuspalveluja merenkulku- ja energiamarkkina-asiakkaille, jotka käyttävät useiden eri valmistajien laitteistoja.

Wärtsilän Services-liiketoiminta on laajentanut merenkulun huoltosopimuskonseptiaan lanseeraamalla elinkaariratkaisut. Innovatiivinen ja kattava konsepti optimoi merenkulku- ja offshore-asiakkaiden asennusten tehokkuuden ja suorituskyvyn. Se sisältää digitaalisen Wärtsilä Genius -huoltoportfolion, joka lanseerattiin vuoden 2015 loppupuolella. Elinkaariratkaisuihin keskittyvää tarjontaa laajennettiin marraskuussa esittelemällä voimalaitostojen suorituskykytasoon sidottuja ratkaisuja, joissa Wärtsilä takaa asiakkaan operoiman voimalaitoksen luotettavuuden ja käytettävyyden kiinteään hintaan.

Toimitetut megawattit

	2016	2015	Muutos %
Energy Solutions	2 189	2 269	-4%
Marine Solutions	1 649	1 634	1%
Wärtsilän toimitukset yhteensä	3 838	3 903	-2%
Yhteisyritysten toimitukset	657	789	-17%
Toimitukset yhteensä	4 495	4 692	-4%

Tutkimus- ja kehitysmenot

Uudelleenjärjestelyohjelmat

Heinäkuussa 2015 ilmoitetut Marine Solutions -liiketoiminnan organisaatiojärjestelyt on saatu päätökseen. Järjestelyiden tavoitteena oli vähentää 600 työpaikkaa maailmanlaajuisesti meriteollisuuden heikon globaalien markkinatilanteen vuoksi.

Huhtikuussa 2016 Wärtsilä ilmoitti ryhtyvän uusiin järjestelyihin mukauttaakseen organisaatiotaan uusien alusten heikentyneen markkinatilanteeseen ja merenkulku- ja energiamarkkinoiden vaikeaan kilpailuympäristöön. Organisaatiojärjestelyjen myötä vähennetään noin 550 työpaikkaa ja keskitetään moottoreiden tuotekehitys Suomeen. Järjestelyt etenevät suunnitellusti.

Kun uudelleenjärjestelyt on saatu päätökseen, niiden odotetaan johtavan noin 90 milj. euron vuosittaisiin säästöihin. Säästöjä oli saatu vuoden 2016 lopussa noin 60 milj. euroa, joista 7 milj. euroa toteutui vuonna 2015. Säästötavoitteiden odotetaan täyttyvän vuoden 2017 loppuun mennessä. Uudelleenjärjestelyihin liittyvät kertaluonteiset kustannukset ovat arviolta 75-80 milj. euroa, joista 19 milj. euroa kirjattiin vuodelle 2015. Tammi-joulukuussa 2016 kirjattiin 48 milj. euroa uudelleenjärjestelyihin liittyviä kustannuksia.

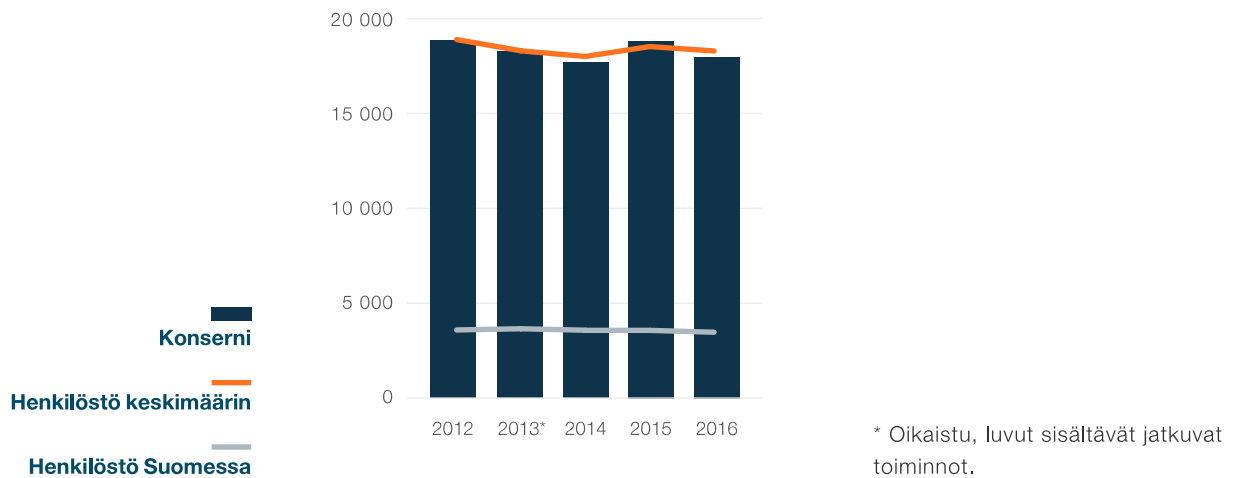
Wärtsilän tavoitteena on jatkuvasti pyrkiä kustannustehokkaampiin tapoihin toimia ja mukauttaa toimintaansa markkinaolosuhteiden mukaisesti. Tämän myötä Marine Solutions -liiketoiminnassa toteutettavien paikallisten toimien odotetaan johtavan noin 45 milj. euron lisäsäästöihin. Säästöt alkavat toteutua vuonna 2017 ja vaikuttavat täysimääräisesti vuoden 2018 loppuun mennessä. Näihin liittyvien kertaluonteisten kustannusten arvioidaan olevan noin 35 milj. euroa, josta suurin osa odotetaan toteutuvan vuonna 2017.

Henkilöstö

Wärtsilän henkilöstömäärä joulukuun 2016 lopussa oli 18.011 (18.856). Keskimääräinen henkilöstömäärä tammi-joulukuussa oli 18.332 (18.565). Marine Solutions -liiketoiminnassa työskenteli 6.074 (6.847) henkilöä, Energy Solutions -liiketoiminnassa 903 (959) ja Services-liiketoiminnassa 10.567 (10.592) henkilöä.

Wärtsilän henkilöstöstä 19% (19) työskenteli Suomessa ja 39% (39) muualla Euroopassa. Koko henkilöstöstä 28% (28) työskenteli Aasiassa, 11% (10) Amerikassa ja 4% (4) muissa maissa.

Henkilöstömäärä

Muutokset ylimmässä johdossa

Wärtsilä nimitti Marco Ryanin (50) Chief Digital Officeriksi ja Wärtsilä Oyj Abp:n johtokunnan jäseneksi 26.9.2016 alkaen.

Kestävä kehitys

Erialaisten teknologioiden ja erikoistuneiden palveluiden ansiosta Wärtsilällä on hyvät valmiudet vähentää luonnonvarojen käyttöä ja päästöjä sekä auttaa asiakkaitaan varautumaan uusiin lainsäädännöllisiin vaatimuksiin. Wärtsilän tutkimus- ja tuotekehitystoiminnot keskittyvät jatkossakin kehittyneisiin ympäristöteknologioihin ja ratkaisuihin. Wärtsilä on sitoutunut tukemaan YK:n Global Compact -aloitteen ihmisoikeuksia, työvoimaa, ympäristöä ja korruption torjuntaa koskevia perusperiaatteita. Wärtsilän osake sisältyy useisiin kestävän kehityksen osakeindekseihin.

Alusten painolastivesien käsittelyä koskeva kansainvälinen yleissopimus solmittiin syyskuussa 2016, ja se astuu voimaan 8.9.2017. Wärtsilä on kehittänyt oma-aloitteisesti Aquarius-sarjan painolastiveden käsittelyjärjestelmiään, joissa hyödynnetään kahta vedenkäsittelytekniikkaa. Aquarius-UV-järjestelmässä vesi desinfioidaan ultraviolettisäteilyllä, kun taas Aquarius-EC-järjestelmässä vesi desinfioidaan natriumhypokloriitilla, jota tuotetaan sivuvirtauksen sähkökloorauksella. Molemmat järjestelmät ovat IMO:n tyyppihyväksymiä, ja niitä voidaan käyttää sekä turvallisilla että riskialttiilla alueilla. Niillä on myös Yhdysvaltain rannikkovartioston Alternate Management System (AMS) -hyväksyntä.

Lokakuussa IMO:n Marine Environmental Protection Committee (MEPC) päätti ottaa käyttöön merenkulun polttoaineiden rikkipitoisuutta koskevan maailmanlaajuisen ylärajan. Vuoden 2020 tammikuussa voimaan astuva määräys rajoittaa merenkulun polttoaineiden rikkipitoisuuden 0,5%:iin. Tämä edellyttää, että alukset käyttävät polttoaineenaan LNG:n kaltaisia puhtaampia polttoaineita tai asentavat ympäristötekniikkaa. Wärtsilän rikkipesurijärjestelmien yli 200.000 käyttötuntia sekä laaja kaasua- ja monipolttoainemootoritekniikan tarjoaminen antaa Wärtsilälle hyvän aseman auttaen merenkulun asiakkaitaan täyttämään uusien ympäristömääräysten vaatimukset.

Vuonna 2016 Wärtsilä pääsi Dow Jonesin kestävän kehityksen indekseihin (DJSI). Wärtsilä on mukana sekä DJSI World- että DJSI Europe -indeksissä. Yrityksiä valitaan DJSI:iin talouteen, ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyvän toiminnan perusteella. Valintakriteerejä ovat muun muassa yrityksen hallinnointitapa, riskienhallinta, brändin hallinta, ilmastonmuutoksen torjunta, toimitusketjujen standardit sekä työntekijöihin sovellettavat

käytännöt. Wärtsilä valittiin myös jälleen Ethibel EXCELLENCE Investment -rekisteriin ja se pääsi ensimmäistä kertaa mukaan Ethibel PIONEER -rekisteriin.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Tammi-joulukuun 2016 aikana Wärtsilän osakkeita vaihdettiin Nasdaq Helsingissä 98.870.222 kappaletta, ja vaihdettujen osakkeiden arvo oli 3.826 miljoonaa euroa. Wärtsilän osakkeilla käydään kauppaa myös vaihtoehtoisilla kaupankäyntipaikoilla, kuten Chi-X:ssä, Turquoiseissa ja BATSissa. Osakkeita vaihdettiin näillä vaihtoehtoisilla kaupankäyntipaikoilla yhteensä 91.947.606 kappaletta.

Osakkeet Nasdaq Helsingissä

31.12.2016				Osake- ja äänimäärä	Osakevaihto 1-12/2016
WRT1V				197 241 130	98 870 222
1.1.-31.12.2016	Ylin	Alin	Keskikurssi ¹	Päätöskurssi	
Osakekurssi	43,44	33,90	38,68	42,68	
¹ Kaupankäyntimäärillä painotettu keskikurssi					
Markkina-arvo				31.12.2016	31.12.2015
MEUR				8 418	8 314
Ulkomaalaisomistus				31.12.2016	31.12.2015
%				55,0	51,9

Liputusilmoitukset

Katsauskauden tammi-syyskuu 2016 aikana BlackRock Inc. ilmoitti Wärtsilälle alla olevista omistusmuutoksista. BlackRock, Inc.:n kokonaisomistus Wärtsilän osakkeista ja äänistä pysyi yli 5%:n koko katsauskauden ajan.

Liputusilmoitukset vuonna 2016

Julkaisupäivä	Tapahtumapäivä	Osakkeenomistaja	Kynnys	Suora omistus, %	Kokonaisomistus, %
29.4.2016	27.4.2016	BlackRock Investment Management (UK)	Yli 5%	4,88	5,01
6.5.2016	3.5.2016	BlackRock Investment Management (UK)	Yli 5%	5,01	5,13
26.8.2016	25.8.2016	BlackRock Investment Management (UK)	Alle 5%	-	-
19.9.2016	16.9.2016	BlackRock Investment Management (UK)	Yli 5%	5,00	5,01
22.9.2016	21.9.2016	BlackRock Investment Management (UK)	Alle 5%	-	-
26.9.2016	23.9.2016	BlackRock Investment Management (UK)	Yli 5%	5,05	5,06
15.12.2016	14.12.2016	BlackRock Investment Management (UK)	Alle 5%	-	-

Varsinaisen yhtiökokouksen päätökset

Wärtsilän 3.3.2016 pidetty varsinainen yhtiökokous vahvisti tilinpäätöksen ja myönsi hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle vastuuvapauden tilivuodelta 2015. Yhtiökokous vahvisti osingoksi hallituksen ehdotuksen mukaisesti 1,20 euroa osakkeelta. Osinko maksettiin 14.3.2016.

Yhtiökokous päätti hallituksen jäsenmääräksi kahdeksan. Hallituksen jäseniksi valittiin Maarit Aarni-Sirviö, Kaj-Gustaf Bergh, Sune Carlsson, Tom Johnstone, Mikael Lilius, Risto Murto, Gunilla Nordström ja Markus Rauramo.

Tilintarkastajaksi vuodelle 2016 valittiin tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab.

Valtuutus omien osakkeiden hankkimiseen ja luovuttamiseen

Hallitus valtuutettiin päättämään enintään 19.000.000 oman osakkeen hankkimisesta. Hankkimisvaltuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen asti, kuitenkin enintään 18 kuukautta yhtiökokouksen päätöksestä.

Hallitus valtuutettiin päättämään enintään 19.000.000 oman osakkeen luovuttamisesta. Luovuttamisvaltuutus on voimassa kolme vuotta yhtiökokouksen päätöksestä, ja se kumoaa varsinaisen yhtiökokouksen 5.3.2015 antaman valtuutuksen omien osakkeiden luovuttamiseen. Valtuutus oikeuttaa hallituksen päättämään siitä, kenelle ja missä järjestyksessä omia osakkeita luovutetaan. Hallitus voi päättää omien osakkeiden luovuttamisesta muutoin kuin siinä suhteessa, jossa osakkeenomistajalla on etuoikeus hankkia yhtiön omia osakkeita.

Yhtiöjärjestyksen muuttaminen

Yhtiökokous päätti muuttaa yhtiöjärjestyksen 2§:n seuraavaan muotoon:

”Yhtiön toimialana on kehittää, valmistaa ja myydä kone- ja sähkötekniisiä tuotteita, laitoksia ja järjestelmiä, myydä varaosia sekä tarjota käyttö- ja huoltopalveluja merenkulkuun ja energiamarkkinoille joko suoraan tai tytä- ja osakkuusyhtiöitä käyttäen. Yhtiö voi myös tarjota rahoitus-, suunnittelu- ja konsultointipalveluja sekä harjoittaa muuta teollista ja kaupallista liiketoimintaa. Yhtiö voi harjoittaa arvopaperikauppaa ja muuta sijoitustoimintaa.”

Yhtiöjärjestyksen 8§ päätettiin muuttaa siten, että yhtiökokouskutsu voidaan julkaista yhtiön internetsivuilla tai vähintään kahdessa hallituksen määräämässä Suomessa yleisesti ilmestyvässä päivälehdessä.

Lahjoitukset korkeakouluille

Hallitus valtuutettiin päättämään enintään 1.300.000 euron suuruisista lahjoituksista korkeakouluille ja yliopistoille vuosien 2016-2017 aikana. Merkittävin lahjoituksen saaja olisi Aalto-yliopisto.

Hallituksen järjestäytyminen

Wärtsilä Oyj Abp:n hallitus valitsi järjestäytymiskokouksessaan puheenjohtajaksi Mikael Liliuksen ja varapuheenjohtajaksi Sune Carlssonin. Hallitus päätti perustaa tarkastus-, nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan. Hallitus valitsi keskuudestaan valiokuntiin seuraavat jäsenet:

Tarkastusvaliokunta:

Puheenjohtaja Markus Rauramo, Maarit Aarni-Sirviö, Risto Murto

Nimitysvaliokunta:

Puheenjohtaja Mikael Lilius, Kaj-Gustaf Bergh, Tom Johnstone, Risto Murto

Palkitsemisvaliokunta:

Puheenjohtaja Mikael Lilius, Maarit Aarni-Sirviö, Tom Johnstone

Riskit ja epävarmuustekijät

Voimantuotannon markkinoilla pääasiallinen kysynnän kehitystä uhkaava riski on hidas talouskasvu. Geopoliittiset jännitteet tai merkittävät valuuttakurssimuutokset voivat myös hidastaa asiakkaiden päätöksentekoa. Öljyn matala hinta vaikuttaa kansallisen infrastruktuurin kehityshankkeisiin öljyyn ja kaasuun perustuvissa talouksissa, etenkin Lähi-idässä ja Venäjällä. Hinnoitteluun kohdistuvat paineet ovat haastavan kilpailuympäristön vuoksi yhä riski.

Merenkulun markkinoilla maailmantalouden lyhyen aikavälin heikot kehitysnäkymät, ylikapasiteetti ja rahtitonnon alhainen kysyntä estävät perinteisiä merenkulkumarkkinoita elpymästä. Taloudellinen ja poliittinen epävarmuus sekä kehittyvät teknologiat ja innovaatiot haastavat nykyisiä liiketoimintamalleja ja kaupankäynnin tapoja. Viimeaikaisesta öljyn hinnan noususta huolimatta öljyn ja kaasun ylitarjonta sekä öljy-yhtiöiden supistuneet investoinnit rajoittavat yhä offshore-investointeja. Offshore-tuontanto kohtaa yhä lisääntyvää kilpailua alhaisen kustannusten onshore- ja liusketuotannolta. Lisäksi lisääntyneen energiatehokkuuden ja muiden energialähteiden käytön lisääntymisen odotetaan haastavan raakaöljyn kysynnän kasvun. Laivanrakennuksen hintojen lasku voi aiheuttaa painetta telakoiden alihankkijoiden hinnoitteluun. On mahdollista, että alustilauksia perutaan. Neuvottelut olemassa olevien sopimusten toimitusaikojen pidentämisestä vaikuttavat kuitenkin olevan suurempi telakoiden tilauskirjoihin liittyvä riski.

Services-liiketoiminnassa kysynnän kehitystä uhkaavat pääasiassa maailmantalouden hidas kasvu ja tiettyjen alueiden poliittinen epävakaus. Haastavat olosuhteet tietyillä merenkulun markkinoilla ovat myös mahdollinen riski.

Konserniyhtiöt ovat vastaajina erässä oikeusjutuissa, jotka liittyvät konsernin normaaliin liiketoimintaan. Oikeusjutut koskevat muun muassa sopimus- ja muita vastuita, työsuhteasioita, omaisuusvahinkoja sekä hallintoasioita. Konserni saa ajoittain erisuuruisia ja vaihtelevassa määrin perusteltuja korvausvaatimuksia. Eräs saaduista vaatimuksista on erityisen suuri. Konsernin periaatteisiin kuuluu varausten tekeminen vaatimusten sekä oikeudenkäyntien ja välimesmenettelyjen varalta silloin, kun epäsuotuisa lopputulos on todennäköinen ja kulujen suuruus voidaan kohtuullisella varmuudella arvioida.

Vuosikertomuksen [Riskit ja riskienhallinta](#) -osio sisältää perusteellisen kuvauksen Wärtsilän riskeistä ja epävarmuustekijöistä.

Wärtsilän näkymät vuodelle 2017

Wärtsilän palvelujen ja ratkaisujen kysynnän odotetaan pysyvän vuonna 2017 suhteellisen muuttumattomana edellisvuoteen verrattuna. Liiketoimintojen tarkasteltuna kysynnän odotetaan olevan:

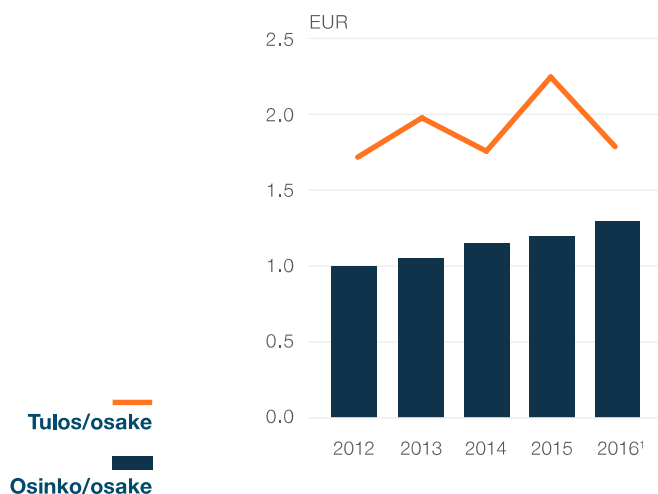
- Vankka Services-liiketoiminnassa, jossa valituilla alueilla ja segmenteillä on nähtävissä kasvumahdollisuuksia.
- Vankka Energy Solutions -liiketoiminnassa, sillä kehittyvien markkinoiden sähkön kysyntä on kasvussa ja käynnissä on maailmanlaajuinen muutos kohti uusiutuvia energialähteitä, mikä tukee hajautetun, joustavan ja kaasuun perustuvan voimantuotannon tarvetta.
- Vaimea Marine Solutions -liiketoiminnassa. Vaikka matkustajalaivojen näkymät säilyvät myönteisinä, kauppalaiva-, kaasunkuljetus- ja offshore-segmentit kärsivät yhä ylikapasiteetista, hitaasta kaupankäynnin kasvusta ja asiakkaiden taloudellisista rajoitteista.

Wärtsilän tämänhetkisestä tilauskannasta on määrä toimittaa vuoden 2017 aikana 3.143 milj. euroa (3.097), joka kattaa pääasiassa Marine Solutions- ja Energy Solutions -liiketoimintojen toimituksia. Wärtsilä keskittyy jatkossakin tehokkuuden parantamiseen, minkä odotetaan osittain tasapainottavan merenkulun markkinoiden alhaisempia volyymeja. Hinnoittelu Energy Solutions -liiketoiminnan markkinoilla on tasaantunut, mutta viime vuosien kilpailutilanne vaikuttaa yhä tilauskantaan. Services-liiketoiminnan hyvän kehityksen odotetaan jatkuvan.

Hallituksen voitonjakoehdotus

Hallitus esittää, että 31.12.2016 päättyneeltä tilikaudelta jaetaan osinkona 1,30 euroa osakkeelta. Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat ovat 1.097.420.182,01 euroa, josta tilikauden voitto on 281.705.697,79 euroa. Osinkoon oikeuttavia osakkeita on 197.241.130 kappaletta. Osinko maksetaan kahdessa erässä yleistyvän käytännön mukaisesti. Ensimmäinen erä 0,65 euroa/osake maksetaan osakkaille, jotka ovat täsmäytyspäivänä 6.3.2017 merkitty Euroclear Finland Oy:n pitämään osakasluetteloon. Hallitus ehdottaa osingonmaksupäiväksi 13.3.2017. Toinen erä 0,65 euroa/osake maksetaan syyskuussa 2017 osakkaille, jotka ovat täsmäytyspäivänä merkitty Euroclear Finland Oy:n pitämään osakasluetteloon. Hallitus päättää 12.9.2017 pidettäväksi sovitussa kokouksessaan toisen erän osingon täsmäytyspäivän ja osingonmaksupäivän suomalaisen arvo-osuusjärjestelmän sääntöjen mukaisesti. Nykyisen järjestelmän mukaan osingon täsmäytyspäivä olisi 14.9.2017 ja osingon maksupäivä 21.9.2017. Mikäli Euroclear Finland Oy on ottanut uuden arvopaperikeskuksen ydinjärjestelmän käyttöön ennen hallituksen kokousta syyskuussa 2017, osingon maksupäivän odotetaan aikaistuvan muutamalla päivällä.

Tulos/osake, osinko/osake

¹ Hallituksen ehdotus 2016.

Viisivuotiskatsaus

MEUR		2016	2015	2014	Oikaistu	Oikaistu
					2013*	2012**
Liikevaihto		4 801	5 029	4 779	4 607	4 725
josta Suomen ulkopuolella	%	97,5	97,8	98,9	99,0	98,8
Vienti Suomesta		1 804	1 936	2 280	2 306	2 349
Henkilöstö keskimäärin		18 332	18 565	18 042	18 339	18 930
josta Suomessa		3 482	3 580	3 582	3 662	3 599
Tilaukanta		4 696	4 882	4 530	4 311	4 492
Tietoja konsernin tuloslaskelmasta						
Poistot ja arvonalentumiset		138	124	115	120	139
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista		14	17	26	28	9
Vertailukelpoinen liiketulos		583	612	569	557	517
prosentteina liikevaihdosta	%	12,1	12,2	11,9	12,1	10,9
Liiketulos		532	587	522	537	483
prosentteina liikevaihdosta	%	11,1	11,7	10,9	11,7	10,2
Vertailukelpoinen oikaistu EBITA		618	643	594	589	552
prosentteina liikevaihdosta	%	12,9	12,8	12,4	12,8	11,7
Rahoitustuotot ja -kulut		-53	-34	-28	-19	-31
Nettovoitot myytävissä olevista rahoitusvaroista		-	-	-	25	1
Tulos ennen veroja		479	553	494	544	453
prosentteina liikevaihdosta	%	10,0	11,0	10,3	11,8	9,6
Tilikauden tulos jatkuvista toiminnoista		357	429	389	425	-
Tilikauden tulos lopetetuista toiminnoista		-	22	-37	-31	-
Tilikauden nettotulos		357	451	351	393	344
prosentteina liikevaihdosta	%	7,4	9,0	7,4	8,5	7,3
Tietoja konsernin taseesta						
Pitkäaikaiset varat		2 116	2 215	1 884	1 935	2 000
Lyhytaikaiset varat		3 275	3 374	3 294	3 274	3 036
Myytävänä olevat omaisuuserät		-	-	102	-	-
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma		2 288	2 201	1 960	1 844	1 766
Määräysvallattomien omistajien osuus		34	41	45	40	26
Korolliset velat		629	724	666	665	794
Korottomat velat		2 441	2 623	2 554	2 660	2 451
Myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvät velat		-	-	55	-	-
Oma pääoma ja velat yhteensä		5 391	5 589	5 280	5 209	5 036
Tietoja konsernin rahavirtalaskelmasta						
Liiketoiminnan rahavirta		613	255	452	578	153
Investointien rahavirta		-126	-288	-71	-79	-471
Rahoituksen rahavirta		-339	-210	-210	-324	-47
Bruttoinvestoinnit		146	346	101	134	513
prosentteina liikevaihdosta	%	3,0	6,9	2,1	2,9	10,9
Tutkimus- ja kehitykseen menot		131	132	139	138	188
prosentteina liikevaihdosta	%	2,7	2,6	2,9	3,0	4,0
Osingonjako		256***	237	227	207	197
Tunnuslukuja						
Tulos/osake (EPS), laimentamaton ja laimennettu	EUR	1,79	2,25	1,76	1,98	1,72
Osinko/osake	EUR	1,30***	1,20	1,15	1,05	1,00
Osinko/tulos	%	72,8***	53,3	65,4	53,0	58,1
Korkokate		18,6	15,9	15,9	18,1	13,9
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI)	%	-	-	18,7	21,2	20,4
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), jatkuvat toiminnot	%	17,1	21,0	20,3	22,6	-
Oman pääoman tuotto (ROE)	%	-	-	18,0	21,4	20,1

Oman pääoman tuotto (ROE), jatkuvat toiminnot	%	15,6	20,2	20,0	23,1	-
Omavaraisuusaste	%	47,6	44,6	43,5	43,9	41,3
Nettovelkaantumisaste		0,07	0,17	0,05	0,15	0,32
Oma pääoma/osake	EUR	11,60	11,16	9,94	9,35	8,95
Nettokäyttöpääoma (WCAP)	EUR	490	543	251	313	465

* Kaksitahtiliiketoiminta on luokiteltu lopetetuiksi toiminnoiksi vuonna 2014, minkä johdosta tuloslaskelmaan liittyviä lukuja on oikaistu vertailukauden 2013 osalta. Vertailukauden 2012 lukuja ei ole oikaistu.

** Vertailukauden 2012 luvut on oikaistu uudistetun IAS 19-standardin mukaisiksi vuonna 2013.

*** Hallituksen esitys.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Sijoitetun pääoman tuotto (ROI)

tulos ennen veroja + korko- ja muut rahoituskulut
 oma pääoma ja velat – korottomat velat – varaukset, keskimäärin tilikauden aikana x 100

Oman pääoman tuotto (ROE)

tilikauden nettotulos
 oma pääoma, keskimäärin tilikauden aikana x 100

Korkokate

tulos ennen veroja + poistot ja arvonalentumiset + korko- ja muut rahoituskulut
 korko- ja muut rahoituskulut

Omavaraisuusaste

oma pääoma
 oma pääoma ja velat – saadut ennakkomaksut x 100

Nettovelkaantumisaste

korolliset velat – rahavarat
 oma pääoma

Tulos/osake (EPS), laimentamaton ja laimennettu

emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden nettotulos
 osakkeiden oikaistu lukumäärä keskimäärin tilikauden aikana

Oma pääoma/osake

emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma
 osakkeiden oikaistu lukumäärä tilikauden lopussa

Osinko/osake

tilikaudelta jaettu osinko
 osakkeiden oikaistu lukumäärä tilikauden lopussa

Osinko/tulos
osinko/osake
_____ x 100
tulos/osake (EPS), laimentamaton ja laimennettu

Efektiivinen osinkotuotto
osinko/osake
_____ x 100
oikaistu osakekurssi tilikauden lopussa

Hinta/voitto (P/E)
oikaistu osakekurssi tilikauden lopussa
_____ x 100
tulos/osake (EPS), laimentamaton ja laimennettu

Hinta/osakekohtainen oma pääoma (P/BV)
oikaistu osakekurssi tilikauden lopussa
_____ x 100
oma pääoma/osake

Nettokäyttöpääoma (WCAP)
(vaihto-omaisuus + myyntisaamiset + verosaamiset + muut korottomat saamiset)
– (ostovelat + saadut ennakot + eläkevelvoitteet + varaukset + verovelat + muut korottomat velat)

Vertailukelpoinen oikaistu EBITA
liiketulos – vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät – hankintamenojen allokointeihin liittyvät poistot

Vertailukelpoinen liiketulos
liiketulos – vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät liittyvät rakennejärjestelyihin tai ovat muutoin tavalliseen liiketoimintaan kuulumattomiin tapahtumiin tai toimintoihin liittyviä kertaluonteisia kustannuksia

Konsernin tuloslaskelma

MEUR	2016	2015	Liite
Jatkuvat toiminnot			
Liikevaihto	4 801	5 029	<u>1</u> 4
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos	-134	-77	
Valmistus omaan käyttöön	2	6	
Liiketoiminnan muut tuotot	55	51	<u>5</u>
Materiaalit ja palvelut	-2 353	-2 603	<u>6</u>
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	-1 159	-1 159	<u>7</u>
Poistot ja arvonalentumiset	-138	-124	<u>8</u>
Liiketoiminnan muut kulut	-556	-553	
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista	14	17	<u>15</u>
Liiketulos	532	587	
prosentteina liikevaihdosta	11,1	11,7	
Rahoitustuotot	19	11	<u>10</u>
Rahoituskulut	-72	-45	<u>10</u>
Tulos ennen veroja	479	553	
Tuloverot	-123	-124	<u>11</u>
Tilikauden tulos jatkuvista toiminnoista	357	429	
Tilikauden tulos lopetetuista toiminnoista		22	<u>3</u>
Tilikauden nettotulos	357	451	
Jakautuminen:			
emoyhtiön osakkeenomistajat	352	444	<u>12</u>
määräysvallattomat omistajat	4	7	
	357	451	
Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva osakekohtainen tulos (laimentamaton ja laimennettu):			
Tulos/osake, jatkuvat toiminnot, euroa	1,79	2,14	
Tulos/osake, lopetetut toiminnot, euroa		0,11	
Tulos/osake (EPS), laimentamaton ja laimennettu, euroa	1,79	2,25	

Liitetiedot ovat osa tätä tilinpäätöstä.

Laaja tuloslaskelma

MEUR	2016	2015
Tilikauden nettotulos	357	451
Muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen:		
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi		
Etuuspohjaisen nettovelan uudelleenmäärittämisestä johtuvat erät	-12	7
Verot eristä, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi	3	-2
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi, yhteensä	-9	5
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi		
Muuntoerot		
emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva osuus	-52	20
määräysvallattomien omistajien osuus	-1	2
Osakkuus- ja yhteisyritysten osuus laajasta tuloksesta	1	3
Rahavirran suojaukset		
arvonmuutokset	-16	-23
siirretty tuloslaskelmaan	58	21
Verot eristä, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi		
Rahavirran suojaukset		
arvonmuutokset	4	4
siirretty tuloslaskelmaan	-14	-5
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi, yhteensä	-21	21
Tilikauden muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen	-30	26
Tilikauden laaja tulos yhteensä	327	477
Laajan tuloksen jakautuminen:		
emoyhtiön osakkeenomistajat	323	468
määräysvallattomat omistajat	3	9
	327	477

Liitetiedot ovat osa tätä tilinpäätöstä.

Konsernin tase, varat

MEUR	31.12.2016	31.12.2015	Liite
Pitkäaikaiset varat			
Liikearvo	1 112	1 103	13
Aineettomat hyödykkeet	322	361	13
Aineelliset hyödykkeet	394	418	14
Sijoituskiinteistöt	12	13	14
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	84	89	15
Myytavissä olevat rahoitusvarat	15	15	16, 18
Korolliset sijoitukset	6	17	18
Laskennalliset verosaamiset	141	157	21

Myyntisaamiset	13	14	<u>18</u>
Muut saamiset	18	28	<u>19</u>
Pitkäaikaiset varat yhteensä	2 116	2 215	
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	1 042	1 200	<u>17</u>
Myyntisaamiset	1 220	1 394	<u>18</u>
Verosaamiset	46	51	
Muut saamiset	494	396	<u>19</u>
Rahavarat	472	334	<u>20</u>
Lyhytaikaiset varat yhteensä	3 275	3 374	
Varat yhteensä	5 391	5 589	

Liitetiedot ovat osa tätä tilinpäätöstä.

Konsernin tase, oma pääoma ja velat

MEUR	31.12.2016	31.12.2015	Liite	
Oma pääoma				
Osakepääoma	336	336	<u>23</u>	
Ylikurssirahasto	61	61	<u>23</u>	
Muuntoerot	-57	-6	<u>23</u>	
Arvonmuutosrahasto	-39	-70	<u>23</u>	
Etuuspohjaisen nettovelan uudelleenmäärittämisestä johtuvat erät	-45	-36	<u>22</u>	
Kertyneet voittovarot	2 032	1 916		
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	2 288	2 201		
Määräysvallattomien omistajien osuus	34	41		
Oma pääoma yhteensä	2 321	2 242		
Velat				
Pitkäaikaiset velat				
Korolliset velat	520	492	<u>18</u>	<u>25</u>
Laskennalliset verovelat	93	102		<u>21</u>
Eläkevelvoitteet	168	161		<u>22</u>
Varaukset	44	46		<u>24</u>
Saadut ennakot	58	77		
Muut velat	1	2		<u>26</u>
Pitkäaikaiset velat yhteensä	884	880		
Lyhytaikaiset velat				
Korolliset velat	108	232	<u>18</u>	<u>25</u>
Varaukset	206	223		<u>24</u>
Saadut ennakot	458	487		
Ostovelat	502	510	<u>18</u>	<u>25</u>
Verovelat	78	82		
Muut velat	833	933		<u>26</u>
Lyhytaikaiset velat yhteensä	2 186	2 467		
Velat yhteensä	3 070	3 347		

Oma pääoma ja velat yhteensä	5 391	5 589
------------------------------	-------	-------

Liitetiedot ovat osa tätä tilinpäätöstä.

Konsernin rahavirtalaskelma

MEUR	2016	2015	Liite
Liiketoiminnan rahavirta:			
Tilikauden nettotulos	357	451	
Oikaisut:			
Poistot ja arvonalentumiset	138	124	8
Rahoitustuotot ja -kulut	53	34	10
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot ja muut oikaisut	-6	-27	
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista	-14	-17	15
Tuloverot	123	124	11
Liiketoiminnan rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	650	688	
Käyttöpääoman muutos:			
Korottomien saamisten lisäys (-) / vähennys (+)	89	-193	
Vaihto-omaisuuden lisäys (-) / vähennys (+)	162	79	17
Korottomien velkojen lisäys (+) / vähennys (-)	-167	-229	
Käyttöpääoman muutos	84	-343	
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	734	346	
Rahoituserät ja verot:			
Korko- ja muut rahoitustuotot	36	45	
Korko- ja muut rahoituskulut	-31	-29	
Maksetut verot	-127	-108	
Rahoituserät ja verot	-121	-91	
Liiketoiminnan rahavirta	613	255	
Investointien rahavirta:			
Yrityshankinnat	-81	-258	2
Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin	-9	-9	15
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-55	-79	13 14
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myynnit	18	13	
Myytavissä olevien rahoitusvarojen myynnit	1	1	16
Lopetettujen toimintojen myynti rahavaroilla vähennettynä		44	
Investointien rahavirta	-126	-288	
Rahavirta investointien jälkeen	487	-33	
Rahoituksen rahavirta:			
Pitkäaikaisten lainojen nostot	131	50	25

Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut ja muut muutokset	-91	-112	25
Lainasaamisten lisäys (-) / vähennys (+)	-4	-16	
Lyhytaikaisten lainojen lisäys (+) / vähennys (-)	-125	110	
Maksetut osingot	-250	-242	
Rahoituksen rahavirta	-339	-210	
Rahavarojen muutos, lisäys (+) / vähennys (-)	148	-243	
Rahavarat tilikauden alussa	334	571	
Valuuttakurssien muutosten vaikutus	-9	5	
Rahavarat tilikauden lopussa	472	334	

Liitetiedot ovat osa tätä tilinpäätöstä.

Laskelma oman pääoman muutoksista

MEUR	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma							Määräys- vallatto- mien omista- jien osuus	Oma pääoma yhteen- sä
	Osake- pääoma	Yli- kurssi- rahasto	Muun- toerot	Arvon- muutos- rahasto	Etuus- pohjaisen nettovelan uudelleen- määrittämi- sestä joh- tuvvat erät	Kerty- neet voitto- varat	Yh- teensä		
Oma pääoma 1.1.2015	336	61	-30	-66	-65	1 723	1 960	45	2 005
Muuntoerot			23				23	2	25
Rahavirran suojaukset									
käyvän arvon nettomuutos verojen jälkeen				-20			-20		-20
siirretty tuloslaskelmaan, veroilla vähennettynä				16			16		16
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt					29	-24	5		5
Laajan tuloksen erät			23	-4	29	-24	24	2	26
Tilikauden tulos						444	444	7	451
Tilikauden laaja tulos yhteensä			23	-4	29	420	468	9	477
Liiketoimet omistajien kanssa									
maksetut osingot						-227	-227	-13	-240
Oma pääoma 31.12.2015	336	61	-6	-70	-36	1 916	2 201	41	2 242

MEUR	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma							Määräys-	Oma
	Osake-	Yli-	Muun-	Arvon-	Etuus-	Kerty-	Yh-	vallatto-	pääoma
	pääoma	kurssi-	toerot	muutos-	pohjaisen	neet	teensä	mien	yhteen-
		rahasto		rahasto	nettovelan	voitto-		omista-	sä
					uudelleen-	varat		jien	
					määrittämi-			osuus	
					sestä joh-				
					tuvat erät				
Oma pääoma 1.1.2016	336	61	-6	-70	-36	1 916	2 201	41	2 242
Muuntoerot			-51				-51	-1	-52
Rahavirran suojaukset									
käyvän arvon nettomuutos									
verojen jälkeen				-13			-13		-13
siirretty tuloslaskelmaan, veroilla									
vähennettynä				44			44		44
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt					-9		-9		-9
Laajan tuloksen erät			-51	31	-9		-29	-1	-30
Tilikauden tulos						352	352	4	357
Tilikauden laaja tulos yhteensä			-51	31	-9	352	323	3	327
Liiketoimet omistajien kanssa									
maksetut osingot						-237	-237	-11	-247
Oma pääoma 31.12.2016	336	61	-57	-39	-45	2 032	2 288	34	2 321

Lisätietoja osakepääomasta, ylikurssirahastosta, muuntoeroista ja arvomuutosrahastosta esitetään liitetiedossa 23. Oma pääoma.

Konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet

PERUSTIEDOT

Wärtsilä Oyj Abp on pörssinoteerattu suomalainen, Suomen lakien mukaan perustettu yhtiö, jonka kotipaikka on Helsinki ja rekisteröity osoite John Stenbergin ranta 2, 00530 Helsinki. Wärtsilä Oyj Abp on Wärtsilä-konsernin emoyhtiö.

Wärtsilä on kansainvälisesti johtava edistyksellisen teknologian ja kokonaislinkaariratkaisujen toimittaja merenkulku- ja energiamaarkkinoilla. Wärtsilä maksimoi asiakkaiden alusten ja voimalaitosten ympäristötehokkuuden ja taloudellisuuden keskittymällä kestäviin innovaatioihin ja kokonaishyötysuhteeseen.

Vuonna 2016 Wärtsilän liikevaihto oli 4,8 miljardia euroa ja henkilöstömäärä noin 18.000. Yrityksellä on yli 200 toimipistettä yli 70 maassa eri puolilla maailmaa. Wärtsilän osakkeet on listattu Nasdaq Helsingissä.

Wärtsilä Oyj Abp:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 26.1.2017 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on oikeus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on myös mahdollisuus tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta.

LAATIMISPERUSTEET

Konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti. Sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2016 voimassa olleita IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitolaissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettaviksi hyväksytyjä standardeja ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisen kirjanpito- ja yhteisölaainsäädännön mukaiset.

Konsernitilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen lukuun ottamatta myytävissä olevia rahoitusvaroja, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja ja -velkoja, käyvän arvon suojaukseen tarkoitettuja suojauskohteita ja käteisvaroina suoritettavia osakeperusteisia liiketoimia, jotka on arvostettu käypään arvoon. Tilinpäätöstiedot esitetään miljoonina euroina.

IFRS-STANDARDIMUUTOKSET

Vuonna 2016 konserni on soveltanut muutettua standardia **IAS 1 Tilinpäätöksen esittäminen** - Disclosure Initiative. Muutokset selventävät olennaisuuden periaatteen käytännön soveltamista ja harkinnan käyttöä siinä, missä liitetiedossa informaatiota esitetään ja missä järjestyksessä liitetiedot esitetään. Tämä on vaikuttanut hieman konsernitilinpäätöksen esittämiseen.

JOHDON HARKINTAAN PERUSTUVAT RATKAISUT JA ARVIoidEN KÄYTTÖ

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS:n mukaan edellyttää yrityksen johdolta harkintaan perustuvia ratkaisuja sekä arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat taseen varoihin ja velkoihin sekä muihin tietoihin, kuten ehdollisten varojen ja velkojen raportointiin, sekä tuottojen ja kulujen määriin. Vaikka arviot ja oletukset perustuvat johdon parhaaseen näkemykseen raportointikauden päättymisajankohtana, on mahdollista, että toteumat poikkeavat tilinpäätöksessä käytetyistä arvioista ja oletuksista. Seuraavassa on esitetty konsernitilinpäätöksen olennaisimmat erät, jotka edellyttävät johdon harkintaan perustuvia ratkaisuja, sekä keskeiset arvioihin liittyvät epävarmuustekijät.

Myyntituotot tuloutetaan pääsääntöisesti silloin, kun tuote tai palvelu on toimitettu, sen arvo on määritetty ja on todennäköistä, että kirjattu myyntisaaminen voidaan periä. Nämä arviot vaikuttavat kirjattuihin myyntituottoihin. Pitkäaikaishankkeet sekä pitkäaikaiset käyttö- ja huoltosopimukset tuloutetaan valmiusasteen

mukaisesti, kun hankkeen tai käyttö- ja huoltosopimuksen lopputulos pystytään luotettavasti määrittämään. Valmiusaste ja tulos perustuvat johdon arvioihin hankkeen tai käyttö- ja huoltosopimuksen toteutumisesta. Arvioita tarkistetaan säännöllisesti. Kirjattuja myyntituottoja ja kustannuksia oikaistaan projektin aikana, kun oletuksia koko projektin lopputulemasta päivitetään. Oletusten muutokset liittyvät ensisijaisesti aikataulujen, toimitusten laajuuden, teknologian, kustannusten sekä mahdollisten muiden tekijöiden muutoksiin.

Takuuvaraus kirjataan myyntituoton tuloutuksen yhteydessä. Varaus perustuu kokemukseräiseen tietoon tulevien ja nykyisten reklamaatiokustannusten hoitamiseen tarvittavan takuuvarauksen tasosta. Tuotteisiin voi sisältyä uutta, monimutkaista teknologiaa, mikä osaltaan vaikuttaa kyseisiin arvioihin ja voi johtaa siihen, etteivät aiemmin tehdyt varaukset aina ole riittäviä.

Konserni on vastaajana eräissä varsinaisesta liiketoiminnasta syntyneissä oikeudenkäynneissä. Tällaiseen prosessiin liittyvä varaus kirjataan, mikäli epäsuotuisa tulos on todennäköinen ja tappio voidaan määrittää kohtuullisella varmuudella. Lopullinen tulos voi poiketa näistä arvioista.

Liikearvon kerrytettävissä oleva rahamäärä määritetään käyttöarvon muodossa kaikille rahavirtaa tuottaville yksiköille vähintään vuosittain tai useammin, jos arvonalentumisesta on viitteitä. Käyttöarvon määrittämisessä käytetään arvioita tulevasta markkinakehityksestä, kuten kasvua ja kannattavuutta sekä muita olennaisia tekijöitä. Vaikutuksiltaan merkittävimpiä arvioiden perustana olevia tekijöitä ovat myynnin kasvu, kate, hyödykkeiden taloudellinen vaikutusaika, tulevat investointitarpeet sekä diskonttauskorko. Näiden oletusten muutokset voivat olennaisesti vaikuttaa arvioituihin tulevaisuudessa kertyviin rahavirtoihin.

Etuspohjaisten eläkejärjestelyjen veloitteiden määrän arvioiminen perustuu vakuutusmatemaattisiin arvioihin koskien mm. tulevia palkankorotuksia, diskonttauskorkoja ja rahastoitujen varojen tuottoja. Näiden oletusten muutokset voivat olennaisesti vaikuttaa eläkevelvoitteisiin ja eläkekuluihin.

YHDISTELYPERIAATTEET

Tytäryhtiöt

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiö Wärtsilä Oyj Abp:n ja kaikki ne tytäryhtiöt, joiden osakkeiden äänimäärästä emoyhtiö omistaa suoraan tai välillisesti yli 50% tai joissa Wärtsilällä on muutoin määräysvalta raportointikauden päättymispäivänä. Määräysvallalla tarkoitetaan oikeutta määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista hyödyn saamiseksi sen toiminnasta.

Hankitut tai perustetut tytäryhtiöt sisällytetään konsernitilinpäätökseen käyttäen hankintamenetelmää. Tällöin luovutettu vastike ja hankitun yrityksen yksilöitävissä olevat varat ja vastattavaksi otetut velat on arvostettu käypään arvoon hankintahetkellä. Konsernin lisätessä omistusosuuttaan sellaisessa yhtiössä, jossa Wärtsilällä on jo ollut määräysvalta, määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteesta arvostetaan joko käypään arvoon tai siihen määrään, joka vastaa määräysvallattomien omistajien osuuden suhteellista osuutta hankinnan kohteen yksilöitävissä olevasta nettovarallisuudesta. Hankinnasta syntynyt liikearvo kirjataan määrään, jolla luovutettu vastike, mahdollinen määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteesta ja mahdollinen aiemmin omistettu osuus yhteenlaskettuina, ylittää konsernin osuuden hankitun nettovarallisuuden käyvästä arvosta. Liikearvoille suoritetaan arvonalentumistestaus vähintään vuosittain. Hankintameno sisältää mahdolliset käypään arvoon arvostetut luovutetut varat. Luovutettu vastike ei sisällä hankinnasta erillisenä käsiteltäviä liiketoimia, vaan nämä käsitellään hankinnan yhteydessä tulosvaikutteisesti. Hankintaan liittyvät menot kirjataan tuloslaskelmaan kuluiksi kausille, joiden aikana menot toteutuvat ja palvelut otetaan vastaan, lukuun ottamatta vieraan- tai omanpääomanehtoisten arvopapereiden liikkeeseen laskusta aiheutuvia menoja.

Liiketoimintojen yhdistämiseen liittyvä mahdollinen ehdollinen vastike (lisäkauppahinta) arvostetaan käypään arvoon hankintahetkellä. Se luokitellaan joko velaksi tai omaksi pääomaksi. Velaksi luokiteltu ehdollinen vastike arvostetaan käypään arvoon jokaisen raportointikauden päättymispäivänä, ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Omaksi pääomaksi luokiteltua ehdollista vastiketta ei arvosteta uudelleen.

Hankintoihin, jotka ovat toteutuneet ennen 1.1.2010, on sovellettu tuolloin voimassa olleita IFRS-standardeja.

Hankitut tytäryhtiöt yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan, ja luovutetut tytäryritykset siihen saakka, jolloin määräysvalta lakkaa. Konsernin sisäiset

liiketapahtumat, voitonjako, saamiset ja velat sekä realisoitumattomat katteet eliminoidaan konsernitilinpäätöksessä. Määräysvallattomien omistajien osuus erotetaan tilikauden tuloksesta sekä laajasta tuloksesta. Konsernin taseessa määräysvallattomien omistajien osuus omasta pääomasta esitetään omana eränään omassa pääomassa.

Osakkuus- ja yhteisyritykset

Osakkuusyriyksiinä konsernitilinpäätökseen yhdistellään ne yritykset, joissa Wärtsilä omistaa yleensä 20–50% äänivallasta tai joissa sillä on muuten huomattava vaikutusvalta, mutta ei kuitenkaan määräysvaltaa yhtiöiden taloudelliseen ja operatiiviseen toimintaan. Yhteisyritykset ovat yrityksiä, joissa konserni käyttää toisen osapuolen kanssa yhteistä, sopimukseen perustuvaa määräysvaltaa.

Konsernin osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksistä yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä huomattavan vaikutusvallan tai yhteisen määräysvallan saamisesta lähtien sen päättymiseen saakka. Konsernin omistusosuuden mukainen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tilikauden tuloksista on esitetty konsernin tuloslaskelmassa omana eränään ennen liiketulosta rivillä Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista. Wärtsilän osuus osakkuus- ja yhteisyritysten muihin laajan tuloksen eriin kirjatuista muutoksista on kirjattu konsernin muihin laajan tuloksen eriin. Konsernin osuus hankintapäivän jälkeen kertyneistä oman pääoman eristä sisältyy konsernin omaan pääomaan. Jos konsernin osuus osakkuus- tai yhteisyrityksen tappiosta ylittää kyseisen sijoituksen hankintamenon, sijoitus merkitään taseeseen nolla-arvoon eikä kirjanpitoarvon ylittäviä tappioita huomioida, ellei konsernilla ole muita osakkuus- tai yhteisyrityksiin liittyviä velvoitteita.

Myytävänä olevat omaisuuserät ja lopetetut toiminnot

Pitkäaikaiset omaisuuserät sekä lopetettuihin toimintoihin liittyvät varat ja velat luokitellaan myytävänä oleviksi, jos niiden kirjanpitoarvoja vastaavan määrän odotetaan kertyvän ensisijaisesti myynnistä sen sijaan, että ne kertyisivät jatkuvan käytön seurauksena. Luokittelu myytävänä olevaksi edellyttää seuraavien ehtojen täyttymistä: myynnin on oltava erittäin todennäköinen, omaisuuserän on oltava nykyisessä kunnossaan välittömästi myytävissä tavanomaisin ehdoin, johdon on oltava sitoutunut omaisuuserän myyntiin ja myynnin voidaan odottaa toteutuvan vuoden sisällä luokittelusta.

Ennen kuin omaisuuserä tai luovutettavien erien ryhmään kuuluvat varat ja velat luokitellaan myytävänä olevaksi, niiden kirjanpitoarvot määritetään niihin sovellettavien IFRS-standardien mukaisesti. Luokittelupäivästä alkaen myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät on arvostettava kirjanpitoarvoon tai käypään arvoon vähennettynä myynnistä aiheutuneilla menoilla sen mukaan, kumpi näistä on alempi. Samalla poistot ja hankintamenon jaksotukset on lopetettava. Lopetetulla toiminnolla tarkoitetaan sellaista yhteisön osaa, joka on luovutettu tai luokiteltu myytävänä olevaksi. Lisäksi se joko edustaa erillistä keskeistä liiketoiminta-alueetta tai maantieteellistä toiminta-alueetta, on osa yhtä koordinoitua suunnitelmaa, joka koskee luopumista erillisestä keskeisestä liiketoiminta-alueesta tai maantieteellisestä toiminta-alueesta, tai on tytäryritys, joka on hankittu yksinomaan edelleenmyyntitarkoituksessa.

Lopetettujen toimintojen tulos esitetään omalla rivillään konsernin tuloslaskelmassa ja vertailukauden luvut on oikaistu asianmukaisesti. Myytävänä olevat omaisuuserät esitetään omalla rivillään konsernin taseessa vertailukauden lukuja oikaisematta.

ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISTEN ERIEN MUUTTAMINEN

Konsernin yksiköiden tulosta ja taloudellista asemaa koskevat luvut määritetään kunkin yksikön pääasiallisen toimintaympäristön valuutassa ("toimintavaluutta"). Konsernitilinpäätös on esitetty euroina, joka on Wärtsilä Oyj Abp:n toiminta- ja esittämisvaluutta.

Ulkomaiset tytäryhtiöt

Ulkomaisten konserniyritysten tuloslaskelmien ja laajojen tuloslaskelmien tuotto- ja kuluerät muunnetaan euroiksi kunkin vuosineljänneksen keskikurssia käyttäen ja taseet raportointikauden päättämispäivän kurssin mukaan. Tilikauden tuloksen ja muiden laajan tuloksen erien muuntaminen eri kursseilla laajassa tuloslaskelmassa ja taseessa aiheuttaa taseessa omaan pääomaan kirjattavan muuntoeron, jonka muutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Ulkomaisten yritysten hankintamenon eliminoinnista sekä hankinnan

jälkeen kertyneiden oman pääoman erien muuntamisesta syntyvät muuntoerot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään omana eränään omassa pääomassa. Ulkomaisten yksiköiden hankinnoista syntyvä liikearvo ja kyseisten ulkomaisten yksiköiden varojen ja velkojen kirjanpitoarvoihin hankinnan yhteydessä tehtävät käypien arvojen oikaisut käsitellään kyseisten ulkomaisten yksikköjen varoina ja velkoina. Ne muunnetaan euroiksi raportointikauden päättämispäivän kurssija käyttäen.

Ulkomaan valuutan määräiset erät

Ulkomaan valuutan määräiset liiketapahtumat on kirjattu toimintavaluutan määräisinä käyttäen tapahtumapäivän valuuttakurssia. Saamiset ja velat muunnetaan käyttäen raportointikauden päättämispäivän kurssija. Liiketoimintaan liittyvistä saamisista ja veloista syntyvät kurssierot kirjataan niitä vastaavien tuloslaskelman erien oikaisuksi, ja ne sisältyvät liiketulokseen. Rahoitusvaroihin ja -velkoihin liittyvät kurssierot esitetään tuloslaskelman rahoituseriissä poislukien sellaisista pitkäaikaisista lainoista syntyvät kurssierot, jotka ovat osa konsernin tytäryhtiön tekemää nettosijoitusta. Ne kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään oman pääoman muuntoeroissa.

LIKEVAIHTO JA MYNNIN TULOUTUSPERIAATTEET

Liikevaihto esitetään välillisillä veroilla ja alennuksilla vähennettynä. Myyntituotot tuloutetaan, kun kaikki omistukseen liittyvät oleelliset riskit ja hyödyt ovat siirtyneet ostajalle. Tämä tarkoittaa yleensä sitä, että myynnit tuloutetaan, kun tuote tai palvelu on toimitusehtojen mukaisesti toimitettu asiakkaalle.

Pitkäaikaishankkeet sekä pitkäaikaiset käyttö- ja huoltosopimukset tuloutetaan valmiusasteen mukaisesti silloin, kun projektin tuotot ja kulut pystytään määrittämään luotettavasti. Pitkäaikaishankkeissa valmiusaste määritetään yleensä toteutuneiden kustannusten suhteena arvioituihin kokonaiskustannuksiin. Kaasuratkaisujen myyntiprojekteissa, joissa asiakkaalle arvoa tuottavat pääasiassa projektisuunnittelu, hankintatoimi ja projektin johtaminen ja joissa varsinainen valmistus on ulkoistettu, valmiusaste määritetään suoritettua työtä koskevilla selvityksillä. Pitkäaikaisissa käyttö- ja huoltosopimuksissa valmiusaste määritetään sopimuksissa määriteltyjen suoritettujen palveluiden perusteella. Kun pitkäaikaishankkeen lopputulosta ei voida arvioida luotettavasti, hankkeesta johtuvat menot kirjataan kuluiksi samalla tilikaudella, jolla ne ovat syntyneet, ja hankkeesta saatavia tuottoja kirjataan vain siihen määrään asti kuin toteutuneita menoja vastaava rahamäärä on saatavissa. Hankkeesta johtuva mahdollinen tappio kirjataan kuluksi välittömästi.

TYÖSUHDE-ETUUEDET

Eläkkeet ja muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet

Eläkejärjestelyt

Konserniyhtiöillä on eri maissa useita eläkejärjestelyjä, jotka perustuvat paikallisiin olosuhteisiin ja käytäntöihin. Nämä eläkejärjestelyt luokitellaan joko maksu- tai etuus pohjaisiksi järjestelyiksi. Maksu pohjaisista järjestelyistä suoritettavat kiinteät maksut kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, johon ne kohdistuvat. Konsernilla ei ole oikeudellista eikä tosiasiallista veloitetta lisämaksujen suorittamiseen, mikäli maksujen saajataho ei pysty suoriutumaan kyseisten eläke-etuuksien maksamisesta. Kaikki sellaiset järjestelyt, jotka eivät täytä näitä ehtoja, ovat etuus pohjaisia eläkejärjestelyjä.

Etuus pohjaiset eläkejärjestelyt rahoitetaan suorituksina eläkesäätiöille tai eläkevakuutusyhtiöille. Etuus pohjaiset eläkejärjestelyt voivat olla rahastoimattomia, kokonaan rahastoimattomia tai osittain rahastoimattomia. Etuus pohjaisten järjestelyjen veloitteiden nykyarvo on määritetty kustakin järjestelystä erikseen ennakoituun etuoikeusyksikköön perustuvalla vakuutusmatemaattisella menetelmällä. Etuus pohjaisiin eläkejärjestelyihin kuuluvat varat on arvostettu käypään arvoon tilikauden viimeisenä päivänä.

Vakuutusmatemaattisten voittojen ja tappioiden osuus sekä muut uudelleenarvostukset kirjataan muihin laajan tuloslaskelman eriin sillä kaudella, jonka aikana ne syntyvät. Työsuorituksen perustuvana menona kirjataan tilikauden työsuorituksella ansaitun etuus pohjaisen eläkejärjestelyn nykyarvo. Etuus pohjaisesta eläkejärjestelystä syntyvä korkokustannus perustuu arvostuksessa käytettyyn diskonttokorkoon. Työsuorituksen perustuva kustannus raportoidaan työsuhde-etuuksista aiheutuviissa kuluissa ja korkokustannukset rahoituskuluissa. Etuus pohjaisten eläkejärjestelyjen laskennan suorittavat hyväksytyt vakuutusmatemaatikot.

Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet

Etuusperusteisten eläkkeiden lisäksi Wärtsilällä on muita pitkäaikaisia työsuhde-etuuksia, jotka esitetään erillään etuusperusteisista eläkkeistä. Kaikki muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet kirjataan kuten etuusperusteiset eläkkeet velvoitteena varojen käypään arvoon. Muutokset muihin pitkäaikaisiin työsuhde-etuuksiin kirjataan tuloslaskelmaan.

OSAKEPERUSTEISET MAKSUT

Yhtiön osakkeen arvoon sidotun bonusohjelman etuudet arvostetaan osakkeen käypään arvoon kunakin raportointipäivänä ja kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan bonusohjelman juoksuaikana.

LIKEARVO JA MUUT AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Liikearvo

Liiketoimintojen yhdistämisisä muodostuva liikearvo on jäännöserä, joka syntyy vähennettäessä hankintamenoista hankkijaosapuolen osuus hankitun kohteen käypään arvoon arvostetusta nettovarallisuudesta hankintapäivänä. Hankintameno arvostetaan kokonaisuudessaan käypään arvoon sisältäen myös mahdollisen aikaisemman omistuksen hankinnan kohteessa.

Tutkimus- ja kehittämismenot

Tutkimusmenot kirjataan sen tilikauden kuluksi, jonka aikana ne syntyvät. Kehittämismenot aktivoidaan silloin, kun on todennäköistä, että kehitysprojekti tuottaa konsernille taloudellista hyötyä tulevaisuudessa ja täyttää kirjaamiskriteerit, mukaan lukien tekninen ja taloudellinen käyttökelpoisuus. Tällaiset projektit liittyvät uusien tai olennaisesti parannettujen tuotteiden tai tuotantoprosessien kehittämiseen. Aiemmin kuluksi kirjattuja kehittämismenoja ei aktivoida enää myöhemmin.

Aktivoidut kehittämismenot arvostetaan alkuperäisen kirjaamisen jälkeen hankintamenoon kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla vähennettyinä. Aktivoidut kehittämismenot sekä kehitystoiminnan koneet ja laitteet kirjataan tasapoistoina kuluksi vaikutusaikanaan, joka on 5–10 vuotta. Poistojen kirjaaminen aloitetaan, kun omaisuuserä on valmis käytettäväksi. Aineeton hyödyke, joka ei ole vielä valmis käytettäväksi, testataan vuosittain arvonalentumisen varalta. Tutkimus- ja kehitystoimintaan saadut julkiset avustukset kirjataan liiketoiminnan muihin tuottoihin. Aktivointeihin tuotekehitysmenoihin liittyvät tuet netotetaan hankintamenoon.

Muut aineettomat hyödykkeet

Aineeton hyödyke merkitään taseeseen alun perin hankintamenoon siinä tapauksessa, että hankintameno on määritettävissä luotettavasti, ja on todennäköistä, että omaisuuserästä johtuva odotettavissa oleva taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi. Wärtsilän muita aineettomia hyödykkeitä ovat patentit, lisenssit, ohjelmistot, asiakassuhteet ja muut siirrettävissä olevat teollisoikeudet. Nämä arvostetaan hankintamenoon, poikkeuksena liiketoimintojen yhdistämisisä hankitut yksilöidyt aineettomat hyödykkeet, jotka arvostetaan käypään arvoon hankintahetkellä. Hankintameno muodostuu ostohinnasta ja kaikista niistä menoista, jotka välittömästi johtuvat hyödykkeen saattamisesta valmiiksi käyttötarkoitustaan varten.

Muut aineettomat hyödykkeet kirjataan tasapoistoina kuluksi niiden tunnetun tai arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Määräaikaan sidotuista aineettomista hyödykkeistä kirjataan poistot sopimuskauden kuluessa. Liiketoimintojen yhdistämisisä hankitut yksilöidyt aineettomat hyödykkeet poistetaan niiden oletetun toimitusajan tai taloudellisen vaikutusajan kuluessa.

Muiden aineettomien hyödykkeiden ohjeelliset poistoajat ovat:

- ohjelmistot 3–7 vuotta
- tutkimus- ja kehittämismenot 5–10 vuotta
- muut aineettomat hyödykkeet 5–20 vuotta.

Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ja jäännösarvot tarkistetaan vähintään jokaisen tilikauden päättämispäivänä, ja jos ne eroavat merkittävästi aikaisemmista arvioista, poistoaikoja muutetaan vastaavasti. Hankintameno jaksotukset on lopetettava, kun omaisuuserä luokitellaan myytävänä olevaksi.

Aineettomien hyödykkeiden luovutuksista syntyvät voitot tai tappiot sisältyvät liiketoiminnan muihin tuottoihin tai liiketoiminnan muihin kuluihin.

AINEELLISET HYÖDYKKEET

Konserniyhtiöiden aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan hankintamenoon vähennettynä kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla. Hankintameno sisältää ne menot, jotka johtuvat välittömästi kyseisen hyödykkeen hankinnasta. Saadut avustukset kirjataan hankintameno vähennyksinä. Liiketoimintojen yhdistämisissä hankitut aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan hankintahetken käypään arvoon. Ne vieraan pääoman menot, jotka johtuvat välittömästi ehdot täyttävän omaisuuserän hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta, aktivoidaan taseeseen osana kyseisen hyödykkeen hankintamenoa. Ehdot täyttävä hyödyke on omaisuuserä, jonka valmiiksi saattaminen sen aiottua käyttötarkoitusta tai myyntiä varten vaatii välttämättä huomattavan pitkän ajan. Muut vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet.

Myöhemmin syntyvät menot sisällytetään aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen kirjanpitoarvoon vain, mikäli on todennäköistä, että hyödykkeeseen liittyvä taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi, ja hyödykkeen hankintameno on luotettavasti määritettävissä. Säännöllisin määräajoin suoritettavista suurista ja perinpohjaisista tarkastuksista tai kunnossapidosta johtuvat menot käsitellään investointeina, ja ne kirjataan poistoina kuluiksi vaikutusaikanaan. Tavanomaiset kunnossapito- ja korjauskustannukset kirjataan kuluiksi, kun ne toteutuvat.

Konsernin soveltamat poistoajat perustuvat seuraaviin arvioituihin taloudellisiin vaikutusaikoihin:

- rakennukset 10–40 vuotta
- koneet ja laitteet 5–20 vuotta
- muut aineelliset hyödykkeet 3–10 vuotta.

Poistot kirjataan tasapoistoina. Maa-alueista ei tehdä poistoja, koska niillä katsotaan olevan rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ja jäännösarvot tarkistetaan vähintään jokaisen tilikauden päättämispäivänä, ja jos ne eroavat merkittävästi aikaisemmista arvioista, poistoajoja muutetaan vastaavasti. Poistot on lopetettava, kun omaisuuserä luokitellaan myytävänä olevaksi.

Aineellisten hyödykkeiden luovutuksista syntyvät myyntivoitot sisältyvät liiketoiminnan muihin tuottoihin ja myyntitappiot muihin liiketoiminnan kuluihin.

AINEELLISTEN JA AINEETTOMIEN HYÖDYKKEIDEN ARVONALENTUMISET

Omaisuuserien tasearvoa tarkastellaan säännöllisesti mahdollisten arvonalentumisviitteiden selvittämiseksi. Jos viitteitä ilmenee, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan vuosittain myös liikearvosta riippumatta siitä, onko arvonalentumisesta viitteitä. Mahdollisen arvonalentumisen määrittämiseksi konsernin omaisuus jaetaan pienimpiin mahdollisiin rahavirtaa tuottaviin yksiköihin, jotka ovat pääosin riippumattomia muista yksiköistä ja joiden rahavirrat ovat erotettavissa ja pitkälle riippumattomia muiden vastaavien yksiköiden rahavirroista.

Arvonalentumistappio kirjataan, kun omaisuuserän kirjanpitoarvo ylittää siitä kerrytettävissä olevan rahamäärän. Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä myynnistä aiheutuvilla menoilla tai käyttöarvo sen mukaan, kumpi niistä on suurempi. Käyttöarvo perustuu kyseisestä omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä saatavissa oleviin arvioituihin tuleviin diskontattuihin nettorahavirtoihin. Diskonttaus korkona käytetään ennen veroa määritettyä korkoa, joka kuvastaa markkinoiden näkemystä rahan aika-arvosta ja omaisuuserään liittyvistä erityisistä riskeistä.

Arvonalentumistappio kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti. Arvonalentumistappion kirjaamisen yhteydessä poistojen kohteena olevan omaisuuserän taloudellinen vaikutusaika arvioidaan uudelleen. Muusta omaisuuserästä kuin liikearvosta kirjattu aiempi arvonalentumistappio peruutetaan, mikäli kerrytettävissä olevan tulon määrittämisessä käytetyt arviot muuttuvat. Arvonalentumistappiota ei kuitenkaan peruta enempää kuin mikä omaisuuserän kirjanpitoarvo olisi ilman arvonalentumistappion kirjaamista. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruta missään tilanteessa.

LIIKETOIMINTOJEN YHDISTÄMISSÄ HANKITTUJEN HYÖDYKKEIDEN KÄYVÄN ARVON MÄÄRITTÄMINEN

Merkittävässä liiketoimintojen yhdistämissä konserni on käyttänyt ulkopuolista neuvonantajaa arvioitaessa aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden käypiä arvoja. Aineellisten hyödykkeiden osalta on tehty vertailuja vastaavien hyödykkeiden markkinahintoihin ja arvioitu hankittujen hyödykkeiden iästä, kulumisesta ja muista vastaavista tekijöistä aiheutuva arvon vähentyminen. Aineettomien hyödykkeiden käyvän arvon määrittäminen perustuu arvioihin hyödykkeisiin liittyvistä tulevista rahavirroista. Hankitut aineettomat hyödykkeet koostuvat yleensä teknologiasta, asiakassuhteista ja tavaramerkeistä.

SIJOITUSKIINTEISTÖT

Kiinteistöt, joita ei käytetä konsernin omassa toiminnassa tai joita konserni pitää hallussaan hankkiakseen vuokratuottoja tai omaisuuden arvonnousua, luokitellaan sijoituskiinteistöiksi. Sijoituskiinteistöt esitetään taseessa omalla rivillään pitkäaikaisina sijoituksina ja arvostetaan kertyneillä poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuun. Sijoituskiinteistöjen luovutuksista syntyvät voitot ja tappiot kirjataan liiketoiminnan muihin tuottoihin tai liiketoiminnan muihin kuluihin.

VUOKRASOPIMUKSET

Aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä koskevat vuokrasopimukset, joissa kaikki olennaiset omistukselle ominaiset riskit ja edut siirtyvät konsernille, luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi. Rahoitusleasingsopimuksilla hankitut omaisuuserät kirjataan aineellisiin hyödykkeisiin luonteensa mukaiseen ryhmään, joko käypään arvoon tai vähimmäisvuokrien nykyarvoon sen mukaan, kumpi näistä on alempi. Vastaavasti maksettavat vuokravelit, rahoituskustannuksella vähennettynä, sisältyvät muihin korollisiin rahoitusvelkoihin. Rahoituselementistä kertyvä korkokulu kirjataan tuloslaskelmaan vuokra-ajan kuluessa. Rahoitusleasingsopimuksin vuokratuista omaisuuseristä kirjataan poistot vastaavaan konsernin omaan omaisuuserään sovellettavien periaatteiden mukaisesti joko hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan tai vuokra-ajan kuluessa riippuen siitä, kumpi näistä on lyhyempi.

Vuokrasopimukset, joissa olennaiset omistukselle ominaiset riskit ja edut eivät siirry konsernille, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi. Muiden vuokrasopimusten vuokrat kirjataan vuokrakuluiksi tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

VAIHTO-OMAISUUS

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenuun tai nettorealisointiarvoon sen mukaan, kumpi näistä on alempi. Hankintamenuun sisältyy välittömien tuotantokustannusten lisäksi osuus hankinnan ja valmistuksen yleiskustannuksista. Hankintamenu määritetään pääosin painotettua keskihintaa käyttäen.

RAHOITUSVARAT JA -VELAT

Rahoitusvarat

Konsernin rahoitusvarat luokitellaan seuraaviin ryhmiin: käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat, eräpäivään asti pidettävät sijoitukset, lainat ja muut saamiset ja myytävissä olevat rahoitusvarat. Luokittelu tapahtuu rahoitusvarojen hankinnan tarkoituksen perusteella ja hankinnan yhteydessä. Luokittelun perusteet arvioidaan uudelleen jokaisena raportointipäivänä.

Raportointikauden päättyessä konserni arvioi, onko objektiivista näyttöä siitä, että muun kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavan rahoitusvaroihin kuuluvan erän arvo on alentunut. Rahoitusvaroihin kuuluvan erän arvo on alentunut, jos arvonalentumisesta on objektiivista näyttöä ja alentumisen vaikutus rahoitusvaroista kertyviksi arvioituihin tuleviin rahavirtoihin on luotettavasti arvioitavissa. Arvonalentumisen objektiivisena näyttönä voidaan pitää esim. vastapuolen tuloksen merkittävää heikkenemistä, velallisen sopimusrikkomusta ja omanpääomanehtoisen instrumentin osalta merkittävää tai pitkäaikaista arvonalentumista alle instrumentin hankintamenuun.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen ryhmään kuuluvat johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa ja jotka eivät ole takaussopimuksia sekä muut käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoituserät, jotka ovat kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviä varoja. Johdannaiset arvostetaan aluksi taseessa hankintahintaansa, joka vastaa niiden käypää arvoa, ja sittemmin kunkin raportointikauden päättymispäivän käypään arvoon. Käypien arvojen muutoksista johtuvat sekä realisoitumattomat että realisoituneet voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti sillä kaudella, jonka aikana ne syntyvät. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaiset sekä 12 kuukauden kuluessa erääntyvät rahoitusvarat sisältyvät lyhytaikaisiin varoihin.

Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset

Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset ovat rahoitusvaroja, joihin liittyvät maksut ovat kiinteitä tai määritettävissä, jotka erääntyvät määrättyinä päivinä ja jotka konsernilla on vakaa aikomus ja kyky pitää eräpäivään asti. Ne arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon vähennettynä mahdollisella arvonalentumisella efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

Lainat ja saamiset

Lainat ja saamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia rahoitusvaroja, joihin liittyvät maksut ovat kiinteitä tai määritettävissä olevia ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla. Ne syntyvät, kun konserni antaa lainaa tai toimittaa tuotteita ja palveluja suoraan velalliselle. Lainat ja saamiset arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmää käyttäen. Ne sisältyvät pitkäaikaisiin saamisiin, ellei kyse ole eristä, joiden maturiteetti on lyhyempi kuin 12 kuukautta raportointipäivästä lukien. Tällaiset erät luokitellaan lyhytaikaisiin saamisiin.

Myyntisaamiset arvostetaan käypään arvoon, joka on alkuperäinen laskutusarvo vähennettynä kyseisten saamisten arvonalentumistappioilla. Myyntisaamiset arvostetaan yksilöidysti, ja luottotappiot kirjataan tuloslaskelmaan. Luottotappio kirjataan välittömästi silloin, kun on näyttöä siitä, että konserni ei pysty perimään myyntisaamiaan alkuperäisten sopimusten mukaisesti. Esimerkkejä arvonalentumiseen johtavista tapahtumista ovat velallisen vakavat taloudelliset ongelmat, velallisen todennäköinen konkurssi tai muu taloudellinen järjestely. Konserni voi myydä myyntisaamisten jakamattomia osuuksia sekä jatkuvasti että kertaluonteisesti muille rahoitusyhtiöille.

Myydyt myyntisaamiset kirjataan pois konsernin taseesta, kun ostaja on suorittanut maksun myyntisaamisista ja kun kaikki omistamiseen liittyvät olennaiset riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle. Jos myyntisaamiseen liittyvä omistajuus, riski ja hallintaoikeus eivät ole siirtyneet, kirjataan tällaiset saamiset takaisin konsernin taseeseen kauden lopussa.

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Myytävissä olevat rahoitusvarat ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia rahoitusvaroja, jotka on määritetty tähän erään kuuluviksi. Ne sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin, ellei konsernilla ole aikomusta luopua sijoituksesta 12 kuukauden kuluessa raportointipäivästä.

Konsernin sijoitukset muihin yrityksiin luokitellaan myytävissä oleviksi rahavaroiksi. Tähän luokkaan kuuluvat osakesijoitukset sekä listattuihin että listaamattomiin yrityksiin. Noteeratut osakkeet arvostetaan käypään arvoon, joka perustuu niiden pörssikurssiin. Muut, noteeraamattomat osakkeet, arvostetaan hankintamenuon vähennettynä mahdollisella arvonalentumisella, ellei käypää arvoa pystytä luotettavasti määrittämään. Käypään arvoon arvostettujen osakesijoitusten käyvän arvon muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään oman pääoman käyvän arvon rahastossa, verovaikutus huomioon ottaen, kunnes osakkeista luovutaan tai niistä kirjataan arvonalentumistappio. Tällöin kyseisistä osakkeista kertyneet käyvän arvon muutokset kirjataan luokittelun oikaisuna omasta pääomasta tuloslaskelmaan. Liiketoimintaan liittyvien osakeomistusten myyntivoitot ja -tappiot sekä arvonalentumistappiot sisältyvät liiketulokseen. Muiden osakkeiden myyntivoitot ja -tappiot sekä arvonalentumistappiot sisältyvät rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisvaroista, vaadittaessa nostettavissa olevista pankkitalletuksista sekä muista rahavaroista. Muut rahavarat koostuvat lyhytaikaisista, erittäin likvideistä sijoituksista, joiden arvo vaihtelee vain vähäisessä määrin. Muihin rahavaroihin luettavien erien juoksuaika on hankinta-ajankohtana enintään kolme kuukautta. Konsernitileihin liittyvät luottotilit sisältyvät lyhytaikaisiin rahoitusvelkoihin.

Rahoitusvelat

Konsernin rahoitusvelat luokitellaan joko jaksotettuun hankintamenuon kirjattaviin rahoitusvelkoihin tai käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvelkoihin. Rahoitusvelka luokitellaan lyhytaikaiseksi, ellei konsernilla ole ehdotonta oikeutta siirtää velan suorittamista vähintään 12 kuukauden päähän raportointikauden päättymispäivästä. Rahoitusvelka (tai sen osa) kirjataan pois taseesta vasta silloin kun velka on lakannut olemasta, eli kun sopimuksessa yksilöity velvoite on täytetty tai kumottu tai sen voimassaolo on lakannut.

Jaksotettuun hankintamenuon kirjattavat rahoitusvelat

Konsernin ottamat lainat sisältyvät jaksotettuun hankintamenuon kirjattaviin rahoitusvelkoihin. Ne arvostetaan niitä alun perin kirjanpitoon merkittäessä käypään arvoon efektiivisen koron menetelmää käyttäen. Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen lainat arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon. Lainan korot jaksotetaan tulosvaikutteisesti efektiivisen koron menetelmällä velan juoksuajalle.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat

Wärtsilä-konsernissa käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvelkoihin sisältyvät johdannaiset, jotka eivät täytä suojauslaskennan ehtoja. Johdannaisten käypien arvojen muutoksista johtuvat, sekä realisoitumattomat että realisoituneet voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti sille kaudelle, jonka aikana ne syntyvät.

Johdannaissopimukset ja suojauslaskenta

Johdannaissopimukset arvostetaan käypään arvoon. Käypään arvoon arvostamisesta syntyvät voitot ja tappiot käsitellään kirjanpidossa johdannaissopimuksen käyttötarkoituksen määräämällä tavalla. Niiden johdannaissopimusten, joihin sovelletaan suojauslaskentaa ja jotka ovat tehokkaita suojausinstrumentteja, arvomuutosten tulosvaikutukset esitetään yhteneväisesti suojatun erän kanssa. Tehottomien suojausinstrumenttien vaikutus kirjataan rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

Mikäli johdannaiseen sovelletaan suojauslaskentaa, konserni dokumentoi suojausjärjestelyn alussa kunkin suojausinstrumentin ja suojatun omaisuuserän välisen suhteen sekä riskinhallintatavoitteen ja siihen sovelletun strategian. Tämän prosessin kautta suojausinstrumentti kytketään siihen liittyviin varoihin ja velkoihin, ennakoituihin liiketapahtumiin tai sitoviin sopimuksiin. Konserni dokumentoi myös jatkuvan arvionsa suojauksen tehokkuudesta johdannaisten käyvän arvon sekä suojatun rahavirran tai tulevan tapahtuman muutosten välillä.

Myyntien ja ostojen suojaukset

Myynteihin ja ostoihin liittyviä ulkomaan valuutan määräisiä rahavirtoja suojataan valuuttatermiineillä tai -optioilla. Tiettyihin valuuttatermiineihin sovelletaan suojauslaskentaa. Tulevien rahavirtojen suojaukseen käytettyjen johdannaisten käypien arvojen muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin, ja ne esitetään oman pääoman arvomuutosrahastossa, mikäli suojaus on tehokas. Suojauksesta johtuvan voiton tai tappion tehoton osuus kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti. Korkeasta johtuvat käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Muiden laajan tuloksen erien kautta arvomuutosrahastoon kertynyt voitto tai tappio esitetään myynnin tai ostojen oikaisuna samalla tilikaudella kuin suojattuihin velvoitteisiin tai ennusteisiin liittyvät tapahtumat. Valuuttatermiinit arvostetaan raportointikauden päättymispäivän termiinkursseihin ja valuuttaoptiot raportointikauden päättymispäivän markkina-arvoihin.

Ulkomaisiin yksiköihin tehtyjen nettosijoitusten suojaus

Wärtsilä lopetti nettosijoitusten suojauksen kesäkuussa 2012. Siihen asti nettosijoituksen suojaukseen määritettyjen instrumenttien käypien arvojen muutokset kirjattiin muihin laajan tuloslaskelman eriin, mikäli

suojaus oli tehokas, ja suojauksen käyvän arvon muutoksen tehoton osuus sekä korkoero välittömästi tulosvaikutteisesti rahoituseriin.

Johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa

Käypien arvojen muutokset niistä johdannaissopimuksista, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa, kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti rahoitustuottoihin tai -kuluihin. Tähän ryhmään kuuluvat esimerkiksi konsernin tekemät korkosuojaukset. Koronvaihtosopimusten käypä arvo lasketaan diskonttaamalla niihin liittyvät tulevat rahavirrat tarkasteluhetkeen.

Käyvän arvon hierarkia

Käypään arvoon arvostettavat rahoitusinstrumentit on luokiteltu seuraavan käyvän arvon hierarkian mukaisesti: instrumentit, joille on olemassa aktiivisilla markkinoilla julkisesti noteerattu hinta (taso 1), instrumentit, joille on olemassa muu havainnoitavissa oleva suora tai epäsuora hinta kuin noteerattu tason 1 mukainen hinta (taso 2) ja instrumentit, joille ei löydy havainnoitavissa olevaa markkinahintaa (taso 3). Näihin käypään arvoon arvostettaviin instrumentteihin kuuluvat käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat sekä myytävissä oleviin rahoitusvaroihin sisältyvät noteeratut osakesijoitukset.

VARAUKSET JA EHDOLLISET VELAT

Varaus merkitään taseeseen silloin, kun konsernilla on jonkin aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen olemassa oleva velvoite ja on todennäköistä, että velvoitteen täyttäminen edellyttää taloudellista suoritusta tai aiheuttaa taloudellisen menetyksen, ja velvoitteen määrä on luotettavasti arvioitavissa. Konsernin varaukset voivat liittyä mm. takuukustannuksiin, ympäristövelvoitteisiin, oikeudenkäynteihin, projektien ennakoituihin tappioihin ja uudelleenjärjestelyihin. Varauksena kirjattava määrä vastaa johdon parasta arviota menoista, joita olemassa olevan velvoitteen täyttäminen edellyttää raportointikauden päättymispäivänä.

Toimitettuihin tuotteisiin liittyvät arvioidut takuukustannukset käsitellään varauksena, jonka suuruus perustuu kokemukseräiseen tietoon aiemmin toteutuneista takuukustannuksista. Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan, kun uudelleenjärjestelysuunnitelma on hyväksytty ja toimeenpano aloitettu tai asianosaiselle henkilöstölle on kerrottu järjestelyn ehdoista. Suunnitelmassa tulee olla yksilöity, mitä toimintoja ja henkilöstöä se koskee, mikä on sen toteuttamisaikataulu ja -kustannukset.

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt mahdollinen velvoite, jonka olemassaolo varmistuu vasta konsernin määräysvallan ulkopuolella olevan epävarman tapahtuman realisoituessa. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös sellainen olemassa oleva velvoite, joka ei todennäköisesti edellytä maksuvelvoitteen täyttämistä, tai jonka suuruutta ei voida määrittää luotettavasti. Ehdollinen velka esitetään liitetietona.

TULOVEROT

Tuloslaskelman verokulu sisältää konserniyhtiöiden tilikauden verotettavasta tuloksesta paikallisten säännösten mukaan lasketut verot, aikaisempien tilikausien verojen oikaisu sekä laskennallisten verojen muutoksen. Tulosvaikutteisesti kirjattaviin liiketoimiin ja muihin tapahtumiin liittyvät verovaikutukset kirjataan tuloslaskelmaan. Muihin laajan tuloksen eriin tai suoraan omaan pääomaan kirjattaviin liiketoimiin tai muihin tapahtumiin liittyvät verovaikutukset kirjataan myös vastaavasti joko muihin laajan tuloksen eriin tai suoraan omaan pääomaan.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset kirjataan pääsääntöisesti kaikista omaisuus- ja velkaerien verotuksellisten arvojen sekä kirjanpitoarvojen välisistä väliaikaisista eroista käyttäen raportointikauden päättymispäivänä voimassaolevia verokantoja. Laskennalliset verovelat kirjataan taseeseen täysimääräisinä ja laskennalliset verosaamiset arvioidun todennäköisen verohyödyn suuruusena.

OSINGOT

Hallituksen yhtiökokoukselle ehdottamat osingot vähennetään voitonjakokelpoisesta omasta pääomasta yhtiökokouksen päätöksen jälkeen.

UUDEN JA UUDISTETUN IFRS-NORMISTON SOVELTAMINEN

Vuonna 2017 konserni soveltaa seuraavia uusia tai uudistettuja IASB:n julkaisemia standardeja.

Uusi **IFRS 9 Rahoitusinstrumentit** korvaa nykyisen standardin IAS 39 Rahoitusinstrumentit - kirjaaminen ja arvostaminen. IFRS 9:ään sisältyy uudistettu ohjeistus rahoitusinstrumenttien kirjaamisesta ja arvostamisesta, uudet yleistä suojauslaskentaa koskevat säännökset sekä uusi odotettuja luottotappioita koskeva kirjanpitokäsittelymalli, jota sovelletaan rahoitusvaroista kirjattavien arvonalentumisten määrittämiseen. IAS 39:n säännökset rahoitusinstrumenttien taseeseen kirjaamisesta ja taseesta pois kirjaamisesta on säilytetty.

Konserni on selvittänyt IFRS 9:n vaikutuksia ja odottaa joitain muutoksia suojauslaskentaan liittyvissä prosesseissa ja esittämistavoissa. Uusi malli yhdistää kirjanpitokäsittelyn riskienhallintaan ja sallii nettosuojauksen, jonka seurauksena kirjattavat voitot ja tappiot esitetään erillisellä rivillä konsernin tuloslaskelmassa. Rahoitusvarojen arvonalentumista koskeva muutos koskee pääasiassa myyntisaamiin liittyvien luottotappioiden kirjaamista elinkaarimallin avulla. Konserni arvioi, että standardin käyttöönoton aiheuttamat oman pääoman ja myyntisaamisten oikaisut eivät ole arvoltaan merkittäviä. Vertailukauden muita lukuja ei oikaista.

Muutoksilla standardiin **IAS 7 Rahavirtalaskelmat*** - Disclosure Initiative pyritään selventämään IAS 7:n rahoitustoimintojen tilinpäätöstietoja siten, että tilinpäätöksen lukijat voisivat paremmin arvioida rahoitustoiminnasta syntyvien rahavirtavaikutteisten ja ei-rahavirtavaikutteisten velkojen muutoksia. Esimerkiksi rahoitustoimintaan liittyvien velkojen alku- ja loppusaldot täsmäytetään jatkossa erillään muiden saamisten ja velkojen muutoksista. Muutoksilla on vaikutusta konsernitiilinpäätöksen liitetietoihin.

Muutokset **IAS 12:een Tuloverot*** - Laskennallisten verosaamisten kirjaaminen realisoitumattomista tappioista selkeyttävät vaatimuksia, jotka liittyvät käypään arvoon kirjattavista velkainstrumenteista kirjattuihin laskennallisiin verosaamiin. Muutoksilla ei ole merkittävää vaikutusta tilinpäätökseen.

Seuraavia, IASB:n jo julkistamia uusia tai uudistettuja standardeja ja tulkintoja tullaan soveltamaan vuonna 2018 tai myöhemmin voimaantulopäivästä riippuen.

Uusi **IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista** (sovellettava 1.1.2018 tai myöhemmin alkavilla tilikausilla): IFRS 15 luo kattavan viitekehyksen sen määrittämiseksi, voidaanko myyntituottoja tulouttaa, kuinka paljon ja milloin. IFRS 15 korvaa voimassaolevan tuloutusta koskevan ohjeistuksen, mm. IAS 18:n Tuotot ja IAS 11:n Pitkäaikaishankkeet. IFRS 15:n mukaan yhteisön on kirjattava myyntituotot sellaisena rahamääränä, joka kuvastaa vastiketta, johon yhteisö odottaa olevansa oikeutettu kyseisiä tavaroita tai palveluja vastaan.

Konserni on selvittänyt IFRS 15:n käyttöönoton vaikutuksia ja arvioi sen alustavasti muuttavan kahden liiketoimintalinjan tuloutustapaa (pitkäaikaiset käyttö- ja huoltosopimukset sekä öljy ja kaasu -liiketoiminnan pitkäaikaishankkeet).

Pitkäaikaisissa käyttö- ja huoltosopimuksissa asiakkaalle tuotetaan hyötyä ajan kuluessa sopimuskauden aikana. Tällä hetkellä valmiusaste määritetään sopimuksissa määriteltyjen suoritettujen palveluiden perusteella. IFRS 15:n mukaisesti myyntituottoja tullaan kirjaamaan syntyneiden menojen perusteella ajan kuluessa. Tavanomaiset huoltoaikataulut huomioiden sopimuskohtainen tuloutus tulee viivästymään, mutta koska konsernilla on laaja portfolio sopimuskauden eri vaiheissa olevia sopimuksia, vaikutus konsernin liikevaihtoon tasoittuu vuosien välillä.

Kaasuratkaisujen myyntiprojekteissa, joissa asiakkaalle arvoa tuottavat pääasiassa projektisuunnittelu, hankintatoimi sekä projektin johtaminen ja joissa varsinainen valmistus on ulkoistettu, valmiusaste määritetään tällä hetkellä työsuoritteiden perusteella. IFRS 15:n mukaisesti myyntituottoja tullaan kirjaamaan syntyneiden menojen perusteella ajan kuluessa. Muutos viivästyttää sopimuskohtaista tuloutusta huomattavasti, mutta myös tässä portfolion koostuminen sopimuskauden eri vaiheissa olevista sopimuksista lieventää vaikutusta konsernin liikevaihtoon.

Vuodesta riippuen nämä kaksi liiketoimintalinjaa kattavat noin 10-15% konsernin liikevaihdosta. Muutosten arvioitu oikaisuvaikutus omaan pääomaan on noin -10 milj. euroa.

Muutokset standardiin **IFRS 2 Osakeperusteiset maksut*** - Clarification and Measurement of Sharebased Payment Transactions (sovellettava 1.1.2018 tai myöhemmin alkavilla tilikausilla). Muutokset selventävät eräiden osakeperusteisten järjestelyjen kirjanpitokäsittelyä. Ne koskevat seuraavia osa-alueita: käteisvaroina maksettavien maksujen arvostaminen, osakeperusteiset maksut, joista on vähennetty lähdevero sekä osakeperusteisten maksujen muuttaminen käteisvaroina maksettavasta omana pääomana maksettavaksi. Muutoksilla ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Muutokset standardiin **IFRS 4 Vakuutusopimukset*** - Applying IFRS 9 Financial Instruments with IFRS 4 Insurance Contracts (sovellettava 1.1.2018 tai myöhemmin alkavilla tilikausilla): Muutoksilla vastataan toimialan huoleen liittyen soveltamisen aloittamiseen eri ajankohtina. Standardiin tuodaan kaksi vaihtoehtoista menettelytapaa tilapäisen kirjanpidossa syntyvän väliaikaisen yhteensopimattomuuden ja volatiliiteetin helpottamiseksi. Muutoksilla ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Uusi **IFRS 16 Vuokrasopimukset*** (sovellettava 1.1.2019 tai myöhemmin alkavilla tilikausilla): IFRS 16 - standardi muuttaa vuokrasopimusten kirjanpitokäsittelyä edellyttämällä vuokralle ottajilta operatiivisten vuokrasopimusten merkitsemistä taseeseen vuokranmaksuveloitteena sekä siihen liittyvänä omaisuuseränä, mikäli asiakas kontrolloi vuokraamansa hyödykkeen käyttöä sopimuksen voimassaoloajan. Nämä erät poistetaan ja niihin liittyvät korot kirjataan tuloslaskelmaan vuokrasopimusten voimassaoloaikana.

Sovellettaessa IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardia, operatiivisista vuokrasopimuksista tällä hetkellä tuloslaskelman liiketoiminnan muihin kuluihin kirjattavat kustannukset siirtyvät poistoihin ja koron osuus rahoituskuluihin. Sopimusten taseeseen kirjaamisen seurauksena myös konsernin tasearvot muuttuvat, aiheuttaen jonkin verran muutoksia tunnuslukuihin. Konserni arvioi vaikutuksia parhaillaan.

* Kyseistä säännöstä ei ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa 31.12.2016.

1. Segmentti-informaatio

Konsernin liiketoiminta koostuu yhdestä liiketoiminta-alueesta, Power-liiketoiminnasta. Power-liiketoiminta jakaantuu edelleen toisiaan tukeviin Marine Solutions- ja Energy Solutions -markkinoihin, joilla asiakkaille tarjotaan samaa tuotekonseptia erilaisiin olosuhteisiin sovellettuna. Näiden molempien markkinoiden päätuotteita ovat kaasulla ja nestemäisillä polttoaineilla käyvät moottorit sekä niiden huoltotoiminta. Markkinat ovat hyvin riippuvaisia toisistaan.

Power-liiketoiminnassa molemmille markkinoille myytävien moottoreiden suunnittelu, niihin liittyvä tutkimus ja moottoreiden tuotanto tapahtuvat samoissa tutkimuskeskuksissa ja tehtaissa. Tuotantoprosessi kumpaakin markkinaa varten on yhteinen, ja myös tuotteiden jakelusta sekä niiden huollosta vastaavat samat konsernin tytäryhtiöt. Kapasiteetikustannuksia ei näin ollen ole mahdollista kohdistaa luotettavalla tavalla eri markkinoille. Nämä kustannukset ovat merkittäviä ja vaihtelevat kausittain. Kummankin markkinan asiakkaat ovat pääomavaltaisia, maailmanlaajuisesti toimivia yrityksiä, ja markkinoiden kehitys on vahvasti sidoksissa globaaliin talouskehitykseen.

Maantieteellisenä informaationa raportoidaan Suomi, muu Eurooppa, Aasia, Amerikka ja muut maanosat. Maantieteellinen informaatio määräytyy liikevaihdon osalta asiakkaan kotimaan mukaan sekä pitkäaikaisen varojen osalta sen mukaan, missä ne sijaitsevat.

Maantieteellinen informaatio

MEUR	2016		2015	
	Liikevaihto	Pitkäaikaiset varat*	Liikevaihto	Pitkäaikaiset varat*
Suomi	121	264	109	284
Muu Eurooppa	1 460	1 388	1 457	1 462
Aasia	1 774	134	2 051	143
Amerikka	1 039	131	1 006	89
Muut	407	6	407	6
Yhteensä	4 801	1 923	5 029	1 984

* Pitkäaikaiset varat koostuvat liikearvosta, aineettomista ja aineellisista hyödykkeistä, sijoituskiinteistöistä ja osuuksista osakkuus- ja yhteisyrityksissä.

Liiketoiminta-alueellinen informaatio

Johdon sisäisellä raportoinnilla seurataan toiminnan kehitystä markkinoihin perustuvien liiketoiminta-alueiden perusteella. Raportointi palvelee sisäisten tavoitteiden asettamista ja strategista seuranta ja on siten johtamisen väline eikä varsinainen ulkoinen taloudellinen mittari.

Wärtsilän korkein operatiivinen päätöksentekijä (CODM, Chief Operating Decision Maker) on toimitusjohtaja, jota tukee johtokunta ja joissain tapauksissa myös hallitus. Toimitusjohtaja arvioi konsernin taloudellista tilaa ja sen kehitystä kokonaisuutena eikä liiketoiminta-alueiden tuloksien perusteella. Koska yhtiön integraatiotaso on korkea, liiketoiminta-alueiden raportoidut tulokset eivät anna oikeaa kuvaa niiden taloudellisesta tilasta ja kehityksestä.

Tästä johtuen Wärtsilän liiketoimintaa ei voida jakaa erillisiksi raportoitaviksi toimintasegmenteiksi.

Tilikausilla 1.1.–31.12.2016 ja 1.1.–31.12.2015 Wärtsilällä ei ole ollut yksittäisiä merkittäviä asiakkaita eikä maita.

Liikevaihto

MEUR	2016	2015
Energy Solutions	943	1 126
Marine Solutions	1 667	1 720
Services	2 190	2 184
Yhteensä	4 801	5 029

2. Yrityshankinnat

Yrityshankinnat 2016

American Hydro Corporation

30.6.2016 Wärtsilä osti Weir-konsernilta Yhdysvalloissa ja Kanadassa toimivan American Hydro Corporationin.

American Hydro on johtava laajojen laitemodernisointien sekä palvelujen toimittaja ja asentaja vesivoima- ja vedenjakelujärjestelmälalla. Yhtiö on erikoistunut vesivoimaturbiineihin ja -pumppuihin liittyvään konsultointiin, suunnitteluun ja tarkkuutta vaativien laitteiden suorituskyvyn parantamiseen. Kauppa tukee Wärtsilän vesivoima- ja teollisuushuollon palvelutarjonnan globaalia kasvua ja laajentamista.

Alla olevissa taulukoissa on esitetty tiivistetysti alustavat määrät American Hydrosta maksetusta vastikkeesta, yrityshankinnan rahavirtavaikutuksesta sekä Wärtsilälle hankittujen varojen ja vastattaviksi otettujen velkojen arvoista hankintahetkellä.

Alustava vastike	MEUR
Hankintameno	46
Kokonaishankintameno	46

Yrityshankinnan alustava rahavirtavaikutus	MEUR
Maksettu hankintahinta	45
Ehdollinen vastike	1
Hankitut rahavarat	-4
Yrityshankinnan rahavirtavaikutus yhteensä	42

Hankittujen varojen ja vastattaviksi otettujen velkojen alustavat arvot hankintahetkellä	MEUR
Aineettomat hyödykkeet	5
Aineelliset hyödykkeet	14
Vaihto-omaisuus	1
Myyntisaamiset ja muut saamiset	8
Rahavarat	4
Varat yhteensä	33
Varaukset	1
Ostovelat ja muut velat	7
Varaukset ja velat yhteensä	8
Nettovarallisuus yhteensä	24
Alustava liikearvo	22

Hankittujen aineettomien hyödykkeiden alustava käypä arvo hankintahetkellä (mukaan lukien asiakassuhteet ja tilauskanta) on yhteensä 5 milj. euroa. Lyhytaikaisten myyntisaamisten ja muiden saamisten käypä arvo on noin 8 milj. euroa. Myyntisaamisten käypään arvoon ei sisälly merkittävää riskiä.

22 milj. euron alustava liikearvo heijastaa vesivoima- ja vedenjakelujärjestelmälän osaamisen ja asiantuntemuksen arvoa. Wärtsilä odottaa, että yrityshankinta parantaa sen tarjontaa ja palveluita asiakkaiden suuntaan sekä tukee kasvustrategiaa ja laajentumista uusiutuviin energianlähteisiin, ja näin ollen luo Wärtsilälle uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja parantaa asiakkaiden toiminnan tehokkuutta. American Hydrosta kirjatun liikearvon odotetaan olevan verotuksessa pääosin vähennyskelpoinen.

Vuonna 2016 konsernin tulokseen sisältyy yrityshankinnasta aiheutuvia kustannuksia 1 milj. euroa, jotka liittyvät ulkopuolisille maksettuihin oikeudellisiin palkkioihin sekä yrityshankinnan kohteen tarkastamiseen (due diligence). Kustannukset sisältyvät konsernin tuloslaskelmassa liiketoiminnan muihin kuluihin.

Eniram Group

30.6.2016 Wärtsilä allekirjoitti sopimuksen suomalaisen teknologiayrityksen, Eniram, oston. Yhtiön omistus siirtyi Wärtsilälle 1.7.2016. Yhtiö tarjoaa meriteollisuudelle energianhallinnan ja analytiikan ratkaisuja.

Eniram tarjoaa meriteollisuudelle energianhallinnan teknologiaa, joka vähentää polttoaineen kulutusta ja päästöjä. Eniram ratkaisut ovat kattava valikoima alkaen yksittäisistä trimmiä, nopeutta ja moottorin optimointia koskevista sovelluksista aina kattavaan, koko laivaston käsittävään analyysiin. Yhtiön ratkaisuja, jotka säästävät polttoainetta, parantavat kannattavuutta ja vähentävät haitallisia päästöjä, käytetään yli 270 laivassa. Eniram pääkonttori sijaitsee Helsingissä, ja yhtiöllä on tytäryhtiöitä Isossa-Britanniassa, Yhdysvalloissa, Saksassa sekä Singaporessa. Yrityshankinta tukee Wärtsilän kasvua ja vahvistaa sen olemassa olevaa digitaalista tarjontaa sekä omaa osaamista, erityisesti data-analytiikan, mallintamisen sekä suorituskyvyn optimoimisen osalta.

Alla olevissa taulukoissa on esitetty tiivistetysti alustavat määrät Eniramista maksetusta vastikkeesta, yrityshankinnan rahavirtavaikutuksesta sekä Wärtsilälle hankittujen varojen ja vastattaviksi otettujen velkojen arvoista hankintahetkellä.

Alustava vastike	MEUR
Hankintameno	41
Kokonaishankintameno	41

Yrityshankinnan alustava rahavirtavaikutus	MEUR
Maksettu hankintahinta	41
Hankitut rahavarat	-1
Yrityshankinnan rahavirtavaikutus yhteensä	40

Hankittujen varojen ja vastattaviksi otettujen velkojen alustavat arvot hankintahetkellä	MEUR
Aineettomat hyödykkeet	11
Myyntisaamiset ja muut saamiset	3
Rahavarat	1
Varat yhteensä	14
Varaukset	2
Ostovelat ja muut velat	4
Laskennallinen verovelka	2
Varaukset ja velat yhteensä	8
Nettovarallisuus yhteensä	7
Alustava liikearvo	34

Hankittujen aineettomien hyödykkeiden alustava käypä arvo hankintahetkellä (mukaan lukien teknologia) on yhteensä 11 milj. euroa. Lyhytaikaisten myyntisaamisten ja muiden saamisten käypä arvo on noin 3 milj. euroa. Myyntisaamisten käypään arvoon ei sisälly merkittävää riskiä.

34 milj. euron alustava liikearvo heijastaa energianhallinnan teknologian osaamisen ja asiantuntemuksen arvoa. Wärtsilä odottaa, että yrityshankinta mahdollistaa asiakkaiden installaatioiden optimoinnin ja paremman ennustettavuuden. Lisäksi se tarjoaa reaaliaikaista analytiikkaa. Yrityshankinnan ansiosta Wärtsilällä on vankka johtoasema meriteollisuuden digitalisaatiossa.

Vuonna 2016 konsernin tulokseen sisältyy yrityshankinnasta aiheutuvia kustannuksia 1 milj. euroa, jotka liittyvät ulkopuolisille maksettuihin oikeudellisiin palkkioihin sekä yrityshankinnan kohteen tarkastamiseen (due diligence). Kustannukset sisältyvät konsernin tuloslaskelmassa liiketoiminnan muihin kuluihin.

Pro forma

Jos yrityshankinnat olisivat toteutuneet 1.1.2016, olisi konsernin liikevaihto ollut johdon arvioiden mukaan 4.826 milj. euroa. Hankintojen vaikutus konsernin liiketulokseen ei olisi ollut merkittävä. Liikevaihtoa ja liiketulosta määrittäessä johto arvioi, että käypien arvojen oikaisut hankintapäivänä olisivat samat, jos hankinta olisi toteutunut 1.1.2016.

Yrityshankinnat 2015

L-3 Marine Systems International

31.5.2015 Wärtsilä hankki L-3 Marine Systems Internationalin (MSI) New Yorkin pörssiin listatulta L-3 Communications Holdings Inc. -yhtiöltä. Luovutettu vastike oli 293 milj. euroa.

MSI:llä on kattavaa kokemusta automaatio-, navigointi- ja sähköjärjestelmien, dynaamisen paikannusteknologian sekä kaikuluotaimilla toteutettavan vedenalaisen viestintäteknologian toimittamisesta monille eri alustyypeille ja offshore-installaatioille. Wärtsilän vahvaa asemaa toiminnan tehokkuutta parantavien teknologioiden kehittämisessä vahvistetaan edelleen lisäämällä siihen MSI:n monipuoliset valmiudet.

Alla olevissa taulukoissa on esitetty tiivistetysti MSI:lle maksetusta vastikkeesta, yrityshankinnan rahavirtavaikutuksesta sekä Wärtsilälle hankittujen varojen ja vastattaviksi otettujen velkojen arvoista hankintahetkellä.

Luovutettu vastike	MEUR
Hankintameno	293
Kokonaishankintameno	293

Yrityshankinnan rahavirtavaikutus	MEUR
Maksettu hankintahinta	293
Hankitut rahavarat	-36
Yrityshankinnan rahavirtavaikutus yhteensä	258

Hankittujen varojen ja vastattaviksi otettujen velkojen käyvät arvot hankintahetkellä	MEUR
Aineettomat hyödykkeet	132
Aineelliset hyödykkeet	8
Vaihto-omaisuus	129
Myyntisaamiset ja muut saamiset	70
Laskennalliset verosaamiset	23
Rahavarat	36
Varat yhteensä	398
Varaukset	19
Eläkevelvoitteet	65
Ostovelat ja muut velat	146
Laskennallinen verovelka	46
Velat yhteensä	277
Nettovarallisuus yhteensä	121
Liikearvo	172

Hankittujen aineettomien hyödykkeiden käypä arvo hankintahetkellä (mukaan lukien teknologia, asiakassuhteet ja tavaramerkit) on yhteensä 132 milj. euroa. Lyhytaikaisten myyntisaamisten ja muiden saamisten käypä arvo on noin 70 milj. euroa. Myyntisaamisten käypään arvoon ei sisälly merkittävää riskiä.

172 milj. euron liikearvo heijastaa merenkulun sähkö- ja automaatiojärjestelmien osaamisen ja asiantuntemuksen arvoa. Wärtsilä odottaa, että uusi yksikkö pystyy luomaan uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja parantamaan asiakkaidensa toiminnan tehokkuutta. MSI:stä kirjattu liikearvo ei ole verotuksessa vähennyskelpoinen.

Vuonna 2015 konsernin tulokseen sisältyy yrityshankinnasta aiheutuvia kustannuksia 2 milj. euroa, jotka liittyvät ulkopuolisille maksettuihin oikeudellisiin palkkioihin sekä yrityshankinnan kohteen tarkastamiseen (due diligence). Kustannukset sisältyvät konsernin tuloslaskelmassa liiketoiminnan muihin kuluihin. Hankintaan liittyvät kokonaiskustannukset ovat 4 milj. euroa.

Pro forma

Kaudella kesä-joulukuu 2015 MSI:n vaikutus konsernin tilauskertymään oli 264 milj. euroa ja liikevaihtoon 263 milj. euroa. Vaikutus liiketulokseen oli 14 milj. euroa. Jos yrityshankinta olisi toteutunut 1.1.2015, olisi konsernin liikevaihto ollut johdon arvioiden mukaan 5.197 milj. euroa. Vaikutus konsernin liiketulokseen ei olisi ollut merkittävä. Liikevaihtoa ja liiketulosta määrittäessä johto arvioi, että käypien arvojen oikaisu hankintapäivänä olisivat samat, jos hankinta olisi toteutunut 1.1.2015.

3. Yritysmyyntit

Yritysmyyntit 2016

30.6.2016 Wärtsilä myi enemmistöosuutensa Wärtsilä Ship Design Serbia doo:sta sen toimivalle johdolle. Kauppasumma ja kaupan vaikutus tilikauden nettotulokseen eivät olleet merkittäviä.

31.10.2016 Wärtsilä myi taajuusmuuttajaliiketoimintansa Suomessa toimivalle The Switchille. Kauppasumma ja kaupan vaikutus tilikauden nettotulokseen eivät olleet merkittäviä.

Yritysmyyntit 2015

Wärtsilä myi kaksitahtimoottoreiden liiketoiminnan Winterthur Gas & Diesel Ltd (WinGD) -yhteisyritykselle tammikuussa 2015. Kaksitahtiliiketoiminta oli luokiteltu lopetetuiksi toimintoiksi, ja myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja niihin liittyvät velat esitetty omilla riveillään taseessa. Myyntitransaktion seurauksena tilikauden tulokseen lopetetuista toiminnoista kirjattiin 24 milj. euroa.

Tilikauden tulos lopetetuista toiminnoista

MEUR	2015
Lopetetut toiminnot	
Kulut	-2
Yhteensä	-2
Osakkeiden myyntivoitot	24
Liiketulos	22
Tilikauden tulos	22
Tulos/osake, lopetetut toiminnot, euroa	0,11

Lopetettujen toimintojen rahavirta

MEUR	2015
Investointien rahavirta	44
Yhteensä	44

4. Pitkäaikaishankkeet ja pitkäaikaiset käyttö- ja huoltosopimukset

MEUR	2016	2015
Tilikaudella tuloutettu liikevaihto		
Pitkäaikaishankkeista	813	940
Pitkäaikaisista käyttö- ja huoltosopimuksista	331	355
Keskeneräiset pitkäaikaishankkeet		
Kertyneet toteutuneet menot ja kirjatut voitot	2 213	2 229
Saadut ennakot 31.12.	1 965	2 011
Tuloutuksista syntyneet saamiset netotettuna saaduilla ennakoilla 31.12.	249	218

Pitkäaikaishankkeet sekä pitkäaikaiset käyttö- ja huoltosopimukset tuloutetaan valmiusasteen mukaisesti. Pitkäaikaishankkeissa valmiusaste määritetään yleensä toteutuneiden kustannusten suhteena arvioituihin kokonaiskustannuksiin. Kaasuratkaisujen myyntiprojekteissa, joissa asiakkaalle arvoa tuottavat pääasiassa projektisuunnittelu, hankintatoimi ja projektin johtaminen ja joissa varsinainen valmistus on ulkoistettu, valmiusaste määritetään suoritettua työtä koskevilla selvityksillä. Pitkäaikaisissa käyttö- ja huoltosopimuksissa valmiusaste määritetään sopimuksissa määriteltyjen suoritettujen palveluiden perusteella.

5. Liiketoiminnan muut tuotot

MEUR	2016	2015
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden myyntivoitot	7	4
Julkiset avustukset	8	10
Romun myyntituotot	3	4
Tilausten peruutuksiin liittyvät tuotot*	9	4
Vakuutuskorvaukset	7	5
Muut	21	25
Yhteensä	55	51

* Tilausten peruutuksiin liittyvät kulut ovat vastaavilla kulutileillä.

6. Materiaalit ja palvelut

MEUR	2016	2015
Ostot tilikauden aikana	-1 207	-1 406
Varastojen muutos	-27	-11
Ulkopuoliset palvelut	-1 119	-1 186
Yhteensä	-2 353	-2 603

7. Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut

MEUR	2016	2015
Palkat ja palkkiot	939	935
Eläkekulut		
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	10	12
Maksupohjaiset eläkejärjestelyt	63	65
Muut henkilösivukulut	147	148
Yhteensä	1 159	1 159

Lisätietoja johdon palkitsemisesta liitetiedossa 29. Lähipiiritapahtumat.

Pitkäaikaiset palkitsemisjärjestelmät

Palkkoihin ja palkkioihin sisältyy varaus vuosien 2013, 2014 ja 2015 tulospalkkiojärjestelmiin liittyen, yhteensä 5 milj. euroa (15). Nämä tulospalkkiojärjestelmät perustuvat osakkeen markkina-arvon kehitykseen ennalta määrättyllä aikavälillä. Palkkiolle on asetettu yläraja.

Kyseisissä tulospalkkiojärjestelmissä bonuksen suuruus perustuu osakkeen kolmen vuoden kurssikehitykseen. Vuoden 2013 ohjelmassa on 1.755.000 bonusoikeutta, vuoden 2014 ohjelmassa 2.076.000 bonusoikeutta ja vuoden 2015 1.962.000 bonusoikeutta. Vuoden 2013 ohjelmassa lähtöhintana on 37,05 euroa, vuoden 2014 ohjelmassa 44,25 euroa ja vuoden 2015 ohjelmassa 47,47 euroa. Vuoden 2013 ohjelmassa huomioidaan 50% sen juoksuaikana maksettavista osingoista ja maksettava bonus voi olla korkeintaan 10,00 euroa per bonusoikeus. Vuosien 2014 ja 2015 ohjelmissa huomioidaan 100% niiden juoksuaikana maksettavista osingoista. Vuoden 2014 ohjelmassa maksettava bonus voi olla korkeintaan 10,60 euroa per bonusoikeus ja vuoden 2015 ohjelmassa 13,84 euroa per bonusoikeus.

	2016	2015
Henkilöstö keskimäärin	18 332	18 565
Henkilöstö tilikauden lopussa	18 011	18 856

8. Poistot ja arvonalentumiset

MEUR	2016	2015
Aineettomat oikeudet	9	9
Hankintamenojen allokointeihin liittyvät poistot	35	32
Muut aineettomat hyödykkeet	15	20
Rakennukset ja rakennelmat	15	15
Koneet ja kalusto	46	47
Muut aineelliset hyödykkeet	1	1
Arvonalentumiset	17	
Yhteensä	138	124

9. Tuloksen määreet ja vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät

MEUR	2016	2015
Vertailukelpoinen oikaistu EBITA	618	643
Hankintamenojen allokointeihin liittyvät poistot	-35	-32
Vertailukelpoinen liiketulos	583	612

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät:		
Henkilöstön vähentämiseen liittyvät kulut	-22	-16
Arvon alentumiset ja alaskirjaukset	-22	-1
Muut kulut	-7	-8
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	-51	-25
Liiketulos	532	587

Vuonna 2016 vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä oli 51 milj. euroa (25), joista 48 milj. euroa (19) liittyi rakennejärjestelykuluihin ja 3 milj. euroa (6) muihin kustannuksiin.

10. Rahoitustuotot ja -kulut

MEUR	2016	2015
Korkotuotot lainoista ja saamisista	2	2
Korkotuotot käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusvaroista	5	7
Valuuttakurssierot*	8	
Muut rahoitustuotot	4	3
Rahoitustuotot yhteensä	19	11
Korkokulut jaksotettuun hankintamenoön kirjattavista rahoitusveloista	-13	-13
Korkokulut käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusveloista	-11	-9
Nettokorot etuus pohjaisista eläkejärjestelyistä	-3	-3
Rahoitussaamisten alaskirjaukset	-36	
Valuuttakurssierot*		-12
Muut rahoituskulut	-8	-8
Rahoituskulut yhteensä	-72	-45
Yhteensä	-53	-34

* Vuonna 2016 konsernin tuloslaskelman kurssieroihin sisältyi -8 milj. euroa (-1) rahavirtasuojauksen tehotonta osuutta tilausten peruutuksiin liittyen ja 14 milj. euroa (-15) kurssieroa suojaamattomista sisäisistä lainoista.

11. Tuloverot

MEUR	2016	2015
Tuloverot		
tilikaudelta	-121	-127
edellisiltä tilikausilta		-1
Laskennallisten verojen muutos		
syntyneet ja purkautuneet väliaikaiset erot	-1	3
Yhteensä	-123	-124
Efektiivisen verokannan täsmäytyslaskelma:		
Tulos ennen veroja	479	553
Verot laskettuna emoyhtiön verokannalla 20,0%	-96	-111
Verokannan muutoksen vaikutus	-3	-1

Ulkomaisten tytäryhtiöiden eriävien verokantojen vaikutus	2	5
Verovapaiden tulojen ja vähennyskeltottomien kulujen vaikutus	-7	-2
Osakkuus- ja yhteisyritysten tulosten vaikutus	3	3
Kirjaamattomien verotappioiden hyödyntäminen	1	7
Käyttämättömät tilikauden tappiot	-6	-21
Muut verot*	-12	-11
Muut jaksotuserot	-4	8
Tuloverot edellisiltä tilikausilta		-1
Konsernin tuloslaskelmaan kirjatut verot	-123	-124
Efektiivinen verokanta (%)	25,6	22,5

* Muut verot koostuvat pääosin hyödyntämättä jääneistä lähdeveroista ja muista kuin tuloveroista.

Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät tuloverot esitetään Laajassa tuloslaskelmassa. Laskennallisten verosaamisten ja -velkojen muutokset esitetään liitetiedossa 21. Laskennalliset verot.

Wärtsilässä on vireillä verotarkastuksia joissakin maissa, mistä voi aiheutua jälkiveropäätöksiä ja niistä johtuvia veroja liitännäismaksuineen.

12. Osakekohtainen tulos

Osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden nettotulos ulkona olevien osakkeiden painotetulla keskiarvolla. Tilikausilla ei ole ollut laimennusvaikutteisia ohjelmia.

MEUR	2016	2015
Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden nettotulos	352	444
Osakkeet tuhansina		
ulkona olevien osakkeiden painotettu keskiarvo*	197 241	197 241
Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva osakekohtainen tulos (laimentamaton ja laimennettu):		
Tulos/osake, jatkuvat toiminnot, euroa	1,79	2,14
Tulos/osake, lopetetut toiminnot, euroa		0,11
Tulos/osake (EPS), laimentamaton ja laimennettu, euroa	1,79	2,25

* Lisätietoja osakkeiden lukumäärästä esitetään liitetiedossa 23. Oma pääoma.

13. Aineettomat hyödykkeet

Liikearvon arvonalentumistestaus

Yrityshankinnoissa syntyvä liikearvo kohdistetaan erillistä rahavirtaa tuottaville yksiköille (RTY), jotka ovat pienimpiä riippumattomia omaisuusyksiköitä, joilla on erilliset rahavirrat. Wärtsilä on tunnistanut 3 (2) erillistä itsenäistä RTY:ä, joille liikearvoa on voitu kohdistaa alla olevan taulukon mukaisesti.

Rahavirtaa tuottavat yksiköt

Liikearvo

MEUR	2016	2015
Marine Systems International		172
American Hydro	23	
Eniram	34	
Power-liiketoiminta, muu	1 056	931
Yhteensä	1 112	1 103

Rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä olevan rahamäärän arvo perustuu käyttöarvolaskelmiin. RTY:n käyttöarvo määritellään nykyisen tilauskannan ja johdon hyväksymien strategisten suunnitelmien mukaisten tulevan viiden vuoden kassavirtojen diskontatulla nykyarvomenetelmällä. Yksikön arvioitu rahavirta perustuu kiinteistön, tehtaan ja välineistön käyttöön niiden nykyisessä kunnossa normaaleilla ylläpitoinvestoinneilla ilman mahdollisia tulevaisuuden yrityshankintoja. Rahavirrat, jotka ulottuvat viiden vuoden ennustejakson jälkeiselle ajalle, on laskettu käyttäen ns. loppuarvomenetelmää. Loppuarvon kasvun määrittelyssä on käytetty johdon konservatiivista arviota kassavirran pitkän aikavälin kasvusta. Loppuarvon kasvutekijänä on käytetty 2%:n vuotuista kasvua.

Arvonmäärittelyssä avaintekijöitä ovat maailman talouden kasvu ja erityisesti globaalien energiamaarkkinoiden kehitys, globaali laivanrakennusteollisuus sekä niihin liittyvien palveluiden kysyntä. Markkinoiden kokonaiskustannusten arvioidun kehityksen nähdään vaikuttavan kannattavuustasoon, kun taas yksittäisten kuluerien hintakehityksellä ei ole olennaista merkitystä laskelmiin. Avaintekijä tuotteiden ja laitteiden uusmyyntiin arvonmäärittelyssä on maailman talouden kasvu, kun taas avaintekijät huoltotoiminnoissa liittyvät myös vastaavien palvelujen kysyntään ja arvioihin työkustannusten kehityksestä markkinoilla.

Diskonttauskorkona käytetään Wärtsilän määrittelemää painotettua pääomakustannusta ennen veroja (WACC). WACC:n osatekijät ovat riskitön korko, markkinariskipreemio, teollisuuskohtainen beta, lainakustannus sekä oman ja vieraan pääoman suhde. Vuoden 2016 WACC:ia laskettaessa on huomioitu, että yleinen korkokanta on laskenut. Wärtsilä on käyttänyt 9,6%:n WACC:a (8,9) laskelmissaan.

Liikearvon testauksen tuloksena liikearvontestaustappiota ei tunnistettu yhdellekään RTY:lle tilikausille, jotka päättyivät 31.12.2016 ja 31.12.2015. Kaikkien RTY:iden kerrytettävissä olevat rahamäärät ylittivät niiden kirjanpitoarvot merkittävästi.

Herkkyyshanalyysi

Erillistä rahavirtaa tuottaville yksiköille on tehty herkkyyshanalyysi muuttamalla laskentaoletuksia. Alla olevassa taulukossa on esitetty vaadittava muutos oletuksessa, jolla kerrytettävissä olevan rahamäärän arvo vastaisi kirjanpitoarvoa.

	Muutos
Diskonttauskorko, ennen veroja:	
American Hydro	kasvu yli 3 prosenttiyksikköä
Eniram	kasvu yli 3 prosenttiyksikköä
Power-liiketoiminta, muu	kasvu yli 18 prosenttiyksikköä
Loppuarvon kasvuvauhti:	
American Hydro	lasku yli 5 prosenttiyksikköä
Eniram	lasku yli 4 prosenttiyksikköä
Power-liiketoiminta, muu	lasku yli 90 prosenttiyksikköä
Kannattavuus:	
American Hydro	lasku yli 25 prosenttia
Eniram	lasku yli 40 prosenttia
Power-liiketoiminta, muu	lasku yli 60 prosenttia

Johdon näkemyksen mukaan perusoletusten muutoksia ei tule tulkita osoituksena niiden toteutumisen todennäköisyydestä. Herkkyyshanalyysit ovat hypoteettisia ja siksi niihin tulee suhtautua varauksella.

2016

MEUR	Tuote- kehitys- kulut	Kesken- eräiset hankin- nat ja ennakot	Muut aineet- tomat hyödyk- keet	Liike- arvo	Yh- teensä
Hankintameno 1.1.2016	114	33	730	1 108	1 986
Valuuttakurssimuutokset	1		-15	-46	-60
Yrityshankinnat			16	55	71
Lisäykset		11	5		16
Vähennykset	-8		1		-8
Uudelleenryhmittelyt		-3	5		2
Hankintameno 31.12.2016	107	41	743	1 118	2 008
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2016	-66		-450	-5	-522
Valuuttakurssimuutokset			8		8
Vähennysten kertyneet poistot ja muut muutokset	4		-2		2
Tilikauden poisto	-9		-50		-59
Arvonalentumiset	-3				-3
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2016	-73		-495	-5	-574
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	33	41	248	1 112	1 434

Tilikaudella aktivoitiin tuotekehitysmenoja 6 milj. euroa (6). Niiden kirjanpitoarvo oli 68 milj. euroa (80).

Hankintamenojen allokoiteihin liittyvät poistot olivat 35 milj. euroa (32) ja niiden kirjanpitoarvo oli 209 milj. euroa (236).

2015

MEUR	Tuote- kehitys- kulut	Kesken- eräiset hankin- nat ja ennakot	Muut aineet- tomat hyödyk- keet	Liike- arvo	Yh- teensä
Hankintameno 1.1.2015	84	55	607	914	1 658
Valuuttakurssimuutokset	3	2	5	21	31
Yrityshankinnat			132	172	304
Lisäykset	1	8	6		14
Vähennykset			-20		-21
Uudelleenryhmittelyt	27	-31	1		-1
Hankintameno 31.12.2015	114	33	730	1 108	1 986
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2015	-55		-421	-5	-479
Valuuttakurssimuutokset			-2		-2
Vähennysten kertyneet poistot ja muut muutokset	-2		22		20
Tilikauden poisto	-9		-51		-60
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2015	-66		-450	-5	-522
Kirjanpitoarvo 31.12.2015	48	33	280	1 103	1 464

14. Aineelliset hyödykkeet

2016

MEUR	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Kesken-eräiset hankinnat ja ennakot	Muut aineelliset hyödykkeet	Sijoituskiinteistöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2016	32	343	800	33	24	13	1 246
Valuuttakurssimuutokset		5	7				13
Yrityshankinnat	1	6	6				14
Lisäykset		3	28	7			38
Vähennykset		-9	-28			-1	-38
Uudelleenryhmittelyt			23	-29			-5
Hankintameno 31.12.2016	34	349	834	12	25	12	1 266
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2016	-1	-162	-630		-20		-815
Valuuttakurssimuutokset		-2	-5				-8
Vähennysten kertyneet poistot		8	26				33
Tilikauden poisto		-15	-46		-1		-62
Arvonalentumiset		-8	-6				-14
Uudelleenryhmittelyt		1	1				4
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2016	-1	-179	-660		-21		-861
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	33	170	174	12	4	12	405
Aineellisiin hyödykkeisiin sisältyy rahoitusleasing-sopimuksilla hankittua omaisuutta							1

Sijoituskiinteistöihin kuuluu maa-alueita, jotka eivät ole konsernin omassa käytössä. Niiden käyvän arvon arvioidaan olevan noin 21 milj. euroa (23). Tilikauden aikana sijoituskiinteistöjä on myyty yhteensä 1 milj. eurolla (1), mistä syntyi 1 milj. euron (1) myyntivoitto.

2015

MEUR	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Kesken-eräiset hankinnat ja ennakot	Muut aineelliset hyödykkeet	Sijoituskiinteistöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2015	26	319	806	53	27	14	1 247
Valuuttakurssimuutokset		1	7	-2			7
Yrityshankinnat		1	5				8
Lisäykset		11	29	25			65
Vähennykset	1	-17	-49		-1	-1	-67
Uudelleenryhmittelyt	4	27	2	-42	-2		-12
Hankintameno 31.12.2015	32	343	800	33	24	13	1 246
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2015	-1	-159	-630		-23		-813
Valuuttakurssimuutokset		-3	-4				-7
Vähennysten kertyneet poistot		13	45		1		58
Tilikauden poisto		-15	-47		-1		-63
Uudelleenryhmittelyt		2	6		1		10
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2015	-1	-162	-630		-20		-815
Kirjanpitoarvo 31.12.2015	33	181	168	32	4	13	431

Aineellisiin hyödykkeisiin sisältyy rahoitusleasing-sopimuksilla hankittua omaisuutta	1	1
---	---	---

15. Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin

MEUR	2016	2015
Kirjanpitoarvo 1.1.	89	90
Investoinnit	9	9
Osuus tuloksesta	14	17
Osingot	-29	-32
Muuntoerot	1	3
Osakkeiden myynti	-1	
Kirjanpitoarvo 31.12.	84	89

Vuonna 2016 Wärtsilä investoi 9 milj. euroa (9) yhteisyritykseen CSSC Wärtsilä Engine (Shanghai) Co., Ltd ja myi 40% osuutensa Kiinassa sijaitsevasta osakkuusyrityksestä Cosco-Shipyards Total Automation Co Ltd. Kauppasumma ja kaupan vaikutus tilikauden nettotulokseen eivät olleet merkittäviä.

Taloudellinen yhteenveto (100%):

2016

MEUR		Omistus-%	Varat	Oma pääoma	Velat	Liikevaihto	Tilikauden tulos
Yhteisyritykset							
Wärtsilä Qiyao Diesel Company Ltd.	Kiina	50,0	30	21	9	19	
Wärtsilä Hyundai Engine Co Ltd.	Etelä-Korea	50,0	232	111	122	221	32
CSSC Wärtsilä Engine (Shanghai) Co., Ltd.	Kiina	49,0	52	32	20		-4
Reprodel Sociedad de reparacao de helices	Portugali	50,0	1	1		2	
Osakkuusyritykset							
Wärtsilä Land & Sea Academy, Inc.	Filippiinit	40,0		-2	2		
Neptun Maritime AS	Norja	40,0	1	1		1	

CSSC Wärtsilä Engine (Shanghai) Co. Ltd -yhtiö valmistaa keskikokoisia ja suuria keskinopeita dieselmoottoreita ja monipolttoainemoottoreita Shanghaissa Linganganissa. Wärtsilä Hyundai Engine Company Ltd valmistaa monipolttoainemoottoreita LNG-aluksiin Etelä-Koreassa Mokpossa.

2015

MEUR		Omistus-%	Varat	Oma pääoma	Velat	Liikevaihto	Tilikauden tulos
Yhteisyritykset							
Wärtsilä Qiyao Diesel Company Ltd.	Kiina	50,0	34	24	10	25	
Wärtsilä Hyundai Engine Co Ltd.	Etelä-Korea	50,0	281	132	149	273	34
CSSC Wärtsilä Engine (Shanghai) Co., Ltd.	Kiina	49,0	19	19			
Reprodel Sociedad de reparacao de helices	Portugali	50,0	2	1	1	1	
Osakkuusyritykset							
Wärtsilä Land & Sea Academy, Inc.	Filippiinit	40,0		-2	2		
Cosco-Shipyards Total Automation Co Ltd.	Kiina	40,0	8	5	3	8	
Neptun Maritime AS	Norja	40,0	1	1		1	

16. Myytävissä olevat rahoitusvarat

Myytävissä olevat rahoitusvarat sisältävät noteeraamattomia osakkeita. Noteeraamattomat osakkeet esitetään hankintahintaan, koska niiden käypiä arvoja ei ole luotettavasti saatavilla.

MEUR	2016	2015
Kirjanpitoarvo 1.1.	15	16
Osakkeiden myynti		-1
Kirjanpitoarvo 31.12.	15	15

MEUR	2016		2015	
	Hankintameno	Markkina-arvo	Hankintameno	Markkina-arvo
Noteeraamattomat osakkeet (taso 3)				
Muut osakkeet	15	15	15	15
Osakkeet yhteensä	15	15	15	15

17. Vaihto-omaisuus

MEUR	2016	2015
Aineet ja tarvikkeet	432	460
Keskeneräiset tuotteet	532	655
Valmiit tuotteet ja tavarat	36	41
Maksetut ennakot	42	44
Yhteensä	1 042	1 200

Konsernin tuloslaskelmaan on 2016 kirjattu 17 milj. euron (22) alaskirjaus liittyen vanhentuneeseen vaihto-omaisuuteen. Yrityshankinnoista johtuva vaihto-omaisuuden kasvu on 1 milj. euroa (129).

18. Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin

2016

MEUR	Rahavirran suojaus	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat		Lainat ja muut saamiset	Myytävissä olevat rahoitusvarat	Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvelat		Taseerien kirjanpitoarvot	Käypä arvo
Pitkäaikaiset rahoitusvarat									
Myytävissä olevat rahoitusvarat					15			15	15
Korolliset sijoitukset				6				6	6
Muut saamiset				6				6	6
Lyhytaikaiset rahoitusvarat									
Myyntisaamiset				1 220				1 220	1 220
Johdannaiset	9							9	9
Muut saamiset			10					10	10
Rahavarat				472				472	472
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	9	10	1 704	15				1 738	1 738
Pitkäaikaiset rahoitusvelat									
Korolliset velat							520	520	531

Lyhytaikaiset rahoitusvelat					
Korolliset velat			108	108	108
Ostovelat			502	502	502
Johdannaiset	31	13		45	45
Muut velat			6	6	6
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	31	13	1 136	1 181	1 192

2015

MEUR	Rahavirran suojaus	Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat rahoitusvelat ja -velat	Lainat ja muut saamiset	Myytävikissä olevat rahoitusvarat	Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvelat	Taseerien kirjanpitoarvot	Käypä arvo
Pitkäaikaiset rahoitusvarat							
Myytävikissä olevat rahoitusvarat				15		15	15
Korolliset sijoitukset			17			17	17
Muut saamiset			28			28	28
Lyhytaikaiset rahoitusvarat							
Myyntisaamiset			1 394			1 394	1 394
Johdannaiset	9					9	9
Muut saamiset		11				11	11
Rahavarat			334			334	334
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	9	11	1 772	15		1 807	1 807

Pitkäaikaiset rahoitusvelat							
Korolliset velat					492	492	503
Lyhytaikaiset rahoitusvelat							
Korolliset velat					232	232	232
Ostovelat					510	510	510
Johdannaiset	28	4				32	32
Muut velat					2	2	2
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	28	4			1 236	1 268	1 279

Myytävikissä olevien rahoitusvarojen käyvät arvot arvostustasoinen on esitetty liitteessä 16. Myytävissä olevat rahoitusvarat. Muut rahoitusvarat ja -velat ovat arvostustasoa 2. Lisätietoja rahoitusveloista esitetään liitetiedossa 25. Rahoitusvelat.

19. Muut saamiset

MEUR	2016	2015
Johdannaiset	9	9
Korot ja muut rahoituserät	10	11
Vakuutusmaksut	10	15
Vuokrajaksotukset	5	8
Projektijaksotukset	10	14
Siirtosaamiset pitkäaikaishankkeista	295	172
Muut siirtosaamiset	47	39
Lainasaamiset	6	6
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	1	1
Arvonlisäverosaamiset	71	76
Muut*	49	73
Yhteensä	512	424

Pitkäaikaiset	18	28
Lyhytaikaiset	494	396

* Sisältää henkilöstökustannuksiin liittyviä verosaamia Brasiliassa 11 milj. euroa (8), joita ei välttämättä pystytä hyödyntämään vuoden kuluessa sekä vertailukauden 2015 osalta myös 21 milj. euron saamisen kaksitahtimootoreiden liiketoiminnan myynnistä.

20. Rahavarat

MEUR	2016	2015
Rahat ja pankkisaamiset*	450	311
Rahamarkkinasijoitukset	22	22
Yhteensä	472	334

* 132 milj. euroa (147) rahoista ja pankkisaamisista ei ollut välittömästi emoyhtiön käytettävissä.

21. Laskennalliset verot

Laskennallisten verosaamisten ja -velkojen muutos tilikauden 2016 aikana

MEUR	1.1.2016	Konsernin tuloslaskelmaan kirjatut erät	Muut laajan tuloksen erät	Muuntoerot	Yrityshankinnat ja -myynnit	31.12.2016
Laskennalliset verosaamiset						
Vahvistetut verotappiot	26	-8		1		19
Eläkevelvoitteet	23	-1	3			25
Varaukset	32			1		32
Vaihto-omaisuuden sisäisen katteen eliminointi	10	-2				9
Arvonmuutosrahasto	24		-11	1		12
Muut väliaikaiset erot	42	1		1		44
Yhteensä	157	-9	-8	3		141
Laskennalliset verovelat						
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet	64	-7			2	59
Arvonmuutosrahasto	1					1
Muut väliaikaiset erot	36	-1				35
Yhteensä	102	-8			2	93
Laskennallinen nettoverosaaminen/-velka	55	-1	-8	3	-2	48

31.12.2016 konsernilla oli kirjaamatta 45 milj. euroa (47) laskennallista verosaamista, koska niiden toteutumiseen liittyy epävarmuutta. Pääosa kirjaamattomista laskennallisista verosaamisista liittyy kertyneisiin verotuksellisiin tappioihin. Näistä 12 milj. euroa (17) vanhenee seuraavien viiden vuoden aikana ja loput myöhemmin tai ei koskaan. Verotukselliset tappiot, joihin liittyen on kirjattu laskennallista verosaamista, eivät vanhene koskaan.

Laskennallisten verosaamisten ja -velkojen muutos tilikauden 2015 aikana

MEUR	1.1.2015	Konsernin tulos-laskelmaan kirjatut erät	Muut laajan tuloksen erät	Muuntoerot	Yrityshan-kinnat ja -myynnit	31.12.2015
Laskennalliset verosaamiset						
Vahvistetut verotappiot	27	-4		-1	2	24
Eläkevelvoitteet	23	-1	-2	1	6	28
Varaukset	27	-5			3	26
Vaihto-omaisuuden sisäisen katteen eliminointi	9					10
Arvonmuutosrahasto	24			-1		24
Muut väliaikaiset erot	35	-3		2	14	46
Yhteensä	144	-12	-2	2	23	157
Laskennalliset verovelat						
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet	30	-10		2	42	65
Arvonmuutosrahasto	5		1	1		7
Muut väliaikaiset erot	28	-5		2	4	29
Yhteensä	64	-15	1	4	46	102
Laskennallinen nettoverosaaminen/-velka	80	3	-3	-2	-24	55

22. Eläkevelvoitteet

MEUR	2016	2015
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen nettovelka 31.12.	168	161
Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet 31.12.	10	8

Wärtsilällä on etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä pääasiassa Euroopassa ja Aasiassa. Merkittävimmät niistä sijaitsevat Sveitsissä, Saksassa, Isossa-Britanniassa ja Ruotsissa. Sveitsin etuuspohjaisen eläkejärjestelyn osuus konsernin velvoitteiden kokonaismäärästä on 31% ja varojen kokonaismäärästä 52%. Suurin osa järjestelyistä tarjoaa työntekijöille elinikäisen eläkkeen tavanomaisen eläkeiän saavuttamisen jälkeen, mutta on myös järjestelyjä, jotka tarjoavat kertakorvauksen työntekijän saavuttaessa eläkeiän. Suurin osa etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä on eläkesäätiöiden hallussa, ja niiden varat eivät sisällä konsernin varoihin. Järjestelyn varat on yleensä sijoitettu kunkin eläkesäätiön hallituksen hyväksymiin kohteisiin, mutta joissain tapauksissa niitä hallinnoivat kokonaisuudessaan vakuutusyhtiöt. Konserniyhtiöiden maksut eläkesäätiöille suoritetaan kunkin maan lainsäädännön ja käytännön mukaisesti. Valtuutetut aktuaarit ovat kussakin maassa suorittaneet etuuspohjaisiin eläkejärjestelyihin liittyvät vakuutuslaskelmat.

Sveitsin järjestely

Wärtsilällä on Sveitsissä paikallisten eläkelakien ja -säännösten mukainen etuuspohjainen eläkejärjestely, johon osallistuville maksetaan eläkettä eläkkeelle jäämisen jälkeen. Eläke-etuus määräytyy kertyneen eläkepääoman mukaan ja se koostuu järjestelyyn työssäoloaikana maksetuista pääomista sekä niihin liittyvistä korkoeristä. Järjestelyä hoitaa eläkerahasto, jota johtaa yrityksen ulkopuolinen säätiön hallitus.

Sekä työntekijä että työnantaja maksavat eläkejärjestelyyn säätiön säännöissä määritellyn prosenttiosuuden palkasta. Työnantajan maksama eläkemaksu vaihtelee työntekijän iän mukaan ja se kattaa keskimäärin kaksi kolmasosaa kokonaismaksusta.

Eläkesäätiön investointistrategiasta vastaa säätiön hallitus ja varat sijoitetaan tämän strategian sekä paikallisen lainsäädännön ja käytännön mukaisesti. Järjestelyn muita riskejä valitun investointistrategian lisäksi ovat pidennys eliniän odotteessa sekä enneaikainen kuolema tai vammautuminen. Eläkejärjestelyt on vakuutettu kuoleman ja vammautumisriskin osalta 31.12.2016. Inflaatiosta johtuva mahdollinen maksettavien eläkkeiden nousu on säätiön hallituksen harkintavallassa, kun maksettavan eläkkeen määrä ylittää lainsäädännössä määritetyn minimieläkkeen.

Saksan järjestelyt

Wärtsilällä on Saksassa paikallisten eläkelakien ja -säännösten mukaisia etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä, joihin osallistuville maksetaan eläkettä eläkkeelle jäämisen jälkeen. Eläke-etuus määräytyy kertyneen eläkepääoman mukaan ja se koostuu järjestelyyn työssäoloaikana maksetuista pääomista sekä niihin liittyvistä korkoeristä. Järjestelyjä on erilaisia, rahastoimattomista eläkerahaston hoitamaan järjestelyyn.

Joissain järjestelyissä sekä työntekijä että työnantaja maksavat eläkejärjestelyyn säätiön säännöissä määritellyn prosenttiosuuden

palkasta mutta osassa järjestelyitä vain työnantaja on maksuvelvollinen. Työnantajan maksama eläkemaksu voi vaihdella työntekijän iän, työsuhteen keston ja työntekijän aseman mukaan.

Järjestelyjen riskejä ovat pidennys eliniän odotteessa, ennenaikainen kuolema tai vammautuminen sekä mahdollisen eläkesäätiön varojen hallinnoimiseksi valittu investointistrategia. Inflaatiosta johtuva maksettavien eläkkeiden nousu tarkastetaan vuosittain.

MEUR	2016	2015
Rahastoimattomien velvoitteiden nykyarvo	119	114
Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo	206	200
Varojen käypä arvo	-156	-152
Nettovelka taseessa	168	161

%	Etuus- pohjaisen velvoitteen nykyarvo	Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo
Sveitsi	31	52
Saksa	22	4
Muu Eurooppa	38	34
Aasia	8	10
Yhteensä	100	100

MEUR	Etuus- pohjaisen velvoitteen nykyarvo	Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	Etuus- pohjainen nettovelka yhteensä
Velvoitteiden ja varojen arvo 1.1.2015	236	-136	100
Valuuttakurssimuutokset	9	-5	4
Yrityshankinnat	75	-10	65
Kirjattu tuloslaskelmaan:			
Kauden työsuoritukseen perustuva meno	11		11
Voitot (-) / tappiot (+) velvoitteen täyttämistä	-3	3	
Korkokulu (+) / korkotuotto (-)	6	-3	3
Uudelleenmäärittämisestä johtuvat erät muissa laajan tuloslaskelman erissä:			
Järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto, poislukien korkotuotto		-8	-8
Väestötilastollisten oletusten muutokset	-1		-1
Taloudellisten oletusten muutokset	1		1
Järjestelyyn osallisten maksusuoritukset	1	-1	
Työnantajan maksusuoritukset		-9	-9
Maksetut etuudet	-24	17	-7
Velvoitteiden ja varojen arvo 31.12.2015	313	-152	161
Velvoitteiden ja varojen arvo 1.1.2016	313	-152	161
Valuuttakurssimuutokset	-4	2	-2
Kirjattu tuloslaskelmaan:			
Kauden työsuoritukseen perustuva meno	9		10
Korkokulu (+) / korkotuotto (-)	-1	1	
Korkokulu (+) / korkotuotto (-)	6	-2	3
Uudelleenmäärittämisestä johtuvat erät muissa laajan tuloslaskelman erissä:			
Järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto, poislukien korkotuotto		-10	-10
Kokemusperusteiset oikaisut	-1		-1
Taloudellisten oletusten muutokset	24		24
Järjestelyyn osallisten maksusuoritukset	1	-1	
Työnantajan maksusuoritukset		-10	-10
Maksetut etuudet	-24	16	-8
Velvoitteiden ja varojen arvo 31.12.2016	323	-156	168

Järjestelyyn kuuluvien varojen jakautuminen omaisuusryhmittäin:

%	2016	2015
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	23	26
Joukkovelkakirjat ja muut rahoitusinstrumentit	31	32
Kiinteistöt	15	14
Muut saamiset	30	28

Tärkeimmät vakuutusmatemaattiset oletukset tilikauden lopussa ovat (ilmoitettu painotettuna keskiarvona):

%	2016	2015
Diskonntauskorko	1,51	2,06
Palkkojen nousu	2,05	2,23
Eläkkeiden nousu	1,17	1,14

31.12.2016 etuuspoijaisten veloitteiden duraation painotettu keskiarvo oli 12 vuotta. Konserni odottaa maksavansa 8 milj. euroa etuuspoijaisiin järjestelyihin seuraavan tilikauden aikana.

Tulevaisuuden kuolleisuusolettama perustuu aktuaarien laskelmiin, jotka pohjautuvat kussakin maassa julkaistuihin tilastoihin ja kokemuksiin. Näiden perusteella arvioitu painotettu keskimääräinen jäljellä oleva elinikä eläkeiän saavuttamisen jälkeen on seuraava:

	2016	2015
Järjestelyyn kuuluvien henkilöiden eläkeikä tilikauden lopussa:		
miehet	17,2	17,7
naiset	19,4	19,6
Järjestelyyn kuuluvien henkilöiden eläkeikä 20 vuoden kuluttua tilikauden päättymisestä:		
miehet	18,2	19,5
naiset	20,2	21,9

Jokaiselle merkittäväälle vakuutusmatemaattiselle oletukselle tehty herkkyysanalyysit on esitetty alla olevassa taulukossa. Taulukosta käy ilmi miten muutokset vakuutusmatemaattisissa oletuksissa, jotka olisivat olleet kohtuullisissa määrin mahdollisia tilikauden lopussa, olisivat vaikuttaneet etuuspoijaisten eläkejärjestelyjen veloitteisiin. Tehty herkkyysanalyysi soveltuu vain etuuspoijaisten eläkejärjestelyjen veloitteisiin eikä etuuspoijaisiin eläkevelkoihin kokonaisuudessaan.

Herkkyysanalyysi

	Muutokset oletuksissa	Etuuspoijaisten eläkejärjestelyjen nettovelvoitteet, MEUR	
		2016	2015
Diskonntauskorko	kasvu 1%	-35	-36
Diskonntauskorko	lasku 1%	47	46
Palkkojen nousu	kasvu 1%	13	12
Palkkojen nousu	lasku 1%	-7	-7
Eläkkeiden nousu	kasvu 1%	30	31
Eläkkeiden nousu	lasku 1%	-16	-16

23. Oma pääoma

Oma pääoma koostuu osakepääomasta, ylikurssirahastosta, muuntoeroista, arvonmuutosrahastosta, etuuspoijaisten nettovelan uudelleenmäärittämisestä johtuvista eristä ja kertyneistä voittovaroista.

Osakepääoma ja osakkeiden lukumäärä

MEUR

Osakepääoma	Osakkeiden ja äänien lukumäärä	Osakepääoma	Ylikurssi-rahasto	Yhteensä
1.1.2015	197 241 130	336	61	397
31.12.2015	197 241 130	336	61	397
31.12.2016	197 241 130	336	61	397

Wärtsilän osakkeella ei ole nimellisarvoa.

Osakepääoma

Osakeannin yhteydessä yhtiön saamat osakkeen merkintähinnat kirjataan osakepääomaan, ellei osakeantipäätöksen yhteydessä olla päätetty, että osa merkintähinnasta kirjataan sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

Ylikurssirahasto

Ylikurssirahasto on sidottua omaa pääomaa. Sitä voidaan alentaa noudattaen, mitä osakepääoman alentamisesta säädetään osakeyhtiölaissa. Osakepääomaa voidaan myös korottaa siirtämällä varoja ylikurssirahastosta.

Muuntoerot

Tilikauden tuloksen ja muiden laajan tuloksen erien muuntaminen eri kursseilla laajassa tuloslaskelmassa ja taseessa aiheuttaa taseessa omaan pääomaan kirjattavan muuntoeron. Ulkomaisten yritysten hankintamenon eliminoinnista sekä hankinnan jälkeen kertyneiden oman pääoman erien muuntamisesta syntyvät muuntoerot esitetään myös omassa pääomassa. Muuntoerojen muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin.

Arvonmuutosrahasto

Arvonmuutosrahasto sisältää myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutokset. Myös rahavirran suojauksessa käytettyjen instrumenttien käyvän arvon muutokset sisältyvät arvonmuutosrahastoon, jos suojaus on tehokas ja täyttää suojauslaskennan edellytykset. Muutokset arvonmuutosrahastoon sisältyvissä erissä kirjataan muihin laajan tuloksen eriin.

MEUR	Rahavirran suojaukset
Käyvän arvon ja kirja-arvon ero 1.1.2015	-89
Käyvän arvon muutoksiin liittyvät verot	23
Arvonmuutosrahasto 1.1.2015	-66
Siirretty tuloslaskelmaan, veroilla vähennettynä	16
Käyvän arvon muutokset	-23
Käyvän arvon muutoksiin liittyvät verot	4
Arvonmuutosrahasto 31.12.2015	-70
Siirretty tuloslaskelmaan, veroilla vähennettynä	44
Käyvän arvon muutokset	-16
Käyvän arvon muutoksiin liittyvät verot	4
Arvonmuutosrahasto 31.12.2016	-39

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat

Tilinpäätöspäivän jälkeen hallitus on esittänyt, että 31.12.2016 päättyneeltä tilikaudelta jaetaan osinkona 1,30 euroa osakkeelta. Näin osingonjako on yhteensä 256 milj. euroa. Jäljelle jäävä osa kertyneistä voittovaroista jätetään vapaaseen omaan pääomaan. Tilikauden 2015 voitosta jaettiin osinkona 1,20 euroa osakkeelta osingonjaon ollessa yhteensä 237 milj. euroa. Jäljelle jäänyt osa kertyneistä voittovaroista jätettiin yhtiön vapaaseen omaan pääomaan.

Lisätietoja omasta pääomasta esitetään emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedoissa, liitetiedossa 10. Oma pääoma.

24. Varaukset

2016

MEUR	Oikeuden- käynnit	Takuu- varaukset	Tappio- varaukset	Uudelleen- järjestely- varaukset	Muut varaukset	Yhteensä
Varaukset 1.1.2016	15	187	17	15	35	269
Kurssierot		1				1
Lisäykset	6	48	10	22	7	94
Käytetyt varaukset	-1	-66	-9	-18	-8	-103
Käyttämättömien varausten peruutukset	-2		-2	-2	-5	-11
Varaukset 31.12.2016	17	170	17	18	29	250
Pitkäaikainen						44
Lyhytaikainen						206

2015

MEUR	Oikeuden- käynnit	Takuu- varaukset	Tappio- varaukset	Uudelleen- järjestely- varaukset	Muut varaukset	Yhteensä
Varaukset 1.1.2015	25	190	24	24	28	292
Kurssierot		2				2
Yrityshankinnat	6	8			7	19
Lisäykset	2	84	11	11	16	123
Käytetyt varaukset	-14	-97	-13	-17	-12	-154
Käyttämättömien varausten peruutukset	-3		-4	-2	-6	-15
Varaukset 31.12.2015	15	187	17	15	35	269
Pitkäaikainen						46
Lyhytaikainen						223

Toimitettuihin tuotteisiin liittyvät arvioidut takuukustannukset käsitellään varauksena, jonka suuruus perustuu kokemukseräiseen tietoon aiemmin toteutuneista takuukustannuksista. Yleinen takuu-aika kattaa vuoden toimituksesta eteenpäin.

Konserniyhtiöt ovat vastaajina eräissä oikeusjutuissa, jotka liittyvät konsernin normaaliin liiketoimintaan. Kyseiset oikeusjutut koskevat mm. sopimus- ja muita vastuita, työsuhdeasioita, omaisuusvahinkoja sekä hallintoasioita. Konserni saa ajoittain erisuuruisia ja vaihtelevassa määrin perusteltuja korvausvaatimuksia. Eräs saaduista vaatimuksista on erityisen suuri. Konsernin periaatteisiin kuuluu varausten tekeminen vaatimusten sekä oikeudenkäyntien ja välimiesmenettelyjen varalta silloin kun epäsuotuisa lopputulos on todennäköinen ja kulujen suuruus voidaan kohtuullisella varmuudella arvioida.

25. Rahoitusvelat

2016

MEUR	Lyhytaikainen Pitkäaikainen				Yhteensä
	< 1 vuosi	1–3 vuotta	3–5 vuotta	> 5 vuotta	
Lainat eläkelaitoksilta*	10	8			18
Lainat muilta rahoituslaitoksilta*	95	137	187	186	606
Rahoitusleasingvelat*	1				1
Muut korolliset lainat*	3				4
Ostovelat	502				502

Johdannaiset	45				45
Muut velat	6				6
Yhteensä	662	145	187	186	1 181
* Arvioidut korkokustannukset yhteensä	8	12	10	5	34
Arvioidut sopimusperusteiset rahavirrat	670	157	197	191	1 215

2015

MEUR	Lyhytaikainen Pitkäaikainen				Yhteensä
	< 1 vuosi	1–3 vuotta	3–5 vuotta	> 5 vuotta	
Lainat eläkelaitoksilta*	27	18			45
Lainat muilta rahoituslaitoksilta*	72	170	112	189	544
Rahoitusleasingvelat*	1				1
Muut korolliset lainat*	133				134
Ostovelat	510				510
Johdannaiset	32				32
Muut velat	2				2
Yhteensä	777	188	112	189	1 268
* Arvioidut korkokustannukset yhteensä	8	10	8	8	34
Arvioidut sopimusperusteiset rahavirrat	785	198	120	197	1 302

Rahoitusvelkojen käyvät arvot esitetään liitetiedossa 18. Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin.

26. Muut velat

MEUR	2016	2015
Projektitkulut	479	557
Henkilöstökulut	158	189
Johdannaiset	45	32
Korot ja muut rahoituserät	6	2
Muut siirtovelat	63	68
Arvonlisäverovelat	25	18
Muut	58	69
Yhteensä	834	935
Pitkäaikaiset	1	2
Lyhytaikaiset	833	933

27. Johdannaisinstrumentit

Konserni soveltaa suojauslaskentaa valuuttatermiineihin merkittävien osin. Lisätietoja esitetään liitetiedossa 30. Rahoitusriskit.

MEUR	2016	joista suljettu	2015	joista suljettu
Johdannaisinstrumenttien nimellisarvot (taso 2)				
Koronvaihtosopimukset	165		185	
Koron- ja valuuttavaihtosopimukset	81			
Inflaatio suoja			1	
Valuuttatermiinit, transaktioriski	2 788	478	2 205	678
Yhteensä	3 034	478	2 390	678

Johdannaisinstrumenttien markkina-arvostukset (taso 2)		
Koronvaihtosopimukset	-4	-4
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	-10	
Valuuttatermiinit, transaktioriski	-22	-18
Yhteensä	-35	-22

Valuuttatermiinit erääntyvät seuraavan 12 kuukauden aikana. Koronvaihtosopimukset ovat euromääräisiä ja niiden keskimääräinen juoksuaika on 26 kuukautta. Koron- ja valuutanvaihtosopimusten keskimääräinen juoksuaika on 53 kuukautta.

Normaalisti kaikki konsernin johdannaiset tehdään International Swaps and Derivatives Associationin Master Agreement -sopimusten (ISDA) alla. Mikäli sopimusosapuoli on sopimuksessa määritellyn luottotapahtuman kohteena, on toisella sopimusosapuolella oikeus vaatia kaikkien avoimien johdannaisten ennenaikaista eräännyttämistä ja niiden netottamista. Nämä sopimukset eivät kuitenkaan täytä tase-erien netotusvaatimuksia. Alla olevassa taulukossa on kyseisten sopimusten alla tehtyjen rahoitusinstrumenttien kirjanpitoarvot.

MEUR	2016	2015
Johdannaisinstrumenttien markkina-arvostukset ISDA-sopimusten alla		
Varat		
Valuuttatermiinit	9	8
Yhteensä	9	9
Velat		
Koronvaihtosopimukset	-13	-4
Valuuttatermiinit	-31	-27
Yhteensä	-44	-31
Johdannaisinstrumenttien markkina-arvostukset ISDA-sopimusten alla		
Varat	3	1
Velat	-38	-23
Yhteensä	-35	-22

Valuuttatermiinien valuuttajakauma

MEUR	Tilauks- kanta	Netto- velat
Valuuttatermiinit		
USD	562	75
NOK	296	40
CHF	56	279
CNY	46	
JPY	34	
SGD		7
DKK	14	5
GBP	5	19
SEK	11	1
Muut valuutat*	26	25
Yhteensä	1 049	451

* Muut valuutat eivät sisällä mitään merkittävää yksittäistä valuuttaa.

28. Annetut vakuudet, vastuusitoumukset ja muut vastuut

MEUR	2016		2015	
	Taseen velkamäärä	Kiinnitykset	Taseen velkamäärä	Kiinnitykset
Velat ja vastuut, joiden vakuudeksi on annettu kiinteistökiinnityksiä				
muut vastuut	19	10	20	10
Yhteensä	19	10	20	10
Velat ja vastuut ja muut sitoumukset sekä vakuudet, joiden vakuudeksi on annettu yritysikiinnityksiä				
lainat rahoituslaitoksilta	15	6	18	7
muut vastuut		20		20
Yhteensä	15	26	18	27

MEUR	2016	2015
Takaukset ja vastuusitoumukset		
samaan konserniin kuuluvien yritysten puolesta	921	743
Yhteensä	921	743
Leasingvuokrasopimusten mukaisten vuokrien nimellisarvot		
maksetaan seuraavan vuoden kuluessa	34	29
maksetaan vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	84	76
maksetaan myöhemmin	30	29
Yhteensä	148	133

29. Lähipiiritapahtumat

Lähipiiriin muodostavat hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja, johtokunnan jäsenet sekä osakkuus- ja yhteisyritykset.

Johdon palkitseminen

TEUR	Tuloslaskelmaan kirjatut etuudet	
	2016	2015
Toimitusjohtaja		
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhte-etuudet	781	878
Tulospalkkiot	179	342
Osakkeen arvon kehitykseen perustuva palkkio	216	732
Lakisääteisistä eläkkeistä aiheutuneet kustannukset	135	169
Vapaaehtoisista eläkkeistä aiheutuneet kustannukset	182	404
Toimitusjohtajan sijainen		
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhte-etuudet	386	562
Tulospalkkiot	114	37
Osakkeen arvon kehitykseen perustuva palkkio	216	531
Lakisääteisistä eläkkeistä aiheutuneet kustannukset	32	70
Vapaaehtoisista eläkkeistä aiheutuneet kustannukset	61	216
Muut konsernin johtokunnan jäsenet		
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhte-etuudet	1 878	1 852
Tulospalkkiot	366	303
Osakkeen arvon kehitykseen perustuva palkkio	836	2 651
Lakisääteisistä eläkkeistä aiheutuneet kustannukset	277	298

Vapaaehtoisista eläkkeistä aiheutuneet kustannukset	480	426
Yhteensä	6 141	9 471
Hallituksen jäsenet 31.12.2016		
Mikael Lilius, hallituksen puheenjohtaja	155	152
Sune Carlsson, hallituksen varapuheenjohtaja	107	106
Maarit Aarni-Sirviö, hallituksen jäsen	82	81
Kaj-Gustaf Bergh, hallituksen jäsen	74	73
Tom Johnstone, hallituksen jäsen	77	74
Risto Murto, hallituksen jäsen	81	79
Gunilla Nordström, hallituksen jäsen	74	73
Markus Rauramo, hallituksen jäsen	86	85
Hallituksen jäsenet 5.3.2015 saakka		
Alexander Ehrnrooth, hallituksen jäsen		2
Paul Ehrnrooth, hallituksen jäsen		2
Yhteensä	735	727
Johdon palkitseminen yhteensä	6 876	10 198

Toimitusjohtaja sekä hallituksen ja johtokunnan jäsenet omistivat vuoden lopussa 88.529 (68.834) Wärtsilän osaketta.

Toimitusjohtajalla on oikeus jäädä eläkkeelle 63-vuotiaana. Johtokunnan jäsenillä on oikeus jäädä eläkkeelle paikallisen eläkelainsäädännön mukaisesti. Yhdellä johtokunnan jäsenellä on oikeus jäädä eläkkeelle aiemmin, 60-vuotiaana. Yhtiöllä ei ole lainasaamisia konsernin johdolta tai hallituksen jäseniltä. Johdon tai osakkaiden puolesta ei ole annettu pantteja tai muita vastuita.

Liiketoimet osakkuus- ja yhteisyritysten kanssa

MEUR	2016	2015
Myynnit osakkuus- ja yhteisyrityksille	42	46
Ostot osakkuus- ja yhteisyrityksiltä	63	32
Saamiset osakkuus- ja yhteisyrityksiltä	7	11
Osakkuus- ja yhteisyrityksille maksetut ennakot	19	25
Velat osakkuus- ja yhteisyrityksille	12	19

Lisätietoja osakkuus- ja yhteisyrityksistä esitetään liitetiedossa 15. Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin.

30. Rahoitusriskit

Yleistä

Konsernin keskitetyllä rahoitustoiminnolla on kaksi päätehtävää: hankkia riittävästi rahoitusta konsernin tarpeisiin kilpailukykyisellä hinnalla, ja tunnistaa ja arvioida konsernin rahoitusriskit sekä tehdä konserniyhtiöiden tarvitsemat suojaukset.

Tarkoituksena on suojautua rahoitusmarkkinoilla tapahtuvilta epäsuotuisilta heilahteluilta sekä minimoida valuutta-, korko-, likviditeetti- ja luottoriskien vaikutus konsernin rahavaroihin, tulokseen ja omaan pääomaan.

Wärtsilän riskienhallintapolitiikka on hyväksytty yhtiön hallituksessa. Rahoitusriskien suojausinstrumentteina käytetään vain sellaisia instrumentteja, joiden markkina-arvoa ja riskiprofiilia voidaan luotettavasti seurata.

Valuuttariski

Valuuttapositioneja seurataan liiketoimintojen tasolla ja ne yhdistetään ja suojataan konsernitasolla. Kaikki kiinteähintaiset osto- ja myyntisopimukset suojataan. Tulevat kaupalliset avoimet valuuttayli- ja alijäämät arvioidaan liiketoiminnon tasolla ja suojausten tasosta päättää johtokunta. Suojauslaskentaa sovelletaan valtaosaan edellä mainittujen erien suojauksista. Suojaukset kattavat aikajakson, joka mahdollistaa myyntihintojen ja kustannusten sopeuttamisen uudella valuuttakurssitasolla. Suojausten pituudet vaihtelevat konserniyhtiöillä kuukaudesta kahteen vuoteen. Konserni suojaa myös taseessa olevat valuuttamääräiset erät kuten valuuttamääräiset myyntisaamiset ja ostovelat. Valuuttakurssien mahdollisiin muutoksiin liittyen konserni ei odota merkittäviä valuuttakurssitappioita vuodelle 2017. Mikäli tilauksia peruutetaan, voi se johtaa tehostamaan valuuttasuojaukseen. Vuonna 2016 67% (64) myynnistä ja 59% (57) operatiivisista kuluista oli euromääräisiä. Konsernin tulokseen ja kilpailukykyyn vaikuttavat välillisesti myös pääkilpailijoiden kotivaluutat: USD, GBP, JPY sekä KRW.

Konsernissa käytetyt valuuttasuojainstrumentit, näiden nimellisarvot sekä valuuttajakauma on eritelty liitetiedossa 27. Johdannaisinstrumentit.

Eräillä tytäryhtiöillä maissa, joiden valuutat eivät ole vapaasti vaihdettavia, kuten Brasiliassa, on suojaamattomia EUR tai USD määräisiä konsernin sisäisiä lainoja. Näiden lainojen kokonaismäärä on 109 milj. euroa (96).

Koska Wärtsilällä on tytäryhtiöitä ja yhteisyrityksiä euroalueen ulkopuolella, ovat konsernin oma pääoma, liikearvo ja kauppahinnan kohdistukset alttiina valuuttakurssien vaihteluille. Vuoden 2016 lopussa Wärtsilän euroalueen ulkopuolisten tytäryhtiöiden ja yhteisyritysten nettovarallisuuden arvo oli 1.071 milj. euroa (1.036). Lisäksi ulkomaanrahan määräistä, yrityshankinnoissa syntyneitä liikearvoja ja kauppahinnan kohdistuksia oli 613 milj. euroa (591). Vuonna 2016 muuhun laajaan tulokseen kirjatut muuntoerot syntyivät pääosin Englannin punnan (GBP) kurssimuutoksesta.

Suojauslaskentaa on sovellettu 1.468 milj. euron (1.837) arvosta valuuttatermiineihin. 10% valuuttakurssimuutos aiheuttaisi näistä termiineistä noin 109 milj. euron (147) muutoksen verojen jälkeen konsernin omaan pääomaan. Vuoden 2016 aikana on rahavirtasuojauksen käypien arvojen muutoksia kirjattu omaan pääomaan -16 milj. euroa (-23). Omasta pääomasta on vuoden aikana kirjattu tuloslaskelmaan -58 milj. euroa (-21) myynnin tai ostojen oikaisuna. Vuonna 2016 rahavirtasuojauksen tehon osuus oli -8 milj. euroa (-1), joka kirjattiin rahoituseriin ja on eritelty liitetiedossa 10. Rahoitustuotot ja -kulut.

Valuuttajakauma 2016

%	Liikevaihto	Liiketoiminnan kulut	Myyntisaamiset	Ostovelat
EUR	67	59	68	76
USD	20	8	17	6
NOK	2	5	1	2
GBP	2	3	1	3
CHF		1		3
Muut EU-valuutat	1	3		1
SGD	1	2	1	1
BRL	1	1	1	
INR	1	1	1	
CNY	1	3	1	3
JPY	1	1	1	2
Muut valuutat	4	11	6	3
Yhteensä	100	100	100	100

Korkoriski

Wärtsilä-konsernin korkoriski muodostuu pääasiallisesti nettomääräisen lainasalkun arvon muutoksista (hintariski) sekä korkojen vaihtelusta (vaihtuvakorkoisten lainojen koronmuutokset). Wärtsilä suojaa korkoriskinsä johdannaisilla kuten koronvaihtosopimuksilla, futuureilla sekä optioilla. Näiden johdannaisten markkina-arvojen muutokset kirjataan suoraan tuloslaskelmaan. Korkoriskejä seurataan mittaamalla jatkuvasti rahoitusinstrumenttien markkina-arvoja sekä tekemällä herkkyyssanalyysejä.

Korollinen velka oli vuoden 2016 lopussa 629 milj. euroa (724). Keskikorko oli 1,3% (1,3) ja keskimääräinen korkosidonnaisuus aika 25 kuukautta (20). Vuoden 2016 lopussa yhden prosenttiyksikön suuruinen yhdensuuntainen lasku/nousu korkokäyrässä olisi aiheuttanut 15 milj. euron (15) lisäyksen/vähennyksen nettovelkasalkun arvoon (sisältäen johdannaiset).

Wärtsilä hajauttaa korkoriskejään ottamalla sekä kiinteä- että vaihtuvakorkoista velkaa. Vaihtuvakorkoisen velan suhde koko velkasalkkuun saa vaihdella 30 ja 70 prosentin välillä. Vuoden 2016 lopussa kiinteäkorkoisen velan osuus koko velkasalkun määrästä oli 69% (58), kun johdannaissopimukset otetaan huomioon. Yhden prosenttiyksikön suuruinen korkotason muutos aiheuttaisi 2 milj. euron (3) muutoksen velkasalkun seuraavan vuoden korkokuluihin (sisältäen johdannaiset).

Muuta lainoihin liittyvää tietoa annetaan liitetiedoissa 18. Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin ja 25. Rahoitusvelat.

Likviditeetti- ja jälleerahoitusriski

Wärtsilä varmistaa aina riittävän likviditeetin tehokkaalla kassanhallinnalla sekä riittäväillä vahvistetuilla ja vahvistamattomilla luottolimiiteillä.

Tämänhetkiset rahoitusohjelmat sisältävät:

- Vahvistettuja luottolimiittisopimuksia määrältään 640 milj. euroa (629).
- Suomalaisia yritystodistusohjelmia määrältään 800 milj. euroa (800).

Pitkäaikaisten lainojen keskimääräinen takaisinmaksuaika on 43 kuukautta (43) ja vahvistettujen luottolimiittien keskimääräinen takaisinmaksuaika on 33 kuukautta (33). Lisätietoa liitetiedossa 25. Rahoitusvelat.

Konsernin rahavarat olivat vuoden lopussa 472 milj. euroa (334), käyttämättömiä vahvistettuja luottolimiittisopimuksia oli 640 milj. euroa (679). 31.12.2016 yritystodistuksia ei ollut käytössä, 31.12.2015 niitä oli käytössä 130 milj. euroa. Jälleerahoitusriskiä minimoidaan lainojen tasapainoisella erääntymisellä sekä riittävän pitkillä laina-ajoilla.

Vahvistetut luottolimiittisopimukset

MEUR

Vuosi	Käytettävissä (kauden lopussa)	
	Erääntyvät	
2016		640
2017	70	570
2018	160	410
2019	110	300
2020	110	190
2021	130	60
2022	60	

Luottoriski

Kaupalliseen toimintaan liittyvien luottoriskien hallinta on osa liiketoiminta-alueiden ja konserniyhtiöiden toimintaa. Suuriin kaappoihin ja projektirahoitukseen liittyvät luottoriskit pyritään rajoittamaan siirtämällä riskejä pankeille, vakuutusyhtiöille ja vientitakuulaitoksille.

Likvidien varojen sijoittamiseen ja rahoitusinstrumenttien kaupankäyntiin liittyviä luottoriskejä minimoidaan asettamalla luottorajat vastapuolille sekä tekemällä sopimuksia vain johtavien koti- ja ulkomaisten pankkien ja rahoituslaitosten kanssa

Konserniyhtiöt sijoittavat kaikki rahavaransa konsernin rahoitustoiminnon tileille, mikäli paikallinen lainsäädäntö ja keskuspankin säännöt sallivat sen. Konsernin varat sijoitetaan instrumentteihin, joilla on riittävä likviditeetti (lyhytaikaiset pankkitalletukset tai suomalaiset yritystodistukset) ja luottoluokitus (vähintään yksi-A tai konsernin talous- ja rahoitusjohtajan erikseen hyväksymä sijoitus). Group Treasury seuraa jatkuvasti kyseisiä sijoituksia eikä näistä odoteta luottotappioita.

Myyntisaamisten ikäjakauma

MEUR	2016		2015	
	Myynti- saamiset	joista alaskirjattu	Myynti- saamiset	joista alaskirjattu
Erääntymättömät saamiset	763	1	957	2
1–30 päivää erääntyneet	124		121	
31–180 päivää erääntyneet	154	3	173	5
181–360 päivää erääntyneet	59	3	43	6
Yli vuoden erääntyneet	191	51	176	50
Yhteensä	1 291	58	1 470	63

Vuonna 2016 alaskirjausten tulosvaikutus oli -10 milj. euroa (-12).

Konsernin myymien myyntisaamisten määrä on tällä hetkellä myyntisaamisten kokonaismäärään verrattuna merkityksetön. Myydyt myyntisaamiset on kirjattu pois konsernin taseesta.

Osakehintariski

Wärtsilällä on osakesijoituksia 12 milj. euroa (11) voimalaitosyhtiöihin, jotka sijaitsevat pääosin kehittyvissä maissa. Kyseisten yhtiöiden tuloskehitys on ollut hyvä ja vastannut odotuksia. Lisätietoja liitetiedossa 16. Myytävissä olevat rahoitusvarat.

Pääomarakenteen hallinta

Wärtsilän päämääränä on varmistaa vahva pääomapohja ylläpitääkseen sijoittajien ja luotonantajien luottamuksen sekä kehittääkseen toimintaansa. Pääomaksi määritellään oma pääoma mukaan lukien määräysvallattomien omistajien osuus ja netotettu korollinen lainapääoma. Wärtsilän tavoitteena on säilyttää nettovelkaantumisaste alle 0,50. Konsernin osinkopolitiikan mukaan tavoitteena on jakaa osinkona vähintään 50% toiminnallisesta osakekohtaisesta tuloksesta suhdannesyklin yli.

MEUR	31.12.2016	31.12.2015
Pitkäaikaiset korolliset velat	520	492
Lyhytaikaiset korolliset velat	108	232
Rahavarat	-472	-334
	157	390
Lainasaamiset	-7	-18
Korolliset nettovelat	150	372
Oma pääoma yhteensä	2 321	2 242
Nettovelkaantumisaste	0,07	0,17
Osana pääomarakenteen hallintaa seurataan myös omavaraisuusastetta:		
Taseen loppusumma	5 391	5 589
Saadut ennakot	-516	-564
	4 874	5 025
Omavaraisuusaste, %	47,6	44,6

31. Tilintarkastajien palkkiot ja palvelut

Seuraavat palkkiot maksettiin tilintarkastajille ja tilintarkastustoimistoille lakisääteisestä tarkastuksesta sekä neuvonantamisesta ja ohjauksesta että riippumattomista asiantuntijapalveluista.

Vuonna 2016 yhtiökokous valitsi Wärtsilä Oyj Abp:n tilintarkastajaksi tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab:n.

MEUR	2016		2015	
	KPMG	Muut	KPMG	Muut
Tilintarkastus	3,3	0,2	3,1	0,2
Veroneuvonta	0,9	0,2	0,8	0,2
Muut palvelut	0,4	0,1	0,4	0,1
Yhteensä	4,6	0,5	4,3	0,4

32. Tilinpäätöskurssija

Konsernitilinpäätökseen konsolidoidaan noin 60 valuuttaa, joista keskeisimmät esitetään tässä.

		Tilinpäätöskurssi			Keskikurssi
		31.12.2016	31.12.2015	2016	2015
AED	Yhdistyneiden Arabiemiirikuntien dirhami	3,87108	3,99814	4,05145	4,05655
BRL	Brasilian real	3,43050	4,31170	3,86195	3,68980
CHF	Sveitsin frangi	1,07390	1,08350	1,09018	1,06763
CNY	Kiinan juan renminbi	7,32020	7,06080	7,34958	6,97307
DKK	Tanskan kruunu	7,43440	7,46260	7,44536	7,45865
GBP	Englannin punta	0,85618	0,73395	0,81890	0,72600
INR	Intian rupia	71,59350	72,02150	74,35528	71,17370
JPY	Japanin jeni	123,40000	131,07000	120,31377	134,28214
NOK	Norjan kruunu	9,08630	9,60300	9,29269	8,94169
SAR	Saudi-Arabian rial	3,95361	4,08644	4,13639	4,14356
SEK	Ruotsin kruunu	9,55250	9,18950	9,46731	9,35401
SGD	Singaporen dollari	1,52340	1,54170	1,52778	1,52507
USD	Yhdysvaltain dollari	1,05410	1,08870	1,10660	1,10962

33. Tytäryhtiöt

Maantieteellinen alue	Yhtiön nimi	Kotimaa	Toiminnot	Omistusosuus %
Eurooppa	Wärtsilä Technology Oy Ab	Suomi	Holding	100,0
	Wärtsilä Finland Oy	Suomi	Tuotanto, myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Projects Oy	Suomi	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Solutions Oy	Suomi	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Sweden AB	Ruotsi	Tuotanto, myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Norway AS	Norja	Tuotanto, myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Ship Design Norway AS	Norja	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Moss AS	Norja	Tuotanto, myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Oil & Gas Systems AS	Norja	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Danmark A/S	Tanska	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Svaneøj A/S	Tanska	Tuotanto, myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Italia S.p.A.	Italia	Tuotanto, myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä France S.A.S.	Ranska	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Services Switzerland AG	Sveitsi	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Netherlands B.V.	Alankomaat	Tuotanto, myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Kampen Real Estate B.V.	Alankomaat	Kiinteistöt	100,0
	Wärtsilä Ibérica S.A.	Espanja	Tuotanto, myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Portugal Lda.	Portugali	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Deutschland GmbH	Saksa	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Serck Como GmbH	Saksa	Tuotanto, myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä UK Ltd	Iso-Britannia	Tuotanto, myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Hamworthy Ltd	Iso-Britannia	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Valves Ltd	Iso-Britannia	Tuotanto, myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Water Systems Ltd	Iso-Britannia	Tuotanto, myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Greece S.A.	Kreikka	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Polska Sp.z.o.o.	Puola	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Ship Design Poland Sp.z.o.o.	Puola	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Baltic Design Centre Sp.z.o.o.	Puola	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä-Enpa A.S.	Turkki	Myynti ja huolto	51,0

	Wärtsilä BLRT Estonia Oü	Viro	Myynti ja huolto	51,7
	Wärtsilä Vostok, LLC	Venäjä	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Hungary Kft	Unkari	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Cyprus Limited	Kypros	Myynti ja huolto	100,0
	Quantiparts B.V.	Alankomaat	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä SAM Electronics Nederland B.V.	Saksa	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä JOVYATLAS EUROATLAS GmbH	Saksa	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä ELAC Nautik GmbH	Saksa	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä SAM Electronics GmbH	Saksa	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Funa International GmbH	Saksa	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä APSS Srl	Italia	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Lyngsø Marine A/S	Tanska	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Valmarine AS	Norja	Myynti ja huolto	100,0
	Vulcan Insurance PCC Limited	Iso-Britannia	Lisensoitu vakuuttaja	100,0
	Eniram Oy	Suomi	Myynti ja huolto	100,0
	Eniram Germany GmbH	Saksa	Myynti ja huolto	100,0
	Eniram UK Ltd.	Iso-Britannia	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Malta Ltd.	Malta	Myynti ja huolto	100,0
Amerikka	Wärtsilä North America, Inc.	USA	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Defence Inc.	USA	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Canada Inc.	Kanada	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä de Mexico SA	Meksiko	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Caribbean, Inc.	Puerto Rico	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Dominicana Inc.	Dominikaaninen tasavalta	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Guatemala S.A.	Guatemala	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Chile Ltda.	Chile	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Ecuador S.A.	Ecuador	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Brasil Ltda.	Brasilia	Tuotanto, myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Colombia S.A.	Kolumbia	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Peru S.A.C.	Peru	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Argentina S.A.	Argentiina	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Venezuela, C.A.	Venezuela	Myynti ja huolto	100,0
	Antigua Energy Operators Ltd	Antigua ja Barbuda	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Panama Services S.A.	Panama	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Operations Guyana Inc.	Guyana	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Uruguay S.A.	Uruguay	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä FUNA International Inc.	USA	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Dynamic Positioning Inc.	USA	Myynti ja huolto	100,0
	American Hydro Corporation	USA	Myynti ja huolto	100,0
	Eniram, Inc.	USA	Myynti ja huolto	100,0
Aasia	Wärtsilä China Ltd.	Hong Kong	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä-CME Zhenjiang Propeller Co. Ltd.	Kiina	Tuotanto, myynti ja huolto	55,0
	Wärtsilä Services (Shanghai) Co. Ltd.	Kiina	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Propulsion (Wuxi) Co. Ltd.	Kiina	Tuotanto, myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Suzhou Ltd.	Kiina	Tuotanto, myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Ship Design (Shanghai) Co., Ltd	Kiina	Myynti ja huolto	95,0
	Wärtsilä Yuchai Engine Co. Ltd.	Kiina	Tuotanto, myynti ja huolto	50,0
	Wärtsilä Singapore Pte Ltd	Singapore	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Ship Design Singapore Pte Ltd	Singapore	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Pumps Pte. Ltd.	Singapore	Tuotanto, myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Japan Ltd.	Japani	Tuotanto, myynti ja huolto	99,7
	Wärtsilä India Ltd.	Intia	Tuotanto, myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Vietnam Co Ltd.	Vietnam	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Korea Ltd.	Etelä-Korea	Myynti ja huolto	100,0
	Wärtsilä Taiwan Ltd.	Taiwan	Myynti ja huolto	100,0

Wärtsilä Philippines Inc.	Filippiinit	Myynti ja huolto	100,0
PT. Wärtsilä Indonesia	Indonesia	Myynti ja huolto	100,0
Wärtsilä Lanka Ltd.	Sri Lanka	Myynti ja huolto	100,0
Wärtsilä Pakistan (Pvt.) Ltd.	Pakistan	Myynti ja huolto	100,0
Wärtsilä Bangladesh Ltd.	Bangladesh	Myynti ja huolto	100,0
Wärtsilä Azerbaijan LLC	Azerbaidzan	Myynti ja huolto	100,0
Wärtsilä Power Contracting Saudi Arabia Ltd.	Saudi-Arabia	Myynti ja huolto	60,0
Wärtsilä Gulf FZE	Yhdistyneet arabiemiirikunnat	Myynti ja huolto	100,0
Wärtsilä LLC	Yhdistyneet arabiemiirikunnat	Myynti ja huolto	100,0
Wärtsilä Ships Repairing & Maintenance LLC	Yhdistyneet arabiemiirikunnat	Myynti ja huolto	100,0
Wärtsilä Hamworthy Middle East (FZE)	Yhdistyneet arabiemiirikunnat	Myynti ja huolto	100,0
Wärtsilä (Malaysia) Sdn Bhd	Malesia	Myynti ja huolto	100,0
Wärtsilä Doha WLL	Qatar	Myynti ja huolto	100,0
Wärtsilä Muscat LLC	Oman	Myynti ja huolto	100,0
Wärtsilä SAM Electronics (Taizhou) Co., Ltd.	Kiina	Myynti ja huolto	100,0
Wärtsilä Marine Systems Korea Co Ltd.	Etelä-Korea	Myynti ja huolto	100,0
Eniram Singapore Pte Ltd.	Singapore	Myynti ja huolto	100,0
Muut			
Wärtsilä Australia Pty Ltd.	Australia	Myynti ja huolto	100,0
Wärtsilä New Zealand Ltd	Uusi-Seelanti	Myynti ja huolto	100,0
Wärtsilä PNG Ltd	Papua-Uusi-Guinea	Myynti ja huolto	100,0
Wärtsilä Egypt Power S.A.E	Egypti	Myynti ja huolto	100,0
Wärtsilä South Africa (Pty) Ltd.	Etelä-Afrikka	Myynti ja huolto	100,0
Wärtsilä Eastern Africa S.A.	Kenia	Myynti ja huolto	100,0
Wärtsilä Uganda Ltd.	Uganda	Myynti ja huolto	100,0
Wärtsilä West Africa S.A.	Senegal	Myynti ja huolto	100,0
Wärtsilä Central Africa Ltd.	Kamerun	Myynti ja huolto	100,0
Wärtsilä Central Africa Gabon	Gabon	Myynti ja huolto	100,0
Wärtsilä West Africa Guinea	Guinea	Myynti ja huolto	100,0
Wärtsilä Tanzania Ltd	Tansania	Myynti ja huolto	100,0
Wärtsilä Mocambique LDA	Mosambik	Myynti ja huolto	100,0
Wärtsilä Marine & Power Services Nigeria Limited	Nigeria	Myynti ja huolto	100,0

Määräysvallattomien omistajien osuus konsernin toiminnoista ja rahavirroista ei ole olennainen yksittäisten tytäryhtiöiden osalta.

Listassa ei ole mukana sellaisia tytäryhtiöitä, joilla ei ole vaikutusta konsernin tulokseen tai varoihin. Suomen kirjanpitoasetuksen mukainen täydellinen luettelo sisältyy yhtiön virallisiin tilinpäätösasiakirjoihin.

Emoyhtiön tilinpäätös

Emoyhtiön tuloslaskelma (FAS)

MEUR	2016	2015	Liite
Liiketoiminnan muut tuotot	74	78	1
Henkilöstökulut	-33	-43	2
Poistot ja arvonalentumiset	-6	-8	3
Liiketoiminnan muut kulut	-75	-80	
Liiketulos	-40	-52	
Rahoitustuotot ja -kulut			4
Tuotot pysyvien vastaavien sijoituksista	286	270	
Korko- ja muut rahoitustuotot	39	38	
Kurssierot	2	4	
Korko- ja muut rahoituskulut	-36	-37	
	290	276	
Tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	250	224	
Poistoeron muutos	1	3	
Konserniavustus	34	53	
Tulos ennen veroja	286	279	
Tuloverot	-4	-2	5
Tilikauden tulos	282	277	

Emoyhtiön tase (FAS)

MEUR	2016	2015	Liite
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat			<u>6</u>
Aineettomat hyödykkeet			
Muut pitkävaikutteiset menot	9	12	
Keskeneräiset hankinnat		1	
	9	13	
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	7	8	
Rakennukset ja rakennelmat	1	1	
Koneet, kalusto ja muut aineelliset hyödykkeet	1	1	
	9	10	
Sijoitukset			
Osakkeet saman konsernin yrityksissä	950	950	
Muut osakkeet ja osuudet	2	2	
	951	951	
Pysyvät vastaavat yhteensä	969	975	
Pitkäaikaiset saamiset			
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	103	114	<u>7</u>
Lainasaamiset	1	2	
	104	116	
Lyhytaikaiset saamiset			
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	1 996	2 148	<u>8</u>
Muut saamiset	7	2	
Siirtosaamiset	16	36	<u>9</u>
	2 020	2 186	
Rahat ja pankkisaamiset	304	159	
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	2 428	2 461	
Vastaavaa yhteensä	3 398	3 436	

MEUR	2016	2015	Liite
VASTATTAVAA			
Oma pääoma			<u>10</u>
Osakepääoma	336	336	
Ylikurssirahasto	61	61	
Kertyneet voittovarot	816	776	
Tilikauden tulos	282	277	
Oma pääoma yhteensä	1 494	1 450	
Tilinpäätössiirtojen kertymä			
Poistoero	2	3	
Pakolliset varaukset	19	20	
Vieras pääoma			<u>11</u>
Pitkäaikainen			
Lainat rahoituslaitoksilta	500	457	
Lainat eläkeyhtiöiltä	8	18	
	508	475	
Lyhytaikainen			
Lainat rahoituslaitoksilta	88	66	
Lainat eläkeyhtiöiltä	10	27	
Ostovelat	6	12	
Velat saman konsernin yrityksille	1 207	1 189	<u>13</u>
Muut lyhytaikaiset velat	2	131	
Siirtovelat	62	62	<u>12</u>
	1 374	1 487	
Vieras pääoma yhteensä	1 882	1 963	
Vastattavaa yhteensä	3 398	3 436	

Emoyhtiön rahavirtalaskelma (FAS)

MEUR	2016	2015
Liiketoiminnan rahavirta:		
Tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	250	224
Oikaisut:		
Poistot ja arvonalentumiset	6	8
Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot	-1	-1
Rahoitustuotot ja -kulut	-289	-276
Liiketoiminnan rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	-35	-46
Käyttöpääoman muutos:		
Korottomien liikesaamisten lisäys (-) / vähennys (+)	18	37
Korottomien velkojen lisäys (+) / vähennys (-)	-27	-39
	-9	-2
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	-44	-48
Korko- ja rahoituskulut	-35	-33
Saadut osingot liiketoiminnasta	286	270
Korko- ja rahoitustuotot liiketoiminnasta	39	38
Maksetut verot	9	-2
	298	273
Liiketoiminnan rahavirta	254	226
Investointien rahavirta:		
Investoinnit osakkeisiin		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-3	-3
Luovutustulot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	3	2
Investointien rahavirta	1	-1
Rahavirta investointien jälkeen	255	225

Rahoituksen rahavirta:		
Lainasaamisten lisäys (-) / vähennys (+)	130	-923
Lyhytaikaisten lainojen lisäys (+) / vähennys (-)	-103	649
Pitkäaikaisten lainojen nostot	130	50
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut ja muut muutokset	-84	-123
Konserniavustukset	53	112
Maksetut osingot	-237	-227
Rahoituksen rahavirta	-110	-461
Rahavarojen muutos, lisäys (+) / vähennys (-)	145	-236
Rahat ja pankkisaamiset tilikauden alussa	159	395
Rahat ja pankkisaamiset tilikauden lopussa	304	159

Emoyhtiön tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Wärtsilä Oyj Abp:n tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitosäännösten mukaisesti (FAS).

Tilinpäätöstä laatiessaan yhtiön johto joutuu voimassa olevien määräysten ja hyvän kirjanpitotavan mukaisesti tekemään arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat tilinpäätöserien arvostukseen ja jaksotukseen. Toteutuvat luvut voivat poiketa tehdyistä arvioista.

Ulkomaanrahan määräiset tapahtumat ja johdannaissopimukset

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin. Tilinpäätöshetkellä taseessa olevat saatavat ja velat on arvostettu tilinpäätöskurssiin. Varsinaiseen liiketoimintaan liittyvät kurssivoitot ja -tappiot käsitellään liikevaihdon ja liiketoiminnan kulujen oikaisuerinä. Rahoituksen kurssivoitot ja -tappiot kirjataan rahoituksen tuottoihin ja kuluihin.

Johdannaissopimukset arvostetaan käypiin arvoihin. Avoinna olevat valuuttamääräisten johdannaiset on arvostettu päivän arvoon korkotekijät huomioon ottaen. Koronvaihtosopimusten käypä arvo lasketaan diskonttaamalla niihin liittyvät tulevat rahavirrat tarkasteluhetkeen. Käypien arvojen muutokset johdannaissopimuksista kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti rahoitustuottoihin tai – kuluihin.

Tutkimus- ja kehitysmenot

Tutkimus- ja kehitysmenot kirjataan sen tilikauden kuluiksi, jolloin ne syntyvät.

Saamiset

Saamiset arvostetaan hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Pysyvät vastaavat ja poistot

Pysyvät vastaavat merkitään taseeseen välittömään hankintamenoon vähennettynä tehdyillä poistoilla ja arvonalennuksilla. Eräiden maa-alueiden tasearvoihin sisältyy arvonorotuksia.

Poistojen perusteena olevat pysyvien vastaavien pitoajat ovat:

Muut pitkävaikutteiset menot	3–10 vuotta
Rakennukset	20–40 vuotta
Koneet ja kalusto	5–20 vuotta

Leasing

Leasingmaksut on käsitelty vuokratuloina.

Pakolliset varaukset

Pakollisina varauksina on taseessa esitetty eriä, jotka ovat joko sopimusperusteisia tai muuten sitovia velvoitteita, mutta jotka eivät vielä ole realisoituneet. Pakollisten varausten muutokset sisältyvät tuloslaskelmaan.

Tuloverot

Tuloslaskelmaan on tuloveroina kirjattu tilikauden tuloksesta Suomen verosäännösten perusteella lasketut verot sekä aikaisempien tilikausien verojen oikaisu. Satunnaisiin eriin kohdistuvat verot esitetään liitetiedoissa.

Osingot

Hallituksen yhtiökokoukselle ehdottamasta osingosta ei tilinpäätöksessä ole tehty kirjausta, vaan osingot otetaan huomioon vasta yhtiökokouksen päätöksen perusteella.

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

1. Liiketoiminnan muut tuotot

MEUR	2016	2015
Vuokratuotot	1	1
Palvelut konserniyhtiöille	71	75
Pysyvien vastaavien myyntivoitot	1	1
Muut	1	2
Yhteensä	74	78

2. Henkilöstökulut

MEUR	2016	2015
Palkat ja palkkiot	27	36
Eläkekulut	4	5
Muut pakolliset henkilösivukulut	2	2
Yhteensä	33	43

Maksetut palkat ja palkkiot

Toimitusjohtaja, hänen sijaisensa ja hallituksen jäsenet	4	5
--	---	---

Emoyhtiön toimitusjohtajan oikeus siirtyä eläkkeelle on sovittu alkavaksi 63 vuoden iässä. Johtokunnan jäsenillä on oikeus jäädä eläkkeelle paikallisen eläkelainsäädännön mukaisesti. Yhdellä johtokunnan jäsenellä on oikeus jäädä eläkkeelle aiemmin, 60-vuotiaana.

Yhtiön hallitus päättää toimitusjohtajan sekä hänen suorien alaistensa palkoista ja palkkioista.

Lisätiedot johdon palkitsemista löytyy konserninliitetiedossa 29

Henkilöstö keskimäärin tilikauden aikana	282	279
--	-----	-----

3. Poistot ja arvonalentumiset

MEUR	2016	2015
Suunnitelman mukaiset poistot		
Muut pitkävaikutteiset menot	5	7
Suunnitelman mukaiset poistot yhteensä	6	8
Kirjanpidon poistot yhteensä		
Poistoero	1	3
Poistoero		
Kertynyt poistoero tilikauden alussa	3	6
Poistoeron muutos	-1	-3
Kertynyt poistoero tilikauden lopussa	2	3

4. Rahoitustuotot ja -kulut

MEUR	2016	2015
Osinkotuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	286	270
Yhteensä	286	270
Muut korkotuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	23	20
Yhteensä	23	21
Muut rahoitustuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	9	11
Muilta	6	7
Yhteensä	15	17
Kurssierot	2	4
Korkokulut		
Saman konsernin yrityksille	-5	-4
Muille	-9	-10
Yhteensä	-14	-14
Muut rahoituskulut		
Saman konsernin yrityksille	-7	-10
Muille	-16	-13
Yhteensä	-22	-23
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	290	276

5. Verot

MEUR	2016	2015
Tuloverot		
Tilikaudelta	-2	-2
Edellisiltä tilikausilta	-2	
Yhteensä	-4	-2

6. Pysyvät vastaavat

Aineettomat oikeudet

MEUR	Aineettomat oikeudet	Pitkävaikutteiset menot	Kesken-eräiset hankinnat	Yhteensä 2016	Yhteensä 2015
Hankintameno 1.1.	1	124	1	126	136
Lisäykset		1		1	2
Vähennykset	-1			-1	-12
Uudelleenryhmittelyt		1	-1		
Hankintameno 31.12.		126		126	126
Kertyneet poistot 1.1.	-1	-112		-113	-119
Vähennysten kertyneet poistot ja muut muutokset	1			1	12
Tilikauden poisto		-5		-5	-7
Kertyneet poistot 31.12.		-117		-117	-113
Kirjanpitoarvo 31.12.2016		9		9	
Kirjanpitoarvo 31.12.2015		12	1		13

Aineelliset hyödykkeet

MEUR	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä 2016	Yhteensä 2015
Hankintameno 1.1.	8	11	5	1	27	31
Lisäykset			1		1	1
Vähennykset	-1		-1		-5	-5
Uudelleenryhmittelyt						
Hankintameno 31.12.	7	11	5	1	27	27
Kertyneet poistot 1.1.		-10	-5	-1	-16	-21
Vähennysten kertyneet poistot ja muut muutokset						5
Kertyneet poistot 31.12.		-10	-5	-1	-16	-16
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	7	1	1		10	
Kirjanpitoarvo 31.12.2015	8	1	1			10

Sijoitukset

MEUR	Osakkeet konsernin yrityksissä	Osakkeet muissa yrityksissä	Yhteensä 2016	Yhteensä 2015
Hankintameno 1.1.	950	2	951	952
Lisäykset				
Hankintameno 31.12.	950	2	951	951
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	950	2	951	
Kirjanpitoarvo 31.12.2015	950	2		951

7. Pitkäaikaiset saamiset

MEUR	2016	2015
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Lainasaamiset	103	114
Yhteensä	103	114

8. Lyhytaikaiset saamiset konsernin yrityksiltä

MEUR	2016	2015
Myyntisaamiset	7	6
Lainasaamiset	1 928	2 099
Johdannaiset	24	40
Siirtosaamiset	37	3
Yhteensä	1 996	2 148

9. Siirtosaamiset

MEUR	2016	2015
Johdannaiset	11	12
Muut rahoituserät	1	3
Tulo- ja muut verot		12
Vakuutusmaksut	1	6
Muut	2	2
Yhteensä	16	36

10. Oma pääoma

MEUR	2016	2015
Osakepääoma		
Osakepääoma tilikauden alussa	336	336
Osakepääoma tilikauden lopussa	336	336
Ylikurssirahasto		
Ylikurssirahasto tilikauden alussa	61	61
Ylikurssirahasto tilikauden lopussa	61	61
Kertyneet voittovarot		
Kertyneet voittovarot tilikauden alussa	1 053	1 003
Osingonjako	-237	-227
Tilikauden tulos	282	277
Kertyneet voittovarot tilikauden lopussa	1 097	1 053
Oma pääoma yhteensä	1 494	1 450
Jakokelpoiset varat	1 097	1 053

11. Vieras pääoma

MEUR	2016	2015
Pitkäaikainen		
Korollinen	508	475
Yhteensä	508	475
Lyhytaikainen		
Koroton	84	101
Korollinen	1 290	1 387
Yhteensä	1 374	1 487

Yhtiön lainat ja niiden lyhennysohjelma

2016 MEUR	Pitkäaikainen			Yhteensä
	Lyhytaikainen <1 v	1-5 v	>5 v	
Lainat rahoituslaitoksilta	88	314	185	588
Lainat eläkelaitoksilta	10	8		18
Yhteensä	99	322	185	606

2015 MEUR	Pitkäaikainen			Yhteensä
	Lyhytaikainen <1 v	1-5 v	>5 v	
Lainat rahoituslaitoksilta	66	271	186	523
Lainat eläkelaitoksilta	27	18		45
Yhteensä	93	289	186	568

12. Siirtovelat

MEUR	2016	2015
Johdannaiset	44	29
Henkilöstökulut	12	21
Korot ja muut rahoituserät	3	8
Muut	3	4
Yhteensä	62	62

13. Velat konsernin yrityksille

MEUR	2016	2015
Ostovelat	6	5
Muut lyhytaikaiset velat	1 191	1 164
Johdannaiset	9	18
Siirtovelat	1	1
Yhteensä	1 207	1 189

14. Johdannaisinstrumentit

MEUR	Ulkoisten rahoituslaitoisten kanssa	Konsernin sisäiset	Yhteensä 2016
Johdannaisinstrumenttien nimellisarvot			
Valuuttatermiinit, transaktioriski	1 573	1 190	2 763
Koronvaihtosopimukset	165		165
Valuutanvaihtosopimukset	81		81
			3 009
Johdannaisinstrumenttien markkina-arvostukset			
Valuuttatermiinit, transaktioriski	-22	18	-4
Koronvaihtosopimukset	-4		-4
Valuutanvaihtosopimukset	-10		-10
Yhteensä			-18

MEUR	Ulkoisten rahoituslaitoisten kanssa	Konsernin sisäiset	Yhteensä 2015
Johdannaisinstrumenttien nimellisarvot			
Valuuttatermiinit, transaktioriski	2 165	1 646	3 811
Koronvaihtosopimukset	185		185
			3 996
Johdannaisinstrumenttien markkina-arvostukset			
Valuuttatermiinit, transaktioriski	-18	22	4
Koronvaihtosopimukset	-4		-4
Yhteensä			

Valuuttatermiinit on tehty transaktio riskein suojaamiseksi ja ne on kohdistettu suojattuihin kassavirtoihin. Koronvaihtosopimukset ovat euromääräisiä ja niiden keskimääräinen juoksuaika on 26 kuukautta. Koron- ja valuutanvaihtosopimusten keskimääräinen juoksuaika on 53 kuukautta.

15. Annetut vakuudet, vastuusitoumukset ja muut vastuut

MEUR	2016 Taseen velkamäärä	2015 Taseen velkamäärä
Takaukset ja vastuusitoumukset		
Samaan konserniin kuuluvien yritysten puolesta	921	743
Yhteensä	921	743
Leasingvuokrasopimusten mukaisten vuokrien nimellisarvot		
Seuraavan vuoden aikana maksettavat	2	2
Myöhemmin maksettavat	13	16
Yhteensä	16	18

16. Lähipiirilainat ja muut sitoumukset

Konsernin johdolta ja hallituksen jäseniltä ei ole lainasaamisia. Johdon ja osakkaiden puolesta ei ole annettu pantteja tai muita vastuuta. Konserniliitetiedossa 29. on eritelty lähipiiritapahtumat. Lähipiiriin kuuluvat hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja johtokunnan jäsenet sekä osakkuus- ja yhteisyritykset. Emoyhtiön liitetiedoissa 8. ja 13. on eritelty tytäryhtiöiden saamiset ja lainat.

17. Tilintarkastajien palkkiot

Seuraavat palkkiot maksettiin tilintarkastajille ja tilintarkastustoimistolle lakisääteisistä tarkastuksista sekä palveluista.

Vuonna 2016 yhtiökokous valitsi Wärtsilä Oyj Abp:n tilintarkastajaksi tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab.

Tilintarkastajien palkkiot

TEUR	2016	2015
Tilintarkastus	158	191
Veroneuvonta	200	201
Muut palvelut	116	138
Yhteensä	474	530

Hallituksen ehdotus

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat ovat 1.097.420.182,01 euroa, josta tilikauden voitto on 281.705.697,79 euroa. Osinkoon oikeuttavia osakkeita on 197.241.130 kappaletta.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että voitonjakokelpoiset varat käytetään seuraavasti:

EUR

Osinkona jaetaan 1,30 euroa/osake eli yhteensä	256 413 469,00
Jätetään omaan pääomaan	841 006 713,01
Yhteensä	1 097 420 182,01

Osinko maksetaan kahdessa erässä. Ensimmäinen erä, 0,65 euroa/osake, maksetaan 13.3.2017. Toisen erän, 0,65 euroa/osake, maksupäivästä hallitus tekee päätöksen 12.9.2017 pidettäväksi sovitussa kokouksessa. Suomalaisen arvo-osuusjärjestelmän nykyisten sääntöjen mukaisesti osingon toisen erän maksupäivä on silloin 21.9.2017.

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

Helsingissä 26. päivänä tammikuuta 2017

Mikael Lilius	Sune Carlsson
Maarit Aarni-Sirviö	Kaj-Gustaf Bergh
Tom Johnstone	Risto Murto
Gunilla Nordström	Markus Rauramo

Jaakko Eskola, konsernijohtaja

Tilintarkastuskertomus

Wärtsilä Oyj Abp:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Wärtsilä Oyj Abp:n (y-tunnus 0128631-1) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2016. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti,
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonamme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Olennaisuus

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Olennaisuus on määritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todettujen virheellisyyksien vaikutusten arvioimisessa suhteessa tilinpäätökseen kokonaisuutena. Olennaisuuden taso perustuu arvioomme sellaisten virheellisyyksien suuruudesta, joilla yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa olevan vaikutusta tilinpäätöksen käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin. Olemme ottaneet huomioon myös sellaiset virheellisyydet, jotka laadullisten seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätöksen käyttäjille.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessa sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän on sisällytetty arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyysriskin.

Liikearvon (1.112 milj. euroa) sekä yrityshankintoihin liittyvien muiden aineettomien hyödykkeiden (209 milj. euroa) arvostaminen (konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet sekä liitetiedot 2 ja 13)

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat	Kuinka kyseisiä seikkoja käsiteltiin tilintarkastuksessa
<ul style="list-style-type: none"> Viime vuosien aikana Wärtsilä on laajentanut liiketoimintaansa yrityshankinnoilla. Tilin-päätöksessä 31.12.2016 konsernitaseen liikearvon määrä on 1.112 milj. euroa ja hankintoihin liittyvien muiden aineettomien hyödykkeiden määrä 209 milj. euroa, ollen yhteensä 25 % taseen varoista ja 57 % omasta pääomasta. Vuonna 2016 kyseiset varat kasvoivat 56 milj. eurolla ja 15 milj. eurolla, johtuen American Hydro - ja Eniram-yritys-hankinnoista. Riippumatta siitä, onko mitään viitteitä arvonalentumisesta, yrityshankinnassa muodostunut liikearvo on testattava vuosittain arvonalentumisen varalta. Arvonalentuminen syntyy, kun omaisuus-erän tasearvo ylittää omaisuuserästä kerrytettävissä olevan rahamäärän. Wärtsilän yrityshankintoihin liittyvät aineettomat hyödykkeet ovat taloudelliselta vaikutusajaltaan rajallisia. Taloudellinen vaikutusaika ja tähän liittyvä poistoaika on kuitenkin tarkistettava vuosittain. Liikearvon arvostamiseen liittyvät johdon oletukset (esim. diskonttauskorko ja kasvua koskevat odotukset) ovat arvionvaraisia. 	<ul style="list-style-type: none"> Olemme kyseenalaistaneet laskelmissa käytettyjä oletuksia, jotka liittyvät kasvuun koskeviin ennusteisiin. Laskelmien arviointiin ovat osallistuneet myös arvonnäytteen erityisasiantuntijamme, jotka ovat arvioineet käytettyjen diskonttauskorkojen asianmukaisuutta. Tähän on sisällytetty vertailu taloudellisiin ja toimialan ennusteisiin soveltuvin osin, sekä tarkastustoimenpiteiden suorittaminen laskelmien teknisen oikeellisuuden arvioimiseksi. Ennusteisiin perehtyessämme olemme käyttäneet ammatillista harkintaa testaamalla keskeisiä oletuksia ja arvioimalla siitä johtuvia vaikutuksia herkkyyksianalyyseihin. Olemme kyseenalaistaneet johdon oletukset jäljellä olevista taloudellisista vaikutusajoista, jotka liittyvät yrityshankinnoissa yksilöitävissä oleviin aineettomiin hyödykkeisiin. Tämä on perustunut omissa odotuksissamme ja tietoihimme Wärtsilästä, kokemuksiimme yhtiön toimialasta sekä ulkopuolisista tietolähteistä saatuun informaatioon. Lisäksi olemme arvioineet liikearvosta ja arvonalentumistestauksesta esitettyjen tilinpäätöksen liitetietojen asianmukaisuutta.

Liiketoimintojen yhdistäminen: Hankintamenon kohdistukset (konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet sekä liitetieto 2)

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat	Kuinka kyseisiä seikkoja käsiteltiin tilintarkastuksessa
<ul style="list-style-type: none"> Vuonna 2016 Wärtsilä hankki yritykset American Hydro ja Eniram hankintamenojen ollessa yhteensä 87 milj. euroa. Hankintalaskenta edellyttää hankittujen varojen ja vastattavaksi otettujen velkojen käypien arvojen määrittämistä hankinta-ajankohtana Käypien arvojen määrittämiseen liittyviä monimutkaisia arvostamista koskevia seikkoja ja se edellyttää asiantuntijoiden käyttöä. Hankinnoista muodostunut liikearvo oli 56 milj. euroa ja yksilöitävissä olevat aineettomat omaisuuserät 16 milj. euroa. 	<ul style="list-style-type: none"> Hankintamenolaskelmiin liittyviä merkittäviä johdon harkintaa perustuvia ratkaisuja, jotka koskevat hankittujen varojen ja vastattavaksi otettujen velkojen arvostamista. Käyvät arvot perustuvat hankittujen yritysten arvioituun tulevaan taloudelliseen suorituskykyyn. Olemme kyseenalaistaneet ja arvioineet arvonnäytteen erityisasiantuntijoidemme avustuksella johdon ja heidän neuvonantajiansa ennakoimia taloudellisia tietoja sekä heidän

• On olemassa riski, että hankittuja varoja koskevien käyppien arvojen määrittämisessä tehdään virheellisiä harkintaan perustuvia päätöksiä ja että arvostamisessa käytetään virheellistä taloudellista ja liiketoimintoja koskevaa ennustetietoa. Kuluvarauksia saatetaan tehdä ennen kuin kyseinen velvoite on syntynyt eikä tilinpäätösten laadintaperiaatteiden välisiä eroja tunnisteta.	tekemiään merkittävimpiä oletuksia, jotka liittyvät diskonttauskorkoihin ja sovellettuihin rojaltiprosentteihin. • Olemme suorittaneet tarkastustoimenpiteitä, jotka liittyivät hankittuihin alkusaldoihin. • Olemme arvioineet asianomaisten konsernitilinpäätöksen liitetietojen riittävyttä.

Pitkäaikaishankkeiden tulouttaminen

(konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet sekä liitetiedot 1, 4, 19, 24, 26 ja 30)

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat	Kuinka kyseisiä seikkoja käsiteltiin tilintarkastuksessa
<ul style="list-style-type: none"> • Wärtsilän konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteissa todetaan, että pitkäaikaishankkeiden sekä pitkäaikaisten käyttö- ja huoltosopimuksien, joista kertyvät tuotot tuloutetaan valmistusasteen perusteella, tuottoihin ja kuluihin liittyy johdon harkintaan perustuvia ratkaisuja ja arvioita. • On olemassa riski, että valmistusasteen mukaista tulouttamismenetelmää sovelletaan epäasianmukaisesti, sillä siihen liittyy johdon harkintaan perustuvia ratkaisuja, jotka koskevat kuluennusteita, arvioituja voittoja ja/tai ehdollisia eriä. 	<ul style="list-style-type: none"> • Olemme suorittaneet kontrolleihin liittyviä tarkastustoimenpiteitä arvioidaksemme sitä, onko valmistusasteeseen perustuvaa tuloutusmenetelmää sovellettu asianmukaisesti jokaiseen merkittävään pitkäaikaishankkeeseen. • Tarkastustoimenpiteisiimme sisältyi sekä laskuttamattomien saamisten arvostamiseen sekä sopimukseen liittyvien kuluvarausten asianmukaisuuden testaamista. • Olemme kyseenalaistaneet johdon käyttämien oletusten kohtuullisuuden valmiiksi saattamiseen liittyvien varausten sekä riskivarausten osalta. • Olemme arvioineet myös sitä, ovatko johdon luomat periaatteet ja prosessit edelleen asianmukaisia edellä mainittujen arvioiden tekemiseksi, sekä sitä, että niitä käytetään johdonmukaisesti kaikkiin samanluonteisiin projekteihin.

Sopimusperusteisten varausten riittävyys, sisältäen takuuvarauksen (konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet sekä liitetiedot 24 ja 26)

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat	Kuinka kyseisiä seikkoja käsiteltiin tilintarkastuksessa
<ul style="list-style-type: none"> • Sopimusperusteiset varaukset liittyvät asiakkaita koskeviin velvoitteisiin ja kiistoihin sekä muihin sopimusperusteisiin velvoitteisiin. • Wärtsilän konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteissa todetaan, että yksi tilinpäätöksen laadinnassa käytetyistä keskeisistä oletuksista liittyy takuuvarauksen kirjanpitokäsittelyyn ja sitä koskeviin 	<ul style="list-style-type: none"> • Olemme kyseenalaistaneet johdon harkintaan perustuvien ratkaisujen kohtuullisuuden – nämä koskivat arviota sopimusperusteisten velvoitteiden täyttämiseen liittyvistä kuluista, sisältäen projekteihin liittyvät sopimussakot. Vaateiden osalta olemme haastatelleet konsernin lakimiehiä.

johdon harkintaan perustuviin päätöksiin reklamaatiokulujen hoitamiseen tarvittavan takuuvarauksen tasosta.

- On olemassa riski, että tilinpäätökseen ei kirjata sopimusperusteisiin velvoitteisiin ja kiistoihin liittyviä velkoja ja että takuuvarausten kirjanpitokäsittely perustuu virheellisiin oletuksiin ja tietoihin.
- Niissä tapauksissa, joissa varaus kirjataan, kirjattujen määrien arviointiin liittyy luonnostaan subjektiivisuutta, mikä johtuu varauksia koskevien arvioiden käytöstä.
- Myös niihin tapauksiin, joissa varausta ei ole kirjattu, liittyy johdon harkintaan perustuvia ratkaisuja: ne koskevat veloitteen luonteen ja taloudelliseen vaikutukseen liittyvän arvion esittämistä tilinpäätöksen liitetiedoissa.

- Olemme kyseenalaistaneet takuuvarauksen määrittämisessä käytettyjen oletusten asianmukaisuuden, ottaen huomioon aiempia tilikausia koskevat toteutuneet takuukulut.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonne. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.

- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaan tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitiilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuviissa tapauksissa niihin liittyvistä varoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituva yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomukseen ja vuosikertomukseen sisältyvän muun informaation kuin tilinpäätöksen ja sitä koskevan tilintarkastuskertomuksen.

Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastuksessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettävien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettävien säännösten mukaisesti.

Jos teemme toimintakertomukseen ja vuosikertomukseen sisältyvään informaatioon kohdistamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Muut lausunnot

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys voittovarojen käyttämisestä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emoyhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsinki 26. tammikuuta 2017

KPMG OY AB

Virpi Halonen
KHT

Kvartaalitunnuslukuja

MEUR	10-12/ 2016	7-9/ 2016	4-6/ 2016	1-3/ 2016	10-12/ 2015	7-9/ 2015	4-6/ 2015	1-3/ 2015
Tilaukertymä								
Marine Solutions	258	287	362	379	465	407	392	336
Energy Solutions	501	330	304	312	366	167	188	287
Services	565	522	527	580	572	511	579	662
Yhteensä	1 324	1 139	1 194	1 271	1 403	1 086	1 159	1 285
Tilaukanta tilikauden lopussa								
Marine Solutions	2 017	2 317	2 488	2 595	2 558	2 699	2 785	2 239
Energy Solutions	1 680	1 676	1 547	1 491	1 366	1 388	1 459	1 619
Services	999	1 031	1 048	1 017	958	1 026	1 081	1 073
Yhteensä	4 696	5 024	5 083	5 103	4 882	5 112	5 325	4 931
Liikevaihto								
Marine Solutions	509	390	433	335	598	448	354	321
Energy Solutions	414	177	220	132	374	243	327	182
Services	636	512	542	500	619	531	548	485
Yhteensä	1 559	1 079	1 196	967	1 590	1 222	1 230	988
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista	5	2	4	3	6	5	5	2
Vertailukelpoinen oikaistu EBITA	262	132	131	93	224	170	144	106
prosentteina liikevaihdosta	16,8	12,3	10,9	9,6	14,1	13,9	11,7	10,7
Poistot ja arvonalentumiset	-34	-31	-42	-31	-33	-32	-30	-29
hankintamenojen allokoiteihin liittyvät poistot	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-7	-6
Vertailukelpoinen liiketulos	253	123	122	84	215	160	137	100
prosentteina liikevaihdosta	16,3	11,4	10,2	8,7	13,5	13,1	11,1	10,1
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	-22	-2	-26	-1	-13	-11		
Liiketulos	231	122	96	83	202	149	137	100
prosentteina liikevaihdosta	14,8	11,3	8,0	8,6	12,7	12,2	11,1	10,1
Rahoitustuotot ja -kulut	-5	-7	-38	-3	-2	-17	3	-18
Tulos ennen veroja	226	115	58	80	199	132	140	82
Tuloverot	-55	-31	-17	-20	-41	-35	-31	-18
Tilikauden tulos jatkuvista toiminnoista	172	84	41	60	159	97	109	64
Tilikauden tulos lopetetuista toiminnoista								22
Tilikauden nettotulos	172	84	41	60	159	97	109	86
Tulos/osake (EPS), laimentamaton ja laimennettu, euroa	0,87	0,43	0,19	0,30	0,79	0,49	0,54	0,43
Bruttoinvestoinnit	20	55	60	11	32	17	279	18
osakkeet ja yrityshankinnat		42	49		5		262	
Liiketoiminnan rahavirta	235	189	202	-13	176	-5	47	37

Nettokäyttöpääoma (WCAP) tilikauden lopussa	490	540	602	709	543	522	404	296
Henkilöstö tilikauden lopussa								
Marine Solutions	6 074	6 305	6 443	6 681	6 847	7 101	7 217	5 587
Energy Solutions	903	920	945	958	959	966	974	975
Services	10 567	10 648	10 575	10 331	10 592	10 714	10 785	10 711
Muut	467	464	465	457	459	456	451	433
Yhteensä	18 011	18 337	18 428	18 427	18 856	19 237	19 427	17 707